

Bostadsanpassningsbidraget

– en handbok

**OBS! Gäller för ansökningar inkomna
till kommunen före 1 juli 2018.**

Boverkets handbok enligt lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag. För ansökningar inkomna till kommunen före 1 juli 2018, om inte sökanden återkallar sin ansökan.

2018-06-29

Innehåll

7	Bostadsanpassningsbidraget – en handbok
8	För dig som söker
8	Vad är bostadsanpassningsbidrag?
10	Viktigt för dig som bor i bostadsrättshus - bostadsrättsföreningens medgivande
12	Viktigt för dig som bor i hyreshus - hyresvärdens medgivande
13	Bostadsanpassningsbidraget lite historik
18	Vem gör vad?
21	Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag
25	Här hittar du din kommuns information om bostadsanpassningsbidrag
34	Tolkning av lagen
37	Vad kan du anmäla och hur gör du?
40	Formulär för anmälan
42	Handläggning
42	Guide för handläggning
44	Om ansökan för bostadsanpassningsbidrag
47	Nödvändiga åtgärder ska intygas
49	Ritningar kan behövas vid omfattande arbeten
51	Anbud, offert och kostnadsberäkning
53	Dokumentera allt som rör ett ärende
55	Håll sökanden underrättad
58	Kommunens bedömning av om åtgärderna är bidragsberättigande
59	Bidraget ska motsvara en skälig kostnad
65	Beslutet ska vara skriftligt
69	Kommunens beslut kan överklagas till förvaltningsrätten
80	Sökanden beställer arbetet efter beslutet
82	Bostadsanpassningsbidraget betalas ut till sökanden
84	Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet
91	Fullmakt ska vara noga genomtänkt och skriftlig

94	Kommunen bör anlita tolk om det behövs
98	Offentlighet är huvudregeln
103	Olika roller i ärenden om bostadsanpassningsbidrag
106	Lagens syfte
110	Rättskällor
113	Tillsyn
113	Boverket har tillsyn över bidragsverksamheten
116	Boverkets tillsynsbeslut om kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidrag
120	Vad kan du anmäla och hur gör du?
123	Formulär för anmälan om tillsyn
125	Villkor för bostadsanpassning
125	Fysiska personer kan söka bostadsanpassningsbidrag
130	Bidrag vid periodiskt boende
136	Fler krav för bidrag
137	Bostadsanpassningsbidraget omfattar alla typer av funktionsnedsättningar
139	Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner
147	Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen
153	Ändamålsenlig bostad
158	Inget bidrag till åtgärder som ändå behöver utföras
160	Inget bidrag för att rusta upp till dagens bostadsstandardförhållanden
163	Inget bidrag för grundläggande bostadsfunktioner som helt saknas
165	Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen
174	Inget bostadsanpassningsbidrag för att åtgärda byggnadstekniska brister
175	Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll
179	Inget bidrag om åtgärd behövs på grund av trångboddhet och liknande
182	Exempel på åtgärder och ROT-avdrag som prövats
183	Bidrag kan ges till balkonger, inglasning av balkonger och till markiser

185	Centralsugare är i vissa fall bidragsberättigande
186	Dörrautomatik kan ge bidrag
188	Elektrostatiskt luftfilter kan ge bidrag
189	Elsanering
191	Bidrag kan ges för extra area
197	Fjärrkontroll till villalarm kan ge bidrag
199	Förråd för elrullstol kan ge bidrag
202	Bostadsanpassningsbidrag för åtgärder i gemensamma utrymmen
204	Bidrag kan lämnas för hissar, trappliftar och liknande
209	Hjälpmedel
210	Ljudisolering kan vara bidragsberättigande
211	Aggregat för luftkylning kan ge bidrag
213	Mekaniskt ventilationssystem
216	Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för reservkraftaggregat
218	Enligt en dom kan bidrag ges även om ROT-avdrag beviljats
220	Rättsfall om sensorstyrd blandare
222	Åtgärder i utemiljön
223	Bidrag kan ges till altaner, uteplatser, lekplatser
224	Bidrag kan ges för carport, garage och liknande
226	Bidrag kan ges för eluttag vid parkeringsplats
227	Förråd för elrullstol kan ge bidrag
230	Hårdgörning av mark kan ge bidrag
231	Räcke i trädgård kan ge bidrag
232	Bidrag kan ges till åtgärder som skyddar mot snö
235	Staket kan ge bidrag
240	Vägbom - automatik
241	Öppningsknapp i lägenhet till lås i entrédörren
243	Åtgärder för bland annat rehabilitering
244	Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård
251	Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet

- 255 Vissa reparationer kan ge bidrag
- 259 Hårdare villkor vid nybyggnad
- 265 Köp eller byte av bostad
- 268 Exempel på särskilda skäl
- 278 Särskilda skäl behövs inte vid alla flyttsituationer
- 279 Åtgärder som kan förutses bli nödvändiga inom fem - sex år
- 285 Särskilda skäl vid ny familjebildning?
- 287 Bestämmelsen i 9 § kan bli tillämplig vid ansökan om bidrag för att möjliggöra periodiskt boende
- 288 Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara skälig kostnad för åtgärderna
- 296 Ändrade förutsättningar krävs för att återkalla ett positivt bidragsbeslut
- 298 Bidraget betalas ut när åtgärden är utförd
- 300 Svårt att återkräva ett redan utbetalat bostadsanpassningsbidrag
- 302 Återställningsbidrag
- 302 Ägare till bostadshus kan få bidrag för att ta bort utförda anpassningar
- 304 Vissa ytterligare krav för återställningsbidraget
- 307 Kommunens anvisningsrätt
- 308 Återställningsbidraget ska vara skäligt
- 309 Ändrade förutsättningar kan stoppa återställningsbidraget
- 310 Utbetalningen ska ske när återställningen är utförd
- 312 Svårt att återkräva ett redan utbetalat återställningsbidrag
- 314 Aktuellt
- 317 Så fördelade kommunerna bostadsanpassningsbidraget under 2015
- 319 Följden av att kommunen tidigare beviljat bidrag efter en flytt
- 320 Kamrarrättsdom om behov av tröskelramp till soprum
- 321 Kamrarrättsdom om möjligheten till bidrag efter en flytt
- 322 Kamrarrättsdom har vunnit laga kraft
- 323 Nytt tillsynsbeslut om bland annat beslutstidpunkt
- 324 Små förbättringar, men arbete återstår

- 325 Två nya tillsynsbeslut
- 326 Kammarrättsdom om bidrag för att kunna utöva en hobby
- 327 Nu har Boverket publicerat tillsynsbeslut från 2013 och framåt
- 328 Fem tillsynsbeslut
- 329 Mer information om översynen av lagen om bostadsanpassningsbidrag
- 330 Bostadsanpassningsbidrag till ljudisolering
- 331 Kammarrättsdom om borttappad handsändare
- 332 Låsbara eluttag till mikrovågsugn har ansetts bidragsberättigande
- 333 Kammarrättsdom om sensorstyrd blandare
- 334 Kammarrättsdom om möjligheten att själv sköta tvätten
- 335 Kammarrättsdom om återställningsbidraget
- 336 Tillsynsbeslut om bland annat handläggningstid och dokumentation
- 337 Dom om 9 § vid ny familjebildning
- 338 Lagrådsremiss och lagrådets yttrande över förslaget till en ny lag
- 339 Inga frågor om bostadsanpassningsbidraget i BME 2018
- 340 Dom om tvättmaskin i bostadsrättslägenhet
- 341 Proposition om ny lag om bostadsanpassningsbidrag
- 342 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018
- 345 Den nya lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag
- 346 Snart träder lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag i kraft
- 348 Kort om bostadsanpassningsbidraget på Boverkets webbseminarium den 28 juni 2018
- 349 Boverkets översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag
- 350 Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag
- 353 Rådslag om lagen om bostadsanpassningsbidrag

Bostadsanpassningsbidraget – en handbok

Boverkets digitala handbok är till för dig som arbetar med bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag. Men också du som av olika anledningar vill ha allmän information om bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget kan ha nytta av handboken.

Handboken innehåller bland annat lagar, förarbeten och referat av domar från kammarrätterna och Högsta förvaltningsdomstolen. Här finns också en handläggningsguide för kommunernas handläggare av bostadsanpassningsbidrag.

Observera att Boverkets tryckta röda handbok inte uppdateras sedan hösten 2012. Den är alltså inaktuell.

Läsanvisning

Tänk på att det sällan räcker att endast läsa enstaka avsnitt för att bilda sig en uppfattning av om en viss åtgärd är bidragsberättigande eller inte. På webbsidan "[Exempel på åtgärder och ROT-avdrag som prövats](#)" finner du till exempel en text om bland annat hissar. Där framgår att bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för att installera en hiss. Men du behöver även veta till exempel att hissen ska vara nödvändig med hänsyn till funktionsnedsättningen, vilket du kan läsa om på webbsidan [Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen](#).

Handboken är ingen rättskälla

Observera att själva handboken inte är någon rättskälla. Men den återger de rättskällor som finns om bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget.

För dig som söker

Vad är bostadsanpassningsbidrag?

Bostadsanpassningsbidraget är ett kommunalt bidrag som riktar sig till dig som har en funktionsnedsättning. Med stöd av bostadsanpassningsbidrag kan du göra de anpassningar i ditt boende som är nödvändiga för att du ska kunna fungera i ditt dagliga liv. Till exempel att ta bort trösklar, byta bort badkaret mot en dusch eller ordna en ramp vid entrén.

Bostadsanpassningsbidraget är ett uttryck för samhällets mål att människor med funktionsnedsättningar ska kunna leva som alla andra i en egen bostad. Rätten till bidraget regleras i lagen om bostadsanpassningsbidrag som du finner under "Relaterad information".

I lagen finns också bestämmelser om återställningsbidraget som är ett bidrag som under vissa förutsättningar kan beviljas till ägare av hyres- och bostadsrättshus för att ta bort anordningar för funktionsnedsatta personer som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag. I denna handbok redogör Boverket för de bestämmelser och den praxis som gäller för bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget.

Ansök om bidrag hos din kommun

Du som har en funktionsnedsättning ska vända dig till din kommun om du vill ansöka om bostadsanpassningsbidrag. Bidraget omfattar i princip alla typer av funktionsnedsättningar, till exempel rörelsehinder, nedsatt syn, utvecklingsstörning eller allergi. Nedsättningen ska vara bestående eller åtminstone långvarig. För att få bidraget måste en arbetsterapeut, en läkare eller någon annan sakkunnig intyga att anpassningen är nödvändig. Normalt ansöker man om bostadsanpassningsbidrag innan någon åtgärd har utförts men lagen hindrar inte att bidrag kan sökas i efterhand, det vill säga efter det att en åtgärd utförts. Om du ansöker om bidrag i efterhand måste du dock vara medveten om att det kan vara svårare att utreda om förutsättningar för bidrag är uppfyllda.

Hyresvärds eller bostadsrättsförenings medgivande

Bor du i en hyreslägenhet behöver du normalt ett medgivande från hyresvärden till att anpassningen utförs. Även bostadsrättshavare kan behöva ett sådant medgivande från bostadsrättsföreningen. Det gäller oavsett om du beviljas bostadsanpassningsbidrag eller inte. Läs mer om detta på sidan "Om du bor i hyresrätt" respektive "Om du bor i bostadsrätt" som du finner i menyn. Under "Relaterad information" finner du även sidan "Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet".

Exempel på bostadsanpassningar

Vanliga exempel på bostadsanpassningar är att ta bort trösklar, ställa i ordning en duschplats i stället för badkar, göra en ramp till entrén, bredda dörröppningar, installera automatiska dörröppnare och specialhissar. Detta är bara några exempel på anpassningar och det är alltid du som ansöker om bostadsanpassningsbidrag som avgör efter dina egna behov vilka åtgärder som du ska söka bidrag för. Det är din funktionsnedsättning som är avgörande för vilka åtgärder bidrag kan lämnas till.

Villkor för bidrag

Det finns många villkor som ska vara uppfyllda för att få bostadsanpassningsbidrag. Ett är att det måste finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna som bidrag söks för. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till din funktionsnedsättning. Bidrag lämnas endast för anpassningar i din permanentbostad, det vill säga den bostad som är avsedd för ditt stadigvarande boende. Bidraget ges för vad som kallas fasta funktioner i en bostad. Som vägledning kan sägas att en fast funktion är något som man vanligen inte tar med sig när man flyttar, till exempel en höj- och sänkbar köksinredning. Kontakta din kommun om du vill ansöka om bidrag eller få mer information. (Under rubriken kommunlista ovan till vänster kan du läsa mer om den information som lämnas på din kommuns webbplats.) Du kan också läsa mer om bidraget i denna handbok.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet \[/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/Fastighetsagarens-medgivande/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-1992-1574/?bet=1992:1574)

Viktigt för dig som bor i bostadsrättshus - bostadsrättsföreningens medgivande

Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag innebär att kommunen har prövat din rätt till bidrag men inte att du har tillåtelse att genomföra åtgärden. Att genomföra en bostadsanpassningsåtgärd innebär ofta ett ingrepp i eller i anslutning till din bostad, till exempel i allmänna utrymmen i fastigheten. Som boende i en bostadsrätt behöver du som regel ett medgivande från styrelsen i föreningen för att kunna genomföra anpassningsåtgärder.

Du får inte genomföra åtgärder i allmänna utrymmen i föreningens hus, till exempel låta installera en hiss, en ramp eller en dörröppnare, utan styrelsens medgivande. Även åtgärder inne i lägenheten kan kräva styrelsens medgivande. Detta följer av bestämmelser i bostadsrättslagen.

Boverket har ändrat sina föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag. Tidigare var en av förutsättningarna för att bevilja bidrag till den som bor i en bostadsrättslägenhet att ett intyg från fastighetsägaren skulle bifogas till ansökan om bidrag. Intyget skulle innehålla ett medgivande att åtgärder fick utföras och att sökanden inte var skyldig att återställa bostaden vid avflyttning eller i annat fall. Kommunen får inte längre kräva ett sådant intyg i bidragsärendet.

Det är du som beviljats bidrag som ansvarar för genomförandet av anpassningsåtgärden. Detta gäller även i de fall du har gett kommunen eller någon annan en fullmakt att företräda dig. Du som bostadsrättshavare kan åläggas att återställa lägenheten i dess tidigare skick om du överskridit vad du har rätt att ändra i lägenheten.

Om ett medgivande krävs bör du se till att detta dokumenteras skriftligt. Det bör tydligt framgå vad medgivandet omfattar, till exempel att du får genomföra åtgärden och vad som gäller vid avflyttning eller i annat fall.

Om du hyr din bostad av bostadsrättsföreningen är det hyreslagens bestämmelser som gäller i stället för bestämmelserna i bostadsrättslagen. Läs då i stället "Om du bor i hyresrätt" som du finner i menyn.

Tänk på:

- Ett beslut från kommunen om bostadsanpassningsbidrag innebär inte automatiskt att du får genomföra din anpassning.
- Anpassningsåtgärder i bostaden kan kräva ett medgivande från föreningens styrelse. Anpassningsåtgärder i anslutning till bostaden kräver alltid ett medgivande.
- Se till att medgivandet dokumenteras skriftligt och omfattar vad som gäller vid avflyttning.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet \[/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/Fastighetsagarens-medgivande/\]](#)

Viktigt för dig som bor i hyreshus - hyresvärdens medgivande

Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag innebär att kommunen har prövat din rätt till bidrag men inte att du har tillåtelse att genomföra åtgärden. Att genomföra en bostadsanpassningsåtgärd innebär ofta ett ingrepp i eller i anslutning till din bostad, till exempel i allmänna utrymmen i fastigheten. Det är därför viktigt att du som bor i en hyresrätt och söker bostadsanpassningsbidrag frågar din hyresvärd om du behöver ett medgivande innan du genomför en anpassningsåtgärd.

Boverket har ändrat sina föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag. Tidigare var en av förutsättningarna för att bevilja bidrag till den som bor i en hyreslägenhet att ett intyg från fastighetsägaren skulle bifogas till ansökan om bidrag. Intyget skulle innehålla ett medgivande att åtgärder fick utföras och att sökanden inte var skyldig att återställa bostaden vid avflyttning eller i annat fall. Kommunen får inte längre kräva ett sådant intyg i bidragsärendet.

Enligt hyreslagens bestämmelser kan du bli skadeståndskyldig för ändringar du gjort utan hyresvärdens medgivande. Det är du som beviljats bidrag som ansvarar för genomförandet av anpassningsåtgärden. Detta gäller även i de fall du har gett kommunen eller någon annan en fullmakt att företräda dig.

Om din hyresvärd medger att du får genomföra åtgärden som du sökt bidrag för bör du se till att detta dokumenteras skriftligt. Det bör tydligt framgå vad medgivandet omfattar, till exempel att du får genomföra åtgärden och vad som gäller vid avflyttning eller i annat fall.

Tänk på:

- Ett beslut från kommunen om bostadsanpassningsbidrag innebär inte automatiskt att du får genomföra din anpassning.
- Fråga alltid din hyresvärd om ett medgivande behövs för att genomföra anpassningen.
- Se till att medgivandet dokumenteras skriftligt och omfattar vad som gäller vid avflyttning.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet](#) [/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/Fastighetsagarens-medgivande/]

Bostadsanpassningsbidraget lite historik

Den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft den 1 januari 1993. Bestämmelser om bidrag till anpassningar för personer med funktionsnedsättning har dock funnits sedan slutet på 1950-talet i Sverige.

Bostadsanpassningsbidraget är ett bidrag som kommunen lämnar för vissa åtgärder som behövs för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna använda sin bostad på ett ändamålsenligt sätt. Återställningsbidraget är ett bidrag som kommunen lämnar till fastighetsägare som önskar ta bort anordningar som tillkommit med bostadsanpassningsbidraget.

Tidigare verksamhet

Det första bidraget för personer med funktionsnedsättning i Sverige infördes på försök 1959 och var ett statligt bidrag till specialinredda lägenheter för rörelsehindrade personer. Med rörelsehindrade avsågs personer som använde käpp eller rullstol. Bidraget var maximerat till 7.000 kronor. Verksamheten permanentades den 1 januari 1963 då också bidraget höjdes till 10.000 kronor. Bidraget kom att kallas invalidbostadsbidrag. År 1965 höjdes bidraget till 15.000 kronor, och 1968 blev det möjligt att i vissa fall bevilja ett ännu högre bidrag. Året därpå, 1969, utvidgades bidraget till att också gälla synskadade. Ett år senare, 1970, vidgades begreppet rörelsehindrade så att det även omfattade personer som hade en starkt nedsatt förmåga att utnyttja sina armar eller som saknade armar.

År 1970 tillsattes en särskild utredning – Handikapputredningen – som fick i uppdrag att bland annat utreda vissa frågor om ”invalidbegreppets utformning”. Utredningen föreslog i sitt betänkande (SOU 1972:30) att tillämpningsområdet skulle utvidgas till att gälla även andra än rörelsehindrade och synskadade.

Kungörelse om bostadsanpassningsbidrag

Den 1 juli 1973 trädde kungörelsen (1973:327) om bostadsanpassningsbidrag i kraft. Den omfattade i princip alla långvariga eller bestående funktionsnedsättningar som krävde särskilda anpassningsåtgärder i bostaden. Samtidigt ändrades benämningen invalidbostadsbidrag till bostadsanpassningsbidrag. Ansökan skulle skickas till kommunen men det var länsbostadsnämnden som beslutade i ärendet.

År 1980 genomfördes genom bostadsdepartementets försorg en översyn av bidragsreglerna och en utvärdering av bidragsgivningen, bland annat ansvarsfördelningen mellan kommunerna och länsbostadsnämnderna. Översynen hade begärts av riksdagen (CU 1979/80:22, rskr. 1979/80:240). Utredningsarbetet resulterade i förordningen (1982:639) om bostadsanpassningsbidrag som trädde i kraft den 1 januari 1983. Genom den nya förordningen blev bidragsgivningen mer generös. I princip fanns det inte längre något tak för bidragsbeloppet, utom i ett fall. För standardhöjande åtgärder begränsades nämligen bidraget till 20.000 kronor. En annan nyhet i

1982 års förordning var att bidrag nu kunde ges i större omfattning än tidigare till åtgärder för att tillgodose behovet av rehabilitering och funktionsträning i bostaden. Det blev även möjligt att i vissa fall lämna bidrag för andra bostäder än den funktionsnedsattes permanentbostad.

Den 1 januari 1984 tog kommunerna över beslutanderätten i de så kallade rena bidragsärendena där länsbostadsnämnderna blev överklagandeinstans. Länsbostadsnämnderna fortsatte dock att besluta som första instans i ärenden där bostadsanpassningsbidraget kombinerades med ett statligt lån i någon form samt i sådana ärenden där kommunen var sökande. Med hänvisning till kostnadsläget höjdes den 1 juli 1987 maximibeloppet för bidrag till standardhöjande åtgärder från 20.000 kronor till 30.000 kronor.

Enligt föreskrifterna till 1973 års kungörelse och 1982 års förordning om bostadsanpassningsbidrag var det en förutsättning för bidrag att fastighetsägaren medgav att personen med funktionsnedsättning inte skulle behöva återställa sin bostad i ursprungligt skick vid en flytt eller i något annat fall. Men det hände att fastighetsägaren inte samtyckte. Följden blev då att anpassningen inte blev av och att den funktionshindrade tvingades att flytta. Det främsta skälet till att en fastighetsägare motsatte sig en anpassning var att han ibland kunde drabbas av stora kostnader för att återställa lägenheten i normalskick. Genom förordningen (1985:489) om statsbidrag för att återställa handikappanpassade bostäder med mera erbjöds fastighetsägaren ersättning för större återställningskostnader. På så sätt underlättades möjligheten att få ett medgivande från fastighetsägaren. Staten lämnade bidrag med 50 procent av den godkända kostnaden för återställningen under förutsättning att kommunen lämnade bidrag med resterande 50 procent.

Förordning om bostadsanpassningsbidrag

Förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft den 1 januari 1988. Med den följde att bostadsanpassningsbidraget för första gången delvis betalades av kommunen. Staten betalade 60 procent och kommunen 40 procent av bidraget. Från och med den 1 juli 1989 ändrades fördelningen så att staten skulle svara för 40 procent och kommunen för 60 procent. När det gäller standardhöjande åtgärder ändrades förordningen den 1 juli 1988 på så sätt att ett högre bidrag än 30.000 kronor kunde beviljas om regeringen medgav det.

Med hänsyn till önskemålen om önskat kvarboende i glesbygden gjordes det ytterligare en ändring i bestämmelserna om standardhöjande åtgärder den 1 juli 1990. Ändringen innebar att bidrag under vissa omständigheter kunde lämnas för standardhöjande åtgärder även om bostaden inte hade lägsta godtagbara standard.

Den 1 januari 1992 avvecklades den statligt reglerade bostadslånegivningen. Möjligheten att få ett så kallat bostadsanpassningslån försvann i och med detta. I januari 1993 upphörde även möjligheten att få räntebidrag för ombyggnad av egnahem. Däremot har det funnits ett räntebidrag för nybyggnad av egnahem som påbörjats senast under 1999.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag

Den 1 januari 1993 upphörde det riktade statsbidraget till kommunerna för bostadsanpassning och återställning. I samband med detta upphävdes förordningen om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag och förordningen om statsbidrag för att återställa handikappanpassade bostäder med mera. Förordningarna ersattes med den nuvarande lagen

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 1 kap 1-18 §§

1 § Denna lag har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

2 § Kommunerna svarar för att bidrag lämnas till anpassning och återställning av bostäder enligt bestämmelserna i denna lag.

3 § Boverket har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

4 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas till enskild person som äger en bostad för permanent bruk eller som innehar en sådan bostad med hyres- eller bostadsrätt. Om bostaden hyrs i andra hand, lämnas bidrag endast om anpassningsåtgärden är skälig med hänsyn till hur långvarig upplåtelsen är.

5 § Om någon åtar sig att regelbundet under vissa perioder svara för omvårdnaden av en funktionshindrad person i sin bostad och om åtagandet kan antas avse en längre tid, lämnas bidrag även för anpassning av den bostaden.

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.

Lag (2000:527) .

7 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas även för

1. åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt,
2. åtgärder som gör det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet, om han på grund av sitt funktionshinder inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och
3. reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser och reparationen inte utgör normalt bostadsunderhåll.

8 § Vid nybyggnad lämnas bostadsanpassningsbidrag endast om det finns särskilda skäl för att välja en utformning av bostaden som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

9 § Vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

10 § har upphävts genom lag (2000:527) .

11 § Ägare av bostadshus har rätt till bidrag för kostnader för att ta bort anordningar för funktionshindrade personer (återställning) som har utförts

1. i eller i anslutning till hyreslägenheter eller småhus som hyrs ut, eller
2. i anslutning till bostadsrättslägenheter i flerbostadshus, om anordningarna avser att underlätta för en funktionshindrad person att komma in i och ut ur lägenheten eller att förflytta sig till och från huset eller inom tomten.

12 § Återställningsbidrag lämnas under förutsättning att

1. återställningen avser en anpassningsåtgärd som har utförts med stöd av bidrag enligt denna lag, förordningen (1982:639) om bostadsanpassningsbidrag eller förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag och
2. anpassningsåtgärden på grund av ändrade förhållanden inte längre kan utnyttjas för sitt ändamål och åtgärden är till nackdel för andra boende.

13 § För bidrag enligt 11 § 1 gäller också att husägaren har tillförsäkrat kommunen rätt att när den anpassade lägenheten blir ledig anvisa den till bostadssökande och att kommunen vid den tidpunkt då lägenheten blir ledig inte har kunnat anvisa den till någon annan person med funktionshinder.

14 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Återställningsbidrag lämnas dock endast om den godkända kostnaden vid ett och samma tillfälle överstiger 5 000 kronor.

Handläggning av bidragsärenden m. m.

15 § Före utbetalningen av bostadsanpassningsbidrag eller återställningsbidrag får den kommun som beviljat bidraget återkalla beslutet, om de förutsättningar som låg till grund för beslutet inte längre föreligger.

16 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag betalas ut sedan åtgärd som bidraget avser har utförts.

17 § Kommunen får besluta om återbetalning av bidrag helt eller delvis

1. om mottagaren av bidraget genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp,
2. om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Kommunen får helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten, om det finns särskilda skäl.

18 § Kommunens beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.
Lag (1995:97) .

Detta ”med mera” i den nuvarande lagen syftar på återställningsbidraget. Lagen innehåller alltså bestämmelser om både bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget. För enkelhetens skull utelämnar vi för det mesta förkortningen när vi talar om lagen.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag har ändrats några gånger. Den senaste ändringen, som började gälla den 1 juli 2000, innebär bland annat att begreppet ”standardhöjande åtgärder” har tagits bort ur lagen samt att kvarboendeskyddet har försvunnit. Dessutom krävs det inte längre särskilda skäl vid köp eller byte av bostad om åtgärderna inte är kostnadskrävande. Slutligen har principen att bidrag inte ska ges för åtgärder som behöver utföras redan av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen kommit till uttryck i lagen.

Boverket fick ett särskilt regeringsuppdrag 2008 som handlade om att belysa

möjligheterna till återanvändning av hissar och större installationer. Uppdraget mynnade ut i en rapport med en utredning om återanvändning och ett förslag till ändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag. Förslaget gick ut på att möjliggöra återanvändning av vissa installationer som beviljats med stöd av bostadsanpassningsbidraget. Detta förslag har dock ännu inte resulterat i en ändring av lagen.

Ändrad terminologi

Under 2007 beslutade Socialstyrelsens terminologiråd att begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder inte längre ska vara synonymer. Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder definieras numera som sådana begränsningar som en funktionsnedsättning innebär för en person i förhållande till omgivningen. Ett funktionshinder är alltså inte något som en person har, utan det är miljön som är funktionshindrande. För båda termerna avråds från att använda ordet handikapp som synonym. Målet för Socialstyrelsens arbete med termer är ett gemensamt fackspråk för vård och omsorg. I denna handbok följer vi i möjligaste mån den nya terminologin. Vi ändrar dock inte i alla redan införda referat av domar.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

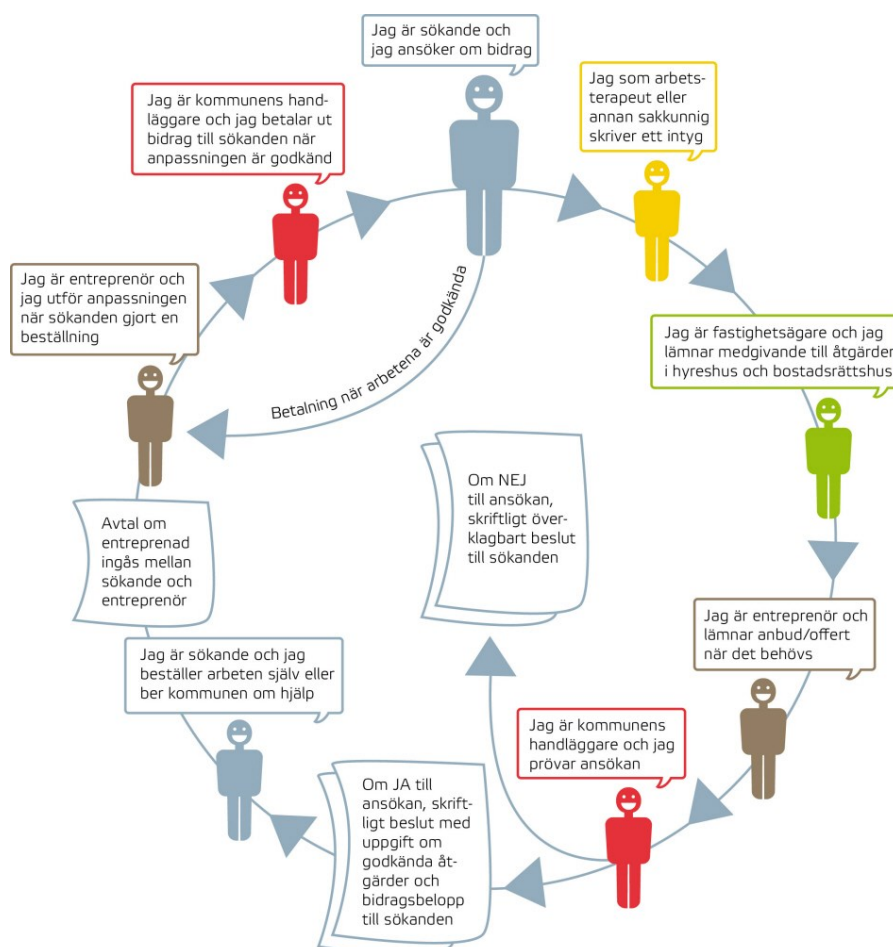
[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Vem gör vad?

Bostadsanpassningsbidraget är ett kontantbidrag och bidragssystemet bygger på en viss rollfördelning. Vi berättar om rollfördelningen på denna sida och i en film som Boverket gjort. Filmen finner du i slutet av sidan.

Rollfördelningen innebär bland annat att bostadsanpassningsbidrag lämnas till dig personligen oavsett om du äger din bostad eller bor i en hyres- eller bostadsrätt.

I ett ärende om bostadsanpassningsbidrag förekommer flera olika aktörer och alla har olika roller. I figuren kan du se vem som gör vad i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag.

Klicka på bilden för att se den i ett större format. Illustration: Boverket

Rollfördelning

Rollfördelningen innebär bland annat att kommunens roll är – om rätt till bidrag föreligger – att till dig som söker lämna ett bidrag, det vill säga ett beslut på en summa pengar, som motsvarar skälig kostnad för de åtgärder som beviljas. Din roll är därefter att välja entreprenör, att sluta avtal med entreprenören om åtgärdernas utförande och att betala entreprenören när arbetet är klart. Det är alltså ingen skillnad jämfört med om du hade valt att

inte söka något bostadsanpassningsbidrag. Avtalet mellan dig och entreprenören ska följa vanliga regler för avtal och du ska på detta sätt kunna påverka åtgärdernas utförande. Om du inte är nöjd med entreprenörens eller leverantörens prestation kan du under vissa förutsättningar hålla inne med din prestation, det vill säga betalningen. För att du inte ska fråntas denna möjlighet till påtryckningsmedel utgår lagen ifrån att bidraget betalas ut till dig som söker bidraget, efter det att åtgärderna utförts och godkänts, och att du därefter betalar leverantören eller entreprenören. Med hänsyn till de bestämmelser som finns för att stärka konsumenters rättigheter är det viktigt att avtalet om entreprenaden sluts mellan dig och entreprenören och inte mellan kommunen och entreprenören.

Fastighetsägarens medgivande

Att genomföra en bostadsanpassningsåtgärd innebär ofta ett ingrepp i eller i anslutning till din bostad, till exempel i allmänna utrymmen i fastigheten. Ett beslut om bostadsanpassningsbidrag innebär att kommunen har prövat din rätt till bidrag men inte att du har tillåtelse att genomföra åtgärden. Det är därför viktigt att du som bor i en hyres- eller bostadsrätt och söker bostadsanpassningsbidrag frågar din hyresvärd respektive bostadsrättsförening om du behöver ett medgivande innan du genomför en anpassningsåtgärd.

Du kan läsa mer om fastighetsägarens medgivande på sidorna "Om du bor i hyresrätt" och "Om du bor i bostadsrätt". Du finner dessa i menyn under "Vad är bostadsanpassningsbidrag?".

Kommunens serviceskyldighet

Kommunen har en serviceskyldighet enligt bestämmelserna i förvaltningslagen som innebär att du beroende på ditt behov av hjälp kan få bistånd från kommunen med olika delar av hanteringen av ditt bidrag.

Film om rollfördelningen

Teckentolkad version

Syntolkad version

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Information om Konsumenttjänstlagen på konsumentverkets vägledning "Hallå konsument" \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[https://www.hallakonsument.se/klaga-angra-eller-anmala/vad-lagen-sager/konsumenttjanstlagen/\]](https://www.hallakonsument.se/klaga-angra-eller-anmala/vad-lagen-sager/konsumenttjanstlagen/)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:23\) på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

Publikationer

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i ett eget boende.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 1 §

1 § Denna lag har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Bostadsanpassningsbidraget är ett uttryck för samhällets mål att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva som alla andra i en egen bostad. Bidraget ger möjligheter för den enskilde att göra de individuella anpassningar av bostaden och närmiljön som han eller hon behöver. (Proposition 1992/93:58 s. 11.)

Rättsfall om dörrautomatik

En kvinna som bodde i ett flerbostadshus ansökte om bidrag till tre automatiska dörröppnare. Det gällde husets entrédörr samt hissdörren på källarplanet respektive våningsplanet där hon bodde. Av arbetsterapeutens intyg framgick följande. Sökanden gick med rullator. För att öppna dörrarna fick hon ställa rullatorn åt sidan, öppna dörren med handen, hålla upp den med ryggen och gå ut genom dörren med rullatorn. Hon klarade med svårighet att öppna dörrarna.

Kommunen

Kommunen avslag sökan med motiveringen att den medicinska nödvändigheten inte var styrkt.

Länsrätten

Länsrätten däremot ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Sökanden åberopade där ett läkarintyg enligt vilket hon på grund av problem med höfter och rygg skulle behöva automatiska dörröppnare.

Kammarrätten gjorde följande bedömning.

Utgångspunkten vid bedömningen av om en anpassning är bidragsberättigande är att den funktionshindrade ska beredas möjlighet att leva ett i görligaste mån normalt liv i sin bostad. I detta ligger också att det ska vara möjligt för den funktionshindrade att kunna ta sig i och ur bostaden och själv använda gemensamhetsutrymmen som tvättstuga. Det krävs, enligt kammarrättens mening, inte att det är helt omöjligt för den funktionshindrade att klara sig utan anpassningsåtgärden.

I målet är ostridigt att sökanden lider av en rad sjukdomar och funktionshinder. Hon tycks i stor utsträckning klara sig själv hemma men har svårt att öppna dörrarna. Hon har själv uppgett att det ibland är omöjligt för henne att öppna porten och att hon då måste vänta på hjälp. I arbetsterapeutens intyg som kommunen åberopat sägs att sökanden med svårighet klarar av att öppna de aktuella dörrarna. Det intyg som sökanden åberopat visar enligt kammarrättens mening att dörröppnarna är nödvändiga för att hon med hänsyn till sitt funktionshinder ska kunna leva ett någorlunda normalt liv i sin bostad. Kommunens överklagande ska därför avslås.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2004-08-17, målnummer 4067-2003.

Rättsfall om möjligheten att kunna duscha när hemtjänstpersonalen inte är på plats

En kvinna som byggt ut sin toalett för att anordna en duschplats på det nedre planet i sin tvåplansvilla ansökte om bostadsanpassningsbidrag. Det fanns en dusch på det övre planet. Hon var cirka åttio år och ensamstående. Efter en stroke hade hon vänstersidig svaghet samt nedsatt balans och uthållighet. Inomhus gick hon fritt eller med rullator.

Kommunen

Kommunen ansåg inte att behovet var styrkt och avlog därför ansökan.

Länsrätten

Länsrätten däremot anförde bland annat att det åberopade intyget från arbetsterapeuten visade att en dusch på bottenvåningen möjliggjorde för sökanden att vara självständig i hemmet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten där sökanden åberopade ett kompletterande intyg från arbetsterapeuten. Av detta framgick att hon behövde tillsyn när hon gick i trappor och att hon vid utebliven anpassning hade behövt personal från hemtjänsten för att ta sig uppför och nedför trappan i samband med att hon duschade. Med beaktande av främst innehållet i intyget från arbetsterapeuten delade kammarrätten länsrättens bedömning att sökanden var berättigad till bidrag och avlog därför kommunens överklagande.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2005-04-19, målnummer 1604-2004.

Att en person har assistenthjälp 24 timmar om dygnet är i sig inte något skäl för att neka personen bostadsanpassningsbidrag. Följande två referat belyser detta.

Rättsfall om dörrautomatik trots assistent dygnet runt

Två kvinnor som bodde i ett flerbostadshus ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en automatisk dörröppnare vid huvudentrén samt vid hissdörren på entréplanet respektive boendeplanet.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan. Skälet var att bidrag endast ges för att möjliggöra ett självständigt liv i eget boende. Eftersom sökandena hade assistenthjälp 24 timmar om dygnet fanns det enligt kommunen inte något behov av åtgärden.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas och därför biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kommunen påpekade att kvinnorna enligt arbetsterapeuten inte kunde ta sig ut på egen hand och ofta använde manuell rullstol utomhus. Detta innebar att de alltid hade en assistent med sig när de skulle ta sig ut genom entrén. Det fanns därför inte en sådan klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärden. Kommunen menade att en eventuell anpassning i stället var en fråga om hjälp för assistenterna och deras arbetsmiljö.

Kammarrätten fann det utrett att kvinnornas funktionsnedsättning innebar dels att de inte själva kunde ta sig in i och ut ur sin bostad utan automatiska dörröppnare, dels att deras personliga assistenter utan sådana dörröppnare hade svårigheter att hjälpa dem genom porten och hissdörrarna. Det fick anses utrett att kvinnorna med hjälp av dörröppnare skulle kunna ta sig ut ur bostaden själva. Och det

måste antas, anförde kammarrätten, att tillfällena för dem att komma ut i sällskap av sina personliga assistenter skulle bli fler om problemen med hissdörrar och ytterport försvann. Deras liv skulle således enligt kammarrätten - utifrån deras förutsättningar - bli mer självständiga om automatiska dörröppnare installerades, även om det inte skulle innebära att de skulle vistas utomhus på egen hand. Vidare påpekade kammarrätten att kvinnorna i en nödsituation kunde behöva ta sig ut ur lägenheten själva. Vid en sammantagen bedömning fann kammarrätten att åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för kvinnorna. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2007-11-19, målnummer 7750-2006.

Rättsfall om möjligheten att själv öppna balkongdörren trots assistent

En kvinna ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en automatisk dörröppnare till balkongdörren.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att kvinnan dygnet runt hade assistenthjälp som kunde öppna och stänga balkongdörren. Kommunen ansåg därför att dörrautomatik inte var nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Kvinnan överklagade vidare till kammarrätten som ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten anförde bland annat att det var ostridigt att kvinnan självständigt skulle kunna öppna balkongdörren om en automatisk dörröppnare installerades. Kammarrätten konstaterade att kvinnans behov av hjälp med att öppna balkongdörren visserligen rent praktiskt kunde tillgodoses av hennes personliga assistenter. Men enligt kammarrätten inbegriper att en bostad ska vara ändamålsenlig som bostad för personen med funktionsnedsättning också att personen självständigt ska kunna utnyttja bostaden i de fall där detta är möjligt.

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 2011-03-21, målnummer 7023-2010.
Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 2278-2011.**

När det gäller möjligheten att själv kunna byta proppar har en kammarrätt bedömt att en sådan åtgärd inte var nödvändig för att en bostad skulle vara ändamålsenlig. Kammarrätten menade att det borde vara möjligt att tillkalla till exempel en granne om mannen inte var hemma när byte av proppar måste ske.

Rättsfall om möjligheten att själv kunna byta proppar

Kommunen

En kommun beviljade en rullstolsburen kvinna bostadsanpassningsbidrag för ett antal åtgärder, men inte för att sänka proppskåpet. Som skäl angav kommunen att sökanden bodde med sin man som kunde hjälpa till vid proppbyte. Kommunen ansåg därför att det inte var nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten och anförde där att hennes man reste mycket i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck. Hon kunde därför bli utan till exempel belysning och fungerande kök när hon var ensam hemma.

Förvaltningsrätten kom fram till att bostadsanpassningsbidrag borde beviljas. Domstolen redogjorde bland annat för uttalanden i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag om att bidragets syfte är att ge en person med funktionsnedsättning möjlighet att genom anpassning av sin bostad leva ett självständigt liv i eget boende. Vidare anförde förvaltningsrätten att det inte var ifrågasatt att mannen reste i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck vid flera tillfällen per månad. Kvinnan och dottern kunde därför komma att sakna tillgång till exempelvis spis och kylskåp då de var ensamma hemma. Enligt förvaltningsrättens mening kunde därför bostaden inte anses vara ändamålsenlig för kvinnan om inte proppskåpet flyttades ner. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som ändrade förvaltningsrättens dom till kommunens fördel. Kammarrätten anförde att det inte var sannolikt att de tillfällen då proppar måste bytas var särskilt vanligt förekommande. När byte av proppar ändå måste ske, och mannen inte var hemma, borde det vara möjligt för kvinnan att tillkalla till exempel en granne som kunde hjälpa henne. Det var därför inte nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig, ansåg kammarrätten.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-07-03, målnummer 4324-2011.

Terminologi

Under 2007 beslutade Socialstyrelsens terminologiråd att begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder inte längre ska vara synonymmer. Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder definieras numera som sådana begränsningar som en funktionsnedsättning innebär för en person i förhållande till omgivningen. Ett funktionshinder är alltså inte något som en person har, utan det är miljön som är funktionshindrande. För båda termerna avråds från att använda ordet handikapp som synonym. Målet för Socialstyrelsens arbete med termer är ett gemensamt fackspråk för vård och omsorg. I denna handbok för bostadsanpassningsbidraget kommer Boverket att i möjligaste mån följa den nya terminologin. Boverket ändrar dock inte i redan införda referat av domar.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Här hittar du din kommuns information om bostadsanpassningsbidrag

Du söker bostadsanpassningsbidrag hos din kommun. Länkarna på denna sida tar dig direkt till respektive kommuns webbsidor om bostadsanpassningsbidrag där sådana finns. Annars länkas du till kommunens startsida. Webbsidorna öppnas i ett nytt fönster. Observera att det är kommunerna som ansvarar för innehållet på sina webbsidor.

[A](#) [B](#) [C](#) [D](#) [E](#) [F](#) [G](#) [H](#) [I](#) [J](#) [K](#) [L](#) [M](#) [N](#)
[O](#) [P](#) [Q](#) [R](#) [S](#) [T](#) [U](#) [V](#) [X](#) [Y](#) [Z](#) [Å](#) [Ä](#)
[Ö](#)

A

[Ale kommun](#)
[Alingsås kommun](#)
[Alvesta kommun](#)
[Aneby kommun](#)
[Arboga kommun](#)
[Arjeplogs kommun](#)
[Arvidsjaurs kommun](#)
[Arvika kommun](#)
[Askersunds kommun](#)
[Avesta kommun](#)
[UPP](#)

B

[Bengtstors kommun](#)
[Bergs kommun](#)
[Bjurholms kommun](#)
[Bjuvs kommun](#)
[Bodens kommun](#)
[Bollebygds kommun](#)
[Bollnäs kommun](#)
[Borgholms kommun](#)
[Borlänge kommun](#)
[Borås kommun](#)
[Botkyrka kommun](#)
[Boxholms kommun](#)
[Bromölla kommun](#)
[Bräcke kommun](#)
[Burlövs kommun](#)
[Båstads kommun](#)
[UPP](#)

D

[Dals-Eds kommun](#)
[Danderyds kommun](#)
[Degerfors kommun](#)
[Dorotea kommun](#)
[UPP](#)

E

[Eda kommun](#)
[Ekerö kommun](#)
[Eksjö kommun](#)
[Emmaboda kommun](#)
[Enköpings kommun](#)
[Eskilstuna kommun](#)
[Eslövs kommun](#)
[Essunga kommun](#)
[UPP](#)

F

[Fagersta kommun](#)
[Falkenbergs kommun](#)
[Falköpings kommun](#)
[Falu kommun](#)
[Filipstads kommun](#)
[Finspångs kommun](#)
[Flens kommun](#)
[Forshaga kommun](#)
[Färgelanda kommun](#)
[UPP](#)

G

[Gagnefs kommun](#)
[Gislaveds kommun](#)
[Gnesta kommun](#)
[Gnosjö kommun](#)
[Gotlands kommun](#)
[Grums kommun](#)
[Grästorps kommun](#)
[Gullspångs kommun](#)
[Gällivare kommun](#)
[Gävle kommun](#)
[Göteborgs kommun](#)
[Götene kommun](#)
[UPP](#)

H

[Habo kommun](#)
[Hagfors kommun](#)
[Hallsbergs kommun](#)
[Hallstahammars kommun](#)
[Halmstads kommun](#)
[Hammarö kommun](#)
[Hanninge kommun](#)
[Haparanda kommun](#)
[Heby kommun](#)
[Hedemora kommun](#)
[Helsingborgs kommun](#)
[Herrljunga kommun](#)
[Hjo kommun](#)
[Hofors kommun](#)
[Huddinge kommun](#)
[Hudiksvalls kommun](#)
[Hultsfreds kommun](#)
[Hylte kommun](#)
[Håbo kommun](#)
[Hällefors kommun](#)
[Härjedalens kommun](#)
[Härnösands kommun](#)
[Härryda kommun](#)
[Hässleholms kommun](#)
[Höganäs kommun](#)
[Högsby kommun](#)
[Hörby kommun](#)
[Hörs kommun](#)
[UPP](#)

J

[Jokkmokks kommun](#)
[Järfälla kommun](#)
[Jönköpings kommun](#)
[UPP](#)

K

[Kalix kommun](#)
[Kalmar kommun](#)
[Karlsborgs kommun](#)
[Karlshamns kommun](#)
[Karlskoga kommun](#)
[Karlskrona kommun](#)
[Karlstads kommun](#)
[Katrineholms kommun](#)

[Kils kommun](#)
[Kinda kommun](#)
[Kiruna kommun](#)
[Klippans kommun](#)
[Knivsta kommun](#)
[Kramfors kommun](#)
[Kristianstads kommun](#)
[Kristinehamns kommun](#)
[Krokoms kommun](#)
[Kumla kommun](#)
[Kungsbacka kommun](#)
[Kungsörs kommun](#)
[Kungälv kommun](#)
[Kävlinge kommun](#)
[Köpings kommun](#)
[UPP](#)

L

[Laholms kommun](#)
[Landskrona kommun](#)
[Laxå kommun](#)
[Lekebergs kommun](#)
[Leksands kommun](#)
[Lerums kommun](#)
[Lessebo kommun](#)
[Lidingö kommun](#)
[Lidköpings kommun](#)
[Lilla Edets kommun](#)
[Lindesbergs kommun](#)
[Linköpings kommun](#)
[Ljungby kommun](#)
[Ljusdals kommun](#)
[Ljusnarsbergs kommun](#)
[Lomma kommun](#)
[Ludvika kommun](#)
[Luleå kommun](#)
[Lunds kommun](#)
[Lycksele kommun](#)
[Lysekils kommun](#)
[UPP](#)

M

[Malmö kommun](#)
[Malung-Sälens kommun](#)
[Malå kommun](#)
[Mariestads kommun](#)
[Marks kommun](#)

[Markaryds kommun](#)
[Melleruds kommun](#)
[Mjölby kommun](#)
[Mora kommun](#)
[Motala kommun](#)
[Mullsjö kommun](#)
[Munkedals kommun](#)
[Munkfors kommun](#)
[Mölnåls kommun](#)
[Mönsterås kommun](#)
[Mörbylånga kommun](#)
[UPP](#)

N

[Nacka kommun](#)
[Nora kommun](#)
[Norbergs kommun](#)
[Nordanstigs kommun](#)
[Nordmalings kommun](#)
[Norrköpings kommun](#)
[Norrtälje kommun](#)
[Norsjö kommun](#)
[Nybro kommun](#)
[Nykvarns kommun](#)
[Nyköpings kommun](#)
[Nynäshamns kommun](#)
[Nässjö kommun](#)
[UPP](#)

O

[Ockelbo kommun](#)
[Olofströms kommun](#)
[Orsa kommun](#)
[Orusts kommun](#)
[Osby kommun](#)
[Oskarshamns kommun](#)
[Ovanåkers kommun](#)
[Oxelösunds kommun](#)
[UPP](#)

P

[Pajala kommun](#)
[Partille kommun](#)
[Perstorps kommun](#)
[Piteå kommun](#)
[UPP](#)

R

[Ragunda kommun](#)
[Robertsfors kommun](#)
[Ronneby kommun](#)
[Rättviks kommun](#)
[UPP](#)

S

[Sala kommun](#)
[Salems kommun](#)
[Sandvikens kommun](#)
[Sigtuna kommun](#)
[Simrishamns kommun](#)
[Sjöbo kommun](#)
[Skara kommun](#)
[Skellefteå kommun](#)
[Skinnskattebergs kommun](#)
[Skurups kommun](#)
[Skövde kommun](#)
[Smedjebackens kommun](#)
[Sollefteå kommun](#)
[Sollentuna kommun](#)
[Solna kommun](#)
[Sorsele kommun](#)
[Sotenäs kommun](#)
[Staffanstorps kommun](#)
[Stenungsunds kommun](#)
[Stockholms kommun](#)
[Storfors kommun](#)
[Storumans kommun](#)
[Strängnäs kommun](#)
[Strömstads kommun](#)
[Strömsunds kommun](#)
[Sundbybergs kommun](#)
[Sundsvalls kommun](#)
[Sunne kommun](#)
[Surahammars kommun](#)
[Svalövs kommun](#)
[Svedala kommun](#)
[Svenljunga kommun](#)
[Säffle kommun](#)
[Säters kommun](#)
[Sävsjö kommun](#)
[Söderhamns kommun](#)
[Söderköpings kommun](#)
[Södertälje kommun](#)
[Sölvesborgs kommun](#)

UPP

T

Tanums kommun

Tibro kommun

Tidaholms kommun

Tierps kommun

Timrå kommun

Tingsryds kommun

Tjörns kommun

Tomelilla kommun

Torsby kommun

Torsås kommun

Tranemo kommun

Tranås kommun

Trelleborgs kommun

Trollhättans kommun

Trosa kommun

Tyresö kommun

Täby kommun

Töreboda kommun

UPP

U

Uddevalla kommun

Ulricehamns kommun

Umeå kommun

Upplands Väsby kommun

Upplands-Bro kommun

Uppsala kommun

Uppvidinge kommun

UPP

V

Vadstena kommun

Vaggeryds kommun

Valdemarsviks kommun

Vallentuna kommun

Vansbro kommun

Vara kommun

Varbergs kommun

Vaxholms kommun

Vellinge kommun

Vetlanda kommun

Vilhelmina kommun

Vimmerby kommun

[Vindelns kommun](#)
[Vingåkers kommun](#)
[Vårgårda kommun](#)
[Vänersborgs kommun](#)
[Vännäs kommun](#)
[Värmdö kommun](#)
[Värnamo kommun](#)
[Västerviks kommun](#)
[Västerås kommun](#)
[Växjö kommun](#)
[UPP](#)

Y

[Ydre kommun](#)
[Ystads kommun](#)
[UPP](#)

Å

[Åmåls kommun](#)
[Ånge kommun](#)
[Åre kommun](#)
[Årjängs kommun](#)
[Åsele kommun](#)
[Åstorps kommun](#)
[Åtvidabergs kommun](#)
[UPP](#)

Ä

[Älmhults kommun](#)
[Älvdalens kommun](#)
[Älvkarleby kommun](#)
[Älvsbyns kommun](#)
[Ängelholms kommun](#)
[UPP](#)

Ö

[Öckerö kommun](#)
[Ödeshögs kommun](#)
[Örebro kommun](#)
[Örkelljunga kommun](#)
[Örnsköldsviks kommun](#)
[Östersunds kommun](#)
[Österåkers kommun](#)
[Östhammars kommun](#)
[Östra Göinge kommun](#)

[Överkalix kommun](#)

[Övertorneå kommun](#)

[UPP](#)

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m)

Tolkning av lagen

När du läser lagen om bostadsanpassningsbidrag upptäcker du nog att den inte ger svar på alla dina frågor. Du behöver kanske hjälp med att tolka lagen och måste därför veta hur man tar del av de andra rättskällor som finns.

Rättskällor kan enkelt uttryckt sägas vara de olika källor som man använder sig av för att få kunskap om gällande rätt. Till de viktigaste hör lagar och andra författningar, förarbeten och rättspraxis. Handboken är inte någon rättskälla, men den återger de rättskällor som finns för bostadsanpassningsbidraget.

Författningar

Författningar, det vill säga bindande rättsregler, är den förmämsta rättskällan. Man brukar säga att författningarna bildar en hierarki. Frånsett EU-rätten så finner vi grundlagarna i toppen när det gäller den svenska, inhemska lagstiftningen. Därefter följer lagar, förordningar och föreskrifter. Grundlagarna beslutas av två riksdagar med val emellan. Lagarna beslutas av riksdagen och förordningarna av regeringen. Föreskrifter beslutas av myndigheter, till exempel Boverket. (Före 1975 gällde en annan terminologi. Då kunde till exempel en ”förordning” ha beslutats av riksdagen. Se Ulf Bernitz m.fl., Finna rätt, elfte upplagan, sidan 93.) För att en myndighet ska få besluta om föreskrifter krävs ett bemyndigande från regeringen.

Alla författningar ska publiceras i en författningssamling. Författningar som har beslutats av riksdagen och regeringen publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Boverkets författningar publiceras i Boverkets författningssamling (BFS).

Förorbeten

Bestämmelser i författningar är ofta ganska allmänt hållna. Om en författning är oklar eller om man av någon annan anledning vill få reda på syftet med en viss bestämmelse brukar man i första hand söka ledning i förarbetena till författningen.

Med förarbeten menas de utredningar, förslag till författningstexter och motiveringar till dessa som legat till grund för exempelvis riksdagens beslut att anta en viss lag. Dessa förarbeten kan vara till hjälp för tolkningen av en bestämmelse.

Det finns olika typer av förarbeten. Inför en ny lag eller en lagändring brukar det gå till så här. Om en viss fråga utretts av en särskilt tillsatt kommitté eller om det är fråga om en enmansutredning (särskild utredare) redovisas utredningen i ett betänkande. Betänkanden publiceras i serien Statens offentliga utredningar (SOU). Mindre omfattande frågor utreds ofta av en arbetsgrupp inom ett departement. Resultatet av sådana utredningar redovisas i departementspromemorior i en särskild departementsserie. När betänkandet eller departementspromemorian överlämnats till departementschefen så

remitteras ofta förslaget till myndigheter och andra som berörs av förslaget. När remissvaren kommit in och sammanställts och regeringen vill gå vidare överlämnar regeringen sitt förslag till riksdagen genom en proposition. Denna remitteras därefter till aktuellt riksdagsutskott. När utskottet tagit ställning i ärendet lämnar det ett betänkande till riksdagen och hemställer att propositionen ska antas eller avslås.

När riksdagen fattat beslut så underrättas regeringen genom en riksdagsskrivelse. Propositioner, utskottsbetänkanden och riksdagsskrivelser publiceras i riksdagstrycket som ges ut av riksdagens förvaltningskontor.

Rättspraxis

En annan viktig källa till kunskap om rättsregler är domstolarnas och myndigheternas rättspraxis eller prejudikat. Det vill säga deras domar eller beslut som kan vara av betydelse för kommande avgöranden. Rättspraxis är inte juridiskt bindande, men normalt så följer underinstanserna de högre instansernas avgöranden av rättsfrågor. Störst tyngd har de domar och beslut som fattats av sista instans. För bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget innebär detta domar från Högsta förvaltningsdomstolen (tidigare kallad Regeringsrätten).

Om det däremot är fråga om bidrag enligt äldre bestämmelser, det vill säga enligt förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag eller förordningen (1985:489) om statsbidrag för att återställa handikappanpassade bostäder m.m. så är det beslut från regeringen som har störst tyngd. På den tiden överklagades inte kommunernas beslut till förvaltningsdomstolarna.

Den juridiska litteraturen

Det förekommer att juridisk litteratur används som rättskälla. När andra rättskällor lämnar ofullständiga besked när det gäller tillämpningsfrågor så kan det vara den juridiska litteraturen, doktrinen, som förklarar sammanhangen och fyller luckorna. (Se Ulf Bernitz m.fl., Finna rätt, elfte upplagan, sidan 179.)

Rättskällornas användning i handboken

I handboken beskriver Boverket lagen om bostadsanpassningsbidrag. För att förstå en del bestämmelser redogör Boverket också för uttalanden i förarbeten och för rättspraxis. Som du kommer att se går Boverket ibland tillbaka till förarbeten och rättspraxis från tiden före den 1 januari 1993 då den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft. Det gör Boverket i de fall nuvarande bestämmelser inte skiljer sig från vad som gällt tidigare. Det förekommer också att Boverket hänvisar till den juridiska litteraturen.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Vad kan du anmäla och hur gör du?

Du kan göra en anmälan till Boverket om du har klagomål på hur kommunen handlägger eller har handlagt ditt ärende om bostadsanpassningsbidrag i fråga om den formella delen. Om du anser att kommunen har beviljat för lite i bidrag måste du i stället överklaga till förvaltningsrätten. Boverkets tillsyn omfattar heller inte kvaliteten på utförda arbeten.

Boverkets tillsyn begränsar sig till den formella delen av kommunens handläggning. Boverket kan till exempel granska kommunens handläggningstid, om den har berett dig tillfälle att yttra dig över viktiga uppgifter, bemötandet och andra frågor som regleras i förvaltningslagen (1986:223). Däremot omfattar inte Boverkets tillsyn om du har rätt till bostadsanpassningsbidrag eller inte. Boverket kan alltså inte pröva om du borde ha fått bidrag för fler åtgärder och med högre belopp. För att få detta prövat måste du överklaga till förvaltningsrätten.

Boverkets tillsyn omfattar heller inte kvaliteten på utförda arbeten.

Om Boverket inleder ett tillsynsärende efter en anmälan brukar Boverket normalt skicka en kopia av anmälan till kommunen och begära att kommunen yttrar sig över anmälan. Boverket brukar också begära att kommunen skickar in alla handlingar i anmälarens ärende om bostadsanpassningsbidrag till Boverket, i kopia eller original. När kommunen har yttrat sig är det vanligt att anmälaren ges tillfälle att yttra sig över vad kommunen har fört fram. När Boverket bedömer att ärendet är färdigutrett fattar Boverket ett tillsynsbeslut. Detta beslut skickas sedan dels till anmälaren, dels till kommunen. Om det finns skäl kan Boverket i tillsynsbeslutet rikta kritik mot kommunens formella hantering. Men Boverket kan inte ändra kommunens beslut.

Att tänka på innan du gör en anmälan

- En anmälan som skickas in till Boverket blir en allmän handling. Som huvudregel blir den också offentlig och måste lämnas ut om någon begär det. Det enda undantaget är om uppgifterna i anmälan kan omfattas av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
- Boverkets tillsyn gäller endast den formella hanteringen av ditt ärende hos kommunen.
- Boverket kan inte ändra kommunens beslut. Boverket kan inte heller tala om för en kommun hur den ska pröva en ansökan om bostadsanpassningsbidrag, eftersom kommunen måste göra sin bedömning helt självständigt.
- En anmälan som gäller en påstådd brottslig gärning i samband med handläggningen, exempelvis en muta, utreds inte av Boverket. En sådan anmälan ska göras till polisen.
- Boverket kan på eget initiativ granska en kommun, till exempel med anledning av en anonym anmälan. Om Boverket ska eller inte ska inleda en sådan granskning beslutar Boverket i det enskilda fallet.

Hur du gör en anmälan

En anmälan bör vara skriftlig och kan göras per brev till:

Boverket, Registraturen, Box 534, 271 23 Karlskrona eller via [e-post](#). För att

Boverket ska kunna handlägga din anmälan ska den innehålla:

- Kommunens namn.
- Vad du vill klaga på när det gäller den formella handläggningen.
- Ditt namn och din adress.

Du kan även göra en anmälan via [formulär på handboken](#).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[Information om förvaltningsrätterna på webbplatsen domstol.se \(länk till annan webbplats\)](http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx)

[\[http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx\]](http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2016) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2016)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2013) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2013)

Formulär för anmälan

En del av Boverkets tillsyn är att ta emot anmälningar från enskilda som har klagomål på kommunernas handläggning av ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Denna tillsyn begränsar sig till kommunernas formella hantering av ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Om du anser att du har fått för lite i bidrag måste du överklaga till förvaltningsrätten.

Innan du gör en anmälan bör du läsa informationen om tillsynsanmälan under "Relaterad information". Du kan använda nedanstående formulär för att göra en anmälan.

Här kan du läsa Boverkets [policy för personuppgifter och e-post](#).

Du kan bifoga ett dokument i din anmälan. Ditt dokument ska innehålla ditt namn, adress och vilken kommun din anmälan om tillsyn gäller.

RELATERAD INFORMATION

[Information om tillsynsanmälan \[/sv/bab-handboken/tillsyn/information-om-tillsynsanmalan/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Handläggning

Guide för handläggning

Handläggningsguiden är i första hand till för dig som handlägger ärenden om bostadsanpassningsbidrag i en kommun. Du hittar här information om olika moment som du behöver ta ställning till i ett ärende.

Tanken är att du går igenom momenten och frågar dig om de kräver någon åtgärd i just det ärende du handlägger. Ofta startar ett ärende med en ansökan. Vissa moment kan du behöva ta ställning till flera gånger under handläggningen av ett och samma ärende. Till exempel om du behöver dokumentera muntliga uppgifter. Å andra sidan kommer vissa moment inte medföra någon särskild åtgärd alls i en del andra ärenden. Du behöver till exempel bara informera om hur viktigt det är att sökanden kontaktar fastighetsägaren om sökanden bor i en hyreslägenhet eller i en bostadsrätt. Och fullmakt, det vill säga att kommunen blir ombud åt sökanden, blir bara aktuellt om sökanden har behov av och önskar sådan hjälp och kommunen är villig att åta sig att vara ombud.

Observera att kommunen alltid ska fatta skriftliga beslut innan åtgärderna påbörjas, om inte sökanden ansöker om bidrag i efterhand.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[bet=1986:223\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [---

2018-06-29 09:31](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/<u>]</u></p></div><div data-bbox=)

Om ansökan för bostadsanpassningsbidrag

För att kommunen ska kunna pröva om en person har rätt till bostadsanpassningsbidrag måste det finnas en ansökan. Ansökan ska göras skriftligt. Det är kommunen där bostaden finns som prövar ansökan.

Om sökanden önskar hjälp med att fylla i sin ansökan så har han eller hon rätt att få det vid behov. Det följer av 4 § förvaltningslagen som handlar om myndigheters serviceskyldighet. Där framgår bland annat att kommunen vid behov är skyldig att lämna enskilda upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp. Det kan till exempel vara fråga om att hjälpa till med att fylla i ansökningsblanketten och att ge råd om vilka handlingar som bör bifogas ansökan

([proposition 1985/86:80, sidan 59](#)).

Förvaltningslag (1986:223) 4 §

4 § Varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Frågor från enskilda skall besvaras så snart som möjligt.

Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet, bör myndigheten hjälpa honom till rätta.

Skyldighet att hjälpa till med ansökan

Du som är handläggare måste givetvis hjälpa till med ansökan även om du bedömer att de sökta åtgärderna inte är bidragsberättigande. Den enskilde har ju rätt att få sin sak prövad av kommunen genom ett formellt, skriftligt beslut som kan överklagas. Så om du hjälper till med att fylla i ansökan ska du alltså även skriva ned de åtgärder som du vet att kommunen inte kommer att bevilja något bidrag för. Det är mycket viktigt att du är tydlig i din information och upplyser sökanden om rätten att få alla sina önskemål prövade.

Innan sökanden fyller i ansökan kanske han eller hon tar kontakt med dig som handläggare och hör sig för om vilka åtgärder som kan vara bidragsberättigande. Det får anses ingå i serviceskyldigheten att du i så fall upplyser om villkoren, till exempel att behovet ska vara styrkt och att lösa inventarier inte är bidragsberättigande. I serviceskyldigheten ingår också att du upplyser om hur kommunen tidigare, i andra ärenden, har bedömt sådana åtgärder som den enskilde vill söka bidrag till.

Lämna inte förhandsbesked

När en myndighet på ett allmänt sätt uttalar sig om hur den kan komma att bedöma en viss typ av frågor räknas det som ett uttalande som inte är

bindande och i allmänhet inte kan överklagas (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, 2010, sidan 277). Tänk på att information av det här slaget lätt kan leda till missförstånd mellan den enskilde och kommunen. Det är därför viktigt att du som handläggare är tydlig dels med att kommunen inte kan lämna något bindande förhandsbesked, dels med att kommunen tar ställning till ansökan genom beslut.

Rätt att begära komplettering

Du som handläggare får ta ställning till om sökanden har kommit in med alla handlingar som kommunen behöver för att besluta. Av Boverkets föreskrifter (BFS 1992:46) till lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår vilka handlingar sökanden ska bifoga till sin ansökan.

Saknas en handling eller är ansökan inte underskriven får du kontakta sökanden. Du får själv ta ställning till hur du ska upplysa sökanden om vad som saknas. Du kanske skriver ett brev som du skickar med post. Eller kanske du mejlar sökanden eller ringer.

Tjänsteanteckning vid telefonkontakt

Om du ringer är det viktigt att du gör en tjänsteanteckning om detta. Du antecknar vad du har bett sökanden att komplettera ärendet med och vilket datum du sa att kompletteringen senast skulle ha kommit in till kommunen. Om du blir sjuk så kan din vikarie då se vad som har gjorts i ärendet, så slipper han eller hon kontakta sökanden i onödan. En tjänsteanteckning ska innehålla uppgift om kommunens namn, datum för telefonsamtalet och också ärendets diarienummer. Dessutom ska du som handläggare skriva under tjänsteanteckningen.

II menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets föreskrifter BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[sv/laq--ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/\]](#)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Nödvändiga åtgärder ska intygas

Sökanden ska till sin ansökan bifoga ett intyg där det framgår att åtgärderna är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. En arbetsterapeut, en läkare eller någon annan sakkunnig ska ha skrivit intyget.

Det framgår av Boverkets föreskrifter (BFS 1992:46) till lagen om bostadsanpassningsbidrag att sökanden ska komplettera ansökan med ett intyg om behovet av de åtgärder som bidrag söks för.

Vid mindre omfattande åtgärder där behovet är uppenbart kan kommunen bortse från kravet på intyg. Vid mer omfattande åtgärder bör sökanden enligt föreskrifterna se till att den sakkunnige kompletterar intyget med ett åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet blir ett komplement till själva intyget för att inte några åtgärder ska tappas bort.

Kommunen får värdera intyget

Intyget är sökandens bevisning av behovet. Men intyget är inte ensamt avgörande för om bidrag ska lämnas eller inte. Kommunen ska nämligen värdera intyget, det vill säga pröva intygets styrka. Det innebär att kommunen måste vara lyhörd för intygets olika nyanser och ta ställning till om intyget verkligen uttrycker den nödvändiga kopplingen mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna. Observera att intyget inte måste innehålla själva ordet ”nödvändig” för att behovet av en viss åtgärd ska anses styrkt. Dessutom ska kommunen bedöma om åtgärderna överhuvudtaget är bidragsberättigande. Till exempel att det är fråga om fasta funktioner och att åtgärderna inte behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen.

Intyget tillhör sökanden

Den sakkunnige skriver intyget åt sökanden. Intyget är alltså sökandens. Det händer att den sakkunnige som en ren service skickar intyget direkt till kommunen för att inte sökanden ska behöva göra det. När du som handläggare ser att ett intyg inte kommer direkt från sökanden bör du kontakta sökanden och försäkra dig om att han eller hon verkligen vill åberopa intyget i bidragsärendet.

Som framgår i kapitlet ”Kommunikation” i Guide för handläggning kan du vara skyldig att underrätta sökanden om intygets innehåll och låta honom eller henne yttra sig över det.

Om sökanden inte har kommit in med något intyg och du tycker att ett sådant behövs ska du ge honom eller henne tillfälle att komplettera sin ansökan. Se mer om detta under rubriken ”Ansökan”.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i ”Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget”.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets föreskrifter BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[sv/laq--ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/\]](#)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Ritningar kan behövas vid omfattande arbeten

Sökanden ska ibland bifoga ritningar till sin ansökan. Till exempel vid omfattande inredningsarbeten.

Det framgår av Boverkets föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag att sökanden ska bifoga plan- och uppställningsritningar vid omfattande inredningsarbeten. Om planlösningen kommer att ändras ska sökanden bifoga ritningar över bostaden före och efter ändringen.

Ritningar eller skisser i andra fall

Det kan uppstå situationer där du som handläggare anser att du behöver ritningar även om det inte är fråga om omfattande inredningsarbeten eller ändrad planlösning. Du kan då be sökanden att komma in med det. Eller så kanske ni gemensamt vid exempelvis ett hembesök skissar på de åtgärder som sökanden vill ha bidrag för. Det kan många gånger vara lättare att förstå hur en anpassning kommer att fungera om du och sökanden ser den åskådliggjord.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets föreskrifter BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[sv/laq--ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

På andra webbplaster

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/\]](#)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Anbud, offert och kostnadsberäkning

Sökanden ska bifoga en kopia av anbud, offert eller kostnadsberäkning till sin ansökan. Det är sökandens sätt att redovisa hur mycket pengar som behövs för att betala åtgärderna i ansökan.

Det framgår av Boverkets föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag att sökanden ska bifoga en kopia av anbud, offert eller kostnadsberäkning till sin ansökan. Men det belopp som sökanden redovisar kan naturligtvis skilja sig från vad som blir det slutliga bidragsbeloppet. Kommunen kan ju göra en annan bedömning av vad som kan anses vara en skälig kostnad. Eller så anser kommunen att en del av de åtgärder som bidrag söks för inte är bidragsberättigande.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets föreskrifter BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[sv/laq--ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/\]](#)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Dokumentera allt som rör ett ärende

Det är viktigt att du som handlägger ett ärende om bostadsanpassningsbidrag antecknar uppgifter som du får muntligen eller genom egna iakttagelser.

När det gäller uppgifter som du får på ett annat sätt än genom en handling så måste du enligt 15 § förvaltningslagen anteckna dessa om uppgifterna kan ha betydelse för utgången i ärendet.

Förvaltningslag (1986:223) 15 §

15 § Uppgifter som en myndighet får på annat sätt än genom en handling och som kan ha betydelse för utgången i ärendet skall antecknas av myndigheten, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Låt säga att du är på hembesök hos en person som har ansökt om bostadsanpassningsbidrag till bland annat en ettgreppsblandare. Vid besöket konstaterar du att den tvågreppsblandare som finns är i dåligt skick. Anteckna då detta och på vilket sätt du anser att kranarna är i dåligt skick. Dina iakttagelser kan ha betydelse för utgången i ärendet, eftersom bidrag enligt 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte lämnas för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen. Det innebär att bidrag inte ska ges för exempelvis åtgärder som kan ses som normalt bostadsunderhåll.

Dokumentation ger insyn

Justitieombudsmannen, JO, har uttalat att det kan vara viktigt att även dokumentera sådana uppgifter som inte har betydelse för ärendets utgång:

”Det är från rättssäkerhetssynpunkt viktigt att alla för ärendets bedömning behövliga uppgifter redovisas i akten. Även uppgifter som inte direkt tillför ärendet sakuppgifter, utan enbart rör ärendets yttre gång, måste i stor utsträckning dokumenteras. Sådana uppgifter kan gälla att kontakt förekommit med parter, andra personer eller myndigheter eller att handläggaren besökt den plats ärendet rör. Även om dokumentationen av det senast nämnda slaget inte har betydelse för själva utgången av ärendet är den ändå av stort värde. Den är en av förutsättningarna för insyn i och kontroll av verksamheten både från den egna förvaltningsledningen och från utomstående tillsynsmyndigheter. Även parter och allmänhetens insyn i myndighetens verksamhet underlättas av detta slags dokumentation. Vidare kan ett handläggarbyte i hög grad försvåras av brister i beskrivningen av vad som förekommit i ett ärende.” (JO, 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och diarienummer 1740-2004.) Det är alltså bra att du tar för vana att anteckna också sådana uppgifter som inte har betydelse för ärendets utgång.

Hur du som handläggare dokumenterar

Enligt JO ska dokumentationen vara utförd på ett sådant sätt att den inte lätt kan utplånas. Den ska dessutom vara daterad och signerad. (JO, 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och diarienummer 1740-2004.)

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/>]

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m/) [<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m/>]

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](#)]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](#)]

Håll sökanden underrättad

När det gäller uppgifter som kommunen får från någon annan än sökanden själv så måste kommunen normalt underrätta sökanden om dessa uppgifter och dessutom bereda honom eller henne tillfälle att yttra sig över uppgifterna.

Den så kallade kommunikationsplikten framgår av 17 § förvaltningslagen.

Förvaltningslag (1986:223) 17 §

17 § Ett ärende får inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild.

Myndigheten får dock avgöra ärendet utan att så har skett

1. om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga,
2. om ärendet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande,
3. om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet, eller
4. om avgörandet inte kan uppskjutas.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt.

Underrättelseskyldigheten gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Lag (2009:434) .

Kommunikationsplikten enligt 17 § förvaltningslagen består av två delar. Den första delen är att ett ärende om bostadsanpassningsbidrag normalt inte får avgöras utan att kommunen har underrättat sökanden om uppgifter som någon annan än sökanden har tillfört ärendet. Den andra delen är att sökanden dessutom måste få tillfälle att yttra sig över uppgifterna.

Hur du underrättar

Kommunen får själv bestämma om underrättelsen ska ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Rör det sig om skriftligt utredningsmaterial ligger det som regel närmast till hands att du underrättar sökanden skriftligen. Till exempel genom att du sänder över en kopia av handlingarna till sökanden med ett besked om när ett yttrande senast ska ha kommit in (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, tredje upplagan, Förvaltningslagen med kommentarer, sidan 204).

Kontrollera att sökanden fått uppgifterna

Om du underrättar sökanden genom ett vanligt brev har kommunen inte något bevis för när sökanden fick del av uppgifterna. När det svarsdatum som angetts i brevet har passerats kan det därför vara lämpligt att du kontaktar

sökanden för att försäkra dig om att brevet verkligen kommit fram och att du frågar om han eller hon vill yttra sig över uppgifterna.

Delgivning

Om delgivning sker så ska den utföras enligt delgivningslagen. Den 1 april 2011 trädde en ny delgivningslag (2010:1932) och delgivningsförordning (2011:154) i kraft. I samband med det upphörde den tidigare delgivningslagen och delgivningsförordningen. Den nya delgivningslagen talar om bland annat "vanlig delgivning".

En form av "vanlig delgivning" är att handlingen som ska delges skickas eller lämnas till delgivningsmottagaren (16 § delgivningslagen). När en kommun delger en person som sökt bostadsanpassningsbidrag ska du, om det inte är obehövt, till handlingen foga information om delgivningsbekräftelse. Informationen ska innehålla kommunens namn och adress, handlingens delgivningsnummer samt lämpliga sätt att bekräfta mottagandet av handlingen. Om det är lämpligt ska informationen även innehålla kortfattad uppgift om handlingen och uppgift om när delgivningsbekräftelsen senast bör göras. Om det är lämpligt ska du till handlingen foga ett kuvert som sökanden kan skicka tillbaka bekräftelsen i.

"Vanlig delgivning" kan också innebära att du skickar handlingen i en rekommenderad postförsändelse. I så fall ska handlingens delgivningsnummer anges på mottagningsbeviset. (Detta kan man läsa om i 5 § delgivningsförordningen.) Om delgivningsmottagaren inte har bekräftat delgivning inom utsatt eller beräknad tid, så bör du påminna honom eller henne på lämpligt sätt (6 § delgivningsförordningen).

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)]

[Delgivningslag \(2010:1932\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningslag-20101932_sfs-2010-1932/) [[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningslag-20101932_sfs-2010-1932/\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningslag-20101932_sfs-2010-1932/\)\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

[Delgivningsförfordning \(2011:154\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningsforordning-201115_sfs-2011-154/) [[\[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningsforordning-201115_sfs-2011-154/\]\(http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Delgivningsforordning-201115_sfs-2011-154/\)\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-</p></div><div data-bbox=)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats/)

[[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats/?bet=1992:1574](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats/)]

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

Kommunens bedömning av om åtgärderna är bidragsberättigande

När du som handläggare bedömer om de sökta åtgärderna är bidragsberättigande får du gå igenom lagens alla krav. Till exempel att åtgärderna är nödvändiga, att bostaden ska användas permanent, att bidrag endast ges för anpassningar av bostadens fasta funktioner och att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen.

Förutom lagen behöver du ofta ta del av de andra rättskällor som finns, till exempel förarbeten och rättspraxis.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Bidraget ska motsvara en skälig kostnad

Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara en skälig kostnad för bidragsberättigande åtgärder. Det finns inget kostnadstak.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 14 §

14 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Återställningsbidrag lämnas dock endast om den godkända kostnaden vid ett och samma tillfälle överstiger 5 000 kronor.

Handläggning av bidragsärenden m. m.

Sökandens redovisning av hur mycket anpassningen kostar

Av Boverkets föreskrifter (1992:46) till lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår att sökanden ska bifoga en kopia av anbud, offert eller kostnadsberäkning till sin ansökan. Detta kan sägas vara sökandens sätt att redovisa hur mycket pengar som behövs för att täcka kostnaderna för de åtgärder som han eller hon sökt bidrag för.

Vid mindre kostnadskrävande åtgärder kan kommunen bortse från föreskrifternas krav på att sökanden ska inkomma med anbud, offert eller kostnadsberäkning. Kommunens erfarenhet av kostnaden för liknande åtgärder kan då räcka för att få visshet om vilken kostnad som kan bedömas som skälig.

Ibland kan sökanden behöva hjälp med att få in anbud eller offert. Har sökanden ingen som kan hjälpa till får det anses ingå i kommunernas serviceskyldighet att göra det.

Hänsyn till andra i familjen

Vid bedömningen av skälig kostnad ska kommunen ta hänsyn till att anpassningen bör utformas så att bostaden kan användas även av andra hushållsmedlemmar eller av en person som regelbundet hjälper sökanden. Ett sådant hänsynstagande innebär ibland att det kan bli fråga om att inte välja den billigaste lösningen. Detta kan gälla till exempel när en trapplift installeras eller när ett kök inreds för en person i rullstol.

([Proposition 1992/93:58](#), sidan 22–23.)

Inget avdrag för gammal utrustning

Observera att kommunen inte ska göra något avdrag med hänsyn till den utbytta utrustningens ålder.

Rättsfall om bidragets storlek

Kommunen beviljade bidrag för bland annat byte av heltäckningsmattor i trappa, lektrum, övre hall och tre sovrum. Med hänsyn till att mattorna var äldre än tio år lämnade kommunen endast bidrag med femtio procent av begärt belopp.

Resterande belopp var enligt kommunen att hänföra till normalt fastighetsunderhåll som inte berättigade till bidrag. Efter överklagande till länsbostadsnämnden bifölls sökandens talan. Kommunen överklagade till Boverket.

Boverket avslag kommunens överklagande och pekade bland annat på att allergikonsulenten hade bedömt mattorna som "fräscha och fina" och att kommunen inte ens påstått att mattorna varit i dåligt skick. Vidare menade Boverket att någon schablonmässig reducering på grund av mattornas ålder inte borde ske.

Boverket 1989-12-29, diarienummer 685-2669/89. Detta ärende refereras mer utförligt i artikeln "Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll" som du finner under bland annat "Relaterad information".

Byggherrekostnader

Byggherrekostnader kan inräknas i bostadsanpassningsbidraget till den del kostnaderna hänför sig till bidragsberättigande åtgärder. Exempel på byggherrekostnader är moms, konsultkostnader utöver entreprenörens åtagande, bygglovsavgift samt kostnader för kontroll och besiktning.

Eget arbete

Bidrag lämnas inte för värdet av det arbete som sökanden själv eller någon hushållsmedlem utför. Då begränsas bidraget till materialkostnaden. Normalt är det dock endast vid mindre arbeten, till exempel byte av golv och tapeter, som det kan bli aktuellt med eget arbete. Vid större och mer komplicerade arbeten måste ställas krav på att anpassningen blir utförd på ett fackmannamässigt sätt.

Inget kostnadstak i lagen om bostadsanpassningsbidrag

Tidigare gällde att om en sökande hyrde sin bostad och ansökan avsåg kostsamma åtgärder så krävdes en särskild prövning av behovets tyngd. I en sådan prövning ingick en bedömning av kostnaden för andra sätt att tillgodose sökandens behov. Det innebar att en kommun kunde vägra bidrag till att anpassa den hyrda bostaden om anpassningen var kostsam och om kommunen kunde erbjuda en lämpligare bostad. Detta framgick inte av lagen om bostadsanpassningsbidrag. Principen växte fram i praxis. Från början tillämpades den enbart på hissar i hyreshus. Sedan kom den att utsträckas till andra åtgärder i hyreshus. Slutligen började principen även att tillämpas på bostadsrättshus.

I en dom från 2002 markerade dock Regeringsrätten (heter numera Högsta förvaltningsdomstolen) att lagen om bostadsanpassningsbidrag inte innehåller några uttryckliga begränsningar vare sig i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas eller i fråga om storleken av de bidragsbelopp som kan

beviljas, bortsett från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Domstolen påpekade visserligen att det kan uppkomma situationer där en anpassning, på grund av bostadens utformning, kräver så omfattande och kostsamma åtgärder att sökandens behov inte rimligen kan tillgodoses på något annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Men Regeringsrätten anförde vidare att som lagstiftningen är utformad så kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall.

Nedan följer ett referat av Regeringsrättens dom samt två referat av domar från två Kamrarrätter som hänvisar till Regeringsrättens dom.

Rättsfall om hiss

En kvinna, som hade svårt för att gå i trappor, ansökte om bidrag till en hiss, alternativt en trapphiss, från markplanet till sin hyreslägenhet på andra våningen där hon bodde med sin man. Kommunen avslag ansökan med motiveringen att åtgärden inte var nödvändig.

Beslutet överklagades till länsrätten som i och för sig ansåg att behovet var styrkt. Däremot anförde länsrätten att man vid bedömningen av kostsamma åtgärder, dit installation av trapphiss normalt hörde, borde göra en särskild prövning av behovets tyngd. Vid en sådan prövning borde kostnaderna för åtgärden och alternativa lösningar beaktas. Kommunen hade upplyst om att den hade en ledig lägenhet i samma storleksklass med hiss i det område som kvinnan bodde i. Länsrätten ansåg därför att trapphissen inte kunde anses vara en nödvändig åtgärd i bostadsanpassningsbidragslagens mening, trots de medicinska och sociala omständigheter som framkommit i målet.

Länsrättens dom överklagades till kamrarrätten. Kvinnan anförde bland annat att hon och hennes man hade bott i bostaden sedan 1952. Tidigare hade de själva ägt huset, men 1982 hade de överlåtit huset på sina söner. Hyran uppgick till 1.000 kronor i månaden. Hennes man hade problem med närminnet och behövde därför den trygghet som en invand och välkänd miljö gav. Några andra åtgärder behövde inte utföras. Om det mot förmodan skulle bli aktuellt att anpassa lägenheten framöver skulle det i så fall endast röra sig om att bredda dörröppningar och ta bort trösklar. En stoltrapphiss skulle kosta cirka 90.000 kronor allt som allt. Kommunen å sin sida anförde att risken för att kvinnan skulle behöva rullstol i framtiden var påtaglig och att badrummet i så fall inte skulle vara användbart. Kommunen anförde vidare att den hade erbjudit klaganden en ur handikappsynpunkt lämpligare lägenhet i samma område.

Kamrarrätten delade länsrättens bedömning att det förelåg medicinska förutsättningar för att installera en trapphiss. Kamrarrätten ansåg vidare att det förhållandet att makarnas nuvarande bostad inte var handikappvänlig inte skulle tillmätas någon avgörande betydelse vid prövningen av ansökan, eftersom det för närvarande inte förelåg något behov av att anpassa bostaden ytterligare. När det sedan gällde kommunens förslag på alternativ lägenhet pekade kamrarrätten på att det föreslagna lägenhetsbytet skulle innebära en avsevärd hyreshöjning, från 1.000 kronor i månaden till i vart fall 4.844 kronor i månaden, att en flytt med stor sannolikhet skulle påverka mannen negativt på grund av den närminnesnedsättning som han led av, att makarna var 84 respektive 87 år samt att de hade varit bosatta i samma lägenhet i drygt fyrtio år. Kamrarrätten fann vid en avvägning mellan å ena sidan de olägenheter en flyttning skulle komma att medföra för makarna och å andra sidan kostnaden för att installera en stoltrapphiss att tillräckligt starka skäl talade för att makarna skulle ges möjlighet att bo kvar i sin lägenhet. Kamrarrätten fann således sammanfattningsvis att en installation av en stoltrapphiss fick anses vara en nödvändig åtgärd för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för kvinnan och biföll därför överklagandet.

Domen överklagades till Regeringsrätten. Regeringsrätten fann, i likhet med

kammarrätten, att den medicinska utredningen visade att anpassningsåtgärden var nödvändig med hänsyn till kvinnans funktionshinder. Det var också klarlagt att den lägenhet som kvinnan och hennes make hyrde, även om den inte var handikappvänlig, likväl var ändamålsenlig som bostad för henne om en hiss installerades. Kostnaden för anpassningsåtgärden kunde vidare uppskattas till cirka 100.000 kronor.

Frågan var då, anförde Regeringsrätten, om kommunen - genom att erbjuda en annan, ungefär motsvarande lägenhet i en annan fastighet med hiss i samma område som makarna nu bodde i - med hänvisning till kostnaderna hade rätt att vägra kvinnan bidrag till anpassning av hennes nuvarande bostad. Först att notera, konstaterade Regeringsrätten, är att själva lagen inte innehåller några uttryckliga begränsningar i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas eller i fråga om storleken av de bidragsbelopp som kan beviljas. Detta om man bortser från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Det framgår också av förarbetena att även mycket dyra åtgärder kan komma i fråga. Likväl kan det naturligtvis uppkomma situationer där en anpassning, på grund av bostadens utformning, kräver så omfattande och kostsamma anpassningsåtgärder att den funktionshindrades behov inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Som lagstiftningen är utformad kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall, menade Regeringsrätten.

I detta fall, anförde Regeringsrätten vidare, tillkom de olägenheter det skulle innebära för makarna, i synnerhet med tanke på makens hälsotillstånd, att byta bostad. Det förhållandet att hyran för den erbjudna bostaden var avsevärt högre än hyran för den nuvarande bostaden måste också påverka bedömningen, även om skillnaden delvis kunde kompenseras genom bostadsbidrag. Mot denna bakgrund och de övriga skäl som anförts fann Regeringsrätten att kvinnan var berättigad till bidrag för installation av stoltrapphiss och fastställde kammarrättens domslut.

Regeringsrätten, dom 2002-12-04, målnummer 101-2000.

Rättsfall om stoltrapphiss

En man i 85-årsåldern bodde med sin fru i en bostadsrättslägenhet och ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en stoltrapphiss mellan entréplanet och första våningen. Kostnaden uppskattades till mellan 100 000 kronor och 200 000 kronor beroende på hissmodell. Både kommunen och länsrätten prövade ansökan innan Regeringsrätten hade avgjort mål nr 101-2000 och ansåg att något bidrag inte borde beviljas eftersom det fanns andra lediga lägenheter som var lämpligare.

Kammarrätten var av motsatt uppfattning och ansåg att bidrag borde beviljas. Kammarrätten anförde följande. Sökanden och hans fru bor i en bostadsrätt om fyra rum och kök i stadens centrum. Hyreslägenheten som kommunen erbjudit ligger i utkanten av staden, är på tre rum och kök och skulle medföra en hyreshöjning för makarna med cirka 2 700 kronor i månaden. Enligt läkarintyg skulle en flytt innebära en avsevärd psykisk belastning för sökanden. Kammarrätten, som beaktar Regeringsrättens bedömning i mål nr 101-2000, finner vid en avvägning mellan å ena sidan de olägenheter en flytt skulle innebära för sökanden och å andra sidan den lägsta kostnaden för att installera en stoltrapphiss, 106 500 kronor, att tillräckligt starka skäl talar för att han bör ges möjlighet att få bo kvar i den bostad han varit bosatt i de senaste tolv åren. Kammarrätten finner mot denna bakgrund att sökanden är berättigad till bostadsanpassningsbidrag för installation av en stol-trapphiss från entrén upp till lägenheten enligt det minst kostsamma alternativet.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-03-26, målnummer 749-2001.

Rättsfall om trapphiss

En kvinna i 80-årsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en trapphiss mellan entréplanet och tredje våningen där hennes bostadsrättslägenhet låg.

Både kommunen och länsrätten prövade ansökan innan Regeringsrätten hade avgjort mål nr 101-2000 och ansåg att något bidrag inte borde beviljas.

Kammarrätten däremot ansåg att bidrag borde beviljas. Till kammarrätten hade getts in kostnadsuppgifter som sa att en rullstolstrapphiss skulle kosta 180 000 kronor exklusive moms och en stoltrapphiss 125 000 kronor exklusive moms. Kammarrätten anförde att lagen inte innehåller några uttryckliga begränsningar i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan utföras eller i fråga om bidragets storlek, bortsett från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Kammarrätten påpekade också att det i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag (proposition 1992/93:58, s. 16) står att det kan röra sig om ett vitt spektrum av åtgärder. Alltifrån mindre kostsamma åtgärder - som till exempel att ta bort trösklar - till mycket dyrbara åtgärder - som till exempel installation av hiss eller helanpassning av ett kök eller ett badrum. Vidare anförde kammarrätten följande. Det kan uppkomma situationer där en anpassning på grund av bostadens utformning kräver så omfattande och kostsamma åtgärder att den funktionshindrades behov inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Som lagstiftningen är utformad kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall (se Regeringsrättens dom i mål nr 101 -2000). Någon sådan situation är inte för handen i detta mål. Kammarrätten finner att sökanden är berättigad till bidrag för en trapphiss. Kommunen får utreda vilken typ som är nödvändig.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2003-06-03, målnummer 5106-2002.

I vänstermenyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll. \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/normalt-bostadsunderhall/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/normalt-bostadsunderhall/)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/_http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/_http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)
[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/)

Beslutet ska vara skriftligt

Kommunens handläggning av en ansökan om bostadsanpassningsbidrag ska mynna ut i ett skriftligt beslut. Av beslutet ska framgå både bidragets storlek och de åtgärder som bidrag beviljats för. Om kommunen avslår ansökan helt eller delvis måste kommunen förklara varför i beslutet. Beslutet måste fattas i förväg. Det vill säga innan anpassningen påbörjas.

En självklarhet att dokumentera beslut

Det står inte i förvaltningslagen att beslut ska dokumenteras. Men lagen utgår från att kommuner och andra myndigheter gör det. En sådan skyldighet följer av allmänna grundsatser. (Se om detta i bland annat Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, sidorna 234-235 och 275.) Att ett beslut ska framgå av en handling är en "självklarhet" enligt Justitieombudsmannen (JO 2002-02-27, diarienummer 4257-2001).

Beslutet ska innehålla bidragets storlek och åtgärder

Om kommunen beviljar bidrag för alla de åtgärder som sökanden ansökt om så är själva beslutet dels bidragets storlek, dels de åtgärder som bidrag har beviljats för. Om kommunen inte anser att alla sökta åtgärder är bidragsberättigande så ska det klart och tydligt framgå av beslutet vilka åtgärder som kommunen avslår och vilka den beviljar bidrag för. Om kommunen bedömer att inte någon av de sökta åtgärderna är bidragsberättigande så fattar den ett avslagsbeslut.

Motivera beslutet

Det räcker inte att kommunen dokumenterar själva beslutet. Dessutom ska beslutet motiveras. Det vill säga kommunen ska ange vilka skäl som ligger bakom beslutet. Sökanden måste förstå hur kommunen har kommit fram till sitt beslut. Motiveringen ska göra det begripligt för sökanden vilka faktiska förhållanden som varit avgörande för kommunens beslut, vilka rättsregler som är tillämpliga och hur kommunen har resonerat på de punkter där kommunen inte går sökanden till mötes.

Skyldigheten att motivera beslut om bostadsanpassningsbidrag följer av 20 § förvaltningslagen. Enligt denna bestämmelse kan skälen utelämnas endast om sökanden får igenom sin ansökan på precis alla punkter eller om det av någon annan anledning är uppenbart att skälen inte behöver redovisas.

Förvaltningslag (1986:223) 20 §

20 § Ett beslut varigenom en myndighet avgör ett ärende skall innehålla de skäl som har bestämt utgången, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Skälen får dock utelämnas helt eller delvis

1. om beslutet inte går någon part emot eller om det av någon annan anledning är uppenbart obehövt att upplysa om skälen,
2. om beslutet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart,
3. om det är nödvändigt med hänsyn till rikets säkerhet, skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden eller något jämförbart förhållande,
4. om ärendet är så brådskande att det inte finns tid att utforma skälen, eller
5. om ärendet gäller meddelande av föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande.

Har skälen utelämnats, bör myndigheten på begäran av den som är part om möjligt upplysa honom om dem i efterhand.

Att motivera besluten skapar rättssäkerhet

Bakgrunden till bestämmelsen i 20 § förvaltningslagen är bland annat att en motiveringsplikt skapar garantier för en omsorgsfull och saklig prövning av ärendena. Dessutom skapar motiveringsplikten garantier för en enhetlig rättstillämpning. Den ökar också allmänhetens förtroende för att myndigheterna är objektiva. Det är av yttersta vikt att lika fall behandlas lika. Om skälen inte redovisas i beslutet kanske de som beslutar i ärenden om bostadsanpassningsbidrag glömmar bort varför en viss ansökan bedömdes på ett visst sätt, och då kanske en annan person med en liknande ansökan får denna bedömd på ett annat sätt.

Praktiska fördelar med att motivera besluten

Förutom hänsynen till rättssäkerheten finns det även praktiska fördelar med att motivera besluten ordentligt. Om kommunens beslut är oklart kanske sökanden tar kontakt med kommunen och ber om ett förtydligande. Och om sökanden inte får tillräcklig information i tid och därför känner sig tvungen att överklaga beslutet blir överklagandeskrivelsen av naturliga skäl mycket allmänt hållen.

Det tar då tid och resurser i anspråk för förvaltningsrätten att utreda vad det överklagade beslutet innebär för sökanden och vad sökanden är missnöjd med.

Beslut ska fattas i förväg

Justitieombudsmannen, JO, har påtalat hur viktigt det är att kommunerna fattar formella, skriftliga beslut innan anpassningen påbörjas, om inte sökanden har ansökt om bidrag först efter det att åtgärderna utförts. JO har påpekat att i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag så kan ju sökanden och kommunen ha olika uppfattningar om i vilken mån bostadsanpassningsbidrag ska beviljas. Sökanden har då givetvis rätt att få till stånd en överprövning i den frågan och för det krävs att kommunen meddelar ett skriftligt beslut i ärendet. Om kommunen inte fattar något skriftligt beslut förrän anpassningen har utförts så

medför det en fördröjning av en eventuell överprövning. (JO 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och diarienummer 1740--2004.)

Observera att det ska fattas skriftliga beslut i förväg även om en sökande gett kommunen fullmakt att ingå avtal med entreprenören.

Underrättelse om beslut

Av 21 § förvaltningslagen framgår att kommunen som huvudregel ska underrätta sökanden om innehållet i beslutet. Och om beslutet går sökanden emot så ska kommunen underrätta honom eller henne om hur det kan överklagas. Det normala är att sökanden underrättas skriftligen. (Bertil Wennergren, Offentlig förvaltning i arbete, tredje upplagan, sidan 152).

Förvaltningslag (1986:223) 21 §

21 § En sökande, klagande eller annan part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövligt.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han underrättas om hur han kan överklaga det. Han skall då också underrättas om sådana avvikande meningar som avses i 19 § eller som har antecknats enligt särskilda bestämmelser.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Denna paragraf tillämpas också när någon annan som får överklaga beslutet begär att få ta del av det.

Som handläggare behöver du tänka på om det finns något behov av att få ett bevis på när överklagandefristen börjar löpa. Detta behov kan variera och får avgöras med hänsyn till ärendets utgång och karaktär. (I avsnittet om kommunikationsplikt kan du läsa om delgivningslagen.) Ofta kan ett sådant bevis undvaras och underrättelsen kan ske genom att en kopia av beslutet skickas till den enskilde i ett vanligt brev. Framför allt gäller detta när beslutet inte går sökanden emot. ([Proposition 1985/86:80 sidan 72.](#))

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/) [http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/]

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_(l%C3%A4nk_till_annan_webbplats)_) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_\(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_(l%C3%A4nk_till_annan_webbplats)_)]

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

Kommunens beslut kan överklagas till förvaltningsrätten

Är sökanden missnöjd med kommunens beslut så kan han eller hon överklaga till förvaltningsrätten. Det är därför viktigt att beslutet kompletteras med skriftlig information om hur det går till att överklaga.

Kommunens beslut om bostadsanpassningsbidrag överklagas hos förvaltningsrätten. Mer information om förvaltningsrätterna kan du få på Domstolsverkets webbplats under "Relaterad information".

Förvaltningsrättens beslut överklagas hos kammarrätten. Kammarrättens beslut överklagas hos Högsta förvaltningsdomstolen (hette Regeringsrätten fram till den 1 januari 2011). Hos kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen krävs prövningstillstånd. Föresättningsarna för ett sådant prövningstillstånd framgår av 34a–36 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Förvaltningsprocesslag (1971:291) 34-36 §§

34 § Mot beslut, som ej innebär att målet avgöres, får talan föras endast i samband med talan mot beslut i själva målet.

Talan får dock föras särskilt när rätten

1. ogillat invändning om jäv mot ledamot av rätten eller invändning om att hinder föreligger för talans prövning,
 2. avvisat ombud eller biträde,
 3. förordnat rörande saken i avvaktan på målets avgörande,
 4. förelagt någon att medverka på annat sätt än genom inställelse inför rätten och underlåtenhet att iakttaga föreläggandet kan medföra särskild påföljd för honom,
 5. utdömt vite eller annan påföljd för underlåtenhet att iakttaga föreläggande eller ådömt straff för förseelse i förfarandet eller ålagt vittne eller sakkunnig att ersätta kostnad som vållats genom försummelse eller tredska,
 6. förordnat angående undersökning eller omhändertagande av person eller egendom eller om annan liknande åtgärd,
 7. förordnat angående ersättning för någons medverkan i målet,
 8. utlåtits sig i annat fall än som avses i 7 i fråga som gäller rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1996:1619) eller i fråga om offentligt biträde enligt lagen (1996:1620) om offentligt biträde eller
 9. beslutat i fråga om förlängning av tidsfrist enligt 46 kap.
- 14 § andra stycket skatteförfarandelagen (2011:1244).

Mot beslut, varigenom mål återförvisas till lägre instans, får talan föras endast om beslutet innefattar avgörande av fråga, som inverkar på målets utgång. Lag (2011:1304) .

34a § För de mål där det är särskilt föreskrivet krävs prövningstillstånd för att kammarrätten ska pröva ett överklagande av ett beslut som förvaltningsrätten har meddelat i målet. Detsamma gäller förvaltningsrättens beslut i en fråga som har ett direkt samband med ett sådant mål.

Något sådant tillstånd krävs dock inte när talan förs av Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern.

Prövningstillstånd ska meddelas om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det

- slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
 4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Prövningstillstånd får begränsas till att gälla en viss del av ett beslut, om utgången i den delen inte kan påverka andra delar av det överklagade beslutet.

Om prövningstillstånd inte meddelas, står förvaltningsrättens beslut fast. En upplysning om detta ska tas in i kammarrättens beslut. Lag (2013:86) .

35 § Ett överklagande av kammarrättens beslut i ett mål som har inletts i kammarrätten genom överklagande, underställning eller ansökan prövas av Högsta förvaltningsdomstolen endast om prövningstillstånd har meddelats.

Om prövningstillstånd inte meddelas, står kammarrättens beslut fast. En upplysning om detta ska tas in i Högsta förvaltningsdomstolens beslut.

Första stycket gäller inte

1. talan som Riksdagens ombudsmän eller Justitiekanslern för i mål om disciplinansvar eller om återkallelse eller begränsning av behörighet att utöva yrke inom hälso- och sjukvården, tandvården, detaljhandeln med läkemedel eller djurens hälso- och sjukvård, eller
2. talan som Justitiekanslern för i mål enligt kreditupplysningslagen (1973:1173) eller inkassolagen (1974:182). Lag (2013:459) .

36 § Prövningstillstånd meddelas,

1. om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta förvaltningsdomstolen eller
2. om det finns synnerliga skäl till en sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd meddelas i ett av två eller flera likartade mål, får prövningstillstånd meddelas även i övriga mål. Lag (2013:86) .

36a § Prövningstillstånd får begränsas till att gälla en viss fråga i målet, vars prövning är av vikt för ledning av rättstillämpningen (prejudikatfråga) eller en viss del av målet.

I avvaktan på att prövning sker i enlighet med ett prövningstillstånd som har begränsats enligt första stycket får Högsta förvaltningsdomstolen förklara frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt helt eller delvis vilande.

I den utsträckning som prövningstillstånd inte meddelas och frågan om prövningstillstånd inte heller förklaras vilande, ska det överklagade beslutet stå fast. En upplysning om detta ska tas in i Högsta förvaltningsdomstolens beslut. Lag (2013:86) .

36b § Om Högsta förvaltningsdomstolen med tillämpning av 36 a § har prövat en prejudikatfråga får domstolen, om ytterligare prövning krävs, helt eller delvis grunda sitt avgörande av målet i övrigt på kammarrättens bedömning eller, med undanröjande av lägre rätts eller myndighets avgörande, besluta om återförvisning av målet för fortsatt behandling. Lag (2013:86) .

Information om hur sökanden kan överklaga

Om kommunen fattar ett beslut om bostadsanpassningsbidrag som i någon del går emot sökanden så ska kommunen underrätta sökanden om hur beslutet kan överklagas.

Som framgår av 21 § förvaltningslagen ges kommunerna viss frihet när det gäller hur informationen om möjligheten att överklaga ska ges.

Förvaltningslag (1986:223) 21 §

21 § En sökande, klagande eller annan part skall underrättas om innehållet i det beslut varigenom myndigheten avgör ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Parten behöver dock inte underrättas, om det är uppenbart obehövligt.

Om beslutet går parten emot och kan överklagas, skall han underrättas om hur han kan överklaga det. Han skall då också underrättas om sådana avvikande meningar som avses i 19 § eller som har antecknats enligt särskilda bestämmelser.

Myndigheten bestämmer om underrättelsen skall ske muntligt, genom vanligt brev, genom delgivning eller på något annat sätt. Underrättelsen skall dock alltid ske skriftligt, om parten begär det.

Denna paragraf tillämpas också när någon annan som får överklaga beslutet begär att få ta del av det.

Men i den juridiska litteraturen har det uttalats att det ur säkerhetssynpunkt är att rekommendera att beslutshandlingen också innehåller beskedet om hur man kan överklaga (se Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan, sidan 263). Du bör alltså ta för vana att i själva beslutshandlingen informera om hur man överklagar.

Vilka som får överklaga

Kommunens beslut får överklagas av den som beslutet angår om det har gått honom eller henne emot (22 § förvaltningslagen).

Förvaltningslag (1986:223) 22 §

22 § Ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas.

22a § Beslut överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut i anställningsärenden och beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5.

Om överklagande har skett med stöd av första stycket krävs prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten.
Lag (2006:306) .

Det finns inte någon allmän klagorätt för var och en som är missnöjd med ett avgörande. Det krävs att klaganden har ett sådant intresse i saken som berättigar honom eller henne att överklaga. (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, sidan 266.) När det gäller ärenden om bostadsanpassningsbidrag så kan en kommuns beslut att avslå eller endast delvis bifalla en ansökan överklagas av sökanden.

Här följer referat av två domar där personer som sökt bostadsanpassningsbidrag avlidit efter överklagande av kommunernas beslut. Dödsbona har då inte ansetts ha partsställning.

Rättsfall om dödsbons partsställning:

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en trapphiss. Kommunen avlog ansökan i december 2002 med motiveringen att det gick att ordna en fullvärdig bostad på bottenvåningen och att detta skulle bli billigare. Samma månad lät mannen dock installera hissen och överklagade till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas för hissen i dom i april 2003.

Kommunen överklagade till kammarrätten. Före kammarrättens prövning avled mannen i juni 2003. Kammarrätten upptog dödsboet efter mannen som motpart men beslutade på hösten samma år att inte meddela prövningstillstånd.

Kommunen överklagade kammarrättens beslut till Regeringsrätten som beslutade att meddela kommunen prövningstillstånd för prövning i kammarrätten. Enligt Regeringsrätten uppkom frågan om det tillkom dödsboet något från mannen härlett anspråk på sökt bostadsanpassningsbidrag. Eller om frågan om mannens rätt till bidrag enligt vad länsrätten bestämt hade förfallit i och med hans bortgång. Regeringsrätten menade att denna fråga fick anses ha principiell och praktisk betydelse och påpekade att det inte fanns något vägledande avgörande som gällde just bostadsanpassningsbidrag. Regeringsrätten ansåg därför att kammarrätten borde ha meddelat kommunen prövningstillstånd redan av denna anledning.

När kammarrätten fått målet åter från Regeringsrätten kom den fram till att bostadsanpassningsbidraget är av en sådan karaktär att det kan utges endast för att tillgodose den funktionshindrades personliga behov. Frågan om mannens rätt till bidraget måste därmed anses ha förfallit när han avled. Något från honom härlett anspråk på bidrag tillkom följaktligen inte dödsboet efter honom. Och därför hade dödsboet inte någon ställning av part i målet om bostadsanpassningsbidrag till honom. Eftersom mannen avlidit skulle målet avskrivas från vidare handläggning. Kammarrätten upphävde länsrättens dom och avskrev målet.

Kammarrätten i Göteborg, beslut 2007-05-11, målnummer 7178-06.

Rättsfall om dödsbons partsställning:

En man som insjuknade i slutet av år 2006 lät anpassa sitt hus. Kommunen beviljade i mars 2007 bostadsanpassningsbidrag, men inte fullt ut enligt ansökan. Mannen överklagade till länsrätten och yrkade ytterligare bidrag. Innan länsrätten hade hunnit pröva överklagandet avled mannen. Länsrätten avskrev då målet med motiveringen att frågan om mannens rätt till bostadsanpassningsbidrag hade förfallit.

Dödsboet efter mannen överklagade till kammarrätten. Med hänvisning till 1 och 6 §§ lagen om bostadsanpassningsbidrag konstaterade kammarrätten att bidraget kan beviljas efter en behovsbedömning av en persons funktionsnedsättning för åtgärder som är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för personen i fråga. Syftet med bostadsanpassningsbidraget är således att tillgodose den funktionshindrades behov. Frågan om mannens rätt till bidraget fick därmed anses ha förfallit när han avled, menade kammarrätten. Något från honom härlett anspråk tillkom alltså inte dödsboet. Det förelåg inte heller i övrigt någon omständighet som gav dödsboet partsställning i länsrättens mål. Kammarrätten avlog därför dödsboets överklagande.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2008-01-24, målnummer 3386-07.

En kommun kan enligt förvaltningsrättslig praxis överklaga förvaltningsrättens

eller kammarrättens beslut om bostadsanpassningsbidrag som gått kommunen emot ([proposition 1992/93:58](#) sidan 35).

Överklaga skriftligt

Kommunernas beslut om bostadsanpassningsbidrag ska överklagas skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska klaganden ange vilket beslut som överklagas och vilken ändring han eller hon vill ha. Skrivelsen med överklagandet ska skickas till kommunen.

Förvaltningslag (1986:223) 23 §

23 § Ett beslut överklagas skriftligt. I skrivelsen skall klaganden ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som han begär.

Skrivelsen ges in till den myndighet som har meddelat beslutet. Den skall ha kommit in dit inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna och beslutet överklagas till en förvaltningsrätt eller kammarrätt, skall överklagandet dock ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Tiden för överklagande av sådana beslut som gäller föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och som inte delges räknas från den dag då beslutet gavs till känna. Har beslutet getts till känna vid mer än ett tillfälle, räknas tiden från dagen för det sista föreskrivna tillkännagivandet. Lag (2009:798) .

Tidsfrist

Överklagandet av kommunens beslut ska ha kommit in till kommunen inom tre veckor räknat från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om en kommun vill överklaga förvaltningsrättens eller kammarrättens beslut räknas i stället tiden från den dag då beslutet meddelades (6 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291)).

Förvaltningsprocesslag (1971:291) 6-7 §§

6 § Ett mål tas inte upp till prövning, om en ansökan, ett överklagande eller en annan åtgärd som inleder ett mål inte har skett inom föreskriven tid. Lag (2013:86) .

6a § Ett överklagande ska ges in till den myndighet som har meddelat det beslut som överklagas. Om ett överklagande kommer in till den domstol som ska pröva överklagandet i stället för till den myndighet som har meddelat beslutet, ska domstolen sända överklagandet till myndigheten och samtidigt lämna uppgift om vilken dag överklagandet kom in till domstolen.

Överklagandet ska ha kommit in inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet.

Om klaganden är en enskild och ett beslut av en förvaltningsrätt eller kammarrätt har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha

kommit in inom tre veckor från den dag förvaltningsrättens eller kammarrättens beslut meddelades. Lag (2013:86) .

6b § /Upphör att gälla U:2018-07-01/

Den myndighet som har meddelat det beslut som överklagas prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid.
Om överklagandet har kommit in för sent, ska det avvisas.

Överklagandet ska dock inte avvisas om förseningen beror på att myndigheten har lämnat klaganden en felaktig underrättelse om hur man överklagar. Överklagandet ska inte heller avvisas om det inom överklagandetiden har kommit in till den domstol som ska pröva överklagandet.

Om överklagandet inte avvisas enligt denna paragraf, ska den myndighet som har meddelat beslutet överlämna det och övriga handlingar i ärendet till den domstol som ska pröva överklagandet. Detta gäller dock inte om överklagandet har förfallit enligt 28 § förvaltningslagen (1986:223).
Lag (2013:86) .

6b § /Träder i kraft I:2018-07-01/

Den myndighet som har meddelat det beslut som överklagas prövar om överklagandet har kommit in i rätt tid.
Om överklagandet har kommit in för sent, ska det avvisas.

Överklagandet ska dock inte avvisas om förseningen beror på att myndigheten inte har lämnat klaganden en korrekt underrättelse om hur man överklagar. Överklagandet ska inte heller avvisas om det inom överklagandetiden har kommit in till den domstol som ska pröva överklagandet.

Om överklagandet inte avvisas enligt denna paragraf, ska den myndighet som har meddelat beslutet överlämna det och övriga handlingar i ärendet till den domstol som ska pröva överklagandet. Lag (2017:901) .

7 § Om en förvaltningsrätt eller kammarrätt i samband med att ett mål inleds finner att den saknar behörighet att handlägga målet men att en annan motsvarande domstol skulle vara behörig, ska handlingarna i målet lämnas över till den domstolen, om det inte finns något skäl mot det. Handlingarna ska anses ha kommit in till den senare domstolen samma dag som de kom in till den domstol som först tog emot handlingarna. Den domstol som handlingarna har lämnats över till ska underrätta parterna om överlämnandet. Lag (2013:86) .

7a § Om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut skall den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen.

Första stycket gäller inte i fråga om beslut som överklagas direkt hos kammarrätt. Lag (1995:1692) .

Obs av tekniska orsaker måste vi visa paragraferna 6-7.

Kommunens handläggning av överklagandeskrivelser

De frågor som vanligen dyker upp när en kommun får en skrivelse med en begäran om att ett beslut ska ändras är följande:

Ska skrivelsen registreras som ett överklagande?

Om det i anslutning till klagotiden kommer in en skriftlig begäran om att ett

beslut ska ändras så bör skrivelsen i regel uppfattas som ett överklagande och inte som en begäran om att kommunen själv ska ändra beslutet. Att kommunen ska registrera skrivelsen följer av bestämmelser i 5 kapitlet offentlighets- och sekretesslagen.

Ska omprövning ske?

Kommunen är i vissa fall enligt 27 § förvaltningslagen skyldig att ompröva sitt beslut oavsett om beslutet överklagats eller inte.

Förvaltningslag (1986:223) 27 §

27 § Finner en myndighet att ett beslut, som den har meddelat som första instans, är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, skall myndigheten ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för någon enskild part. Skyldigheten gäller även om beslutet överklagas, såvida inte klaganden begär att beslutet tills vidare inte skall gälla (inhibition).

Skyldigheten gäller inte, om myndigheten har överlämnat handlingarna i ärendet till en högre instans eller om det i annat fall finns särskilda skäl mot att myndigheten ändrar beslutet.

Det gäller närmare bestämt om kommunen finner att dess beslut är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning. I så fall ska kommunen ändra beslutet om det kan ske snabbt och enkelt och utan att det blir till nackdel för sökanden. Skyldigheten gäller inte om kommunen redan har överlämnat handlingarna till förvaltningsrätten eller om de ligger hos kammarrätten eller Högsta förvaltningsdomstolen. I sådana fall bör kommunen inte göra någon omprövning. För då kan olägenheter i form av motstridiga beslut med mera uppstå ([proposition 1985/86:80](#), sidan 77).

Omprövningsskyldigheten gäller heller inte om det finns särskilda skäl mot att kommunen ändrar beslutet. Om kommunen ändrar beslutet på det sätt som klaganden vill ska överklagandet inte leda till några ytterligare åtgärder. Överklagandet förfaller enligt 28 § förvaltningslagen. Kommunen behöver då inte meddela något särskilt avskrivningsbeslut, förutsatt att den i det nya beslutet tar in en upplysning om att överklagandet har förfallit. Om kommunen inte finner någon anledning att ändra sitt beslut övergår den till nästa fas i handläggningen av överklagandet utan att meddela något beslut i omprövningsfrågan. Ändrar kommunen beslutet på något annat sätt än klaganden begärt ska överklagandet anses omfatta det nya beslutet (28 § förvaltningslagen).

Förvaltningslag (1986:223) 28 §

28 § Ett överklagande av en myndighets beslut förfaller, om myndigheten själv ändrar beslutet så som klaganden begär. I så fall tillämpas inte 24 och 25 §§.

Ändrar myndigheten beslutet på annat sätt än klaganden begär, skall överklagandet anses omfatta det nya beslutet, om inte avvisning skall ske enligt 24 §.

Har överklagandet skett i rätt tid?

Kommunen ska pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid (24 § förvaltningslagen).

Förvaltningslag (1986:223) 24 §

24 § Den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet prövar om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, skall myndigheten avvisa den, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skrivelsen skall inte avvisas, om förseningen beror på att myndigheten har lämnat klaganden en felaktig underrättelse om hur man överklagar.

Skrivelsen skall inte heller avvisas, om den inom överklagandetiden har kommit in till den myndighet som skall pröva överklagandet. I ett sådant fall skall denna myndighet vidarebefordra skrivelsen till den myndighet som har meddelat beslutet och samtidigt lämna uppgift om vilken dag skrivelsen kom in till den högre instansen.

Har skrivelsen kommit in för sent ska kommunen meddela ett beslut om avvisning. Om det inte är som så att kommunens underrättelse om hur man överklagar är felaktig. Då ska någon avvisning inte ske.

Någon avvisning ska heller inte ske om klaganden av misstag har skickat överklagandet till förvaltningsrätten i tid. I så fall ska förvaltningsrätten vidarebefordra överklagandet till kommunen och lämna besked om vilken dag överklagandet inkom. Därefter ska kommunen göra den formella prövningen av om överklagandet kom in i tid till förvaltningsrätten.

Ett beslut enligt 24 § förvaltningslagen att avvisa ett överklagande på grund av att det kommit in för sent förutsätter att kommunen vet vilken dag klaganden fick del av beslutet. Om detta inte går att utreda bör kommunen i allmänhet utgå från att skrivelsen kommit in i rätt tid.

Förvaltningslag (1986:223) 24 §

24 § Den myndighet som har meddelat det överklagade beslutet prövar om skrivelsen med överklagandet har kommit in i rätt tid. Har skrivelsen kommit in för sent, skall myndigheten avvisa den, om inte annat följer av andra eller tredje stycket.

Skrivelsen skall inte avvisas, om förseningen beror på att myndigheten har lämnat klaganden en felaktig underrättelse om hur man överklagar.

Skrivelsen skall inte heller avvisas, om den inom överklagandetiden har kommit in till den myndighet som skall pröva överklagandet. I ett sådant fall skall denna myndighet vidarebefordra skrivelsen till den myndighet som har meddelat beslutet och samtidigt lämna uppgift om vilken dag skrivelsen kom in till den högre instansen.

Det framgår av följande referat.

Rättsfall om avvisning av överklagande

Sökanden överklagade länsbostadsnämndens beslut om bostadsanpassningsbidrag. Länsbostadsnämnden fann att överklagandet inkommit för sent och avvisade därför överklagandet. Sökanden överklagade länsbostadsnämndens avvisningsbeslut. Av handlingarna i ärendet framgick att länsbostadsnämnden hade fattat beslut om bostadsanpassningsbidrag den 2 februari 1987 och att överklagandet inkommit dit först den 5 oktober 1989. Det framgick dock inte av handlingarna i ärendet när sökanden hade fått del av beslutet. Med hänsyn till detta fann Boverket att överklagandet fick anses ha inkommit inom föreskriven tid. Boverket undanröjde därför länsbostadsnämndens avvisningsbeslut och prövade ärendet i sak.

Boverket 1990-02-27, diarienummer 685-4108/89.

Möjligheten att överklaga avvisningsbeslut framgår av 30 § förvaltningslagen.

Förvaltningslag (1986:223) 30 §

30 § Har en skrivelse med överklagande avvisats på grund av att den har kommit in för sent, får avvisningsbeslutet överklagas i samma ordning som beslutet i huvudsaken. Har avvisningsbeslutet efter överklagande prövats av en högre instans, får den högre instansens beslut i frågan inte överklagas. Lag (1986:1196)

Till skillnad från vad som annars gäller så är det bara en instans, förvaltningsrätten, utöver kommunen som prövar om överklagandet kommit in i tid eller inte. Om kommunen fattar beslut om att avvisa ett överklagande på grund av att det har inkommit för sent så kan sökanden alltså endast överklaga kommunens beslut till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten blir sista instans.

Om kommunen finner att skrivelsen har kommit in i rätt tid behövs det inte något formellt beslut om detta. Men det är ändå lämpligt att någon på kommunen antecknar att detta har prövats och bestyrker det med sin namnteckning.

Ska handlingarna överlämnas?

Skrivelsen och övriga handlingar i ärendet ska överlämnas till den högre instansen (25 § förvaltningslagen).

Förvaltningslag (1986:223) 25 §

25 § Om skrivelsen inte avvisas enligt 24 §, skall den myndighet som har meddelat beslutet överlämna skrivelsen och övriga handlingar i ärendet till den myndighet som skall pröva överklagandet.

Det vill säga kommunen ska överlämna överklagandet till förvaltningsrätten. Men detta gäller inte om överklagandet har förfallit vid omprövning eller om skrivelsen har avvisats därför att den har kommit in för sent.

Handlingarna i ett överklagat ärende ska överlämnas utan dröjsmål. Kommunen ska inte låta komplettera överklagandet med exempelvis fullmakt

för ett ombud eller ytterligare utredning från den klagande.

Vid ett så kallat reservationsbesvär, det vill säga då klaganden i sin skrivelse nöjer sig med att ange att han eller hon överklagar ett visst beslut men samtidigt förbehåller sig rätten att senare få precisera vad som yrkas och vilka omständigheter som åberopas, ska kommunen inte avvakta utlovad komplettering (JO:s beslut den 3 februari 1998, diarienummer 4220-1996). En omprövning av ett överklagat beslut ger dock ett snabbare resultat för den klagande än ett överlämnande till en högre instans. Vid reservationsbesvär finns det därför anledning för kommunen att per telefon eller skriftligen upplysa klaganden om att ärendet överlämnas utan omprövning om inte den utlovade kompletteringen inkommer inom en viss tid. Eftersom ett överklagat ärende ska överlämnas utan dröjsmål och JO:s attityd på denna punkt har hårdnat bör kommunen inte medge längre svarstid än en vecka. Om kompletteringen inte inkommer inom denna tid ska ärendet överlämnas till förvaltningsrätten.

Observera att om klaganden återkallar sitt överklagande så är inte kommunen behörig att avskriva överklagandet. Ett sådant beslut måste meddelas av förvaltningsrätten.

Ska yttrande bifogas?

När handlingarna överlämnas till förvaltningsrätten kan det i vissa fall vara lämpligt att kommunen självmant bifogar ett eget yttrande över överklagandet. Till exempel för att förtydliga beslutsmotiveringen eller för att kommentera en ny omständighet som klaganden åberopar. På begäran av förvaltningsrätten är kommunen skyldig att yttra sig. (Trygve Hellners och Bo Malmqvist, Förvaltningslagen med kommentarer, tredje upplagan sidan 336.)

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[Förvaltningsprocesslag \(1971:291\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[\(länk till annan webbplats\)](#) [Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1971-291/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[Information om förvaltningsrätterna på webbplatsen domstol.se](#)

[\(länk till annan webbplats\)](#) [Domstolar/Domstolarna/Forvaltningsratt/\]](http://www.domstol.se/Om-Sveriges-)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Sökanden beställer arbetet efter beslutet

När kommunen har fattat ett bidragsbeslut är det dags för sökanden att välja entreprenör och att ingå avtal med entreprenören, det vill säga att beställa arbetet. Avtalet mellan sökanden och entreprenören är tänkt att följa vanliga avtalsregler.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från en viss rollfördelning. Denna innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör, ingå avtal med entreprenören och också betala entreprenören med det bostadsanpassningsbidrag som kommunen har beviljat sökanden. Du kan läsa mer om rollfördelningen i artikeln "Vem gör vad?" som du bland annat finner under "Relaterad information".

Ett vanligt avtalsförhållande

Avtalet mellan sökanden och entreprenören följer vanliga regler för avtal. Sökanden ska vara avtalspart med entreprenören. Dels därför att lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från det. Dels med hänsyn till de bestämmelser som finns i konsumenttjänstlagen (1985:716) för att stärka konsumenters rättigheter.

Fullmakt

Det förekommer att en sökande ger kommunen fullmakt att ingå avtal med entreprenören. I så fall gör kommunen det för sökandens räkning och sökanden är därför fortfarande avtalspart med entreprenören. Du kan läsa mer om detta under rubriken Fullmakt till vänster.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Vem gör vad? \[/sv/bab-handboken/handlaggning/Vem-gor-vad/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

[Konsumenttjänstlag \(1985:716\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[\(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Konsumenttjanstlag-1985716_sfs-1985-716/\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Bostadsanpassningsbidraget betalas ut till sökanden

Kommunen ska betala ut bostadsanpassningsbidraget till sökanden när åtgärden har utförts. Sökanden ska kunna få betalt allteftersom arbetet framskrider.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från en viss rollfördelning. Denna innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör, ingå avtal med entreprenören och också betala entreprenören med det bostadsanpassningsbidrag som kommunen har beviljat sökanden. Kommunens roll är alltså att betala ut bidraget till sökanden.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 16 §

16 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag betalas ut sedan åtgärd som bidraget avser har utförts.

Betalningen är sökandens påtryckningsmedel

Avtalet mellan sökanden och entreprenören ska följa vanliga avtalsregler. Om sökanden inte är nöjd med arbetet eller leverantörens produkt så ska han eller hon i vissa fall kunna hålla inne med betalningen. För att sökanden inte ska fråntas denna möjlighet till påtryckningsmedel utgår lagen om bostadsanpassningsbidrag från att bidraget betalas ut till just sökanden. En annan sak är att sökanden kan ge kommunen en fullmakt att betala bidraget direkt till entreprenören. Du kan läsa mer om detta under rubriken Fullmakt i menyn.

Det finns inget krav i lagen om bostadsanpassningsbidrag på att sökanden ska lämna in en skriftlig begäran om utbetalning och kommunen behöver inte meddela något särskilt beslut om utbetalning.

Kommunens kontroll

Det finns inga bestämmelser i lagen om bostadsanpassningsbidrag om hur kommunen ska gå tillväga för att konstatera att åtgärden eller åtgärderna har utförts enligt beslutet.

Delutbetalningar

Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte någon bestämmelse om förskott, det vill säga utbetalning av bidraget innan åtgärderna har utförts. Men det framgår av förarbetena till lagen att tanken är att sökanden ska kunna få betalt av kommunen även om inte alla bidragsberättigande åtgärder är utförda. Men det krävs att det finns ett beslut om bidrag för alla åtgärder och att det

aktuella arbetet har godkänts av sökanden och kommunen. Möjligheten att få betalt allteftersom åtgärderna utförts är i första hand till för att lösa de problem som kan uppstå när flera olika entreprenörer är inblandade i åtgärderna. En del byggfirmor vill inte ligga ute med pengar. Om utbetalningen av bidragen skedde först sedan alla anpassningsåtgärder utförts skulle sökanden själv tvingas lägga ut av egna medel. ([Proposition 1992/93:58](#), sidorna 23-24 och 35.)

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet

Att det saknas intyg från fastighetsägaren om att någon återställning inte behöver ske får inte längre vara en avslagsgrund i ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Det framgår av en dom från Högsta förvaltningsdomstolen. En annan följd av domen är att en sökande har rätt till bidrag även om det saknas intyg från fastighetsägaren att åtgärderna överhuvudtaget får utföras. Det framgår av en senare dom från Kammarrätten i Jönköping. Men observera att domen från Högsta förvaltningsdomstolen och domen från Kammarrätten i Jönköping inte påverkar vad hyresgäster och bostadsrättshavare får och inte får göra utan att riskera att behöva återställa åtgärderna eller att i övrigt bli ersättningsskyldiga.

Hyreslagen och bostadsrättslagen

En hyresgäst får normalt inte ändra lägenhetens inredning eller göra andra ingrepp utan fastighetsägarens medgivande. Det framgår av bestämmelser i hyreslagen (12 kapitlet 24 § och 24 a § jordabalken). Även bostadsrättshavare behöver tillstånd av styrelsen i bostadsrättsföreningen, närmare bestämt i fråga om väsentliga förändringar av lägenheterna, om inte stadgarna säger att något sådant tillstånd inte behövs, 7 kapitlet 7 § bostadsrättslagen (1991:614). I allmänna utrymmen behövs alltid ett samtycke från hyresvärderna eller bostadsrättsföreningen. Hyresgäster och bostadsrättshavare kan bli skyldiga att återställa åtgärder som de beviljats bidrag för om fastighetsägaren inte har medgett att någon sådan återställning inte behöver ske. Det saknar betydelse att bostadsanpassningsbidrag har beviljats för åtgärderna. Från att ha varit en förutsättning för bidrag är numera frågan om fastighetsägarens medgivande till anpassningsåtgärder bara en fråga mellan hyresgäst och hyresvärd eller mellan bostadsrättshavare och bostadsrättsförening.

Viktigt att kommunerna informerar sökande som bor i hyres- eller bostadsrättslägenhet

Det är mycket viktigt att kommunerna informerar hyresgäster och bostadsrättshavare om att ett beviljat bostadsanpassningsbidrag inte betyder att det är fritt fram att utföra anpassningar utan hyresvärdens eller bostadsrättsföreningens medgivande. Det är också viktigt att kommunerna uppmanar hyresgäster och bostadsrättshavare som söker bostadsanpassningsbidrag att de ska kontakta sin hyresvärd eller bostadsrättsförening för att få till stånd ett medgivande. Detta bör vara skriftligt och till exempel omfatta att sökta åtgärder får utföras och vad som gäller när hyresgästen eller bostadsrättshavaren flyttar.

Boverket har skrivit information som riktar sig särskilt till hyresgäster respektive bostadsrättshavare som söker bostadsanpassningsbidrag. Du finner

länkar till informationen under "Relaterad information". Informationen kan skrivas ut och vid behov lämnas till hyresgäster och bostadsrättshavare som söker bostadsanpassningsbidrag.

Upplysning under handläggningen och i besluten

Det är alltså viktigt att kommunerna under själva handläggningen informerar hyresgäster och bostadsrättshavare att det vanligen krävs ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening för att utföra anpassningar. Att bostadsanpassningsbidrag har beviljats betyder inte att något medgivande inte behövs. Det kan också vara bra att i själva beslutet om bostadsanpassningsbidrag påminna sökanden om detta som en upplysning.

Tänk på:

- Att informera en sökande som bor i hyreslägenhet att det alltid krävs hyresvärdens medgivande till att utföra anpassningsåtgärder i allmänna utrymmen och normalt också inne i lägenheten. Det följer av bestämmelser i hyreslagen.
- Att informera en sökande som bor i bostadsrättslägenhet att det alltid krävs bostadsrättsföreningens medgivande till att utföra anpassningsåtgärder i allmänna utrymmen och att det också kan behövas för åtgärder inne i lägenheten. Det följer av bestämmelser i bostadsrättslagen.
- Att kommunen inte får avslå en ansökan på grund av att det saknas ett medgivande från hyresvärden eller bostadsrättsföreningen om att de sökta åtgärderna får utföras.
- Att kommunen inte får avslå en ansökan på grund av att det saknas ett medgivande från hyresvärden eller bostadsrättsföreningen om att någon återställning inte behöver ske till exempel när sökanden flyttar.
- Att informera sökande som bor i hyreslägenhet eller bostadsrättslägenhet att ett beviljat bostadsanpassningsbidrag inte betyder att bidragstagaren med automatik får utföra åtgärden utan hyresvärdens eller bostadsrättsföreningens medgivande.
- Att uppmana hyresgäster och bostadsrättshavare som söker bostadsanpassningsbidrag att de ska kontakta sin hyresvärd eller bostadsrättsförening för att försöka få till stånd ett medgivande. Detta bör vara skriftligt och till exempel omfatta att sökta åtgärder får utföras och vad som gäller när hyresgästen eller bostadsrättshavaren flyttar.

Domen från Högsta förvaltningsdomstolen

I december 2014 prövade Högsta förvaltningsdomstolen om bostadsanpassningsbidrag kunde beviljas för att installera en dörrautomatik vid entrén till ett bostadsrättsrättshus, trots att bostadsrättsföreningen inte hade medgett att sökanden inte behövde återställa åtgärden om hon skulle flytta. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att Boverkets föreskrifter (BFS 1992:46) – i den del de innehöll krav på intyg från fastighetsägaren att någon återställning inte behövde ske – inte fick tillämpas. Högsta förvaltningsdomstolen ansåg att det bemyndigande att meddela föreskrifter som Boverket har fått av regeringen endast omfattar verkställighetsföreskrifter, men att en tillämpning av nämnda föreskrift inskränkte rätten till bidrag jämfört med lagen om bostadsanpassningsbidrag. Med hänsyn till det, menade Högsta förvaltningsdomstolen, var föreskriften inte av rent administrativ karaktär utan

tillförde regleringen något så väsentligen nytt att den gick utöver vad som kan anses utgöra en verkställighetsföreskrift.

Föreskriften i nämnda del stod alltså enligt Högsta förvaltningsdomstolen i strid med lagen om bostadsanpassningsbidrag och fick därmed inte tillämpas enligt 11 kapitlet 14 § regeringsformen. Med hänsyn till det kunde den ansökan som målet gällde inte avslås på den grunden att bostadsrättsföreningen inte hade friskrivit sökanden från skyldigheten att återställa bostaden.

Domen från Högsta förvaltningsdomstolen refereras mer utförligt nedan. Under "Relaterad information" finner du en länk till Högsta förvaltningsdomstolens dom.

Boverket har tagit bort punkten 5 i föreskrifterna

Av Boverkets föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag framgick tidigare i punkten 5 att sökanden till sin ansökan om bidrag skulle bifoga ett intyg från fastighetsägaren. Detta intyg skulle visa dels att sökta åtgärder fick utföras, dels att sökanden inte var skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick när han eller hon flyttade eller i annat fall. (BFS 1992:46.)

På grund av domen från Högsta förvaltningsdomstolen har Boverket tagit bort hela punkten 5 i föreskrifterna. Målet från Högsta förvaltningsdomstolen handlade visserligen bara om kravet att fastighetsägaren skulle intyga att sökanden inte behövde återställa bostaden. Högsta domstolen prövade alltså inte kravet i punkten 5 i Boverkets föreskrifter på att fastighetsägaren skulle intyga att sökta åtgärder överhuvudtaget fick utföras. Det saknades anledning för domstolen att göra det, eftersom bostadsrättsföreningen hade intygat att åtgärden i och för sig fick utföras. Boverket har dock utifrån domen dragit slutsatsen att även kravet i föreskrifterna på att fastighetsägaren skulle samtycka till att sökta åtgärder utfördes saknade rättslig verkan och alltså inte fick tillämpas som en avslagsgrund i ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Även om kravet på fastighetsägarens medgivande delvis följer av civilrättsliga regler fick också denna föreskrift anses gå utöver vad som kan anses utgöra en verkställighetsföreskrift.

Dom från Kammarrätten i Jönköping

Enligt en dom från Kammarrätten i Jönköping ansågs en sökande ha rätt till bostadsanpassningsbidrag trots att hyresvärden inte hade godkänt den sökta åtgärden, en duschplats, om inte ytskikten gjordes om. Domen (från den 22 januari 2015, målnummer 3624-14) refereras allra sist på denna webbsida.

Boverket har föreslagit en lagändring

Boverket har på uppdrag av regeringen gjort en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag. Översynen mynnade ut i rapporten "Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag", rapport 2014:38, som överlämnades till regeringen i december 2014. Resultatet blev ett förslag på en ny lag.

Boverket föreslår bland annat att lagen, som villkor för bidrag, ska innehålla krav på ett medgivande från hyresvärd eller bostadsrättsförening till att anpassningen utförs och att någon återställning inte behöver ske.

När rapporten överlämnades till regeringen påpekade Boverket att det fanns skäl att snabbbehandla just detta förslag. Observera dock att det bara är ett förslag. Detta måste behandlas av regeringen och riksdag innan det kan bli någon ändring i lagen.

Referat av domen från Högsta förvaltningsdomstolen

Rättsfall om samtycke till dörrautomatik i bostadsrättshus

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera dörrautomatik på entrédörren till det bostadsrättshus där hon hade sin bostad. Av ingivet intyg framgick att sökanden hade fått bostadsrättsföreningens medgivande att utföra åtgärden men att bostadsrättsföreningen strukit meningen 'bostadsrättsinnehavaren är inte skyldig att återställa lägenheten i ursprungligt skick' i intyget. Kommunen avslag ansökan med motiveringen att enligt Boverkets föreskrifter (1992:46) om bostadsanpassningsbidrag ska till ansökan om bidrag fogas intyg från fastighetsägaren att åtgärderna får utföras och att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick när han eller hon flyttar eller i något annat fall. I detta ärende har bostadsrättsföreningen inte lämnat ett sådant intyg vad avser återställning i ursprungligt skick.

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslag överklagandet.

Sökanden överklagade då till kammarrätten som biföll överklagandet. Kammarrätten ansåg att Boverkets föreskrifter inte skulle tillämpas på det sättet att avsaknaden av ett intyg om att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall utesluter ett beviljande av bostadsanpassningsbidrag. Ansökan kunde inte avslås enbart på den grunden att fastighetsägaren inte uttryckligen friskrivit sökanden från skyldigheten att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall.

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som kom fram till att föreskriften i fråga inte fick tillämpas.

Kommunen anförde vid Högsta förvaltningsdomstolen bland annat att det inte är praktiskt möjligt att genomföra en åtgärd utan fastighetsägarens medgivande. Kommunen anförde vidare att det inte heller är rimligt att kräva att enskilda åtar sig fullt återställandeansvar.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade inledningsvis att frågan i målet var om kommunen haft rättsligt stöd för att avslå ansökan på den grunden att det saknats intyg från fastighetsägaren om att hon inte var skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. Därefter redogjorde domstolen för bland annat bestämmelserna i 1, 4 och 6 §§ lagen om bostadsanpassningsbidrag och vissa av villkoren för återställningsbidrag i samma lag. Domstolen konstaterade vidare att enligt 8 kapitlet 7 § första stycket 1 regeringsformen får regeringen meddela föreskrifter om verkställighet av lag och att denna befogenhet enligt 8 kapitlet 11 § regeringsformen får delegeras till myndighet under regeringen. Vidare redogjorde domstolen för att regeringen i förordning har bemyndigat Boverket att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen om bostadsanpassningsbidrag, att Boverket enligt bemyndigandet får meddela föreskrifter om vilka uppgifter en sökande ska lämna vid ansökan om bostadsanpassningsbidrag och att Boverket med stöd av bemyndigandet har beslutat om föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag, BFS 1992:46,

BAB 13.

Högsta förvaltningsdomstolen redogjorde därefter för innehållet i punkt 5 i dessa föreskrifter att det till ansökan om bidrag ska fogas intyg från fastighetsägare att åtgärder får vidtas och att sökanden inte är skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. Med hänvisning till Boverkets rapport Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidrag, 2013:4, s. 60 f. konstaterade domstolen vidare att Boverkets uppfattning syntes vara att kravet i föreskrifterna ska tillämpas beträffande åtgärder såväl i som i anslutning till bostaden.

Högsta domstolen gjorde följande bedömning.

Bemyndigandet enligt regeringens förordning omfattar endast en rätt för Boverket att meddela verkställighetsföreskrifter. Med sådana föreskrifter avses främst tillämpningsföreskrifter av rent administrativ karaktär, men också i viss utsträckning materiellt utfyllande regler. I materiellt hänseende får dock en reglering i lag inte tillföras något väsentligen nytt i form av verkställighetsföreskrifter. Något som kan uppfattas som nya åligganden för enskilda eller nya ingrepp i enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden får inte beslutas i denna form (se rörande denna fråga till exempel RÅ 2005 ref. 39, RÅ 2010 ref. 88 och HFD 2013 ref. 37 samt prop. 1973:90 s. 211 och 1980/81:KU25 s. 129 f.).

Vidare anförde Högsta domstolen följande. Kommunen har med hänvisning till Boverkets föreskrifter avslagit ansökan eftersom bostadsrättsföreningen inte har intygat att hon friskrivits från skyldigheten att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. I lagen om bostadsanpassningsbidrag har rätten till bidrag inte gjorts beroende av en sådan friskrivning från fastighetsägarens sida. En tillämpning av Boverkets föreskrift innebär dock att en ansökan inte kan bifallas utan det aktuella intyget från fastighetsägaren även om de i lagen angivna förutsättningarna för bidrag är uppfyllda. Rätten till bidrag inskränks således genom villkoret om intyg. Av det anförda följer att föreskriften inte är av rent administrativ karaktär utan tillför regleringen något så väsentligen nytt att den går utöver vad som kan anses utgöra en verkställighetsföreskrift. Föreskriften står således i strid med överordnad författning. Enligt 11 kapitlet 14 § regeringsformen får den därmed inte tillämpas. Mot den angivna bakgrunden har kommunen saknat rättsligt stöd för sitt beslut att avslå ansökan på den grunden att bostadsrättsföreningen inte i intyg friskrivit henne från skyldigheten att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall. Enligt vad som framkommit är samtliga förutsättningar uppfyllda för att lämna sökanden bidrag till den sökta åtgärden. Kommunens överklagande avslås därför.

Högsta förvaltningsdomstolen, dom 2014-12-09, målnummer 3135-14.

Referat av domen från Kammarrätten i Jönköping

I det mål som följer kom Kammarrätten i Jönköping fram till att en hyresgäst var berättigad till bostadsanpassningsbidrag trots att hyresvärden inte godkände den sökta åtgärden, en duschplats, om inte ytskiktet gjordes om.

Rättsfall om hyresvärds villkorade godkännande av duschplats

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för att i sin hyreslägenhet ta bort badkaret och ställa i ordning en duschplats.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan i juni 2014, det vill säga före domen från Högsta förvaltningsdomstolen den 9 december 2014 (målnummer 3135-14). Kommunen motiverade beslutet med att det saknades ett intyg från fastighetsägaren om att

åtgärden fick utföras och att sökande inte var skyldig att återställa bostaden.

När kommunen prövade ärendet innehöll Boverkets föreskrifter (BFS 1992:46) ett sådant krav i punkten 5. Personen överklagade till förvaltningsrätten som också prövade målet före nyssnämnda dom från Högsta förvaltningsdomstolen.

Förvaltningsrätten

Förvaltningsrätten avslag överklagandet. Sökanden överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten

När kammarrätten prövade målet hade nyssnämnda dom från Högsta förvaltningsdomstolen kommit. Och Boverket hade på grund av den domen upphävt punkten 5 i föreskrifterna som alltså innehöll krav på att man till ansökan om bidrag fogade ett intyg från fastighetsägaren som visade dels att åtgärden fick utföras, dels att sökande inte var skyldig att återställa bostaden i ursprungligt skick vid avflyttning eller i annat fall.

Kommunen anförde hos kammarrätten att den nu fann skäl att ändra sitt beslut. Detta på grund av domen från Högsta förvaltningsdomstolen och att Boverkets föreskrifter, punkten 5, hade upphävts. Kommunen anförde vidare att sökanden hade behov av att få ta bort sitt badkar och ställa i ordning en duschplats. En rymlig duschkabin med lågt insteg var den mest kostnadseffektiva lösningen utifrån sökandens funktionsnedsättning och behov, menade kommunen. Men kostnaden för fullständig renovering av ytskiktet till dagens våtrumsstandard ingick inte i bidraget, enligt kommunen, eftersom en sådan åtgärd hade andra orsaker än sökandens behov av anpassning.

Kammarrätten kom fram till att det inte fanns något lagligt hinder enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag att bifalla sökandens ansökan om bidrag. Detta mot bakgrund av vad Högsta förvaltningsdomstolen uttalat i mål 3135-14 den 9 december 2014. Enligt kammarrätten borde förvaltningsrättens dom och kommunens beslut därför upphävas och handlingarna i målet överlämnas till kommunen för förnyad handläggning. Enligt kammarrätten var sökanden berättigad till bidrag enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2015-01-22, målnummer 3624-14.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Viktigt för dig som bor i hyreshus - hyresvärdens medgivande](#)
[\[sv/bab-handboken/Om-bostadsanpassning/bostadsanpassningsbidrag/om-du-bor-i-hyresratt/\]](#)

[Viktigt för dig som bor i bostadsrättshus - bostadsrättsföreningens medgivande](#) [\[sv/bab-handboken/Om-bostadsanpassning/bostadsanpassningsbidrag/om-du-bor-i-bostadsratt/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

[Dom från Högsta förvaltningsdomstolen från Högsta förvaltningsdomstolens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.hogstaforvaltningsdomstolen.se/Domstolar/regeringsratten/Avg%c3%b6randen/2014/December/3135-14.pdf\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [\[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [\[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Fullmakt ska vara noga genomtänkt och skriftlig

Sökanden kan efter kommunens beslut om bostadsanpassningsbidrag ge fullmakt till kommunen att till exempel välja entreprenör och ingå avtal med entreprenören. Fullmakten ska vara skriftlig och formulerad på en separat handling.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från en viss rollfördelning. Denna innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör, ingå avtal med entreprenören och också betala entreprenören med det bostadsanpassningsbidrag som kommunen har beviljat sökanden. Du kan läsa mer om rollfördelningen i artikeln "Vem gör vad?" som du bland annat finner under "Relaterad information".

Hjälp går att ge utan fullmakt

När en sökande har fått ett positivt beslut om bostadsanpassningsbidrag så är det alltså i första hand sökanden som ska sköta kontakterna med entreprenörerna. Däremot kan det förekomma att sökanden ber dig som handläggare om hjälp. En del kommuner brukar i sådana fall ta fullmakt från sökanden och uppträda som beställare på sökandens vägnar. Men gör det inte rutinmässigt. Fundera över om det verkligen behövs. Sökanden måste få chans att själv eller med hjälp av exempelvis anhöriga ta tag i den här biten. Det kanske räcker att du förklarar hur sökanden eller sökandens anhöriga ska gå till väga för att välja entreprenör. Och att du finns till hands för att besvara frågor. Det får anses ingå i kommunens serviceskyldighet enligt 4 § förvaltningslagen att hjälpa till.

Förvaltningslag (1986:223) 4 §

4 § Varje myndighet skall lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälpen skall lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet.

Frågor från enskilda skall besvaras så snart som möjligt.

Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet, bör myndigheten hjälpa honom till rätta.

Sökanden är avtalspart

Med fullmakt avses ett trepartsförhållande. Sökanden som ger kommunen en fullmakt är fullmaktsgivare och huvudman. Kommunen som får en fullmakt blir befullmäktigad att vara ombud. Entreprenören kallas tredje man. Reglerna för fullmakt finns i avtalslagen. Bestämmelserna där handlar om möjligheten för ombudet, det vill säga i detta fall kommunen, att binda huvudmannen, det vill säga sökanden, mot tredje man, det vill säga entreprenören.

Observera att det är sökanden som är den egentlige avtalsparten i förhållande till entreprenören. En fullmakt ger kommunen möjligheten att handla för sökandens räkning med direkt bindande verkan för honom eller henne. Entreprenören får genom avtalet en rätt att till exempel kräva betalt av sökanden. (Detta framgår av 10 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område.) Eftersom kommunen inte avtalar för egen räkning blir lagen (2016:1145) om offentlig upphandling inte tillämplig.

Skriftlig fullmakt i en separat handling

Om sökanden ger kommun fullmakt är det viktigt att fullmaktsförhållandet kommer till uttryck skriftligen. Detta för att minska riskerna för missförstånd och framtida tvister (Se bland annat Justitieombudsmannen, JO, 2004-06-14, diarienummer 1739-2004 och diarienummer 1740-2004.)

Det förekommer att ansökningsblanketter innehåller färdigtryckta fullmaktsförklaringar. Boverket har i flera tillsynsbeslut uttalat att det är olämpligt och att fullmaktsförhållandet i stället bör sättas på pränt i en separat handling. En fullmaktsförklaring direkt i ansökningsblanketten kan till exempel uppfattas av sökanden som en uppmaning att ge kommunen en fullmakt.

Fullmakten bör gälla för flera tjänstemän

JO har uttalat att en fullmakt bör utformas på så sätt att den gäller för flera tjänstemän hos kommunen. Detta för att underlätta handläggningen vid exempelvis semesterledigheter. (JO 2004-06-14, diarienummer 1740-2004.)

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Vem gör vad? \[/sv/bab-handboken/handlaggning/Vem-gor-vad/\]](#)

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223](#)]

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574](#)]

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](#)]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](#)]

Kommunen bör anlita tolk om det behövs

Kommunen kan behöva anlita tolk om den som vill söka bostadsanpassningsbidrag inte kan svenska eller är allvarligt hörselskadad eller talskadad.

Förvaltningslag (1986:223) 8 §

8 § När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Bestämmelsen om tolk gäller både muntlig tolkning och skriftliga översättningar. En tolk kan behövas till exempel när du som är handläggare ska be en sökande som inte kan svenska att komplettera sin ansökan med ett intyg eller någon annan handling som saknas. Det kan också behövas när sökanden har skrivit till kommunen. En tolk kan också behövas vid muntliga kontakter med någon som inte kan svenska eller med en person som är hörselskadad eller talskadad.

Här ska också nämnas att enskilda har rätt att använda finska, tornedalsfinska respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med vissa kommuner. I 6 § lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk kan du se i vilka kommuner som detta gäller.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk 1-21 §§

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om nationella minoriteter, nationella minoritetsspråk, förvaltningsområden och rätten att använda minoritetsspråk hos förvaltningsmyndigheter och domstolar samt bestämmelser om vissa skyldigheter inom förskola, sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola och äldreomsorg. Lagen innehåller också bestämmelser om uppföljning av tillämpningen av lagen. Lag (2010:865) .

2 § Nationella minoriteter är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar i enlighet med Sveriges åtaganden enligt Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter (SÖ 2000:2) och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk (SÖ 2000:3).

I språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

6 § Med förvaltningsområdet för finska avses kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för meänkieli avses kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå.

Med förvaltningsområdet för samiska avses kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Berg, Gällivare, Härjedalen, Jokkmokk, Kiruna, Lycksele, Malå, Sorsele, Storuman, Strömsund, Umeå, Vilhelmina, Åre, Älvdalen och Östersund.

7 § Andra kommuner än de som anges i 6 § kan efter anmälan få ingå i förvaltningsområdet för finska, meänkieli eller samiska. Beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen. Regeringen får meddela föreskrifter om sådan frivillig anslutning till ett förvaltningsområde.

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet.

Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska.

Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

9 § Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket.

10 § Enskilda har alltid rätt att använda finska och samiska vid sina skriftliga kontakter med Riksdagens ombudsmän. Detsamma gäller vid enskildas skriftliga kontakter med Justitiekanslern, Försäkringskassan, Skatteverket och Diskrimineringsombudsmannen i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part.

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

13 § Den som är part eller ställföreträdare för part i ett mål eller ett ärende hos en förvaltningsrätt, tingsrätt, mark- och miljödomstol eller sjörättsdomstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Gällivare, Haparanda, Kiruna, Pajala och Övertorneå har rätt att använda finska eller meänkieli under målets eller ärendets handläggning, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner. Detsamma gäller samiska hos en sådan domstol med en domkrets som helt eller delvis sammanfaller med kommunerna Arjeplog, Gällivare, Jokkmokk eller Kiruna, om målet eller ärendet har anknytning till någon av dessa kommuner.

Rätten att använda finska, meänkieli respektive samiska omfattar också de domstolar dit en dom eller ett beslut i ett mål eller ärende som avses i första

stycket överklagas.
Lag (2010:943) .

14 § Rätten att använda finska, meänkieli eller samiska i mål eller ärenden hos domstolar enligt 13 § omfattar rätt att ge in handlingar och skriftlig bevisning på detta språk, rätt att få de handlingar som hör till målet eller ärendet muntligen översatta till detta språk och rätt att vid muntlig förhandling inför domstolen tala detta språk. Domstolen ska översätta handlingar och skriftlig bevisning till svenska, om det inte är uppenbart onödigt.

Även i övrigt ska domstolen sträva efter att använda minoritetsspråket i sina kontakter med parten eller dennes ställföreträdare.

I alla mål och ärenden som omfattas av rätten att använda finska, meänkieli eller samiska hos domstolar enligt 13 § har en part eller ställföreträdare för part som saknar juridiskt biträde rätt att på begäran få domslut och domskäl eller beslut och beslutsmotivering skriftligen översatta till detta språk.

15 § Den som vill använda finska, meänkieli eller samiska under ett måls eller ett ärendes handläggning i domstol enligt 13 § ska begära detta i samband med att målet eller ärendet inleds eller första gången parten ska yttra sig i målet eller ärendet.

En begäran om att få en översättning enligt 14 § tredje stycket ska framställas inom en vecka från det att domen eller beslutet meddelats, om en sådan begäran inte har framställts tidigare under handläggningen av målet eller ärendet.

Om en begäran om att använda minoritetsspråk eller om att få en översättning framställs senare än vad som anges i första och andra styckena får den avslås. En sådan begäran får även avslås om det är uppenbart att den har ett otillbörligt syfte.

16 § Om en part eller ställföreträdare för part har rätt att använda finska, meänkieli eller samiska i rättegång, ska tolk anlitas i enlighet med bestämmelserna i 5 kap. 6-8 §§ och 33 kap. 9 § rättegångsbalken och 50-52 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291).

17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800) som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola, ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska. Lag (2010:865) .

18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

19 § Om det finns särskilda skäl får regeringen meddela föreskrifter om att en viss myndighet som lyder under regeringen ska undantas från tillämpningen av 8 §. Motsvarande gäller efter regeringens bemyndigande för landsting och kommun i fråga om kommunala myndigheter.

20 § Förvaltningsmyndigheters tillämpning av denna lag ska följas upp. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken eller vilka myndigheter som ska ansvara för uppföljningen. Detta uppföljningsansvar innebär ingen inskränkning i det tillsynsansvar som vilar på andra myndigheter.

21 § En myndighet med uppföljningsansvar ska dessutom genom rådgivning, information och liknande verksamhet bistå andra förvaltningsmyndigheter vid tillämpningen av lagen.

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/sfs-1986-223/)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/) [[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/)]

Offentlighet är huvudregeln

I ärenden om bostadsanpassningsbidrag är offentlighet huvudregel. Men för mycket känsliga uppgifter kan sekretess gälla. Sekretess betyder förbud att lämna ut en uppgift.

När det gäller ärenden om bostadsanpassningsbidrag så är offentlighet huvudregel och sekretess undantag. Det framgår av 26 kapitlet 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Där anges att sekretess gäller i ärenden om bostadsanpassningsbidrag för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider betydande men om uppgiften röjs. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400) 26 kap 12 §

12 § Sekretess gäller i ärende om bostadsanpassningsbidrag för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider betydande men om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess för mycket känsliga uppgifter

Kommunen kan endast vägra att lämna ut en allmän handling om den bedömer att det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider betydande men om uppgifter i handlingen röjs. Ett alternativ kan vara att kommunen i och för sig lämnar ut handlingen, men att den sekretessbelägger några av handlingens uppgifter.

Tidigare gällde sekretesslagen (1980:100). Den nuvarande offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) har inte inneburit någon ändring i sak när det gäller ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Förarbetena till den gamla lagen är därför fortfarande aktuella. Som exempel på uppgifter som bör hållas hemliga nämns uppgifter av mycket känslig natur, till exempel uppgifter i läkarintyg ([proposition 1986/87:3](#), sidan 17).

Ingen sekretess i ärenden om återställningsbidrag

När det gäller återställningsbidraget finns det ingen begränsning i rätten att ta del av allmänna handlingar. I dessa ärenden gäller alltså ingen sekretess.

Offentlighetsprincipen

Bestämmelserna om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen är ett undantag från den så kallade offentlighetsprincipen som råder i Sverige. Denna innebär att alla har rätt att läsa de allmänna handlingar som finns hos kommuner och andra myndigheter (tryckfrihetsförordningen 2 kap 1 § och 14

kap 5 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 1 §

1 § Till främjande av ett fritt meningsutbyte och en allsidig upplysning skall varje svensk medborgare ha rätt att taga del av allmänna handlingar. Lag (1976:954) .

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 14 kap 5 §

5 § I allt varom bestämmelse ej meddelats i denna förordning eller i särskild lag, som utfärdas med stöd därav, gälle vad i lag eller författning eljest är stadgat.

Utlänning vare, såvitt ej annat följer av denna förordning eller annan lag, likställd med svensk medborgare. Lag (1976:955) .

I ordet ”allmän” handling ligger inget krav på att innehållet i handlingen ska röra ”allmänna angelägenheter”. Vad som avses är olika slags skriftliga dokument och tekniska upptagningar som förvaras hos en myndighet och som nått ett visst handläggningsstadium. (Alf Bohlin, Offentlighetsprincipen, sidan 41.)

Som handling räknas antingen en framställning i skrift eller bild eller en upptagning som kräver ett tekniskt hjälpmedel för att man ska kunna läsa, avlyssna eller uppfatta den på något annat sätt (tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 3 §

3 § Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän, om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.

En upptagning som avses i första stycket anses förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock inte förvarad hos myndigheten om sammanställningen innehåller personuppgifter och myndigheten enligt lag eller förordning saknar befogenhet att göra sammanställningen tillgänglig. Med personuppgift avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person. Lag (2002:907) .

Allmänna handlingar hos ”myndighet”

För att en handling ska anses allmän ska den finnas hos en myndighet. Myndigheter är de organ som ingår i den statliga och kommunala förvaltningen. Däremot är inte bolag, föreningar eller stiftelser myndigheter, inte ens om

staten eller en kommun äger dem helt eller bestämmer över dem. Trots detta gäller rätten att ta del av handlingar även sådana kommunala företag där kommuner, landsting och kommunalförbund utövar ett rättsligt bestämmande inflytande (Alf Bohlin, Offentlighetsprincipen, sidorna 57–62).

Riksdagen och beslutande kommunala församlingar är inte heller myndigheter, men tryckfrihetsförordningen jämnställer dem med myndigheter (tryckfrihetsförordningen 2 kap 5 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 5 §

5 § Med myndighet likställs i detta kapitel riksdagen och beslutande kommunal församling. Lag (1998:1701) .

Allmänna handlingar ”förvarade”

För att en handling ska anses allmän ska den vidare anses förvarad hos en myndighet (tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 § första stycket). Det är lätt att konstatera att en handling som består av ett papper med skrift förvaras hos en viss myndighet.

Var upptagningar som kräver ett tekniskt hjälpmedel för att kunna läsas, avlyssnas eller på något annat sätt uppfattas ska anses förvarade framgår av tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 § andra och tredje stycket.

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 3 §

3 § Med handling förstås framställning i skrift eller bild samt upptagning som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel. Handling är allmän, om den förvaras hos myndighet och enligt 6 eller 7 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet.

En upptagning som avses i första stycket anses förvarad hos myndighet, om upptagningen är tillgänglig för myndigheten med tekniskt hjälpmedel som myndigheten själv utnyttjar för överföring i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock förvarad hos myndigheten endast om myndigheten kan göra sammanställningen tillgänglig med rutinbetonade åtgärder.

En sammanställning av uppgifter ur en upptagning för automatiserad behandling anses dock inte förvarad hos myndigheten om sammanställningen innehåller personuppgifter och myndigheten enligt lag eller förordning saknar befogenhet att göra sammanställningen tillgänglig. Med personuppgift avses all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person. Lag (2002:907) .

En handling, som förvaras hos en myndighet endast som ett led i en teknisk bearbetning eller en teknisk lagring för någon annans räkning, anses inte som en allmän handling hos den myndigheten (tryckfrihetsförordningen 2 kap 10 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 10 §

10 § Handling som förvaras hos en myndighet endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring för annans räkning anses inte som allmän handling hos den myndigheten.

Som allmän handling anses inte handling som en myndighet förvarar endast i syfte att kunna återskapa information som har gått förlorad i en myndighets ordinarie system för automatiserad behandling av information (säkerhetskopia).

Lag
(2010:1342) .

Allmänna handlingar ”inkomna” eller ”upprättade”

För att en handling ska anses allmän ska den vidare anses inkommen till eller upprättad hos en myndighet (tryckfrihetsförordningen 2 kap 3 §).

En handling anses ha kommit in till en myndighet när handlingen har anlänt till myndigheten eller kommit någon behörig person till handa (tryckfrihetsförordningen 2 kap 6 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 6 §

6 § Handling anses inkommen till myndighet, när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa. I fråga om upptagning som avses i 3 § första stycket gäller i stället att den anses inkommen till myndighet när annan har gjort den tillgänglig för myndigheten på sätt som anges i 3 § andra stycket.

Tävlingsskrift, anbud eller annan sådan handling som enligt tillkännagivande skall avlämnas i förseglat omslag anses ej inkommen före den tidpunkt som har bestämts för öppnandet.

Åtgärd som någon vidtager endast som led i teknisk bearbetning eller teknisk lagring av handling, som myndighet har tillhandahållit, skall ej anses leda till att handling är inkommen till den myndigheten. Lag (1976:954) .

En handling som kommer till hos en myndighet anses upprättad när den har expedierats. En handling som inte expedieras är upprättad när det ärende som den hör till är slutbehandlat hos myndigheten. En handling som varken expedieras eller hänför sig till något speciellt ärende är upprättad när den har justerats eller färdigställts på något annat sätt (tryckfrihetsförordningen 2 kap 7 §).

Tryckfrihetsförordning (1949:105) 2 kap 7 §

7 § Handling anses upprättad hos myndighet, när den har expedierats. Handling som ej har expedierats anses upprättad när det ärende till vilket den hänför sig har slutbehandlats hos myndigheten eller, om handlingen ej hänför sig till visst ärende, när den har justerats av myndigheten eller på annat sätt färdigställts.

I stället för vad som föreskrives i första stycket gäller att handling anses upprättad,

1. diarium, journal samt sådant register eller annan förteckning som föres fortlöpande, när handlingen har färdigställts för anteckning eller införing,
2. dom och annat beslut, som enligt vad därom är föreskrivet skall avkunnas eller expedieras, samt protokoll och annan handling i vad den hänför sig till sådant beslut, när beslutet har avkunnats eller expedierats,
3. annat myndighets protokoll och därmed jämförliga anteckningar, när handlingen har justerats av myndigheten eller på annat sätt färdigställts, dock ej protokoll hos riksdagens utskott, kommuns revisorer eller statliga kommittéer eller hos kommunal myndighet i ärende som denna endast bereder till avgörande. Lag (2002:1049) .

I menyn hittar du övriga rubriker som ingår i "Guide för handläggning av bostadsanpassningsbidraget".

RELATERAD INFORMATION

På externa webbplatser

[Offentlighets- och sekretesslag \(2009:400\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Offentlighets--och-sekretessla_sfs-2009-400/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Offentlighets--och-sekretessla_sfs-2009-400/)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

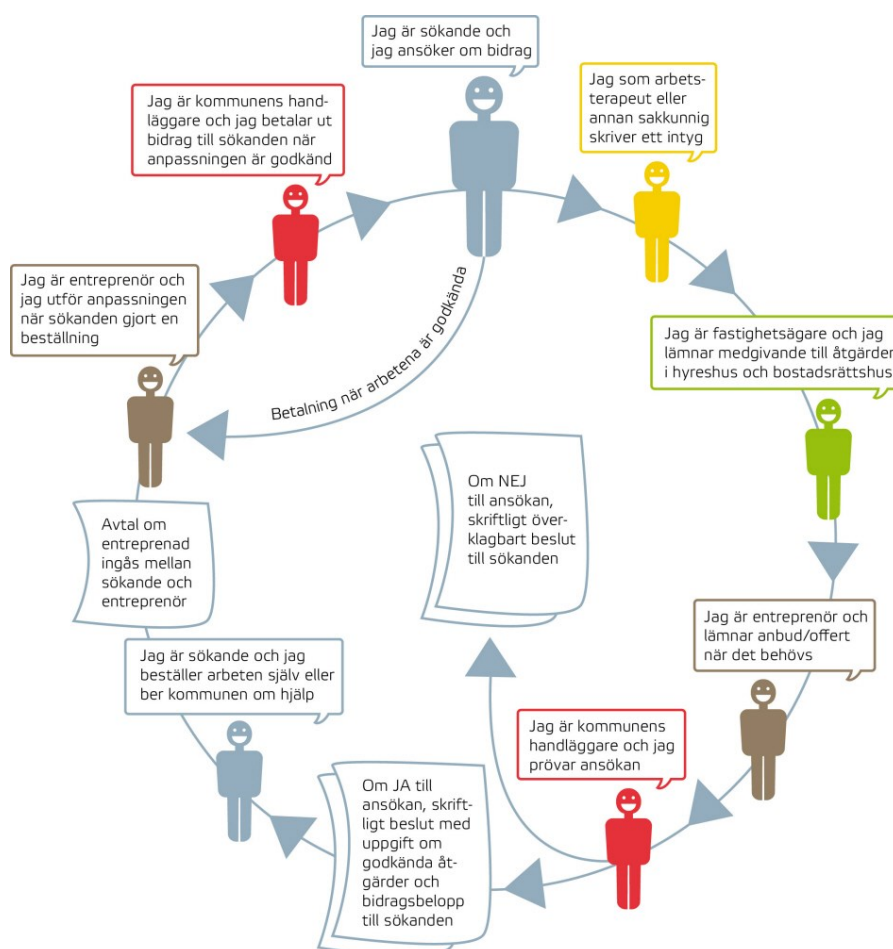
[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Olika roller i ärenden om bostadsanpassningsbidrag

I ett ärende om bostadsanpassningsbidrag förekommer olika aktörer och alla har olika roller. Bostadsanpassningsbidraget är ett kontantbidrag och bidragssystemet bygger på en viss rollfördelning. Boverket har gjort en film om denna rollfördelning. Du finner filmen i slutet av denna sida.

I figuren kan du se vem som gör vad i ett ärende om bostadsanpassningsbidrag.

Klicka på bilden för att se den i ett större format. Illustration: Boverket

Rollfördelning

Rollfördelningen innebär bland annat att kommunens roll är – om rätt till bidrag föreligger – att till sökanden lämna ett bidrag, det vill säga ett beslut på en summa pengar, som motsvarar skälig kostnad för de åtgärder som beviljas. Sökandens roll är därefter att välja entreprenör, att sluta avtal med entreprenören om åtgärdernas utförande och att betala entreprenören när arbetet är klart. Det är alltså ingen skillnad jämfört med om sökanden hade valt att inte söka något bostadsanpassningsbidrag.

Avtalet mellan sökanden och entreprenören ska följa vanliga regler för avtal och sökanden ska på detta sätt kunna påverka åtgärdernas utförande. Om sökanden inte är nöjd med entreprenörens eller leverantörens prestation kan sökanden under vissa förutsättningar hålla inne med sin prestation, det vill säga betalningen.

För att sökanden inte ska fråntas denna möjlighet till påtryckningsmedel utgår lagen ifrån att bidraget betalas ut till sökanden, efter det att åtgärderna utförts och godkänts, och att sökanden därefter betalar leverantören eller entreprenören. Med hänsyn till de bestämmelser som finns för att stärka konsumenters rättigheter är det viktigt att avtalet om entreprenaden sluts mellan sökanden och entreprenören och inte mellan kommunen och entreprenören. Du kan läsa mer om detta i Konsumentverkets digitala vägledning "Hallå konsument". Du finner en länk dit under "Relaterad information".

Kommunens serviceskyldighet

Kommunen har samtidigt en serviceskyldighet enligt bestämmelserna i förvaltningslagen som innebär att sökanden beroende på sitt behov av hjälp kan få bistånd från kommunen med olika delar av hanteringen av sitt bidrag.

Film om rollfördelning

Teckentolkad version

Syntolkad version

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[Lag/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lag/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#) [Lag/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[Konsumenttjänstlag \(1985:716\) på Sveriges riksdags webbplats](#)

[\(länk till annan webbplats\)](#) [Lag/Lagar/Svenskforfattningssamling/Konsumenttjanstlag-1985716_sfs-1985-716/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[Information om konsumenttjänstlagen på Hallå Konsumenters webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[---

Publikationer](http://www.hallakonsument.se/klaga-angra-eller-anmala/vad-lagen-<u>saer/konsumenttjanstlagen/]</u></p></div><div data-bbox=)

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [\[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.\]\(#\) \[---

2018-06-29 09:31\]\(http://sv.om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-<u>handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]</u></p></div><div data-bbox=\)](http://sv.om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-<u>handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/]</u></p></div><div data-bbox=)

Lagens syfte

Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag är att ge människor med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i ett eget boende.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 1 §

1 § Denna lag har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende.

Bostadsanpassningsbidraget är ett uttryck för samhällets mål att människor med funktionsnedsättning ska kunna leva som alla andra i en egen bostad. Bidraget ger möjligheter för den enskilde att göra de individuella anpassningar av bostaden och närmiljön som han eller hon behöver. (Proposition 1992/93:58 s. 11.)

Rättsfall om dörrautomatik

En kvinna som bodde i ett flerbostadshus ansökte om bidrag till tre automatiska dörröppnare. Det gällde husets entrédörr samt hissdörren på källarplanet respektive våningsplanet där hon bodde. Av arbetsterapeutens intyg framgick följande. Sökanden gick med rullator. För att öppna dörrarna fick hon ställa rullatorn åt sidan, öppna dörren med handen, hålla upp den med ryggen och gå ut genom dörren med rullatorn. Hon klarade med svårighet att öppna dörrarna.

Kommunen

Kommunen avslag ansökan med motiveringen att den medicinska nödvändigheten inte var styrkt.

Länsrätten

Länsrätten däremot ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Sökanden åberopade där ett läkarintyg enligt vilket hon på grund av problem med höfter och rygg skulle behöva automatiska dörröppnare.

Kammarrätten gjorde följande bedömning.

Utgångspunkten vid bedömningen av om en anpassning är bidragsberättigande är att den funktionshindrade ska beredas möjlighet att leva ett i görligaste mån normalt liv i sin bostad. I detta ligger också att det ska vara möjligt för den funktionshindrade att kunna ta sig i och ur bostaden och själv använda gemensamhetsutrymmen som tvättstuga. Det krävs, enligt kammarrättens mening, inte att det är helt omöjligt för den funktionshindrade att klara sig utan anpassningsåtgärden.

I målet är ostridigt att sökanden lider av en rad sjukdomar och funktionshinder. Hon tycks i stor utsträckning klara sig själv hemma men har svårt att öppna dörrarna. Hon har själv uppgett att det ibland är omöjligt för henne att öppna porten och att hon då måste vänta på hjälp. I arbetsterapeutens intyg som kommunen åberopat sägs att sökanden med svårighet klarar av att öppna de aktuella dörrarna. Det intyg som sökanden åberopat visar enligt kammarrättens mening att dörröppnarna är nödvändiga för att hon med hänsyn till sitt funktionshinder ska kunna leva ett någorlunda normalt liv i sin bostad. Kommunens överklagande ska därför avslås.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2004-08-17, målnummer 4067-2003.

Rättsfall om möjligheten att kunna duscha när hemtjänstpersonalen inte är på plats

En kvinna som byggt ut sin toalett för att anordna en duschplats på det nedre planet i sin tvåplansvilla ansökte om bostadsanpassningsbidrag. Det fanns en dusch på det övre planet. Hon var cirka åttio år och ensamstående. Efter en stroke hade hon vänstersidig svaghet samt nedsatt balans och uthållighet. Inomhus gick hon fritt eller med rullator.

Kommunen

Kommunen ansåg inte att behovet var styrkt och avlog därför ansökan.

Länsrätten

Länsrätten däremot anförde bland annat att det åberopade intyget från arbetsterapeuten visade att en dusch på bottenvåningen möjliggjorde för sökanden att vara självständig i hemmet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten där sökanden åberopade ett kompletterande intyg från arbetsterapeuten. Av detta framgick att hon behövde tillsyn när hon gick i trappor och att hon vid utebliven anpassning hade behövt personal från hemtjänsten för att ta sig uppför och nedför trappan i samband med att hon duschade. Med beaktande av främst innehållet i intyget från arbetsterapeuten delade kammarrätten länsrättens bedömning att sökanden var berättigad till bidrag och avlog därför kommunens överklagande.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2005-04-19, målnummer 1604-2004.

Att en person har assistenthjälp 24 timmar om dygnet är i sig inte något skäl för att neka personen bostadsanpassningsbidrag. Följande två referat belyser detta.

Rättsfall om dörrautomatik trots assistent dygnet runt

Två kvinnor som bodde i ett flerbostadshus ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en automatisk dörröppnare vid huvudentrén samt vid hissdörren på entréplanet respektive boendeplanet.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan. Skälet var att bidrag endast ges för att möjliggöra ett självständigt liv i eget boende. Eftersom sökandena hade assistenthjälp 24 timmar om dygnet fanns det enligt kommunen inte något behov av åtgärden.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas och därför biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kommunen påpekade att kvinnorna enligt arbetsterapeuten inte kunde ta sig ut på egen hand och ofta använde manuell rullstol utomhus. Detta innebar att de alltid hade en assistent med sig när de skulle ta sig ut genom entrén. Det fanns därför inte en sådan klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärden. Kommunen menade att en eventuell anpassning i stället var en fråga om hjälp för assistenterna och deras arbetsmiljö.

Kammarrätten fann det utrett att kvinnornas funktionsnedsättning innebar dels att de inte själva kunde ta sig in i och ut ur sin bostad utan automatiska dörröppnare, dels att deras personliga assistenter utan sådana dörröppnare hade svårigheter att hjälpa dem genom porten och hissdörrarna. Det fick anses utrett att kvinnorna med hjälp av dörröppnare skulle kunna ta sig ut ur bostaden själva. Och det

måste antas, anförde kammarrätten, att tillfällena för dem att komma ut i sällskap av sina personliga assistenter skulle bli fler om problemen med hissdörrar och ytterport försvann. Deras liv skulle således enligt kammarrätten - utifrån deras förutsättningar - bli mer självständiga om automatiska dörröppnare installerades, även om det inte skulle innebära att de skulle vistas utomhus på egen hand. Vidare påpekade kammarrätten att kvinnorna i en nödsituation kunde behöva ta sig ut ur lägenheten själva. Vid en sammantagen bedömning fann kammarrätten att åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för kvinnorna. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2007-11-19, målnummer 7750-2006.

Rättsfall om möjligheten att själv öppna balkongdörren trots assistent

En kvinna ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en automatisk dörröppnare till balkongdörren.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att kvinnan dygnet runt hade assistenthjälp som kunde öppna och stänga balkongdörren. Kommunen ansåg därför att dörrautomatik inte var nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Kvinnan överklagade vidare till kammarrätten som ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten anförde bland annat att det var ostridigt att kvinnan självständigt skulle kunna öppna balkongdörren om en automatisk dörröppnare installerades. Kammarrätten konstaterade att kvinnans behov av hjälp med att öppna balkongdörren visserligen rent praktiskt kunde tillgodoses av hennes personliga assistenter. Men enligt kammarrätten inbegriper att en bostad ska vara ändamålsenlig som bostad för personen med funktionsnedsättning också att personen självständigt ska kunna utnyttja bostaden i de fall där detta är möjligt.

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 2011-03-21, målnummer 7023-2010.
Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 2278-2011.**

När det gäller möjligheten att själv kunna byta proppar har en kammarrätt bedömt att en sådan åtgärd inte var nödvändig för att en bostad skulle vara ändamålsenlig. Kammarrätten menade att det borde vara möjligt att tillkalla till exempel en granne om mannen inte var hemma när byte av proppar måste ske.

Rättsfall om möjligheten att själv kunna byta proppar

Kommunen

En kommun beviljade en rullstolsburen kvinna bostadsanpassningsbidrag för ett antal åtgärder, men inte för att sänka proppskåpet. Som skäl angav kommunen att sökanden bodde med sin man som kunde hjälpa till vid proppbyte. Kommunen ansåg därför att det inte var nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten och anförde där att hennes man reste mycket i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck. Hon kunde därför bli utan till exempel belysning och fungerande kök när hon var ensam hemma.

Förvaltningsrätten kom fram till att bostadsanpassningsbidrag borde beviljas. Domstolen redogjorde bland annat för uttalanden i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag om att bidragets syfte är att ge en person med funktionsnedsättning möjlighet att genom anpassning av sin bostad leva ett självständigt liv i eget boende. Vidare anförde förvaltningsrätten att det inte var ifrågasatt att mannen reste i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck vid flera tillfällen per månad. Kvinnan och dottern kunde därför komma att sakna tillgång till exempelvis spis och kylskåp då de var ensamma hemma. Enligt förvaltningsrättens mening kunde därför bostaden inte anses vara ändamålsenlig för kvinnan om inte proppskåpet flyttades ner. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som ändrade förvaltningsrättens dom till kommunens fördel. Kammarrätten anförde att det inte var sannolikt att de tillfällen då proppar måste bytas var särskilt vanligt förekommande. När byte av proppar ändå måste ske, och mannen inte var hemma, borde det vara möjligt för kvinnan att tillkalla till exempel en granne som kunde hjälpa henne. Det var därför inte nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig, ansåg kammarrätten.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-07-03, målnummer 4324-2011.

Terminologi

Under 2007 beslutade Socialstyrelsens terminologiråd att begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder inte längre ska vara synonymmer. Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder definieras numera som sådana begränsningar som en funktionsnedsättning innebär för en person i förhållande till omgivningen. Ett funktionshinder är alltså inte något som en person har, utan det är miljön som är funktionshindrande. För båda termerna avråds från att använda ordet handikapp som synonym. Målet för Socialstyrelsens arbete med termer är ett gemensamt fackspråk för vård och omsorg. I denna handbok för bostadsanpassningsbidraget kommer Boverket att i möjligaste mån följa den nya terminologin. Boverket ändrar dock inte i redan införda referat av domar.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Riksdagens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Rättskällor

När du som handläggare av bostadsanpassningsbidrag eller återställningsbidrag går igenom en ansökan uppkommer frågan vad gällande rätt säger. När du läser lagen om bostadsanpassningsbidrag upptäcker du att den inte ger svar på alla dina frågor. Du behöver kanske hjälp med att tolka lagen och måste därför veta hur man tar del av de andra rättskällor som finns.

Rättskällor kan enkelt uttryckt sägas vara de olika källor som man kan använda sig av för att få kunskap om gällande rätt. Till de viktigaste hör lagar och andra författningar, förarbeten och rättspraxis. Dessa blir dina verktyg för att kunna tolka lagen och hantera bidragsgivningen på ett korrekt sätt. Handboken är inte någon rättskälla men återger de rättskällor som finns för bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget.

Författningar

Författningar, det vill säga bindande rättsregler, är den förnämsta rättskällan. Man brukar säga att författningarna bildar en hierarki. Frånsett EU-rätten så finner vi grundlagarna i toppen när det gäller den svenska, inhemska lagstiftningen. Därefter följer lagar, förordningar och föreskrifter. Grundlagarna beslutas av två riksdagar med val emellan. Lagarna beslutas av riksdagen och förordningarna av regeringen. Föreskrifter beslutas av myndigheter, till exempel Boverket. (Före 1975 gällde en annan terminologi. Då kunde till exempel en ”förordning” ha beslutats av riksdagen. Se Ulf Bernitz m.fl.. Finna rätt, elfte upplagan, sidan 93.) För att en myndighet ska få besluta om föreskrifter krävs ett bemyndigande från regeringen.

Alla författningar ska publiceras i en författningssamling. Författningar som har beslutats av riksdagen och regeringen publiceras i Svensk författningssamling (SFS). Boverkets författningar publiceras i Boverkets författarsamling (BFS).

Förorbeten

Bestämmelser i författningar är ofta ganska allmänt hållna. Om en författning är oklar eller om man av någon annan anledning vill få reda på syftet med en viss bestämmelse brukar man i första hand söka ledning i förarbetena till författningen.

Med förarbeten menas de utredningar, förslag till författningstexter och motiveringar till dessa som legat till grund för exempelvis riksdagens beslut att anta en viss lag. Dessa förarbeten kan vara till hjälp för tolkningen av en bestämmelse.

Det finns olika typer av förarbeten. Inför en ny lag eller en lagändring brukar det gå till så här. Om en viss fråga utretts av en särskilt tillsatt kommitté eller om det är fråga om en enmansutredning (särskild utredare) redovisas utredningen i ett betänkande. Betänkanden publiceras i serien Statens offentliga utredningar (SOU). Mindre omfattande frågor utreds ofta av en

arbetsgrupp inom ett departement. Resultatet av sådana utredningar redovisas i departementspromemorior i en särskild departementsserie. När betänkandet eller departementspromemorian överlämnats till departementschefen så remitteras ofta förslaget till myndigheter och andra som berörs av förslaget. När remissvaren kommit in och sammanställts och regeringen vill gå vidare överlämnar regeringen sitt förslag till riksdagen genom en proposition. Denna remitteras därefter till aktuellt riksdagsutskott. När utskottet tagit ställning i ärendet lämnar det ett betänkande till riksdagen och hemställer att propositionen ska antas eller avslås.

När riksdagen fattat beslut så underrättas regeringen genom en riksdagsskrivelse. Propositioner, utskottsbetänkanden och riksdagsskrivelser publiceras i riksdagstrycket som ges ut av riksdagens förvaltningskontor.

Rättspraxis

En annan viktig källa till kunskap om rättsregler är domstolarnas och myndigheternas rättspraxis eller prejudikat. Det vill säga deras domar eller beslut som kan vara av betydelse för kommande avgöranden. Rättspraxis är inte juridiskt bindande, men normalt så följer underinstanserna de högre instansernas avgöranden av rättsfrågor. Störst tyngd har de domar och beslut som fattats av sista instans. För bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget innebär detta domar från Högsta förvaltningsdomstolen (tidigare kallad Regeringsrätten).

Om det däremot är fråga om bidrag enligt äldre bestämmelser, det vill säga enligt förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag eller förordningen (1985:489) om statsbidrag för att återställa handikappanpassade bostäder m.m. så är det beslut från regeringen som har störst tyngd. På den tiden överklagades inte kommunernas beslut till förvaltningsdomstolarna.

Den juridiska litteraturen

Det förekommer att juridisk litteratur används som rättskälla. När andra rättskällor lämnar ofullständiga besked när det gäller tillämpningsfrågor så kan det vara den juridiska litteraturen, doktrinen, som förklarar sammanhangen och fyller luckorna. (Se Ulf Bernitz m.fl., *Finna rätt*, elfte upplagan, sidan 179.)

Rättskällornas användning i handboken

I handboken beskriver Boverket lagen om bostadsanpassningsbidrag. För att förstå en del bestämmelser redogör Boverket också för uttalanden i förarbeten och för rättspraxis. Som du kommer att se går Boverket ibland tillbaka till förarbeten och rättspraxis från tiden före den 1 januari 1993 då den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft. Det gör Boverket i de fall nuvarande bestämmelser inte skiljer sig från vad som gällt tidigare. Det förekommer också att Boverket hänvisar till den juridiska litteraturen.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets författningssamling \[/sv/laq--ratt/forfattningssamling/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Laqar/Laqar/Svenskförfattningssamling/Laq-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Tillsyn

Boverket har tillsyn över bidragsverksamheten

Boverket har tillsyn över hur kommunerna hanterar bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget. Målet med Boverkets tillsynsverksamhet är en väl fungerande bidragsverksamhet hos kommunerna med en hög grad av rättssäkerhet för enskilda.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 3 §

3 § Boverket har tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet.

Tillsynsverksamheten ska leda till att enskildas ärenden om bostadsanpassningsbidrag handläggs korrekt hos kommunen. Syftet med Boverkets tillsyn är att vara främjande och förebyggande så att kommunerna medverkar till att reglerna inom den tillsynspliktiga verksamheten efterlevs. Boverket ser därför sin tillsynsfunktion inte bara som kontrollerande utan också som rådgivande och stödjande.

Boverkets tillsyn spänner över flera olika områden och omfattar:

- **Faktisk tillsyn**

1. Anmälningar från enskilda. Boverket tar emot anmälningar från enskilda som har klagomål på kommunerna och kan därefter starta ett tillsynsärende som leder till ett beslut.
2. Uppföljning av enskilda tillsynsärenden. Om ett beslut i ett tillsynsärende har lett till anmärkningar mot kommunen kan Boverket följa upp om kommunen har rättat sig och begära av kommunen att den återrapporterar till Boverket vad som skett efter Boverkets beslut.
3. Ex officio. Boverket kan på eget initiativ starta ett tillsynsärende, till exempel efter omvärldsbevakning. Boverket kan besöka kommuner och genom möten med till exempel handläggare, förvaltningschefer och ansvariga politiker samt genom granskning av akter bilda sig en uppfattning om hur hanteringen av bidraget fungerar.

- **Bostadsanpassningsbidraget - en handbok**

Boverket tillhandahåller, reviderar och uppdaterar en webbhandbok för bostadsanpassningsbidraget. Handboken är i första hand tänkt att vara ett stöd för kommunerna vid handläggningen av bostadsanpassningsbidraget och återställningsbidraget. Men den kan vara till nytta även för enskilda.

- **Praxis med mera**

Boverket bevakar avgöranden om bostadsanpassningsbidrag från

förvaltningsrätter, kammarrätter och Högsta förvaltningsdomstolen. Boverket tar även del av avgöranden från justitieombudsmannen som handlar om hanteringen av bostadsanpassningsbidraget.

- **Information**

Boverket har även en viktig uppgift att utföra genom att svara på frågor från privatpersoner och myndigheter, frågor om framförallt den formella hanteringen av bostadsanpassningsbidraget.

Mer om den faktiska tillsynen

Boverkets faktiska tillsyn är begränsad till kommunernas formella handläggning av bostadsanpassningsbidragsärenden. Det kan gälla till exempel bemötande, handläggningstider, rollfördelning och servicegrad men även andra frågor som regleras i förvaltningslagen. Tillsynen kan innebära att kritik riktas mot kommunens handläggning. Boverket förväntar sig då att kommunen vidtar rättelse. Vid vissa tillfällen uppmanar Boverket kommunen direkt att vidta en rättelseåtgärd. Som angetts ovan kan Boverket följa upp en kommuns framtida agerande.

Det är viktigt att veta att Boverkets tillsyn efter en anmälan inte omfattar frågor om en kommun har fattat ett korrekt beslut eller inte i ett enskilt bidragsärende. Inte heller omfattar tillsynen kommunens skäl för bedömningen i ett enskilt ärende. Sådana frågor får i stället prövas av allmän förvaltningsdomstol efter ett överklagande, i första hand förvaltningsrätten. Under "Relaterad information" finner du en länk till "Sveriges Domstolar".

Andra uppgifter

Förutom arbetsuppgifterna med tillsyn svarar Boverket för föreskrifter till lagen om bostadsanpassningsbidrag enligt förordningen (1992:1575) med bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om verkställigheten av lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag med mera. Enligt denna förordning får Boverket meddela föreskrifter om vilka uppgifter en sökande ska bifoga en ansökan om bostadsanpassningsbidragsbidrag.

Boverket är också remissinstans till förvaltningsdomstolarna som kan begära Boverkets yttrande i ett särskilt ärende efter det att ett överklagande har skett. Remissvaren avser ofta tekniska och arbetsterapeutiska bedömningar. Eftersom Boverket är remissinstans till domstolarna svarar verket inte på remisser i enskilda ärenden från kommuner som innebär en materiell juridisk granskning. Inte heller kan man som privatperson i ett enskilt ärende om bostadsanpassningsbidrag begära ett särskilt yttrande från Boverket.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Sveriges Domstolars webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.domstol.se/\]](http://www.domstol.se/)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/]

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/]

Boverkets tillsynsbeslut om kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidrag

Boverket har tillsyn över hur kommunerna hanterar bostadsanpassningsbidraget. Det sker bland annat genom tillsynsärenden. Ett tillsynsärende kan till exempel börja med en anmälan från en person som inte är nöjd med hur kommunen har handlagt personens ärende om bostadsanpassningsbidrag.

Du finner här ett urval av Boverkets tillsynsbeslut från och med 2012 och framåt. Boverket har avidentifierat besluten, men namnet på den kommun som beslutet handlar om framgår. Boverket kallar anmälaren för NN.

Tillsynsbesluten är oftast skrivna på så sätt att först framgår de slutsatser som Boverket har kommit fram till i ärendet. Därefter följer en redogörelse för vad anmälaren och kommunen har fört fram i ärendet och slutligen finner du Boverkets bedömning. Du kan läsa besluten om du klickar på länkarna nedan.

Tillsynsbeslut 2017

Diarienummer 4320/2016, beslutsdatum 2017-04-06

[Tillsynsärende om handläggningstid, serviceskyldighet, beslutstidpunkt och dokumentation.](#)

Diarienummer 4287/2016, beslutsdatum 2017-03-10

[Tillsynsärende om handläggningstid.](#)

Diarienummer 4261/2016, beslutsdatum 2017-02-17

[Tillsynsbeslut om bland annat handläggningstid, serviceskyldighet och bemötande.](#)

Diarienummer 98/2017, beslutsdatum 2017-01-30

[Tillsynsbeslut om handläggare och utförare i en och samma person samt fullmaktsförklaring i ansökningsblankett.](#)

Tillsynsbeslut 2016

Diarienummer 2935/2016, beslutsdatum 2016-12-20

[Tillsynsbeslut om handläggningstid.](#)

Diarienummer 1769/2016, beslutsdatum 2016-12-15

[Tillsynsbeslut om kommunens prövning efter sökandens ändring av ansökan, partsinsyn, kommunikering och bemötande.](#)

Diarienummer 222/2016, beslutsdatum 2016-07-05

[Tillsynsärende om bland annat separat fullmakt och återtagandeförbehåll.](#)

Diarienummer 224/2016, beslutsdatum 2016-06-21

[Tillsynsärende om avsaknad av skriftlig fullmakt.](#)

Diarienummer 3593/2015, beslutsdatum 2016-06-16

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid.](#)

Diarienummer 1073/2016, beslutsdatum 2016-05-25

[Tillsynsärende om handläggningstid efter förvaltningsrättens dom.](#)

Diarienummer 989/2016, beslutsdatum 2016-05-19

[Tillsynsärende om kommunens förfrågan om sökanden ville återkalla sin ansökan.](#)

Diarienummer 3129/2015, beslutsdatum 2016-01-14

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt, dokumentation, handläggningstid och sökandens rätt att välja entreprenör.](#)

Tillsynsbeslut 2015

Diarienummer 2218/2015, beslutsdatum 2015-12-01

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt och fullmakt.](#)

Diarienummer 3894/2014, beslutsdatum 2015-10-27

[Tillsynsärende om bland annat serviceskyldighet och handläggningstid.](#)

Diarienummer 1363-2360/2014, beslutsdatum 2015-09-18

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt och beslutsmotivering samt dokumentation.](#)

Diarienummer 3961/2014, beslutsdatum 2015-07-02

[Tillsynsärende om bland annat eventuell skyldighet att göra hembesök, handläggningstid och fullmakt.](#)

Diarienummer 1363-2239/2014, beslutsdatum 2015-06-18

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt och beslutsmotivering, att välja entreprenör, dokumentation och fullmakt.](#)

Diarienummer 1006/2015, beslutsdatum 2015-06-18

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid och dokumentation.](#)

Diarienummer 1363-2738/2014, beslutsdatum 2015-06-15

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt, fullmakt och serviceskyldighet.](#)

Diarienummer 1363-1528/2014, beslutsdatum 2015-05-12

[Tillsynsärende om bland annat offentlighets- och sekretessbestämmelser.](#)

Diarienummer 1363-2051/2014, beslutsdatum 2015-04-02

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid.](#)

Tillsynsbeslut 2014

Diarienummer 1363-5023/2013, beslutsdatum 2014-04-24

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid.](#)

Diarienummer 1363-565/2014, beslutsdatum 2014-03-31

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid och besvarande av frågor.](#)

Tillsynsbeslut 2013

Diarienummer 1363-4615/2012, beslutsdatum 2013-12-18

[Tillsynsärende om bland annat fullmakt.](#)

Diarienummer 1363-2132/2013, beslutsdatum 2013-11-27

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt, bidragsbelopp i beslut, handläggningstid, att välja entreprenör och besvarande av frågor.](#) Obs: de bilagor som det hänvisas till i beslutet finns inte med.

Diarienummer 1363-3062/2012, beslutsdatum 2013-11-27

[Tillsynsärende om bland annat bidragsbelopp i beslut, handläggningstid, fullmakt och information.](#)

Diarienummer 1363-2835/2012, beslutsdatum 2013-11-15

[Tillsynsärende om bland annat beslutstidpunkt, bidragsbelopp i beslutet, handläggningstid och fullmakt.](#)

Diarienummer 1363-2677/2012, beslutsdatum 2013-11-12

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid, dokumentation och fullmakt.](#)

Diarienummer 1363-4154/2012, beslutsdatum 2013-06-27

[Tillsynsärende om handläggningstid.](#)

Diarienummer 1363-4190/2011, beslutsdatum 2013-05-16

[Tillsynsärende om handläggningstid, expediering av beslut och serviceskyldighet](#)

Diarienummer 1363-4455/2011, beslutsdatum 2013-05-07

[Tillsynsärende om handläggningstid, kommunikationsskyldighet och bemötande](#)

Diarienummer 1363-3255/2012, beslutsdatum 2013-04-15

[Tillsynsärende om bland annat skriftlig fullmakt och dokumentation](#)

Tillsynsbeslut 2012

Diarienummer 1363-5092/2011, beslutsdatum 2012-04-17

[Tillsynsärende om bland annat tidpunkten för beslut, dokumentation, handläggningstid och serviceskyldighet](#)

Diarienummer 1363-887/2011, beslutsdatum 2012-03-19

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid](#)

Diarienummer 1363-3107/2011, beslutsdatum 2012-03-09

[Tillsynsärende om bland annat krav på skriftliga beslut, tidpunkten för beslut](#)

[och dokumentation](#)

Diarienummer 1363-4046/2011, beslutsdatum 2012-03-28

[Tillsynsärende om bland annat beslut i efterhand](#)

Diarienummer 1363-1790/2011, beslutsdatum 2012-01-13

[Tillsynsärende om bland annat handläggningstid, tidpunkten för beslut och hur ett fullmaktsförhållande mellan kommuner och sökanden ska uttryckas](#)

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223\]](#)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Vad kan du anmäla och hur gör du?

Du kan göra en anmälan till Boverket om du har klagomål på hur kommunen handlägger eller har handlagt ditt ärende om bostadsanpassningsbidrag i fråga om den formella delen. Om du anser att kommunen har beviljat för lite i bidrag måste du i stället överklaga till förvaltningsrätten. Boverkets tillsyn omfattar heller inte kvaliteten på utförda arbeten.

Boverkets tillsyn begränsar sig till den formella delen av kommunens handläggning. Boverket kan till exempel granska kommunens handläggningstid, om den har berett dig tillfälle att yttra dig över viktiga uppgifter, bemötandet och andra frågor som regleras i förvaltningslagen (1986:223). Däremot omfattar inte Boverkets tillsyn om du har rätt till bostadsanpassningsbidrag eller inte. Boverket kan alltså inte pröva om du borde ha fått bidrag för fler åtgärder och med högre belopp. För att få detta prövat måste du överklaga till förvaltningsrätten.

Boverkets tillsyn omfattar heller inte kvaliteten på utförda arbeten.

Om Boverket inleder ett tillsynsärende efter en anmälan brukar Boverket normalt skicka en kopia av anmälan till kommunen och begära att kommunen yttrar sig över anmälan. Boverket brukar också begära att kommunen skickar in alla handlingar i anmälarens ärende om bostadsanpassningsbidrag till Boverket, i kopia eller original. När kommunen har yttrat sig är det vanligt att anmälaren ges tillfälle att yttra sig över vad kommunen har fört fram. När Boverket bedömer att ärendet är färdigutrett fattar Boverket ett tillsynsbeslut. Detta beslut skickas sedan dels till anmälaren, dels till kommunen. Om det finns skäl kan Boverket i tillsynsbeslutet rikta kritik mot kommunens formella hantering. Men Boverket kan inte ändra kommunens beslut.

Att tänka på innan du gör en anmälan

- En anmälan som skickas in till Boverket blir en allmän handling. Som huvudregel blir den också offentlig och måste lämnas ut om någon begär det. Det enda undantaget är om uppgifterna i anmälan kan omfattas av bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).
- Boverkets tillsyn gäller endast den formella hanteringen av ditt ärende hos kommunen.
- Boverket kan inte ändra kommunens beslut. Boverket kan inte heller tala om för en kommun hur den ska pröva en ansökan om bostadsanpassningsbidrag, eftersom kommunen måste göra sin bedömning helt självständigt.
- En anmälan som gäller en påstådd brottslig gärning i samband med handläggningen, exempelvis en muta, utreds inte av Boverket. En sådan anmälan ska göras till polisen.
- Boverket kan på eget initiativ granska en kommun, till exempel med anledning av en anonym anmälan. Om Boverket ska eller inte ska inleda en sådan granskning beslutar Boverket i det enskilda fallet.

Hur du gör en anmälan

En anmälan bör vara skriftlig och kan göras per brev till:

Boverket, Registraturen, Box 534, 271 23 Karlskrona eller via [e-post](#). För att Boverket ska kunna handlägga din anmälan ska den innehålla:

- Kommunens namn.
- Vad du vill klaga på när det gäller den formella handläggningen.
- Ditt namn och din adress.

Du kan även göra en anmälan via [formulär på handboken](#).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/) [[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/_sfs-1986-223/)

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m-pa-Sveriges-riksdags-webbplats-lank-till-annan-webbplats/)

[Information om förvaltningsrätterna på webbplatsen domstol.se \(länk till annan webbplats\)](http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx)

[\[http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx\]](http://www.domstol.se/templates/DV_InfoPage_722.aspx)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2016) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2016)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013.](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2013) [[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/](http://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-utgiven-2013)

Formulär för anmälan om tillsyn

En del av Boverkets tillsyn är att ta emot anmälningar från enskilda som har klagomål på kommunernas handläggning av ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Denna tillsyn begränsar sig till kommunernas formella hantering av ärenden om bostadsanpassningsbidrag. Om du anser att du har fått för lite i bidrag måste du överklaga till förvaltningsrätten.

Innan du gör en anmälan bör du läsa informationen om tillsynsanmälan under "Relaterad information". Du kan använda nedanstående formulär för att göra en anmälan.

Här kan du läsa Boverkets [policy för personuppgifter och e-post](#).

Du kan bifoga ett dokument i din anmälan. Ditt dokument ska innehålla ditt namn, adress och vilken kommun din anmälan om tillsyn gäller.

RELATERAD INFORMATION

[Information om tillsynsanmälan \[/sv/bab-handboken/tillsyn/information-om-tillsynsanmalan/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Förvaltningslag \(1986:223\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223/?bet=1986:223)

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2013. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Villkor för bostadsanpassning

Fysiska personer kan söka bostadsanpassningsbidrag

Fysiska personer som äger bostadshus eller är hyresgäster eller bostadsrättshavare kan få bostadsanpassningsbidrag för egen eller hushållsmedlems räkning. Men bara om bostaden används permanent.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 4 §

4 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas till enskild person som äger en bostad för permanent bruk eller som innehar en sådan bostad med hyres- eller bostadsrätt. Om bostaden hyrs i andra hand, lämnas bidrag endast om anpassningsåtgärden är skälig med hänsyn till hur långvarig upplåtelsen är.

Begreppet ”enskild”

Av lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår att bidraget lämnas till enskild person. Med enskild person avses en fysisk person, det vill säga en människa, i motsats till en juridisk person ([proposition 1992/93:58 s. 30](#)). Staten, kommuner, bolag, föreningar och stiftelser med flera kan alltså inte komma i fråga för bostadsanpassningsbidrag.

Ägare av bostadshus

En enskild person som äger ett bostadshus kan få bostadsanpassningsbidrag för att anpassa detta för egen eller en hushållsmedlems räkning ([proposition 1992/93:58 s. 15 och 30](#)).

Hyresgäst eller bostadsrättshavare

En hyresgäst eller bostadsrättshavare kan få bostadsanpassningsbidrag för att anpassa sin bostad för egen eller en hushållsmedlems räkning.

Tidigare krävdes för bidrag att personer som bodde i hyreslägenhet eller bostadsrättslägenhet inkom till kommunen med ett intyg från hyresvärden eller bostadsrättsföreningen. Detta intyg skulle visa att sökta åtgärder fick utföras och att någon återställning inte skulle behöva göras till exempel om sökanden flyttade. Kommunen kan inte längre kräva något sådant intyg i bidragsärendet. Men fortfarande gäller att en hyresgäst normalt behöver hyresvärdens medgivande för att utföra anpassningsåtgärder. Likaså kan en bostadsrättshavare behöva bostadsrättsföreningens medgivande. Boverket beskriver detta mer utförligt på sidan "Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet" som du finner under "Relaterad information".

Det främsta skälet till att en fastighetsägare motsätter sig en anpassning är risken för att drabbas av kostnader för att återställa lägenheten i normalskick. Det finns därför ett återställningsbidrag. Du finner mer Information om återställningsbidraget under bland annat "Relaterad information".

Andrahandshyresgäst

Även andrahandshyresgäster kan få bidrag för att anpassa sin bostad. Förutom kravet att bostaden ska användas permanent gäller då också att anpassningen är skälig med hänsyn till hur långvarig upplåtelsen är.

I förarbetena uttalade statsrådet att kostnadsaspekten bör väga tungt vid bedömningen av om bidrag bör beviljas till andrahandshyresgäster. Statsrådet anförde vidare att vid bedömningen av om bidrag kan beviljas ska hänsyn tas inte bara till om upplåtelsen är långvarig utan också till vilken omfattning och vilka kostnader en begärd anpassning skulle medföra. Det bör i princip innebära, anförde statsrådet, att det kan vara motiverat att vidta enklare, mindre kostsamma anpassningsåtgärder även om upplåtelsen inte är långvarig, medan det för mer omfattande och dyrbara åtgärder bör krävas att upplåtelsen är säkrad för lång tid. ([Proposition 1992/93:58 s. 16.](#))

Permanentbostad

Lokaler, till exempel daghem och skolor, kan inte anpassas med bostadsanpassningsbidrag. Inte heller anläggningar för sjukvård eller rehabilitering kan komma i fråga för bidraget.

Dessutom gäller att bostadsanpassningsbidrag endast lämnas för anpassning av permanentbostäder, det vill säga bostäder som är avsedda för stadigvarande boende. Bostäder som endast används korta avgränsade perioder, till exempel fritidshus, räknas inte som permanentbostäder. Det är det faktiska brukandet som är avgörande.

Rättsfall om att sänka ett handfat i en gruppboestad

En kvinna som bodde i en gruppboestad ansökte om bidrag för att sänka ett handfat så att det satt endast 50 centimeter från golvet. Lägenheten hyrdes i första hand av landstinget, som i sin tur hyrde ut lägenheten i andra hand till kvinnan.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Länsrätten avslog kvinnans överklagande med motiveringen att hon inte hade ett självständigt boende och att gruppboestaden utgjorde en vårdinrättning.

Kammarrätten

Kvinnan överklagade till kammarrätten och anförde att hon bodde självständigt enligt ett särskilt hyresavtal och att hon betalade hyra, telefon, tv-licens med mera som alla andra.

Kommunen anförde följande. Boende i en gruppboestad som drivs av landstinget utgör inte ett självständigt boende. En gruppboestad med vissa gemensamma funktioner för lägenheterna och personal för tillsyn och hjälp åt de boende måste

anses vara en typ av vårdinrättning. Det bör åvila den som driver verksamheten och som innehar gruppboenden att se till att de lägenheter som används som gruppboende också är utformade och utrustade så att de kan användas av de boende.

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Landstinget har upplåtit lägenheten i andra hand till kvinnan för permanent boende. Enligt hyresavtalet gäller vissa begränsningar som saknar sin omedelbara motsvarighet i annan lagstiftning rörande hyresförhållanden. Av utredningen framgår dock inte annat än att lägenheten är avsedd för kvinnans permanenta boende och att den i allt väsentligt har en sådan form och utrustning som kännetecknar sedvanliga bostäder. Vid en bedömning av boendets självständighet måste, såvitt nu är i fråga, beaktas att ett av huvudsyftena med bostadsanpassningsbidraget är att ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i ett eget boende i stället för det som tillhandahålls genom vårdinstitutioner. Den omständigheten att de som svarar för omsorgerna har ett betydande ansvar utgör inte heller något hinder för att bostadsanpassningsbidrag skulle kunna beviljas för en sådan direkt anpassningsåtgärd som det är frågan om här. Med hänsyn till det anförda och då det av utredningen inte heller framkommit någonting som talar för en annan bedömning eller i övrigt gjorts gällande att den sökta åtgärden inte är nödvändig för att kvinnans bostad ska vara ändamålsenlig ska överklagandet bifallas.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1994-09-23, målnummer 3611-1994.

Rättsfall om hus uppfört som fritidshus

Kommunen

En kommun avslag en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för byte av en heltäckningsmatta samt målning eller byte av en vävtapet till en annan väggbeklädnad. Som skäl för beslutet angav kommunen att huset var byggt som ett fritidshus och beläget inom en detaljplan för fritidsbebyggelse.

Länsbostadsnämnden

Sökanden överklagade beslutet till länsbostadsnämnden som biföll överklagandet.

Boverket

Kommunen överklagade då länsbostadsnämndens beslut till Boverket. Kommunen anförde sammanfattningsvis följande. Kommunen ansvarar för planeringen av bostadsförsörjningen och för att denna planering genomförs. Den vill inte medverka till att med statliga och kommunala medel tillskapa undermåliga bostäder i områden avsedda för fritidsbebyggelse. Byggnadsnämnden lämnar inte bygglov för ombyggnad av fritidshus till permanentbostad. På sikt skulle kommunen medverka till en förslumning av området. Den aktuella bostaden består av två rum och kök och är på cirka 54 kvadratmeter. Det bor tre personer i huset. Bostaden har uppenbara brister. Den är trångbodd, vardagsrummet verkar inte vara möblerbart, det finns inget föräldrasovrum och heller inget bad i entréplanet. Huset är med hänsyn till läge, yta, tillgänglighet och bostadsstandard olämpligt som bostad för permanent bruk och kommunen har inte godkänt bostaden för ett sådant bruk.

Boverket avslag överklagandet med följande motivering.

Genom en detaljplan kan kommunen bestämma markens ändamål. I detta syfte kan exempelvis exploateringsgraden, tomtstorleken samt byggnadernas storlek och utformning regleras så att en viss bebyggelse görs speciellt lämpad för till exempel fritidsbruk. Kommunen kan dock inte reglera fritidsbebyggelse så att den varaktigt kan användas enbart för fritidsbruk och därmed säkerställa att bebyggelsen inte omvandlas till permanentbostäder. Det finns inte något krav på bygglov vid ändrad användning från fritidsbruk till permanent bruk. (Se proposition 1985/86 :1 s. 575–576.)

Av handlingarna framgår att den aktuella bostaden är belägen inom en detaljplan för fritidsbebyggelse. Sökanden har dock varit mantalsskriven på fastigheten

sedan 1979. Fastigheten är sålunda att anse som permanentbostad för sökanden. Med hänsyn till detta finner Boverket i likhet med länsbostadsnämnden att kommunen inte borde ha vägrat bostadsanpassningsbidrag på den grunden att huset är byggt som en fritidsbostad och beläget inom en detaljplan för fritidsbebyggelse. Utredningen i ärendet visar heller inte att bostaden är olämplig som permanentbostad för sökanden och hans familj.

Boverket, beslut 1989-12-20, diarienummer 685-2526/89.

Rättsfall om hus där sökanden bodde 8 månader om året

En kvinna i 70-årsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en dusch i boendeplanet i huset där hon bodde på helgerna och under sommarhalvåret och dit barnen då brukade komma. Övrig tid bodde hon hos sin dotter. Huset ägdes av sonen. Det fanns en dusch i källaren.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att huset inte var att betrakta som kvinnans permanentbostad.

Länsrätten

Inte heller länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

I överklagandet till kammarrätten anförde kvinnan bland annat följande. Huset hon vill anpassa är hennes permanentbostad. Att hon tidvis av bland annat bekvämlighetsskäl vistas hos sin dotter torde sakna all betydelse i sammanhanget. Hon är hos dottern endast tillfälligtvis och har varken faktiskt eller formellt flyttat från huset. Hon har varit folkbokförd på fastigheten i cirka 50 år.

Kammarrätten ansåg att huset som skulle anpassas var att betrakta som kvinnans permanentbostad. Detta eftersom hon vistades i huset under sammanlagt cirka åtta månader per år och var folkbokförd på fastigheten där huset låg. Det fanns därför inte skäl för att avslå ansökan på den grund som kommunen angett.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2005-11-09, målnummer 2524-04.

Även om en person med funktionsnedsättning endast tidvis kan vistas i sin permanentbostad i samband med permission från sjukhus eller någon annan institution kan bidrag lämnas för anpassning av den egna bostaden.

Bostadsanpassningsbidrag lämnas för anpassning av en befintlig bostad eller för anpassning av en bostad i nyproduktion. Däremot är inte bidraget avsett för att finansiera ett förvärv av en ny bostad, även om bytet av bostad beror på funktionsnedsättningen.

Rättsfall om förvärv av ett enplanshus

Sökanden ansökte om bidrag med 90 000 kronor till delfinansiering av ett förvärv av ett enplanshus. Överklagandet avlogs med motiveringen att grundprincipen för bostadsanpassningsbidraget är att det ska vara fråga om anpassning av en befintlig bostad eller anpassningsåtgärder i samband med nybyggnad.

Regeringsbeslut, 1988-04-28, diarienummer 662/88.

I ett mål om bostadsanpassningsbidrag hade sökanden vid tidpunkten för kammarrättens prövning flyttat från bostaden där åtgärden hade utförts. Kammarrätten prövade målet ändå med motiveringen att sökanden hade haft en kostnad för den utförda åtgärden. (Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-

01-17, målnummer 2508-16.) Ett referat av domen finns allra sist på webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner". Du finner sidan under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Intyg från hyresvärd eller bostadsrättsförening får inte längre krävas i bidragsärendet \[/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/Fastighetsagarens-medgivande/\]](#)
[Återställningsbidrag \[/sv/bab-handboken/aterstallningsbidrag/\]](#)
[Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/fasta-funktioner/\]](#)

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidrag vid periodiskt boende

En person som åtar sig att i sin egen bostad periodvis svara för omvårdnaden av en person med funktionsnedsättning kan få bostadsanpassningsbidrag för att anpassa sin bostad. Villkoret är att det sker regelbundet och att åtagandet är långsiktigt.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 5 §

5 § Om någon åtar sig att regelbundet under vissa perioder svara för omvårdnaden av en funktionshindrad person i sin bostad och om åtagandet kan antas avse en längre tid, lämnas bidrag även för anpassning av den bostaden.

Förutsättningar

Vid periodiskt boende kan bostadsanpassningsbidrag lämnas om en funktionshindrad persons vistelse i en annan persons bostad bedöms vara regelbunden och av långsiktig karaktär. Rätten till bidrag gäller oavsett om det rör sig om ett barn eller en vuxen person med funktionsnedsättning. ([Prop. 1992/93:58 s. 14.](#))

Nedan följer några referat som belyser hur bestämmelsen har tillämpats.

Rättsfall om staket vid periodiskt boende

Kommunen

En kommun avslog en stödfamiljs ansökan om bostadsanpassningsbidrag för uppsättning av ett staket.

Länsbostadsnämnden

Sökanden överklagade beslutet. Länsbostadsnämnden biföll överklagandet.

Boverket

Kommunen överklagade länsbostadsnämndens beslut till Boverket. Till stöd för sin talan anförde kommunen bland annat att dylika preventiva åtgärder inte borde åvila samhället, i vart fall inte den kommun där vederbörande endast temporärt vistades genom en annan myndighets beslut.

Boverket ansåg att bidrag borde beviljas och avslog därför överklagandet med följande motivering. Av handlingarna i ärendet framgår att sökanden åtagit sig att i sin bostad varannan helg och minst två veckor sommartid ha hand om en sexårig flicka som lider av Morbus Down. Åtagandet kan antas avse en längre tid. Behovet av staket får anses styrkt. Uppsättning av ett staket är en åtgärd som kan stödjas med bidrag oavsett vilken standard fastigheten därigenom tillförs och oberoende av om bidrag för åtgärden kan fås från landstinget. Med hänsyn till detta och då det ankommer på den kommun där anpassningen äger rum att svara för kostnaden finner Boverket i likhet med länsbostadsnämnden att sökanden är berättigad till bidrag för inköp och uppsättning av staket.

Boverket, 1989-11-29, diarienummer 685-3140/89.

Rättsfall om bidrag för åtgärder hos en stödfamilj

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bidrag för en stödfamilj. Ansökan gällde en

pojke med flera funktionsnedsättningar och ett maximalt hjälpbehov. Som skäl för beslutet angav kommunen att den ansåg att det var principiellt tveksamt att bidrag för en funktionshindrad, som var mantalsskriven i en annan kommun, skulle bekostas av den kommun där stödfamiljen var bosatt. Vidare ansåg kommunen att det var svårt att bedöma om åtagandet blev av långsiktig karaktär.

Länsbostadsnämnden

Beslutet överklagades till länsbostadsnämnden som biföll överklagandet.

Boverket

Kommunen överklagade till Boverket. Av handlingarna i ärendet framgick att sökanden hade åtagit sig att i sin bostad ha hand om pojken var tredje helg och före och efter pojkens skoltid, cirka 35 timmar per månad, samt vid oförutsett behov på grund av pojkens mors arbete. Åtagandet kunde antas avse en längre tid. Med hänsyn till detta och då det ankom på den kommun där anpassningen ägde rum att svara för kostnaden fann Boverket att kommunen inte borde ha avslagit ansökan med den motivering som kommunen angett. Kommunens överklagande avslogs därför.

Regeringen

Kommunen överklagade till regeringen, som inte fann skäl att ändra Boverkets beslut.

Regeringsbeslut, 1991-12-19, diarienummer S91/7471/J.

Rättsfall om prövning av periodiskt boende i dotterns bostad

En kvinna, som var rullstolsburen, ansökte om bidrag för en lyftanordning till entrén till sin dotters bostad. Denna åtgärd skulle göra det möjligt för henne att oftare vistas hos sin dotter.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan och anförde bland annat att kvinnans besök hos dottern mer fick liknas vid vilket annat besök som helst mellan släktingar utan den omfattning som lagen avser med omvårdnad. I nuläget hade kvinnan vidare hjälp av samhället i form av hemtjänst, distriktssköterska och sjuksköterska från servicehuset.

Länsrätten

Kvinnan överklagade beslutet till länsrätten. Hon anförde bland annat följande. Om bidrag beviljades skulle hon kunna besöka sin dotter hur ofta hon ville under veckan samt ligga över under två veckoslut i månaden. Under längre helger och semestrar skulle hon kunna stanna där i längre perioder. När hon var hos dottern skötte dottern om henne helt och hemtjänsten belastades inte.

Länsrätten fann att det inte framkommit annat än att dottern var beredd att för en längre tid äta sig en regelbunden och betydande vårdinsats för sin mor. Länsrätten upphävde därför kommunens beslut och förordnade att bidrag skulle utgå för anpassning av dotterns bostad.

Kammarrätten

Kommunen överklagade länsrättens dom till kammarrätten. Kammarrätten ansåg att den form av vistelse hos dottern som bostadsanpassningen avsåg att möjliggöra borde bedömas som sådan omvårdnad som avses i 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag och avlog överklagandet. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 1994-04-25, målnummer 121-1994, och Regeringsrättens underrättelse, målnummer 2887-1994.

Rättsfall om prövning av periodiskt boende i föräldrahemmet

Bidrag söktes för ombyggnad av entrén till ett småhus. Till stöd för ombyggnadsbehovet uppgav sökanden den rehabilitering som gavs sonen mellan två och tre gånger i veckan i föräldrahemmet.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Som skäl angavs att ansökan avsåg en annan bostad än den funktionshindrades primära bostad samt att den funktionshindrades primära bostad var anpassad.

Länsrätten

Sökanden överklagade beslutet. Länsrätten biföll överklagandet med följande motivering. Sökanden har åtagit sig att regelbundet ta emot sonen i sin bostad för att hjälpa honom med hans rehabilitering. Varaktigheten och regelbundenheten av åtagandet får anses vara av sådant slag att sökanden är berättigad till det begärda bidraget.

Kammarrätten

Kommunen överklagade länsrättens dom till kammarrätten som gjorde följande bedömning. Av ingivet kuratorsintyg framgår att kontakten mellan sökanden och sonen är ett mycket viktigt inslag i sonens rehabilitering. Av utredningen framgår ingenting annat än att rehabiliteringsansvaret liksom det faktiska ansvaret ombesörjs av landstinget. De fall där bidrag kan tänkas utgå även för iordningställande av en annan bostad än den funktionshindrades är sådana där det gäller att åstadkomma förutsättningar för båda föräldrarna till ett funktionshindrat barn att upprätthålla kontakt med barnet. Vad som i övrigt exemplifieras i förarbetena tyder på att man i andra fall har tänkt på sådana fall där något slag av åtagande skett som avser en längre tid. Sökanden har inte visat att förutsättningarna är sådana att rätt till bidrag föreligger. Kammarrätten undanröjde länsrättens dom och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1994-06-16, målnummer 147-1994.

Rättsfall om prövning av periodiskt boende i föräldrahemmet

En man skulle besöka sitt föräldrahem ett par gånger dagtid och eventuellt någon kväll i månaden. Han skulle inte övernatta vid besöken.

Kommunen

Kommunen avslog föräldrarnas ansökan om att få bostaden anpassad till sonens funktionshinder. Som skäl för beslutet angavs att sonen bodde permanent i en gruppboende och endast skulle vistas som besökare i föräldrahemmet. Det fanns inte heller något åtagande om regelbunden avlastning från föräldrarnas sida.

Länsrätten

Föräldrarna överklagade beslutet till länsrätten som biföll överklagandet med bland annat följande motivering. Föräldrarnas åtagande att ta emot sin son i hans föräldrahem måste, mot bakgrund av att sonen tidigare bott i föräldrahemmet upp till 30 års ålder på grund av det förståndshandikapp han har sedan födseln tillsammans med deras uttalade vilja att ta emot sonen samt det mycket nära släktförhållandet, anses som varaktigt i lagens mening. Vad avser regelbundenheten kan ingen regel om minsta antal vistelser eller deras erforderade längd uppställas. I dagsläget är inget känt om sonens framtida fysiska kondition eller hans framtida önskemål. Han kan i framtiden komma att vistas i stor utsträckning hos sina föräldrar trots att han har en plats i ett gruppboende.

Kammarrätten

Kommunen överklagade länsrättens dom till kammarrätten. Kammarrätten fann att det inte förelåg sådana förhållanden som berättigade föräldrarna till bostadsanpassningsbidrag för sin bostad. Kammarrätten undanröjde därför länsrättens dom och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1994-11-11, målnummer 2126-1994.

Rättsfall om växelvis boende i hustruns hus och äldreboende

En rullstolsburen man ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en ramp vid sitt och hustruns hus.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att mannen vistades på ett korttidsboende i veckorna och stod i kö för ett äldreboende. Huset kunde därför inte anses vara hans permanenta bostad.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten. Före målets avgörande hade han flyttat till ett äldreboende. I överklagandet till länsrätten anförde han att han skulle besöka sin tidigare bostad kontinuerligt, att hustrun skulle åta sig att regelbundet varje helg svara för omvårdnaden av honom i bostaden och att detta åtagande kunde antas avse en längre tid.

Länsrätten ansåg att förutsättningarna för bidrag enligt 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag var uppfyllda.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten. Där anförde kommunen följande. Mannen har vid de senaste vistelserna i sitt tidigare hem haft hjälp inte bara av hustrun utan också av hemtjänst och distriktssköterska. Han har haft svårt för att kommunicera och har sovit mest hela tiden. Enligt hemtjänsten, som har gjort insatser flera gånger per dag, är det tveksamt om han har någon glädje av att förflyttas mellan det särskilda boendet och hustruns bostad. Det är fråga om besök med viss oregelbundenhet och inte regelbunden avlastning. Avlastning är snarare det omvända; när en person bor på korttidsvård eller likvärdig vårdform för att avlasta en anhörig. Att man avlastar den offentliga vården är inte lika lätt att föra i bevis, framförallt när kommunen måste sätta in extra insatser i hemmet vid sådana besök. Detta torde styrkas dels av att besöken på sistone inte ens har varit varannan helg, dels av att hemtjänsten ger omfattande hjälp i hemmet utöver det som hustrun bidrar med.

Vad sökanden anförde

Mannen anförde att han inte hade varit hemma varje helg på grund av att han hade vistats på sjukhus. Att han hade svårt för att kommunicera medförde inte att han inte hade glädje av att komma hem. Hemtjänsten och distriktssköterskorna var endast inne en kort stund och hade nog svårt att avgöra om han sov eller inte – han blundar ofta på grund av sin ljuskänslighet.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Mannen har obesträtt uppgett att hemtjänstinsatserna är kortvariga. Hustruns åtagande får därför anses innefatta sådan omvårdnad som avses med 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Det har inte framkommit någon grund för att ifrågasätta åtagandet när det gäller regelbundenhet och varaktighet. Kammarrätten instämmer således i länsrättens bedömning att förutsättningarna för bidrag är uppfyllda.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2006-02-24, målnummer 3400-05.

Rättsfall om prövning av periodiskt boende för besök av syster

En man ansökte i början av 1998 om bidrag för att anpassa sitt egna hem, som han köpt hösten 1997, så att hans funktionshindrade syster skulle kunna vistas hos honom.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med hänvisning till att det inte förelåg några särskilda skäl för valet av bostad enligt 8 § lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten och anförde där att han önskade ha sin syster hos sig för att avlasta föräldrarna, där system bodde permanent, och för att system skulle få miljöombyte. System skulle besöka honom en gång i månaden, två veckor under sommaren och spontant vid andra tillfällen.

Länsrätten ansåg att förutsättningarna för bidrag enligt 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte var uppfyllda eftersom det inte fanns något åtagande om regelbunden avlastning från mannens sida.

Kammarrätten

Mannen överklagade till kammarrätten. Där åberopade han ett utbetalningsmeddelande från systemns hemkommun. Enligt detta hade han fått ett uppdrag från och med den 1 juni 1998 avseende korttidsavlastning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade en till två helger i månaden och tre semesterveckor.

Till skillnad från länsrätten ansåg kammarrätten att förutsättningarna i 5 § var uppfyllda. Enligt kammarrätten saknades det anledning att ifrågasätta mannens avsikt att i sin bostad regelbundet under vissa perioder svara för omvårdnaden av sin syster. Kravet på regelbundenhet och varaktighet i åtagandet fick stöd i det åberopade utbetalningsmeddelandet från systemns hemkommun, menade kammarrätten.

Däremot ansåg kammarrätten att även 8 § var tillämplig med följande motivering. "... å ena sidan konstateras att departementschefen i sina uttalanden i proposition 1992/93:58 s 18 ff angående bostadsanpassningsbidrag vid nybyggnad och köp eller byte av ny bostad endast diskuterar frågan med avseende på den funktionshindrades bostad. Å andra sidan kan konstateras att 8 § enligt sin ordalydelse inte är inskränkt till att gälla enbart detta fall, utan bestämmelsen har generell räckvidd och avser således även bostad för person som anges i 5 §. I den mån det här är fråga om en motsättning mellan lagstiftarens uttalade avsikt och lagens ordalydelse, skall lagens ordalydelse ges företräde. Kammarrätten finner därför att 8 § är tillämplig i målet." Kammarrätten ansåg att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad och avslog därför överklagandet. Kammarrättens dom överklagades, men Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1999-09-30, målnummer 1801-1998, och Regeringsrättens underrättelse, målnummer 6952-1999.

Som framgår av det sistnämnda referatet ska alltså även villkoren i nuvarande 8 och 9 §§ lagen om bostadsanpassningsbidrag uppfyllas när någon söker bidrag enligt 5 § lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 8,9 §§

8 § Vid nybyggnad lämnas bostadsanpassningsbidrag endast om det finns särskilda skäl för att välja en utformning av bostaden som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

9 § Vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Fler krav för bidrag

I 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår flera av de villkor som gäller för att bidrag ska beviljas utöver kraven i till exempel 4 §. Bland annat så framgår att bidrag endast lämnas för fasta funktioner och att åtgärderna ska vara nödvändiga. Det framgår också att bidrag inte lämnas för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Bostadsanpassningsbidraget omfattar alla typer av funktionsnedsättningar

Bostadsanpassningsbidraget omfattar i princip alla slag av funktionsnedsättningar. Till exempel fysisk, psykisk eller intellektuell.

Behovet av anpassningsåtgärden ska vara långvarigt eller bestående ([proposition 1984/85:142 s. 31](#)). Bidrag ska alltså inte lämnas om det är fråga om en övergående funktionsnedsättning, till exempel på grund av ett armbrott. Det kan ibland bli fråga om svåra avvägningsproblem, men i regel kan intyg från en läkare eller någon annan sakkunnig ge vägledning.

Rättsfall om åtgärdens nödvändighet, bland annat funktionsnedsättningens varaktighet

En kvinna ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att ta bort badkaret och ordna en duschplats.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Beslutet motiverades med att det inte fanns något intyg som styrkte att åtgärderna var oundgängligen nödvändiga för sökanden med hänsyn till funktionsnedsättningen.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas och därför biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten anförde inledningsvis att svaret på frågan om en anpassningsåtgärd är nödvändig för att bostaden ska vara ändamålsenlig för den som har en funktionsnedsättning får primärt sökas i den medicinska utredningen i målet.

Av intyg från en arbetsterapeut framgick att kvinnan besvärades av fibromyalgi och nu hade brutit höger handled och var gipsad. Hon hade därför svårt att klara förflyttning till och från badbräda, vilket hade gått bra tidigare. Enligt intyg från en läkare hade kvinnan svårt att klara förflyttning till och från badbräda i badkar på grund av fibromyalgi och restillstånd efter ett komplicerat handledsbrott. Kammarrätten fann att intygen inte i tillräcklig utsträckning klargjorde vilka problem kvinnan hade i samband med duschning. Inte heller redogjorde de för varaktigheten av hennes funktionsnedsättning avseende handleden. Det var därför enligt kammarrättens mening inte visat att den sökta åtgärden var nödvändig för att hennes bostad skulle vara ändamålsenlig. Kammarrätten fastställde kommunens beslut. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2007-04-26, målnummer 45-2007, och Regeringsrätten, målnummer 3235-2007.

Bidrag kan lämnas även vid begynnande funktionsnedsättningar som på sikt kan bli bestående ([proposition 1986/87:100 bilaga 13 s. 53](#)). Åldrandet medför normalt funktionsnedsättningar. Möjligheten att i tid kunna göra vissa förbättringar i bostaden kan ofta vara utslagsgivande för en gammal människas möjlighet att bo kvar i sin bostad och sköta sig själv. ([Proposition 1984/85:142 s. 31](#).)

Terminologi

Under 2007 beslutade Socialstyrelsens terminologiråd att begreppen funktionsnedsättning och funktionshinder inte längre ska vara synonymer. Funktionsnedsättning definieras som nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Funktionshinder definieras numera som sådana begränsningar som en funktionsnedsättning innebär för en person i förhållande till omgivningen. Ett funktionshinder är alltså inte något som en person har, utan det är miljön som är funktionshindrande. För båda termerna avråds från att använda ordet handikapp som synonym. Målet för Socialstyrelsens arbete med termer är ett gemensamt fackspråk för vård och omsorg. I denna handbok för bostadsanpassningsbidraget följer vi i möjligaste mån Socialstyrelsens terminologiråd. Men inte alltid i de referat som infördes i handboken före 2007.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner

Bostadsanpassningsbidrag lämnas endast för att anpassa bostadens fasta funktioner. Det kan till exempel röra sig om att bredda dörröppningar och att göra en ramp till entrén.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

I förarbetena anges bland annat följande om gränsen mellan fasta funktioner och lösa inventarier. Bostadsanpassningsbidrag lämnas enligt gällande praxis för anpassning av bostadens fasta funktioner. Bidrag lämnas alltså inte för lösa inventarier. Att dra en skarp gräns mellan vad som anses vara en fast funktion och ett löst inventarium har visat sig svårt i praktiken. Det har ankommit på beslutande myndigheter att i varje enskilt fall bedöma var gränsen går. Detta är en ordning som kommer att få gälla även i fortsättningen. Som allmän vägledning kan sägas att fasta funktioner är sådana föremål som utgör en del av bostaden och som normalt inte tas från bostaden vid en flyttning. Lösa inventarier är i konsekvens med detta sådana föremål som, även om de är fast anbringade i bostäder, vanligtvis tas med vid en flyttning från bostaden.
([Proposition 1992/93:58 s. 17.](#))

Exempel på lösa inventarier

Här följer några exempel på vad som i praxis har bedömts som lösa inventarier och därmed inte ge rätt till bidrag.

- Solarier (BoV 1991-02-15, diarienummer 750-3329/90).
- Mobila dammsugare av modell Rainbow (Kammarrätten i Sundsvall, dom 1994-03-15, målnummer 9119-1993).
- Tvättmaskiner i hyreslägenheter (Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-02-03, målnummer 8403-1993, Kammarrätten i Sundsvall, dom 2002-04-12, målnummer 1573-2001) och tvättmaskin i bostadsrättslägenhet (Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-06-28, målnummer 1260-17, du finner ett referat av domen längre ned under rubriken "Exempel på fasta funktioner", det sjätte referatet). Observera dock att ett jordat eluttag, som en tvättmaskin i en hyreslägenhet skulle anslutas till, har setts som en fast funktion (Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-06-01, målnummer 5818-2005). Även framdragning av ledningar för el och vatten med mera för installation av tvättmaskin i

hyreslägenhet har ansetts avse anpassning av fasta funktioner för vilka bostadsanpassningsbidrag kan beviljas (Regeringsrätten, dom 2010-05-06, målnummer 6745-09, du finner ett referat längre ned under rubriken "Exempel på fasta funktioner", det fjärde referatet) liksom installation av tvättmaskin i bostadsrättslägenhet (Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-06-28, målnummer 1260-17, du finner ett referat av domen längre ned under rubriken "Exempel på fasta funktioner", det sjätte referatet).

- En takmonterad personlyft (Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-05-08, målnummer 9932-1994).
- Rullgardiner (Länsrätten i Hallands län, dom 1995-12-21, målnummer 2336-95, Kammarrätten i Göteborg meddelade inte prövningstillstånd, målnummer 800-1996).
- Solfilm, det vill säga ett slags skydd mot starkt solljus (Länsrätten i Hallands län, dom 1995-12-21, målnummer 2336-95, Kammarrätten i Göteborg meddelade inte prövningstillstånd, målnummer 800-1996).
- Följande belysning som skulle monteras i ett sovrum: en lysrörsarmatur, till exempel Asea Skandia, Roundline Interiör, med reflektorblandskydd-56 för uppljus, att installeras i pendel eller med kedja, och en armatur med två eller tre riktbara smalstrålande spotlights, t.ex. Fagerhulfs Focus för IRA toppreflektorlampa, att monteras med strömskena (Kammarrätten i Göteborg, dom 2001-09-19, målnummer 2710-00. Jämför med två referat nedan där belysning i kök och badrum sågs som fasta funktioner).
- Installation av en bänkdiskmaskin i hyreslägenhet (Kammarrätten i Göteborg, dom 2002-06-06, målnummer 2366-2002).
- En luftvärmepump av fabrikat Four Seasons, som fungerade fristående från bostadens ventilationssystem och lätt kunde installeras och flyttas (Regeringsrätten, dom 2000-01-11, målnummer 845-1999). I ett remissyttrande till Kammarrätten i Stockholm hade Boverket beskrivit luftvärmepumpen enligt följande. Anläggningen är ett kombinationsaggregat med fyra olika funktioner för alla årstider och ska ge friskluftventilation, luftkonditionering, luftbehandling och energibesparing. Anläggningen är cirka 24 centimeter bred, 116 centimeter lång, 73 centimeter hög och väger 60 kg. Hela anläggningen ska monteras på husets insida där den ska stå lös på golvet. Genom ytterväggen ska borras två hål med en diameter av 16 centimeter för tilluft och frånluft. För utsläpp av kondensvatten ska ytterligare ett hål med en diameter av två centimeter borras om man inte väljer att i stället sätta ett uppsamlingskärl under anläggningen. Genom varje hål ska ledas ett rör som ska kopplas till anläggningen som sedan ska anslutas till ett vanligt jordat uttag. Anläggningen kan inte anslutas till bostadens befintliga ventilations- eller värmesystem. Regeringsrätten ansåg som nämnts att luftvärmepumpen var ett löst inventarium. Jämför med ett referat längre ned om en luftvärmepump som enligt Kammarrätten i Jönköping var att betrakta som en fast funktion.

Exempel på fasta funktioner

Som framgår ovan har viss belysning bedömts som lösa inventarier. Nedan följer två referat där belysning i kök och badrum sågs som fasta funktioner.

Rättsfall om belysning i badrum och kök

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att installera två lysrörsarmaturer och en bänkbelysning i köket samt två takbelysningar i badrummet.

Länsrätten

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att sökanden hade visat att det rörde sig om lösa inventarier, några hade han ju tagit med sig från en tidigare lägenhet.

Kammarrätten avslog kommunens överklagande och anförde bland annat följande. Enligt vad som har upplysts i målet monteras armaturerna i kök och badrum normalt som fasta anläggningar och av behörig installatör, eftersom det gäller installationer i våtutrymmen. Sådana armaturer torde inte vanligen tas med vid en flytt. De bör därför betraktas som fasta funktioner i bostaden. Den omständigheten att sökanden tagit med delar av sådan armatur som avses i ansökan från en tidigare lägenhet bör inte utgöra skäl för någon annan bedömning, eftersom detta synes avvika från vad som får betecknas som normalt och eftersom ansökan delvis gäller endast montering.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2003-06-12, målnummer 3557-2002.

Rättsfall om belysning i badrum och kök

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för bland annat takarmatur i köket och armatur i badrummet. Belysningen skulle komplettera den som redan fanns där. Kommunen motiverade beslutet med att ansökan avsåg lösa inventarier.

Länsrätten

Länsrätten höll med kommunen.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Där anförde kommunen bland annat att om man sätter upp extra belysningsarmaturer så är dessa att betrakta som lösa inventarier eftersom de vanligtvis tas med vid avflyttning.

Kammarrätten kom fram till att armaturerna skulle ses som fasta funktioner och anförde bland annat följande. Armaturer i kök och badrum torde enligt kammarrättens mening normalt inte tas med vid en flytt och bör därför betraktas som fasta funktioner i bostaden. De sökta åtgärderna utgör en komplettering till dessa fasta funktioner och fastmonteras på motsvarande sätt som befintliga armaturer.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2003-12-11, målnummer 1703-2002.

Nedan följer ett referat av en dom där en luftvärmepump sågs som en fast funktion.

Rättsfall om en luftvärmepump

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en luftvärmepump.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att pumpen var att betrakta som ett löst inventarium.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som delade kommunens uppfattning och alltså avslog överklagandet.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade till kammarrätten och anförde bland annat följande. Det är fråga om en fast installation. Pumpen består av en utomhusdel och en inomhusdel, med rör och elkablar genom väggar. Installationen tar mellan fem och åtta timmar.

Sökanden åberopade vidare ett intyg utfärdat av installatören. Där angavs bland annat följande. Aggregatet är platsbyggt. Det består av två delar som är monterade - det ena inne i bostaden och det andra ute på husets fasad. Delarna är fysiskt fast monterade. De är sammankopplade med två kopparrör, tio millimeter och sex millimeter, samt med en elkabel med fem ledare i. Rören är förlagda i en installationskanal inne i bostaden och är klamrade utomhus. Anläggningen är fast ansluten till elnätet. Fackmän kallar denna typ av aggregat för splitaggregat och enligt Svensk Kylvnorm är det ett platsbyggt aggregat.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Av den utredning som presenterats i kammarrätten måste slutsatsen dras att luftvärmepumpen i fråga inte är av en sådan typ att den utgör ett löst inventarium. Den får i stället anses tillhöra bostadens fasta funktioner. Överklagandet bör således bifallas. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Jönköping, dom 2006-03-24, målnummer 2397-05.
Regeringsrätten, målnummer 2467-06.**

Jämför med domen från Regeringsrätten högre upp på webbsidan där en luftvärmepump av fabrikat Four Seasons bedömdes som ett löst inventarium.

Som nämnts högre upp på webbsidan har ett jordat eluttag, som en tvättmaskin i en hyreslägenhet skulle anslutas till, setts som en fast funktion (Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-06-01, målnummer 5818-2005).

Ett jordat eluttag, som en dator skulle anslutas till, har också setts som en fast funktion. (Kammarrätten i Göteborg, 1999-09-28, målnummer 2092-1999. Du finner ett referat av denna dom under "Relaterad information").

Nedan följer två referat av domar från Regeringsrätten (numera Högsta förvaltningsdomstolen). Av den första domen framgår att framdragning av ledningar för el och vatten med mera för installation av en tvättmaskin i en hyreslägenhet ansetts som en fast funktion. Av den andra domen framgår att spisvakt ses som anpassning av en fast funktion. Och detta alldeles oavsett på vilket sätt spisvakten ansluts, eftersom den anses utgöra ett komplement till spisen. Därefter följer ett referat av en kammarrättsdom om tvättmaskin i en bostadsrättslägenhet. Till sist följer ett referat av en kammarrättsdom där domstolen prövade om bidrag kunde beviljas för låsbara eluttag för att hindra sökanden från att kunna starta sin mikrovågsugn.

Rättsfall om installation av tvättmaskin i hyreslägenhet

En person som bodde i en hyreslägenhet ansökte om bostadsanpassningsbidrag för framdragning av vatten och el till en tvättmaskin samt uppförande av en duschvägg.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Motiveringen var att tvättmaskiner är lösa inventarier. Bidrag borde därför inte lämnas för framdragning av el och vatten för installation av tvättmaskin, ansåg kommunen.

Länsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till länsrätten som avslog överklagandet. Motiveringen var att den aktuella framdragningen av el och vatten för tvättmaskin var att bedöma som en del av tvättmaskinen. Därmed kunde bostadsanpassningsbidrag inte beviljas trots att installationen i form av framdragning av vatten och el inte kunde tas med vid en flytt från bostaden.

Kammarrätten

Länsrättens dom överklagades till kammarrätten som inte ändrade länsrättens dom utan avslog överklagandet.

Regeringsrätten

Domen överklagades till Regeringsrätten som ansåg att bostadsanpassningsbidrag borde beviljas för framdragning av el och vatten med mera för installation av tvättmaskin. Av Regeringsrättens dom framgår bland annat följande.

Frågan i målet är om framdragning av ledningar med mera för tvättmaskin i en hyreslägenhet kan anses som en åtgärd för anpassning av bostadens fasta funktioner för vilken bostadsanpassningsbidrag kan utgå.

Enligt remissyttrande från Boverket bör avgörande för den frågan vara att åtgärder för installation av tvättmaskinen ska anses som en del av tvättmaskinen och därmed betraktas som ett löst inventarium. Regeringsrätten kan instämma i att själva tvättmaskinen i förevarande fall inte torde vara att betrakta som en fast funktion. Det sökta bidraget avser emellertid inte tvättmaskinen som sådan utan framdragning av ledningar för vatten och el samt uppförande av en duschvägg. Det är alltså frågan om permanenta installationer som tveklöst utgör en del av bostaden och som inte tas från denna vid en flyttning. Enbart det förhållandet att åtgärderna är betingade av installation av ett löst inventarium leder enligt Regeringsrättens mening inte till slutsatsen att rätt till bostadsanpassningsbidrag är utesluten. De aktuella åtgärderna får därmed anses avse sådan anpassning av fasta funktioner i bostaden för vilka bostadsanpassningsbidrag kan lämnas.

För att bostadsanpassningsbidrag ska utgå till sökanden krävs också att åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för henne. Av utredningen framgår att sökanden är gravt synskadad och har balanssvårigheter på grund av en neurologisk sjukdom. Hon går med rullator och har ingen möjlighet att använda den gemensamma tvättstugan i huset. Åtgärder som gör det möjligt för sökanden att ha en tvättmaskin i sin lägenhet får därmed anses vara nödvändiga för att hennes bostad ska vara ändamålsenlig för henne. Sökanden är därför berättigad till bostadsanpassningsbidrag för de aktuella installationerna.

Regeringsrätten, dom 2010-05-06, målnummer 6745-09.

Rättsfall om spisvakt

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en spisvakt.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att en spisvakt inte är bidragsberättigande.

Länsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till länsrätten. Länsrätten ansåg att en spisvakt kunde jämföras med takarmatur i kök som i praxis bedömts som en fast funktion som inte vanligen tas med vid flytt. Enligt länsrätten borde vidare en spisvakt rimligen installeras av en behörig elektriker. Länsrätten ansåg att bostadsanpassningsbidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Länsrättens beslut överklagades till kammarrätten. Kammarrätten upphävde länsrättens dom och fastställde kommunens beslut att inte bevilja bostadsanpassningsbidrag för spisvakt. Domen motiverades med att spisvakt får anses vara ett löst inventarium.

Regeringsrätten

Sökanden överklagade till Regeringsrätten som ansåg att sökanden var berättigad till bostadsanpassningsbidrag för spisvakt. Av Regeringsrättens dom framgår bland annat följande.

En spis får anses utgöra en sådan fast funktion som avses i 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag med mera. Av utredningen i målet framgår att det finns olika anslutningssätt avseende såväl spisar som spisvakter. I vissa fall krävs en fast installation medan anslutningen i andra fall kan ske på enklare sätt. Enligt Regeringsrättens mening får en spisvakt under alla förhållanden anses utgöra ett komplement till spisen. Det saknar därmed betydelse på vilket sätt spisvakten ansluts. Bostadsanpassningsbidrag kan alltså lämnas till spisvakt eftersom det är fråga om en åtgärd för anpassning av en fast funktion i bostaden. För att bostadsanpassningsbidrag ska utgå till sökanden krävs också att åtgärden är nödvändig för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för honom. Utredningen i målet ger vid handen att så är fallet. Överklagandet ska därför bifallas.

Regeringsrätten, dom 2010-05-06, målnummer 3810-09.

Rättsfall om tvättmaskin i bostadsrättslägenhet

En person som bodde i en bostadsrättslägenhet ansökte om bostadsanpassningsbidrag för bland annat inköp av och installation av tvättmaskin. Sökanden hade en synnedsättning och kunde inte använda husets gemensamma tvättmaskin. Det var enligt sökanden inte möjligt att märka ut reglagen eftersom inställningarna visades digitalt i en ruta som hon inte kunde se. Ansökan omfattade även duschhörna och ett mindre handfat och ett mindre överskåp för att bereda plats för tvättmaskinen.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten konstaterade att det var visat att sökanden hade en svår synnedsättning. Enligt kammarrätten gjorde de svårigheter som sökanden hade med att använda tvättmaskinen i den gemensamma tvättstugan att det var nödvändigt att sökanden hade en egen tvättmaskin i sin lägenhet för att hon skulle ha en ändamålsenlig bostad. Kammarrätten ansåg därför att sökanden skulle beviljas bostadsanpassningsbidrag för installation av tvättmaskin i sin lägenhet. Däremot ansåg kammarrätten att sökanden inte skulle beviljas något bostadsanpassningsbidrag för inköp av själva tvättmaskinen. Kammarrätten hänvisade till Regeringsrättens (numera Högsta förvaltningsdomstolen) avgörande i maj 2010, målnummer 6745-09, se referatet ovan, där Regeringsrätten uttalat att en tvättmaskin i en hyreslägenhet inte är en fast funktion och därför inte kan

berättiga till bostadsanpassningsbidrag men att framdragningar av ledningar för vatten och el är sådana fasta installationer som bidrag kan utges för. Mot bakgrund av Regeringsrättens uttalande och med beaktande av likheterna mellan upplåtelseformerna hyresrätt och bostadsrätt ansåg kammarrätten att bostadsanpassningsbidrag inte kunde utgå för inköp av en tvättmaskin.

Med hänvisning till instansordningsprincipen ansåg kammarrätten att målet skulle överlämnas till kommunen för närmare ställningstagande när det gällde vilka anpassningar som var nödvändiga för att sökanden skulle kunna ha en egen tvättmaskin i sin lägenhet.

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-06-28, målnummer 1260-17. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 4384-17.

Installation av låsbara eluttag för att sökanden inte skulle kunna starta sin mikrovågsugn har av Kammarrätten i Göteborg ansetts vara bidragsberättigande enligt vad som framgår av det referat som följer.

Rättsfall om låsbara eluttag till en mikrovågsugn

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för att installera låsbara eluttag för att förhindra att hon själv skulle kunna sätta igång sin mikrovågsugn.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med hänvisning till att en mikrovågsugn som inte är inbyggd i ett köksskåp är ett sådant löst inventarium som tas med vid flytt.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten. Hon anförde där att hon inte själv kunde laga mat och att hon fick matportioner levererade för att kunna bo kvar hemma. Dessa matportioner kunde inte värmas i ugn eller på spis utan måste värmas i mikrovågsugn. Vid tre tillfällen hade hon satt på mikrovågsgugnen så att rökutveckling skett. Ansökan gäller inte en mikrovågsugn utan en fast installation av låsbara eluttag i köket.

I likhet med kommunen ansåg förvaltningsrätten att bostadsanpassningsbidrag inte kunde beviljas. Enligt förvaltningsrätten var en installation av låsbara eluttag till en mikrovågsugn - som inte är ett föremål som utgör en del av bostaden - inte en åtgärd för anpassning av en fast funktion.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten och framförde där att ansökan avsåg ersättning för installation av fast monterade låsbara eluttag och inte kostnaden för en flyttbar mikrovågsugn. Sökanden framförde vidare att hon installerade de låsbara eluttagen när en checklista för brandsäkerhet i hemmet fylldes i. Det bedömdes vid tillfället att det fanns risk för brand och att det krävdes en snabb åtgärd.

Kommunen framförde bland annat att maten kunde värmas i en vanlig ugn enligt leverantören.

Pröva överklagandet trots att sökanden flyttat?

Kammarrätten konstaterade inledningsvis att sökanden hade flyttat efter förvaltningsrättens dom, men att överklagandet skulle prövas ändå eftersom hon hade haft en kostnad för den utförda åtgärden.

Fast eller lös funktion?

Kammarrätten instämde i förvaltningsrättens bedömning att mikrovågsgugnen inte var att betrakta som en fast funktion. Därefter konstaterade domstolen att ansökan dock inte gällde mikrovågsgugnen som sådan utan en installation i

väggen av låsbara eluttag. Det var alltså fråga om en permanent installation som utgjorde en del av bostaden och som inte togs från bostaden vid en flytt. Sådana låsbara eluttag får därmed, menade kammarrätten, anses avse en fast funktion i bostaden som bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för och hänvisade till de båda avgörandena från Högsta förvaltningsrätten (tidigare Regeringsrätten som refereras närmast ovan).

Nödvändig åtgärd?

När det gällde frågan om åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig konstaterade kammarrätten att de låsbara eluttagen utgjorde en skyddsåtgärd för att hindra sökanden från att starta mikrovågsugnen på egen hand och därmed riskera att brand skulle uppstå. Installationen var att betrakta som en förebyggande åtgärd som ledde till att hon kunde leva ett normalt liv i sin bostad. Åtgärden fick därmed anses nödvändig för att hennes bostad skulle vara ändamålsenlig för henne. Bostadsanpassningsbidrag borde alltså beviljas för installation av låsbara eluttag.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-01-17, målnummer 2508-16.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Referat om jordat eluttag på webbsidan "Åtgärder för bland annat rehabilitering". \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/\]](#)

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen

De åtgärder som bostadsanpassningsbidrag söks för ska vara nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. I samband med att bidrag söks ska sökanden styrka behovet av de olika anpassningsåtgärderna med intyg från en arbetsterapeut, en läkare eller någon annan sakkunnig. Det framgår av Boverkets föreskrifter.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

Vid mindre omfattande åtgärder där behovet är uppenbart kan kommunen bortse från kravet på intyg.

Vid mer omfattande åtgärder bör sökanden enligt föreskrifterna se till att den som skriver intyget kompletterar det med ett särskilt åtgärdsprogram. Detta åtgärdsprogram blir ett komplement till själva intyget för att inte några åtgärder ska tappas bort.

Funktionsnedsättningen är avgörande för vilka åtgärder bidrag kan lämnas för. Det måste finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. ([Proposition 1992/93:58 s. 18.](#))

Det ankommer på den som sökanden anlitar som sakkunnig att på sitt tjänsteansvar bedöma hur angeläget det är att den sökta åtgärden utförs och att motivera sitt ställningstagande. Den medicinska och arbetsterapeutiska bedömningen åvilar helt och hållet den som är sakkunnig. Trots detta är inte intyget utslagsgivande för om bidrag ska lämnas eller inte. Kommunen ska nämligen värdera intyget, det vill säga pröva intygets styrka. Det innebär att kommunen måste vara lyhörd för intygets olika nyanser och ta ställning till om intyget verkligen uttrycker den nödvändiga kopplingen mellan funktionsnedsättningen och åtgärderna. Observera att intyget inte måste innehålla själva ordet "nödvändig" för att behovet av en viss åtgärd ska anses styrkt.

Dessutom ska kommunen bedöma om åtgärderna överhuvudtaget är bidragsberättigande. Till exempel att det är fråga om fasta funktioner och att åtgärderna inte behöver utföras av väsentligen andra orsaker än

funktionsnedsättningen.

Rättsfall om låsbara eluttag till mikrovågsugn

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för installation av låsbara eluttag för att förhindra att hon själv skulle kunna sätta igång sin mikrovågsugn.

Efter att kammarrätten hade kommit fram till att eluttagen skulle anses avse en fast funktion i bostaden gjorde domstolen följande bedömning när det gällde frågan om åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Kammarrätten konstaterade att de låsbara eluttagen utgjorde en skyddsåtgärd för att hindra sökanden från att starta mikrovågsugnen på egen hand och därmed riskera att brand skulle uppstå. Installationen var att betrakta som en förebyggande åtgärd som ledde till att hon kunde leva ett normalt liv i sin bostad. Åtgärden fick därmed anses nödvändig för att hennes bostad skulle vara ändamålsenlig för henne. Bostadsanpassningsbidrag borde alltså beviljas för installation av låsbara eluttag.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-01-17, målnummer 2508-16. Domen refereras mer utförligt allra sist på webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner". Du finner webbsidan under bland annat "Relaterad information".

Rättsfall om behov av tröskelramp till soprum

Kommunen

En person som bodde i en lägenhet sökte bostadsanpassningsbidrag för en tröskelramp/kil till tröskeln till miljörummet. Detta för att kunna slänga sopor utan risk för att skada sig. Kommunen avslog ansökan med motiveringen att sökanden levde i ett samboförhållande och hade möjlighet att få hjälp då sambon inte arbetade.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till förvaltningsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten som upphävde förvaltningsrättens dom och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten ansåg att det var utrett att sökanden hade svårt att ta sig in i och ut ur miljörummet, till följd av sitt funktionshinder, och att sökt anpassning skulle underlätta detta för honom. Frågan var därmed om det förhållandet att han var sammanboende påverkade hans rätt till sökt bidrag.

Kammarrätten konstaterade att den funktionshindrades rätt till bidrag ska bedömas utifrån hans eller hennes särskilda förutsättningar. I detta låg, enligt kammarrättens mening, att inte enbart beakta den sökandes funktionsnedsättning. Hänsyn måste, enligt kammarrätten, även tas till andra omständigheter som kan påverka sökandens möjligheter att bo i en för honom eller henne ändamålsenlig bostad. En sådan omständighet var den sökandes familjeförhållanden. Här jämförde kammarrätten med en dom från Kammarrätten i Göteborg den 16 maj 1994, målnummer 1349-1994, och en dom från Kammarrätten i Göteborg den 3 juli 2012, målnummer 4324-11. Båda dessa domar refereras på webbsidan "Inget bidrag om bostaden ändå är ändamålsenlig". Du finner den sidan under rubriken "Ändamålsenlig bostad".

Kammarrätten konstaterade därefter att det av utredningen i målet framgick att sökanden var sammanboende och att sambon vanligtvis övernattade i bostaden. Det fanns därmed en möjlighet för sambon att lämna hushållsavfallet i

miljörummet när behov uppstod. Om det vid något enstaka tillfälle skulle uppstå behov av att göra det när sambon inte var hemma så framgick det av utredningen, enligt kammarrätten, att det inte var omöjligt för sökanden att då själv komma in i miljörummet, även om det var förenat med vissa svårigheter för sökanden. Kammarrätten ansåg därför vid en sammantagen bedömning att sökt anpassning inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för sökanden. Något bostadsanpassningsbidrag kunde därför inte beviljas på den grunden.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2016-01-27, målnummer 2540-15.

Rättsfall om behov av hiss

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att installera en hiss mellan bottenvåningen och övervåningen i bostaden. Kommunen ansåg att sökanden kunde förflytta sig i trappan med stöd av ledstänger och att det därför inte var nödvändigt att installera en hiss för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som kom fram till att han var berättigad till bidrag för att installera en stoltrapphiss.

Till kammarrätten hade sökanden inkommit med ett intyg utfärdat av en specialist i allmänmedicin. Av intyget framgick att sökanden led av artrosbetingad värk i vänster knä och vänster höft och att han hade värk och kramper i ryggen och i hela kroppen. Han såg endast med sitt vänstra öga, vilket gjorde att han hade dålig balans, och förflyttade sig med rollator på plan mark. Vid gång i trappa kunde han enbart ta stöd med högerhanden där han inte var tillräckligt stark för att komma upp. Enligt intyget behövde han därför hjälp av en stoltrapphiss för att komma upp på ovanvåningen i sitt hus.

Kammarrätten ansåg att sökandens behov av hjälp med att ta sig upp på ovanvåningen fick anses vara styrkt i och med läkarutlåtandet och att det inte fanns anledning att ifrågasätta att behovet var bestående. Det fick enligt kammarrättens mening dessutom vara klarlagt att den åtgärd i form av en extra ledstång som kommunen hade föreslagit inte kunde anses tillräcklig för att sökanden skulle kunna ta sig upp för trappan. Mot bakgrund av detta och då det inte hade framkommit annat än att en stoltrapphiss var nödvändig utifrån sökandens funktionsnedsättning för att hans bostad skulle vara ändamålsenlig för honom ansåg kammarrätten att han skulle beviljas bidrag för en sådan. Kammarrätten biföll alltså sökandens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2011-12-05, målnummer 3135-2011.

Rättsfall om behov av att byta gasspis

En kommun avslog en ansökan om bidrag för att byta en gasspis till en nyare modell med tändsäkring, el-tändning och timer med mera. Kommunen motiverade beslutet med att sökandens synnedsättning inte var tillräckligt omfattande för att bidrag skulle beviljas.

Länsrätten

Sökanden överklagade beslutet till länsrätten och anförde bland annat följande. Funktionsnedsättningen gav henne en känsla av osäkerhet och obehag. Hon tordes inte använda gasspisen eftersom hon hade svårt att se om kranarna var öppna eller stängda. Man borde ta hänsyn till hennes stora rädsla för att använda den nuvarande spisen som inte var utrustad med de säkerhetsdetaljer som var standard på en ny modernare spis.

Av bifogat läkarutlåtande framgick att sökanden hade drabbats av en central retinal artärtrombos i höger öga 1989. I detta öga hade hon ett marginellt synfält åt höger, men det nasala synfältet var helt borta. Synförmågan i vänster öga angavs vara utan anmärkning. Neurologiskt bedömdes osäkerhet vid avståndsbedömningen. Av utredningen i målet framgick vidare bland annat att sökanden trots sin funktionsnedsättning verkade ha klarat av att arbeta som damfrisor, att hon från och med juni 1991 uppbar halvt sjukbidrag samt att kommunen bett henne att inkomma med ett särskilt intyg, vilket hon inte hade gjort.

Länsrätten fann att det av utredningen i målet framgick att kvinnans synnedsättning inte var av sådan grad att ett byte av spis var nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för henne. Hon var därför inte berättigad till det sökta bidraget.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som delade länsrättens bedömning och inte ändrade den överklagade domen. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 1993-11-19, målnummer 8523-1993.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 6582-1993.**

Rättsfall om behov av att byta garageport

Kommunen

Två makar som hade skadats i en trafikolycka ansökte om bidrag för byte av två garageportar. Kommunen beviljade bara bidrag för den ena porten.

Länsrätten

Makarna överklagade till länsrätten som avslog överklagandet med motiveringen att åtgärden var att betrakta som normalt bostadsunderhåll.

Kammarrätten

Makarna överklagade till kammarrätten och anförde bland annat följande. På grund av sina nack- och ryggskador hade de problem med att backa bilen. De behövde därför ha bruksbilen i det garage som ledde direkt ut till gatan. De var två personer och hade behov av att använda bägge sina bilar. Som läget nu var kunde de använda den ena bilen endast då de fick hjälp med att lyfta porten. Inte heller kunde de använda biltvättutrymmet. En besiktningsman hade bekräftat att portens öppnings- och stängningsmekanism var fullt acceptabel, att det fordrades betydande kraft för att kunna öppna och stänga den samt att den inte behövde bytas ut av ålders- eller slitageskäl. Makarna hänvisade vidare till inskickade läkarintyg.

Kommunen höll fast vid att något bidrag inte borde beviljas och anförde bland annat att åtgärden inte var nödvändig ur bostadsanpassningssynpunkt. Detta eftersom den erforderliga funktionen tillgodosetts genom att bidrag redan hade beviljats för byte av porten till det utrymme där makarna förvarade den bil de normalt använde.

Kammarrätten ansåg att installation av en lättöppnad garageport kunde vara en åtgärd som var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för en funktionshindrad person. Denna nödvändighet skulle framgå antingen av det intyg som sökanden ska bifoga ansökan eller av utredningen i övrigt. Makarna hade redan fått porten till ett garage utbytt mot en mer lättmanövrerad port. Varken av det ingivna intyget eller av utredningen i övrigt framgick det enligt kammarrättens mening att det var nödvändigt att makarna fick ytterligare en lättöppnad garageport för att deras bostad skulle vara ändamålsenlig för dem. Makarna var därför inte berättigade till bostadsanpassningsbidrag för byte av den aktuella garageporten.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1999-02-22, målnummer 3983-1997.

Rättsfall om att uppföra dörr och vägg i sovrum

En man hade låtit uppföra en mellanvägg och dörr i sitt sovrum och ansökte om bostadsanpassningsbidrag. Han hade personliga assistenter och anförde att han på grund av en hjärnskada var mycket ljudkänslig. Med en mellanvägg kunde han sova ostörd trots att assistenterna var i närheten.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att åtgärden syftade till att skapa ett utrymme för assistenterna och att nödvändigheten inte var tillräckligt styrkt.

Länsrätten

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Där åberopade mannen ett läkarintyg där det stod att det var mycket viktigt med ostörd nattsömn för mannen för att han dagtid skulle orka fungera optimalt och för att han skulle undvika krampfall.

Kammarrätten ansåg att det var styrkt att mannen var mycket ljudkänslig och att han hade stort behov av ostörd nattsömn. Det rörde ingen tvist om detta eller om att han behövde personlig assistent dygnet runt. Fråga i målet var enligt kammarrätten om det fanns en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och åtgärden att dela av hans sovrum i två rum så att han fick tillgång till ett eget rum där han kunde sova ostörd och som samtidigt medgav att hans personliga assistenter kunde vaka över honom. Kammarrätten kom fram till att så var fallet med följande motivering.

Kammarrätten finner visat att mannen, på grund av ljudkänslighet, inte kan sova ostörd i ett rum, där andra människor befinner sig. Med beaktande härav, av att andra lösningar har prövats och av de ostridiga uppgifterna i målet finner kammarrätten att kostnaden för den aktuella åtgärden var nödvändig för att göra bostaden funktionsduglig.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2005-06-07, målnummer 574-2004.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[/sv/laq--](#)

[ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner \[/sv/bab-](#)

[handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/fasta-funktioner/\]](#)

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Laqar/Laqar/Svenskforfattningssamling/Laq-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](#)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Ändamålsenlig bostad

Även om sökanden genom intyg har visat att en åtgärd är nödvändig ska bidrag inte lämnas om bostaden kan anses ändamålsenlig utan åtgärden. Vad som är en ändamålsenlig bostad varierar från person till person.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

Av 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår att bidrag endast ska ges för åtgärder för att bostaden ska vara ändamålsenlig för personen med funktionsnedsättning. Anta att en person ansöker om bidrag till en hiss ner till källaren för att kunna inspektera sin värmepanna. Det är då inte tillräckligt att det finns ett intyg som visar att sökanden inte kan förflytta sig till värmepannan utan en hiss. En annan fråga att ta ställning till för kommunen är om sökanden behöver kunna inspektera sin värmepanna för att bostaden ska anses ändamålsenlig för henne eller honom.

Vad som är en ändamålsenlig bostad varierar från person till person. Det beror bland annat på funktionsnedsättningen, och de behov som den för med sig, och till exempel om sökanden är ensamstående eller samboende, förälder eller barn. Det måste alltid göras en bedömning i varje enskilt fall.

Här följer några referat där domstolar har prövat begreppet ändamålsenlig bostad. Referaten kan även finnas på andra ställen i webbhandboken.

Rättsfall om rullstolshiss för att nå minderårigas sovrum

Bidrag söktes för att installera en rullstolshiss mellan våningsplanet och källarplanet i en suterrängvilla. Husets entréplan bestod av tre rum och kök. I källarplanet fanns rum som tillfälligt användes som sovrum. Familjen bestod av fyra personer - två vuxna och två minderåriga barn.

Regeringen fann att sökandens familjesituation medförde att hon även behövde tillgång till undervåningen. Bidrag borde därför lämnas för en lyftanordning mellan bostadsplanet och källarplanet.

Regeringsbeslut 1987-04-02, diarienummer B 1840/86.

Rättsfall om hiss för att se till barn (16 respektive 19 år) och motorskydd till vattenpump

En ensamstående man med två tonårsbarn ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en hiss till övervåningen i sin villa. Barnen var runt 15 respektive 18 år. Mannen var rullstolsburen.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att bottenvåningen rymde alla nödvändiga funktioner.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten. Där anförde han att barnen bodde på övervåningen och att han ville ha en hiss för att få bättre kontroll och tillsyn över barnens situation. Kommunen argumenterade att tillsyn av nästan vuxna barn inte var skäl för bidrag.

Länsrätten delade kommunens bedömning att något bidrag inte borde beviljas och avslog överklagandet.

Kammarrätten

Mannen överklagade till kammarrätten och framförde där även behovet av att få tillgång till förvaringsutrymmet och motorskyddet till vattenpumpen i säkerhetsskåpet på övervåningen. Motorskyddet kunde slås ut vid åskväder. Om det hände när han var ensam hemma skulle han bli utan vatten.

Kammarrätten ansåg att barnen, nu 16 respektive 19 år, inte kunde anses ha samma behov av tillsyn som minderåriga barn. Att själv kunna återställa motorskyddet till vattenpumpen, om detta eventuellt skulle slås ut vid åskväder, kunde enligt kammarrättens mening inte heller anses vara nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för mannen. Kammarrätten avslog överklagandet.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-10-29, målnummer 79-2007.

Rättsfall om möjligheten att själv kunna tvätta

Sökanden bodde med man och barn i en villa och hade tvättmaskinen i hygienrummet på entréplanet. Hon måste sitta i rullstol när hon tog hand om tvätten och kom inte åt tvättmaskinen där den stod. Hon ansökte därför om en tillbyggnad för att inrätta en tvättstuga. Kommunen avslog ansökan, i huvudsak med motiveringen att sökanden hade en make som kunde sköta tvätten.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och anförde att det inte kunde anses vara förenligt med lagens syfte att en person med funktionsnedsättning inte kunde sköta åtminstone sin egen och sina barns tvätt.

Förvaltningsrätten ändrade inte kommunens beslut.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som upphävde kommunens beslut och visade målet åter till kommunen för fortsatt handläggning.

Vid kammarrätten anförde sökanden att tvätt är en daglig sysselsättning i en barnfamilj med två barn på 1 respektive 12 år. Hon anförde vidare att hygienrummet var väldigt litet och att en kombinerad tvättmaskin/torktumlare inte skulle gå in och att hon inte skulle nå upp om man ställde en torktumlare på tvättmaskinen.

Kammarrätten ansåg att sökanden borde ha möjlighet att sköta i vart fall en del av hushållets gemensamma tvätt för att hon skulle ges möjlighet till ett självständigt liv i sitt boende, även om sökanden inte behövde kunna sköta all tvätt för att bostaden skulle anses som ändamålsenlig för henne. Enligt kammarrätten var det inte förenligt med lagens intentioner att sökanden skulle vara hänvisad till att låta sin make ta hand om all tvätt. När det gällde hur tvättmöjligheten skulle åtgärdas ansåg kammarrätten att det i första hand ankom på kommunen att ta ställning till om sökanden hade rätt till en tvättstuga genom tillbyggnad eller om den anpassning som krävdes kunde ske på någon annat sätt. Målet återförvisades därför till kommunen för fortsatt handläggning.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2016-06-16, målnummer 1119-16.

Rättsfall om trapplift för att nå matkällaren, kylan, frysen, pannrummet och jordfelsbrytaren

Bidrag söktes för en trapplift mellan bottenplanet och källarplanet för att kunna nå matkällaren, kylan, frysen, pannrummet och jordfelsbrytaren i källaren.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Länsrätten avslog överklagandet med följande motivering. Det får anses nödvändigt att ha möjlighet att nå nämnda funktioner för att bostaden ska vara ändamålsenlig för personer med funktionsnedsättning. Sökanden bor dock inte ensam i sin bostad och har därför möjlighet att få hjälp med att nå dessa funktioner. Sökanden får därför anses tillgodosedd med de kyl- och frysmöjligheter som finns i bostadens bottenplan.

Kammarrätten

Kammarrätten instämde i länsrättens bedömning och ändrade därför inte den överklagade domen.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1994-05-16, målnummer 1349-1994.

Rättsfall om bidrag för att nå arbetsrum, kunna kontrollera element och för att kunna byta proppar

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en rullstolshiss till det övre våningsplanet och för att flytta ett utvändigt huvudproppskåp. Han var rullstolsburen och hade partiell förlamning i armarna. Han var ensamstående och bodde i ett äldre hus i två plan. Bottenplanets yta uppgick till cirka 120 kvadratmeter och bestod av fyra rum och hall samt kök och badrum.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Där anförde han bland annat följande. Han behövde ett arbetsrum i övervåningen och behövde även komma dit för att kontrollera bland annat elementen. Proppskåpet fanns på tomten cirka femton meter från huset. Han ville ha det flyttat till husets veranda.

Länsrätten fann att åtgärderna inte var nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden och avslog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som delade länsrättens bedömning och alltså inte ändrade den överklagade domen. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-06-12, målnummer 3991-1995.

Regeringsrätten, målnummer 3944-1995.

Rättsfall om möjligheten att själv kunna byta proppar

Kommunen

En kommun beviljade en rullstolsburen kvinna bostadsanpassningsbidrag för ett antal åtgärder, men inte för att sänka proppskåpet. Som skäl angav kommunen att sökanden bodde med sin man som kunde hjälpa till vid proppbyte. Kommunen ansåg därför att det inte var nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten och anförde där att hennes man reste mycket i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck. Hon kunde därför bli utan till exempel belysning och fungerande kök när hon var ensam hemma.

Förvaltningsrätten kom fram till att bostadsanpassningsbidrag borde beviljas. Domstolen redogjorde bland annat för uttalanden i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag om att bidragets syfte är att ge en person med funktionsnedsättning möjlighet att genom anpassning av sin bostad leva ett självständigt liv i eget boende. Vidare anförde förvaltningsrätten att det inte var ifrågasatt att mannen reste i tjänsten och därför var borta flera dagar i sträck vid flera tillfällen per månad. Kvinnan och dottern kunde därför komma att sakna tillgång till exempelvis spis och kylskåp då de var ensamma hemma. Enligt förvaltningsrättens mening kunde därför bostaden inte anses vara ändamålsenlig för kvinnan om inte proppskåpet flyttades ner. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som ändrade förvaltningsrättens dom till kommunens fördel. Kammarrätten anförde att det inte var sannolikt att de tillfällen då proppar måste bytas var särskilt vanligt förekommande. När byte av proppar ändå måste ske, och mannen inte var hemma, borde det vara möjligt för kvinnan att tillkalla till exempel en granne som kunde hjälpa henne. Det var därför inte nödvändigt att sänka proppskåpet för att bostaden skulle vara ändamålsenlig, ansåg kammarrätten.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-07-03, målnummer 4324-2011.

Rättsfall om möjligheten att nå källarförrådet

En person i sextioårsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag till bland annat en elektrisk dörröppnare till en dörr i källaren där ett lägenhetsförråd fanns.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att ett lägenhetsförråd normalt besöks under ett fåtal tillfällen under året. Det medförde enligt kommunen att en eldörröppnare inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och anförde att kommunens påstående att ett lägenhetsförråd besöks vid ett fåtal tillfällen under året är felaktigt. Har man en liten lägenhet utan klädkammare behöver man förvara en hel del i förrådet. Höst och vår ska sommar- och vinterkläderna byta plats, och eftersom hon bara kunde ta ett fåtal plagg i taget på rollatorn blev det många turer. Jul och påsk var andra exempel. Hon hade ingen hemtjänst men anlitade en städfirma.

Förvaltningsrätten ansåg att sökanden borde beviljas bostadsanpassningsbidrag för en elektrisk dörröppnare. Domstolen pekade på att hon hade anfört att hon ofta behövde besöka sitt lägenhetsförråd då lägenheten hade begränsade förvaringsmöjligheter. Med hänsyn till vad som hade framkommit om dels hennes svårigheter att öppna tunga dörrar, dels hennes behov av att besöka sitt lägenhetsförråd ansåg förvaltningsrätten att en elektrisk dörröppnare var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för henne. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som gjorde bedömningen att något bostadsanpassningsbidrag inte borde beviljas.

Kammarrätten slog fast att kvinnan hade bevisbördan för att installationen av den elektriska dörröppnaren var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för henne. Vidare konstaterade kammarrätten att det fick anses ostridigt att hon

på grund av sin funktionsnedsättning hade svårigheter att öppna dörren. Kammarrätten konstaterade vidare att hon ofta besökte förrådet för att hämta och lämna kläder och andra saker, bland annat prydnadsföremål. Vid en samlad bedömning fann dock kammarrätten att hon inte visat att installationen var nödvändig för att hennes bostad skulle vara ändamålsenlig för henne. Kommunens överklagande bifölls. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Sundsvall, dom 2012-02-08, målnummer 1447-2011.
Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 1192-2012.**

Rättsfall om möjligheten att själv öppna balkongdörren

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en automatisk dörröppnare till balkongdörren.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att sökanden dygnet runt hade assistenthjälp som kunde öppna och stänga balkongdörren. Kommunen ansåg därför att dörrautomatik inte var nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade vidare till kammarrätten som ansåg att bidrag borde beviljas. Kammarrätten anförde bland annat att det var ostridigt att sökanden självständigt skulle kunna öppna balkongdörren om en automatisk dörröppnare installerades. Kammarrätten konstaterade att sökandens behov av hjälp med att öppna balkongdörren visserligen rent praktiskt kunde tillgodoses av hennes personliga assistenter. Men enligt kammarrätten inbegriper att en bostad ska vara ändamålsenlig som bostad för personen med funktionsnedsättning också att personen självständigt ska kunna utnyttja bostaden i de fall där detta är möjligt.

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 2011-03-21, målnummer 7023-2010.
Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 2278-2011.**

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Inget bidrag till åtgärder som ändå behöver utföras

Även om en åtgärd är nödvändig med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning beviljas inte bidrag om åtgärden anses behöva utföras redan av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen. Till exempel om åtgärden bedöms utgöra upprustning till dagens bostadsstandardförhållanden. Du kan läsa mer om detta om du klickar på de olika underrubrikerna. I denna artikel kan du läsa om bakgrunden till bestämmelsen.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

Sedan den 1 juli 2000 anges uttryckligen i 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag att bidrag inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen. Trots att detta inte har stått i lagen tidigare har en sådan princip gällt och denna har utvecklats genom praxis. Med stöd av denna princip har bidrag nekats till exempel om åtgärden bedömts som normalt bostadsunderhåll. När principen infördes i lagen den 1 juli 2000 togs begreppet "standardhöjande åtgärder" bort och de särskilda bestämmelserna för sådana åtgärder slopades.

I förarbetena uttalas bland annat följande om bakgrunden till dessa ändringar. I dag är praktiskt taget hela bostadsbeståndet modernt. Att som huvudregel neka bidrag till standardhöjande åtgärder när bostadens utrustningsstandard är låg kan i praktiken knappast innebära någon begränsning och fyller därför inte någon funktion. Nästan alla definitionsmässigt sett standardhöjande åtgärder prövas endast mot lagens övriga krav och principer. Bestämmelsen kan därför utmönstras och ersättas av den allmänna principen att bidrag inte lämnas för åtgärder som behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än sådana som direkt har att göra med funktionsnedsättningen. ([Proposition 1999/2000:79, sidan 71.](#))

Det uttalas vidare i förarbetena att genom att i lagtexten införa bestämmelsen att bidrag inte ges om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen görs det klart att bidrag inte ges för att rusta upp bostäder som inte uppfyller dagens bostadsstandardförhållanden (proposition 1999/2000:79, sidan 136).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Inget bidrag för att rusta upp till dagens bostadsstandardförhållanden

Även om en åtgärd är nödvändig med hänsyn till funktionsnedsättningen är åtgärden inte bidragsberättigande om den samtidigt innebär en upprustning till dagens bostadsstandardförhållanden.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 6 §

6 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som skall anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden skall vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade.

Bidrag lämnas dock inte om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.
Lag (2000:527) .

Sedan den 1 juli 2000 anges uttryckligen i 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag att bidrag inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen. En sådan princip hade utvecklats genom praxis och alltså gällt redan innan den kom in i lagen. När principen infördes i lagen den 1 juli 2000 togs samtidigt begreppet "standardhöjande åtgärder" bort och de särskilda bestämmelserna för sådana åtgärder slopades.

I förarbetena uttalades bland annat följande om bakgrunden till dessa ändringar. I dag är praktiskt taget hela bostadsbeståndet modernt. Att som huvudregel neka bidrag till standardhöjande åtgärder när bostadens utrustningsstandard är låg kan i praktiken knappast innebära någon begränsning och fyller därför inte någon funktion. Nästan alla definitionsmässigt sett standardhöjande åtgärder prövas endast mot lagens övriga krav och principer. Bestämmelsen kan därför utmönstras och ersättas av den allmänna principen att bidrag inte lämnas för åtgärder som behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än sådana som direkt har att göra med funktionsnedsättningen. ([Proposition 1999/2000:79 sidan 71.](#))

Det står alltså inte längre i lagen att huset måste ha lägsta godtagbara standard eller att åtgärden inte får utgöra ett led i en större upprustning för att bidrag ska kunna beviljas för standardhöjande åtgärder. Men genom ett lagfästande av principen att bidrag inte lämnas för åtgärder som behöver utföras redan av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen görs det enligt förarbetena klart att bidrag inte ska ges för att rusta upp bostäder som inte uppfyller dagens bostadsstandardförhållanden ([proposition 1999/2000:79 sidan 136](#)).

Här följer några rättsfall som belyser hur domstolarna har bedömt begreppet "dagens bostadsstandardförhållanden".

Rättsfall om hus utan dusch och badkar

Ett hus som saknade både dusch och badkar ansågs inte uppfylla dagens bostadsstandardförhållanden.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-05-07, målnummer 2408-2002.

Regeringsrättens underrättelse, målnummer 3159-2003. Domen refereras mer utförligt på webbsidan "Grundläggande bostadsfunktioner".

Däremot ansågs i det närmast följande rättsfallet att ett hus med badkar men ingen dusch uppfyllde dagens bostadsstandardförhållanden.

Rättsfall om hus med badkar men ingen dusch

En person sökte bidrag till en dusch och ombyggnad av badrummet i sitt hus, eftersom hon inte längre kunde ta sig i och ur badkaret på egen hand. Huset var byggt på 1940-talet, badrummet 1957. Enligt arbetsterapeutens intyg måste golvet kläs med en ny matta om en dusch skulle installeras, eftersom golvbeläggningen slutade strax under badkaret enligt 1960-talsstandard. Det skulle också behövas en ny väggmatta, på grund av att kaklet på väggarna slutade strax under badkarskanten och gick en bit upp på väggen.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att installation av en dusch fick ses som en komplettering av sådana grundläggande bostadsfunktioner som krävs för att bostaden ska uppnå den bostadsstandard som en bostad i dag bör uppfylla.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som ansåg att bidrag skulle beviljas.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat följande. Badrummet har inte renoverats sedan det byggdes, möjligtvis sattes kaklet upp något senare. Även om det skulle vara så att badrummet renoverades 1973 är det 32 år gammalt. I Boverkets byggregler anges i avsnitt 3:221 att rummen i bostäder i ett plan ska vara tillgängliga för en person som sitter i rullstol. Minst ett hygienrum ska möjliggöra toalettbesök för en person som sitter i rullstol och vara så utformat att det efter ändring finns plats för medhjälpare och en separat duschplats om en sådan saknas från början. Detta uttalande används av kommunen för att fastställa vad som ska räknas som normal bostadsstandard i dag. Att ett hus är utrustat med enbart badkar kan i dag inte anses vara normal bostadsstandard.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Åberopade föreskrifter från Boverket gäller vid nybyggnad eller tillbyggnad. I och för sig skulle de ändå kunna tjäna som ledning vid bedömningen av om åtgärder behöver vidtas av väsentligen andra orsaker än funktionshindret. Kraven är dock enligt kammarrättens mening för högt ställda för att de ska tillämpas i detta fall. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2005-05-10, målnummer 6418-2004.

Rättsfall om villa med dusch i källaren

En villa byggd på 1950-talet med badkar med dusch enbart i källaren har ansetts uppfylla dagens bostadsstandardförhållanden. Att det fanns behov av visst underhåll påverkade inte denna bedömning. Sökanden ansågs därför berättigad till bidrag för en dusch i bottenvåningen. Sökanden hade upplyst att duschplatsen i källaren behövde renoveras på grund av en översvämning.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2004-12-13, målnummer 4139-2003.

Rättsfall om hus med dusch i källaren

I en annan dom ansågs dock en villa byggd 1949, med en duschkabin i källaren, inte uppfylla dagens bostadsstandardförhållanden. I domen anförde kammarrätten att utrymmet där duschkabinen fanns värmdes upp med element, värmefläkt och, vid behov, en vedkamin. Enligt vad som framgick av fotografier var utrymmet, enligt kammarrätten, inte inrett som ett våtutrymme i fråga om golv- och väggbeklädnad. Bidrag beviljades inte för en dusch i entréplanet. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-07-20, mål nr 1741-2007.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 5164-2007.**

Rättsfall om lägenhet med dusch utanför lägenheten

En lägenhet i ett tvåfamiljshus, där lägenheten endast hade toalett och tvättfat, har inte ansetts uppfylla dagens bostadsstandardförhållanden. Dusch fanns i källaren, det vill säga utanför bostadslägenheten.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2005-06-09, målnummer 1409-2005.

Ändringarna har även medfört att kvarboendeskyddet försvunnit. Om detta sägs i förarbetena: "Fortfarande kan det i glesbygd finnas enstaka bostäder som inte uppfyller dagens krav på standard. Kvarboende i sådana bostäder bör kunna underlättas på annat sätt än med bostadsanpassningsbidrag."

[\(Proposition 1999/2000:79, sidan 72.\)](#)

Om du klickar på någon av underrubrikerna i menyn följer fler exempel på situationer där principen att bidrag inte ges för åtgärder som behöver utföras av väsentligen andra orsaker tillämpas.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lagen \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Inget bidrag för grundläggande bostadsfunktioner som helt saknas

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte till grundläggande bostadsfunktioner om sådana saknas helt före anpassningen.

Bidrag lämnas inte till installation av grundläggande bostadsfunktioner om sådana saknas helt före anpassningen. Om det till exempel helt saknas såväl dusch som badkar kan något bidrag inte ges för att installera en sådan funktion. Om det däremot finns ett badkar eller en dusch kan bidrag beviljas för att anpassa badkaret eller duschen eller för att eventuellt installera ett nytt badkar eller en ny dusch.

Rättsfall om toalettstol

Bidrag söktes för installation av en WC och en reningsanläggning i ett befintligt hus. Boverket fann att de aktuella åtgärderna avsåg grundläggande bostadsfunktioner och avslog överklagandet.

BoV 1990-01-31, diarienummer 685-3490/89.

Rättsfall om installation av mekanisk tilluft och bidéer

Bidrag söktes för bland annat installation av mekanisk tilluft och bidéer i samband med en nybyggnad. Boverket avslog överklagandet med motiveringen att åtgärderna avsåg grundläggande bostadsfunktioner. Regeringen fann inte skäl att ändra Boverkets beslut.

Regeringsbeslut 1991-12-19, diarienummer S9117449/J.

Rättsfall om installation av ventilationssystem

Bidrag söktes för installation av ett ventilationssystem som hade till uppgift att rena inneluften. Sökanden, som var allergisk mot kvalster, bodde i ett eget småhus byggt 1946. Huset var under ombyggnad och räntebidrag hade beviljats. Länsrätten avslog överklagandet med följande motivering. För att bostadsanpassningsbidrag ska kunna lämnas för en viss åtgärd bör bland annat krävas att anpassningen inte behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än sådana som direkt har att göra med funktionshindret. Installation av ett nytt ventilationssystem i ett 48 år gammalt hus under ombyggnad får ses som en naturlig komplettering av de grundläggande bostadsfunktionerna. Rätt till bostadsanpassningsbidrag föreligger därför inte. Kammarrätten fastställde länsrättens dom.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1994-04-22, målnummer 1475-1994. Observera att Högsta förvaltningsdomstolen i en dom från 2014, målnummer 1983-13, har ansett att sökanden som bodde i en villa med självdrag hade rätt till bostadsanpassningsbidrag för att installera ett tekniskt system för att själv kunna reglera inomhustemperatur och luftfuktighet. Du finner ett referat av denna dom i bland annat "Relaterad information".

Rättsfall om att anordna en dusch

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att ställa i ordning en dusch i sitt hus som saknade både dusch och badkar.

Kommunen

Kommunen avslag ansökan med motiveringen att bidrag inte ges för att rusta upp bostäder som inte uppfyller dagens bostadsstandardförhållanden.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som ansåg att något bidrag inte skulle beviljas. Kammarrätten gjorde följande bedömning. Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för att rusta upp bostäder som inte uppfyller dagens bostadsstandardförhållanden. Installation av dusch får ses som en komplettering av sådana grundläggande bostadsfunktioner som krävs för att bostaden ska uppnå den bostadsstandard som en bostad i dag bör uppfylla. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-05-07, målnummer 2408-2002.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 3159-2003.**

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Referat om mekaniskt ventilationssystem. \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/mekaniskt-ventilationssystem/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen

Boverket återger på denna webbsida delar av förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag som handlar om bostadsanpassningsbidraget och bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Boverket återger också delar av rapporten 2014:38, Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. Här finns också ett antal referat av kammarrättsdomar.

Det finns sedan lång tid tillbaka krav i bygglagstiftningen på att bostäder som byggs ska göras tillgängliga och användbara till en viss nivå för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. I grunden gäller detta krav också vid ändringar. Men vid ändringar ska kravet anpassas utifrån ändringens omfattning, byggnadens förutsättningar och varsamhetskravet. Dessutom gäller ett förvanskningförbud för särskilt värdefulla byggnader.

Den nuvarande plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och plan- och byggförordningen (2011:338) trädde i kraft den 2 maj 2011. Boverkets byggregler, BFS 2011:6, innehåller föreskrifter och allmänna råd till den nya plan- och bygglagen och den nya plan- och byggförordningen.

Förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag

I förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag anförs bland annat följande. Om personer med funktionsnedsättning ska kunna bo som andra förutsätter det i många fall att den fysiska miljön görs tillgänglig. Krav på hänsynstagande till funktionshindrades behov vid utformningen av den fysiska miljön i och nära bostäder anges i 3 kapitlet 7 och 10 §§ plan- och bygglagen (1987:10). (Obs att det nu finns en ny plan- och bygglag (2010:900), Boverkets anmärkning.) Där finns regler om den generella anpassning som ska göras vid ny- och ombyggnad. Systemet med bostadsanpassningsbidrag ska ses som ett komplement till plan- och bygglagens bestämmelser. Bidraget är ett uttryck för samhällets mål att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva som andra i en egen bostad. Bidraget ger möjligheter för den enskilde att göra de individuella anpassningar av bostaden och närmiljön som han eller hon behöver. ([Proposition 1992/93:58](#), sidan 11.)

Vidare anförs i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag att bostadsanpassningsbidragets syfte är att ge en person med funktionsnedsättning möjlighet att genom anpassning av sin bostad leva ett självständigt liv i eget boende. Det är alltså fråga om individuell anpassning med hänsyn till den enskildes särskilda behov. Övriga former av bostadsanpassning bör bedömas som sådan generell anpassning av bostäder som föreskrivs i plan- och bygglagen. För sådana anpassningsåtgärder lämnas inte bostadsanpassningsbidrag. ([Proposition 1992/93:58](#), sidan 14-15.)

Det anförs vidare i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag att plan- och bygglagen innehåller krav på en generell anpassning av bostäder vid ny- och ombyggnad. Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för generell anpassning i samband med ny- och ombyggnaden. Möjligheten att bevilja bidrag för bostadsanpassning är alltså begränsad till sådana åtgärder som går utöver den generella anpassning som krävs enligt plan- och bygglagen. ([Proposition 1992/93:58](#), sidan 19.)

Tolkningen av förarbetena

Enligt rättspraxis ska bostadsanpassningsbidrag inte beviljas för åtgärder som behöver utföras på grund av att kraven i bygglagstiftningen inte har följts. Detta utifrån en tolkning av ovannämnda uttalanden i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag. Boverket har tolkat förarbetena på samma sätt och lämnat information om detta i bland annat olika upplagor av Boverkets handbok om bostadsanpassningsbidraget. Det kan inte uteslutas att rättspraxis hade sett annorlunda ut om Boverket hade gjort en annan tolkning av förarbetena.

Boverket har på regeringens uppdrag gjort en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag som mynnat ut i rapporten 2014:38, Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. Boverket överlämnade rapporten till regeringen i december 2014. I rapporten skriver Boverket att det är möjligt att Boverket har dragit för långtgående slutsatser utifrån förarbetsuttalandena.

Här följer ett utdrag ur rapporten (sidan 79):

"I förarbetena till den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag uttalas bland annat att systemet med bostadsanpassningsbidrag ska ses som ett komplement till PBL:s bestämmelser. Boverket har dragit slutsatsen att bostadsanpassningsbidrag inte ska beviljas för åtgärder som måste utföras på grund av att den som uppfört eller gjort ändringar i en bostad har avvikit från bygglagstiftningens generella krav (prop. 1992/93:58, s. 11, 14 f. och 19). Boverket har ansett att principen om väsentligen andra orsaker kan tillämpas också på denna typ av åtgärder och har inte gjort någon skillnad utifrån vem som avvikit från kraven – sökanden själv eller någon annan. Enligt vad som framgår av praxis har domstolarna i allmänhet följt Boverkets tolkning. Det är dock möjligt att Boverket har dragit för långtgående slutsatser utifrån förarbetsuttalandena som eventuellt är för allmänna för att kunna läggas till grund för en tolkning av gällande rätt." (Slut utdrag ur rapporten.)

Under "Relaterad information" finns en länk till rapporten.

Exempel från domar

Dörrautomatik

I det närmast följande referatet av en dom från Kammarrätten i Sundsvall, målnummer 1716-2002, ansåg kammarrätten att det inte hade funnits någon skyldighet att installera en automatisk dörröppnare när huset, ett flerbostadshus byggt 1988, uppfördes. Det sågs alltså inte som en generell

åtgärd och därför var åtgärden bidragsberättigande enligt kammarrätten.

Rättsfall om automatisk dörröppnare

En person i 75-årsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en automatisk dörröppnare med touchplatta vid entrédörren till det flerbostadshus där hon bodde. Huset var byggt 1988.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Enligt kommunen måste åtgärden betraktas som en generell anpassning, eftersom det var flera i huset som hade svårt för att öppna dörren.

Länsrätten

Länsrätten ändrade inte kommunens beslut.

Kammarrätten

Kammarrätten däremot biföll överklagandet och ansåg att bidrag borde beviljas för den sökta åtgärden. Kammarrätten anförde inledningsvis följande.

Genom lagen (2000:527) om ändring i lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. infördes i andra stycket till 6 § bestämmelsen att bidrag inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen. Av förarbetena, proposition 1992/93:58 sidan 11 och 15, framgår att systemet med bostadsanpassningsbidrag ska ses som ett komplement till plan- och bygglagens (1987:10), PBL, bestämmelser och att bostadsanpassningsbidrag är avsett att tillgodose behovet av en individuell anpassning med hänsyn till den enskildes särskilda behov, medan övriga former av bostadsanpassning bör bedömas som en sådan generell anpassning av bostäder som föreskrivs i PBL:s bestämmelser (3 kapitlet 7-8 §§ PBL).

I 3 kapitlet 7 § PBL, som upphävts genom lagen (1994:852), stadgades att byggnader som innehåller bostäder ska vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Motsvarande bestämmelse finns numera intagen i 2 § punkt 8 lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m.

Kammarrätten konstaterade därefter att den i första hand hade att pröva om den sökta åtgärden, i form av automatisk dörröppnare med touchplatta till en entrédörr i det flerbostadshuset där sökanden bodde, var att anse som generell eller individuell anpassning av bostaden. En förutsättning för att bostadsanpassningsbidrag ska utgå är att det är fråga om en individuell anpassning av bostaden. För generella anpassningar lämnas inte bidrag. Kammarrätten kom därefter fram till, bland annat med hänsyn till vad Boverket hade yttrat till kammarrätten, att det inte funnits eller fanns någon skyldighet för fastighetsägaren att installera automatisk dörröppnare i huset. Åtgärden var därmed inte att anse som en generell anpassning av fastigheten. Det förhållandet att en sådan installation var till nytta även för andra personer med nedsatt rörelseförmåga innebar inte någon annan bedömning, konstaterade kammarrätten. Sökanden borde därför beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-06-05, målnummer 1716-02.

Inte heller i det närmast följande referatet av en dom från Kammarrätten i Göteborg, målnummer 3900-11, ansåg kammarrätten att det hade funnits någon skyldighet att installera en automatisk dörröppnare när huset, ett hyreshus, hade byggts till med nya entrétrymmen enligt ett bygglov från april 2008. Att installera dörrautomatik sågs alltså inte som en generell åtgärd och därför var åtgärden bidragsberättigande enligt kammarrätten. Observera att kammarrätten på grund av övergångsbestämmelserna inte tillämpade avsnitt

3:143 Boverkets byggregler, vilket avsnitt trädde i kraft den 1 juli 2008, och heller inte Boverkets allmänna råd till detta avsnitt.

Rättsfall om automatisk dörröppnare

En person som bodde i en hyreslägenhet ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en automatisk dörröppnare vid entrén i trapphuset. Hon hade tidigare kunnat öppna entrédörren utan problem, men hyreshuset hade byggts till med nya entréutrymmen och på grund av motståndet i den nya dörrens stängningsautomatik och nya lutningsförhållanden så behövde hon en automatisk dörröppnare.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att behovet berodde på brister som uppkommit i samband med ombyggnad av fastighetens entréer.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som biföll överklagandet.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat följande. Den aktuella bostadsbyggnaden har nyligen byggts till med bland annat nya entréutrymmen. Tillbyggnaden utformades som ett nytt glasat entréutrymme i en våning framför den ursprungliga trapphusentrén. Ingångsdörren flyttades härigenom närmare den anslutande gångvägen fram till byggnaden, vilket hade medfört att lutningsförhållandena närmast entrén hade försämrats. Den ursprungliga byggnadens entrédörrar hade inte medfört några problem. Dessa hade uppstått efter att tillbyggnaden hade genomförts på grund av motståndet i entrédörrens stängningsautomatik och uppkomna lutningsförhållanden. Kommunen menade att fastighetsägaren hade en skyldighet att tillse tillgängligheten enligt de krav som följde av bygglagstiftningen.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten redogjorde inledningsvis för 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag som bland annat anger att bidrag inte ges om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.

Därefter redogjorde kammarrätten för uttalanden i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag (proposition 1992/93:58, sidan 11 och 15) där det framgår att systemet med bostadsanpassningsbidrag ska ses som ett komplement till plan- och bygglagens bestämmelser och att bostadsanpassningsbidraget syftar till individuella anpassningar med hänsyn till den enskildes särskilda behov. Övriga former av bostadsanpassning bör bedömas som sådan generell anpassning av bostäder som föreskrivs i plan- och bygglagen.

Kammarrätten gick därefter in på bygglagstiftningen i den lydelse som gällde före den 2 maj 2011 och dess krav på att bostäder ska vara tillgängliga för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Kammarrätten redogjorde vidare för avsnitt 3:143 Boverkets byggregler (BBR 2008). Där anges att tillgängliga och användbara dörrar och portar ska utformas så att de lätt kan öppnas. I ett allmänt råd till avsnittet sägs att dörrar som ska vara tillgängliga och användbara bör förses med automatisk dörröppnare om de har dörrstängare eller är tunga. Dessa regler, fortsatte kammarrätten, trädde i kraft den 1 juli 2008. Enligt övergångsbestämmelserna får äldre bestämmelser tillämpas bland annat på arbeten som kräver bygganmälan och för vilka bygganmälan gjorts före den 1 juli 2009.

Av utredningen i målet framgick att bygglov hade meddelats för tillbyggnaden av husets entré den 4 april 2008 och att bygganmälan hade inkommit i samband

med ansökan om bygglov. I bygglovsbeslutet hade angetts att sökanden ansvarade för att byggnadsarbetet skedde enligt gällande lagstiftning. Kammarrätten konstaterade att det i målet var fråga om ett bygglov som hade meddelats och en bygganmälan som hade gjorts innan BBR 2008 hade trätt i kraft. Då övergångsbestämmelserna till BBR 2008 öppnade en möjlighet att tillämpa äldre bestämmelser även om bygganmälan gjorts efter att BBR 2008 trätt i kraft fick övergångsbestämmelserna även ges den innebörden att bestämmelserna i BBR 2008 inte var tillämpliga när bygganmälan skett före ikraftträdandet. Kammarrätten ansåg därför att det ansvar som i bygglovsbeslutet hade ålagts sökanden att vid byggnadsarbetet följa gällande lagstiftning därmed inte kunde omfatta bestämmelser i BBR 2008. Prövningen i målet om bostadsanpassningsbidrag skulle därmed ske utifrån Boverkets äldre byggregler.

Av praxis (bland annat Kammarrätten i Sundsvall i dom den 5 juni 2003 i målnummer 1716-2002, Kammarrättens i Göteborg dom den 15 juni 2000, målnummer 6714-1999 respektive den 20 juli 2007, målnummer 752-07) framgick, konstaterade kammarrätten, att automatiska dörröppnare till bostäder, enligt äldre bestämmelser, inte hade ansetts som sådana generella åtgärder som bidrag inte kunde lämnas för. Kammarrätten fann inte skäl att i detta fall avvika från angiven praxis. Kammarrätten ansåg därför att den sökta åtgärden i form av installation av automatisk dörröppnare inte var en sådan generell åtgärd som bostadsanpassningsbidrag inte kunde lämnas för. Då det inte heller hade framkommit annat än att den aktuella åtgärden var nödvändig för att klagandens bostad skulle vara ändamålsenlig för henne saknades det skäl att ändra förvaltningsrättens domslut. Kammarrätten avslog kommunens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-05-04, målnummer 3900-11.

Ta bort trösklar

I det närmast följande referatet från Kammarrätten i Göteborg, målnummer 472-1997, fann kammarrätten att med hänsyn till bostadens karaktär i en byggnad med dels servicebostäder för äldre, dels gruppbofästigheter för åldersdementa så var behovet av att ta bort en dörrtröskel en sådan generell anpassning som skulle beaktas inom ramen för andra regelsystem. Bostadsanpassningsbidrag kunde därför inte beviljas.

Rättsfall om att ta bort tröskel

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bidrag för att ta bort en tröskel till en lägenhetsdörr inom en bostad i en byggnad med dels servicebostäder för äldre, dels gruppbofästigheter för åldersdementa. Huset hade uppförts 1993. Kommunen ansåg att det måste betraktas som en generell anpassning att byggherren i samband med nybyggnation av servicebostäder/gruppbofästigheter för åldersdementa ser till att blivande hyresgäster kan ta sig in och ut ur sin bostad i enlighet med tillgänglighetskraven i plan- och bygglagen. Byggherren måste vara medveten om att denna kategori av hyresgäster ofta har eller kan få någon form av rörelsehinder, vilket vanligen innebär att man får behov av rullator eller rullstol för att kunna ta sig fram.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten anförde inledningsvis följande. Bostadsanpassningsbidrag kan enligt 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag endast utgå för individuell anpassning av den funktionshindrades bostad. I lagen ges däremot inte någon möjlighet att bevilja bidrag för en generell anpassning (jämför Boverkets handbok BAB avsnitt 6.3.2). Kraven på generell anpassning ska, i samband med ny- och

ombyggnation, i stället beaktas enligt regler i bland annat plan- och bygglagen.

Kammarrätten kom fram till att med hänsyn till bostadens karaktär (en lägenhet i en bostadsfastighet som innehöll servicebostäder för äldre och gruppboende för åldersdementa) var behovet av att ta bort en dörrtröskel en sådan generell anpassning som skulle beaktas inom ramen för andra regelsystem och för vilken bostadsanpassningsbidrag inte kunde utgå. Kommunens överklagande bifölls därför.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1998-06-25, målnummer 472-1997.

Lämplig höjd på toalettstol och armstöd till denna

Av det närmast följande referatet av en dom från Kammarrätten i Göteborg, målnummer 8053-08, framgår att toalettstolsarmstöd samt toalettstol med funktionell höjd i ett särskilt boende som avses i 5 kapitlet 5 § socialtjänstlagen (2001:453) har setts som sådana generella åtgärder som ska beaktas inom ramen för andra regelsystem och som bostadsanpassningsbidrag inte kan utgå för. Observera att kammarrätten inte hänvisar till just plan- och bygglagstiftningen.

Rättsfall om toalettstol i ett särskilt boende

En person som bodde i ett särskilt boende enligt 5 kapitlet 5 § socialtjänstlagen ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en toalettstol med en funktionell höjd om 46 centimeter och uppfällbara armstöd på var sida om toalettstolen. Huset var uppfört 1993.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att det var fråga om generella åtgärder som låg vårdboendet.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas. Dels för att åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig. Dels för att syftet med lagen är att tillförsäkra medborgarna en funktionell bostad. Dels för att vårdboendet rent faktiskt inte var anpassat efter kvinnans behov.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att sökanden hade flyttat från ett seniorboende till ett vårdboende. För dem som bor på ett vårdboende har livet gått in i ett annat skede med ett beroende dygnet runt av andras hjälp för att klara vardagslivets aktiviteter. På vårdboenden är behovet av hälso- och sjukvård framträdande. Därför bör, anförde kommunen, högre krav ställas på generella åtgärder i fråga om tillgänglighet när hygienutrymmen utformas så att de kan användas av till exempel rullstolsburna personer som behöver assistans från båda sidor.

Vad sökanden anförde vid kammarrätten

Sökanden anförde att vårdboendet hade installerat armstöd med sittring. Armstöden var dock för breda och för höga för att hon skulle kunna använda dem som stöd när hon skulle resa sig upp från toalettstolen.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten anförde inledningsvis att det var ostridigt i målet att åtgärden var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för sökanden. När det så gällde frågan om åtgärden var en sådan generell anpassning som bostadsanpassningsbidrag inte kan beviljas för anförde kammarrätten följande. Sökanden bor på ett vårdboende som är ett sådant särskilt boende som avses i 5 kapitlet 5 § socialtjänstlagen. För att få plats i ett särskilt boende krävs

att man beviljas detta som en biståndsinsats enligt 4 kapitlet 1 § samma lag. Särskilda boenden är inrättade för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. Det är rimligt att hygienrum i sådana bostäder i regel är tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelseförmåga. Med hänsyn till att sökandens bostad är av denna speciella karaktär anser kammarrätten att toalettstolsarmstöd som kan justeras efter individuella behov samt toalettstol med funktionell höjd är sådana generella åtgärder som ska beaktas inom ramen för andra regelsystem. Kammarrätten ansåg alltså att bostadsanpassningsbidrag inte kunde beviljas och biföll därför kommunens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2009-06-12, målnummer 8053-08.

Bredda dörren till ett förråd för boende i en gruppboende

I en dom från Kammarrätten i Jönköping, målnummer 669-04, som refereras närmast nedan, ansågs det inte vara en generell åtgärd att bredda dörren till ett gemensamt förråd för boende i en gruppboende. Det fanns därför förutsättningar för att bevilja bostadsanpassningsbidrag.

Rättsfall om att bredda dörren

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att bredda dörren till ett gemensamt förråd för boende i en gruppboende. En parcykel skulle förvaras i förrådet.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Länsrätten avslog överklagandet med motiveringen att alla som bodde i gruppboendet kunde utnyttja parcykeln om de hade möjlighet och ville och att åtgärden var att anse som en sådan generell anpassning som inte bör stödjas med bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten.

Vad kommunen anförde vid kammarrätten

Kommunen anförde bland annat att parcykeln användes flitigt av alla boende och att den var gemensam och därmed av allmän karaktär. För sådan utrustning, menade kommunen, har den som bedriver verksamhet i gruppboenden ansvaret att ordna så att behoven blir tillgodosedda. Finansieringen för kostnader i samband med förvaring av gemensam eller allmän utrustning på gruppboenden ska ske på något annat sätt än genom bostadsanpassningsbidrag, anförde kommunen.

Boverkets remissvar

Boverket yttrade sig i målet enligt följande.

Gruppboendet och förrådet uppfördes i enlighet med bygglov som meddelades 1988. Av då gällande byggregler, SBN 80, föreskrift 71:32, framgår att det till en bostadslägenhet ska höra ett lämpligt placerat och utformat förrådsutrymme som ska vara torrt men inte nödvändigtvis varmt. Passagemåttet, det vill säga förrådsdörrens bredd, framgår inte. En jämförelse får därför göras med mått avseende entrédörr. Måttet på en entrédörr utgör det högsta kravet i bestämmelserna, vilket enligt Boverket även får anses rimligt att tillämpa för förråd. I föreskriften 62:13, dörrar i bostäder, anges bland annat att i bostadslägenheter ska minst en entrédörr medge passage med rullstol. Vidare anges att entrédörren ska ha ett fritt passagemått av 0,80 meter och en friyta av 0,30 meter vid öppningsytan.

Aktuellt förråd har ett passagemått på 0,95 meter, vilket får anses generöst tilltaget och väl uppfylla de olika behov och krav som gruppboendet vid uppförandet kan ha haft och kunde förväntas ha på ett förråd. En breddning av

förrådsdörren kan därför inte anses utgöra en generell anpassning. Om klaganden är cykelns brukare och cykeln måste förvaras och laddas inomhus anser Boverket att bostadsanpassningsbidrag i och för sig skulle kunna beviljas för breddning av dörren.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning.

Parterna i målet är ense om att den sökta anpassningen är nödvändig med hänsyn till klagandens funktionshinder. Det har vidare inte framkommit något som ger anledning att ifrågasätta klagandens uppgifter om de krav som ställs på cykelns förvaring. Visserligen har det framkommit i målet att även andra boende i gruppboendet använder parcykeln. Det förhållandet att anpassningen skulle komma även övriga boende till godo påverkar dock inte bedömningen av klagandens rätt till sökt bidrag. Vid uppförandet av en gruppboende kan normalt förutsättas att vissa grundläggande anpassningar utförs för att anpassa bostaden till den grupp av funktionshindrade som bostaden är avsedd för. Ett överdimensionerat passagemått på förrådsdörren framstår emellertid inte som en sådan grundläggande anpassning. Det finns således förutsättningar för att bevilja bidrag. Överklagandet ska bifallas.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2005-09-14, målnummer 669-04. (En liknande bedömning gjorde samma domstol i dom 2005-09-14, målnummer 688-04.)

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

[Plan- och bygglag \(2010:900\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-bygglag-2010900_sfs-2010-900/?bet=2010:900)

[Plan- och byggförordning \(2011:338\) på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Plan--och-byggforordning-2011_sfs-2011-338/)

Publikationer

[Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2014/oversyn-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](#)

Inget bostadsanpassningsbidrag för att åtgärda byggnadstekniska brister

Bostadsanpassningsbidrag lämnas inte för åtgärder som löser byggnadstekniska brister. Med byggnadstekniska brister menas ursprungliga brister i byggnadens konstruktion och byggmaterial som får till följd att byggnaden avviker från vad som kan anses vara ett normalt utförande.

Rättsfall om att byta köksinredning

Bidrag lämnades inte för byte av köksinredning som hade fuktskadats på grund av en byggnadsteknisk brist och orsakat allergiska besvär.

Regeringsbeslut 1982-06-30, diarienummer B 885/82.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll

Bidrag lämnas inte för åtgärder som bedöms som normalt bostadsunderhåll, till exempel att byta ut eller reparera termostatreglerade kranar.

Bidrag lämnas inte för sådana åtgärder som bedöms som normalt bostadsunderhåll ([proposition 1978/79:100 bilaga 16 s. 51](#)). Exempel på normalt bostadsunderhåll är att byta ut eller reparera termostatreglerade kranar. Bidrag ska alltså inte lämnas för dessa kostnader även om bidrag har lämnats för installationen av kranarna.

Bidrag kan däremot lämnas för reparationer där bostaden har utsatts för onormalt slitage på grund av funktionsnedsättningen.

Se även webbsidan "Vissa reparationer kan ge bidrag" under "Relaterad information" om utrustning som anskaffats med stöd av bostadsanpassningsbidrag och som är så speciell och i vissa fall så tekniskt komplicerad att underhållet eller reparationen av den inte är att betrakta som normalt bostadsunderhåll.

Vid bedömningen av om en åtgärd är att betrakta som normalt bostadsunderhåll räcker det inte att se till åldern utan man måste ta hänsyn till slitaget i det enskilda fallet.

Rättsfall om byte av heltäckningsmattor

Kommunen

Kommunen beviljade bidrag för bland annat byte av heltäckningsmattor i trappa, lekrum, övre hall och tre sovrum. Med hänsyn till att mattorna var äldre än tio år lämnade kommunen endast bidrag med femtio procent av sökt belopp. Resterande belopp var enligt kommunen att hänföra till normalt fastighetsunderhåll som inte berättigade till bidrag.

Länsbostadsnämnden

Sökanden överklagade beslutet till länsbostadsnämnden och yrkade att beviljat bidragsbelopp skulle höjas.

Länsbostadsnämnden fann att den byggnadstekniska bedömningen i princip borde ligga på kommunen. I det aktuella ärendet fanns det dock inget yttrande från någon besiktningsman hos kommunen som klargjorde mattornas kondition. Allergikonsulentens yttrande var den enda tekniska bedömningen som fanns i besluts materialet. Enligt allergikonsulenten var samtliga mattor "fräscha och fina". Det fanns inte någon kommentar från kommunens sida som sade att allergikonsulentens bedömning var felaktig. Mot bakgrund av detta fann länsbostadsnämnden att bidrag skulle beviljas för mattorna utan reducering för underhåll. Överklagandet bifölls därför.

Boverket

Kommunen överklagade beslutet till Boverket.

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Enligt kommunen var länsbostadsnämndens beslut felaktigt då det grundade sig på ett medicinskt utlåtande, det vill säga allergikonsulentens. Generellt sett borde det byggnadstekniska bedömandet ligga på kommunen och inte bedömas av terapeuter och konsulenter, argumenterade kommunen. Mattornas skick och ålder torde bäst bedömas av kommunen och denna hade före sitt beslut låtit två

besiktningsmän besikta bostaden.

Boverkets bedömning

Boverket avslag kommunens överklagande med följande motivering. I princip bör den byggnadstekniska bedömning som sker i samband med ansökan om bostadsanpassningsbidrag åvila kommunen. Av handlingarna i ärendet framgår att kommunen före sitt beslut låtit besikta den aktuella bostaden, att kommunen dock underlåtit att tillföra ärendet ett skriftligt besiktningsutlåtande samt att allergi-konsulentens besöksrapport är det enda utlåtandet om mattornas skick som tillförts ärendet. Allergikonsulenten har bedömt dessa mattor som "fräscha och fina". Kommunen har å sin sida inte ens påstått att mattorna varit i dåligt skick. Med hänsyn till detta och då någon schablonmässig reducering på grund av mattornas ålder inte bör ske, finner Boverket i likhet med länsbostadsnämnden att bidrag för dessa åtgärder bör beviljas utan reducering för underhåll.

Boverket, beslut 1989-12-29, diarienummer 685-2669/89.

Rättsfall om byte av heltäckningsmattor

Bidrag lämnades inte till byte av heltäckningsmattor som var äldre än tio år och slitna. Åtgärden sågs som normalt bostadsunderhåll.

Regeringen, beslut 1990-04-19, diarienummer 89/1571/B.

Rättsfall om onormalt slitage till följd av en funktionsnedsättning

Sökanden var döv, utvecklingsstörd och hade ett självskadande beteende. Hon bodde i en hyreslägenhet i ett gruppbofästhus uppfört år 1990. Ansökan omfattade förstärkning av väggar i sovrummet, vardagsrummet, köket, hallen och toaletten, tapetsering av avtorkbar vinyltapet i samtliga rum, installation av okrossbara fönster i sovrummet och köket, flyttning av tre värmereglage samt reparation av golvmattan i vardagsrummet och badrummet.

Kommunen

Kommunen avslag ansökan med motiveringen att lagning av hål i golvmattor och väggar var att betrakta som reparationsåtgärder och övriga åtgärder som skyddsåtgärder.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten. Länsrätten avslag överklagandet med motiveringen att det inte kunde anses föreligga en sådan koppling mellan funktionshindret och de sökta åtgärderna.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Till stöd för sitt överklagande anförde sökanden bland annat att de sökta åtgärderna var nödvändiga för att möjliggöra ett självständigt boende.

Kammarrätten fann att sökandens funktionshinder var sådant att förstärkning av väggar, tapetsering med vinyltapet, flyttning av värmereglage samt installation av okrossbara fönster eller plastglas innanför befintliga fönster var nödvändiga åtgärder för att sökanden skulle vara tillförsäkrad en ändamålsenlig bostad. Överklagandet bifölls därför i denna del.

Kammarrätten fann vidare att reparation av golvmatta i vardagsrummet och badrummet var att anse som reparationsåtgärder. Men med hänsyn till byggnadens ålder kunde dessa dock inte anses som normalt bostadsunderhåll utan som nödvändiga åtgärder till följd av sökandens funktionshinder. Överklagandet bifölls därför även i denna del.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 1996-09-09, målnummer 4001-95.

Rättsfall om automatisk garageöppnare

En kommun beviljade bostadsanpassningsbidrag till en automatisk garageportöppnare med radiostyrning och en sändare. Utrustningen var avsedd att monteras på en ny port.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten och yrkade att bidraget borde täcka även en ny port. Den port han hade kunde inte utrustas med automatik.

Kommunen anförde vid länsrätten att den vid hembesök hade konstaterat att garageporten var en cirka 35 år gammal träport med en upphängningsanordning med så kallat öppet fjädersystem som av säkerhetsskäl inte används i dag.

Länsrätten avslog överklagandet. Enligt domstolen var ett byte av garageport att anse som normalt underhåll, eftersom porten var närmare 40 år och dess upphängningsanordning var potentiellt farlig.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten.

Boverkets remissvar

Kammarrätten inhämtade ett yttrande från Boverket som bland annat anförde att det inte finns några bestämmelser eller retroaktiva krav på befintliga manuella garageportar. Vidare anförde Boverket att vid bedömningen av om en åtgärd är att betrakta som normalt bostadsunderhåll, så räcker det inte att se till åldern i sig utan man måste ta hänsyn till slitaget i det enskilda fallet. Boverket anförde också att kommunen efter hembesök hade konstaterat att porten var en 35 år gammal träport som inte kunde försees med portautomatik, men att det i övrigt inte fanns några noteringar om portens slitage eller kondition.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Av det material som kommunen har åberopat i kammarrätten framgår i och för sig att det kan finnas risker med en garageport av det slag som klaganden har. Kammarrätten saknar dock anledning att ifrågasätta Boverkets uppgift att det inte finns några bestämmelser eller retroaktiva krav på befintliga manuella garageportar. Det finns inte heller någon utredning om garageportens skick. Kammarrätten saknar mot denna bakgrund anledning att göra någon annan bedömning än Boverket i frågan om det är nödvändigt att byta ut den befintliga garageporten på grund av bristande underhåll eller upprustning till dagens bostadsstandardförhållanden. Med hänsyn till utredningen och eftersom de sökta åtgärderna således inte behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen får sökanden anses berättigad till bidrag till en ny garageport med dörröppningsautomatik.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2008-09-11, målnummer 2013-2008.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Vissa reparationer kan ge bidrag \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/reparation-av-utrustning/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Inget bidrag om åtgärd behövs på grund av trångboddhet och liknande

Bidrag har inte lämnats när åtgärderna ansetts behöva utföras på grund av trångboddhet och liknande.

Rättsfall om att ställa i ordning ett sovrum

Kommunen

En familj med två vuxna och fyra barn, varav ett var svårt funktionshindrat, fick avslag på sin ansökan om bidrag för att inreda ett sovrum i källaren där ett syskon till det funktionshindrade barnet skulle bo. Bidrag hade beviljats för att ställa i ordning syskonets förra rum till ett sov- och träningsrum för det funktionshindrade barnet som tidigare hade sovit i föräldrarnas sovrum.

Familjen bodde i en småhusfastighet. I det övre boendeplanet fanns det fyra sovrum, ett vardagsrum, ett kök och ett badrum. I källarplanet fanns det TV-rum, lekrum, kontor, toalett, bastu, förråd, tvättstuga och pannrum.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som dock avslog överklagandet.

Kammarrätten

Länsrättens dom överklagades till kammarrätten som biföll överklagandet.

Regeringsrätten

Kommunen överklagade då till Regeringsrätten. Kommunen anförde bland annat att behovet av ytterligare ett sovrum berodde på att familjen var trångbodd och inte på att dottern var funktionshindrad.

Enligt Regeringsrättens mening hade familjens behov av att iordningställa ytterligare ett sovrum uppkommit av väsentligen andra orsaker än dotterns funktionshinder. Vid dessa förhållanden förelåg inte rätt till bostadsanpassningsbidrag för inredande av sovrummet i fråga. Kommunens överklagande bifölls därför.

Regeringsrätten, dom 1996-11-07, målnummer 5703-1995.

Rättsfall om extra badrum

En sjuontårig pojke som hade autism och djup utvecklingsstörning ansökte om bostadsanpassningsbidrag till ett badrum. Det fanns redan ett badrum i bostadsplanet i den villa som han bodde i tillsammans med sin mamma, pappa och två syskon.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Skälet var att kommunen ansåg att pojken inte skulle bli mer självständig med ett eget badrum.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten. Där anförde pojken genom sin mamma följande. Hans mentala nivå ligger mellan två och sju år. Han är impulsstyrd och saknar förmåga att förstå andras nivå. För att han ska fungera i den vardagliga verksamheten är det viktigt att hans morgon startar bra. Han kan inte vänta när han ska uträtta sina behov utan måste få tillgång till toaletten. Varje morgon har han ett strukturerat schema för hur morgontoaletten går till. En vuxen hjälper honom med toalett, dusch och tandborstning. Han vägleds och tränas. Målet är att få ett värdigt liv. Toalettbestyr är en viktig del i livet och här behöver han mycket träning. Han behöver lugn och ro samtidigt som övriga familjen har sina behov. Han klarar inte konfliktsituationer eller att familjen kommer i obalans.

Av ett intyg från en arbetsterapeut framgick följande. När pojken får en impuls att gå på toaletten kan han inte vänta utan måste komma dit omedelbart, oavsett om det är upptaget eller inte. Ofta kan denna impuls komma av att någon annan ska gå eller redan sitter på toaletten. Han har alltså ett behov av en egen toalett med ständigt fritt tillträde.

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas till en toalett med handfat. Detta med hänsyn till att pojken var i ständigt behov av att ha tillgång till toalett. Däremot ansåg länsrätten att det inte fanns behov av en duschplats.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som upphävde länsrättens dom och fastställde kommunens avslagsbeslut. Kammarrätten anförde att en familj på fem personer, varav två barn var i tonåren, fick anses ha behov av två toaletter oavsett funktionsnedsättning hos någon familjemedlem. Det befintliga badrummet hade redan anpassats för pojkens behov. Behovet av ytterligare en toalett hade uppkommit av väsentligen andra orsaker än hans funktionsnedsättning, ansåg kammarrätten. Något bostadsanpassningsbidrag beviljades därför inte.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-05-10, målnummer 7495-2006.

Rättsfall om extra badrum med toalett

En person som hade en tarmsjukdom ansökte om bostadsanpassningsbidrag för ett extra badrum med toalett. Sökanden bodde i ett enplanshus om fyra rum och kök samt badrum med duschkabin.

Kommunen

Kommunen ansåg att åtgärden behövde utföras av väsentligen andra orsaker än funktionsnedsättningen, nämligen familjesituationen.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Varannan vecka bodde de båda barnen, sju respektive åtta år, hos honom och han hade en särbo. Enligt ett intyg från en arbetsterapeut behövde mannen gå på toaletten ofta, särskilt på morgonen och förmiddagen, och han hade svårt att vänta någon längre tid innan han måste besöka toaletten. En läkare intygade att mannen hade besvär med diarré som krävde omedelbara toalettbesök.

Länsrätten ansåg att åtgärden inte var nödvändig, eftersom mannen hade tillgång till ett väl fungerande badrum med toalett i bostaden.

Kammarrätten

Mannen överklagade till kammarrätten. Kammarrätten redogjorde för Regeringsrättens dom i mål nr 5703-1995, se det första referatet på denna webbsida. Med hänsyn till Regeringsrättens uttalande i nämnda dom fann kammarrätten att behovet av att ordna ytterligare ett badrum med toalett hade uppkommit av väsentligen andra orsaker än mannens funktionsnedsättning. Han var därför inte berättigad till bostadsanpassningsbidrag. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-05-14, målnummer 438-2007.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 3777-2007.**

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Exempel på åtgärder och ROT-avdrag som prövats

I menyn finns exempel på åtgärder som har prövats av domstolar eller omfattas av förarbetsuttalanden. Exempelen är inte uttömmande utan visar på åtgärder som kan vara bidragsberättigande eller inte. Observera vidare att uppräknningen gäller åtgärderna som sådana. Det måste alltid göras en prövning av om alla förutsättningar för bidrag är uppfyllda, exempelvis av att behovet är styrkt.

I menyn finner du också en dom om ROT-avdrag och bostadsanpassningsbidrag.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Åtgärder för bland annat rehabilitering \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m_pa_Sveriges_riksdags_webbplats_lenk_till_anna_webbplats\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m_pa_Sveriges_riksdags_webbplats_lenk_till_anna_webbplats)

Bidrag kan ges till balkonger, inglasning av balkonger och till markiser

Det är möjligt att få bostadsanpassningsbidrag för balkonger och inglasning av balkonger samt markiser.

Till skillnad från vad som gäller för exempelvis altaner har nyuppförande av balkonger ansetts vara en bidragsberättigande åtgärd. Också inglasning av balkonger har ansetts kunna stödjas med bidrag. I de båda närmast följande referaten nedan ansågs dock att behovet inte var tillräckligt styrkt. I det tredje referatet ansågs sökanden berättigad till höjning av balkonggolvet.

Rättsfall om balkong

Sökanden som begärde bidrag för en balkong bodde i ett enfamiljshus i två plan tillsammans med sin man och en vuxen dotter. Hon önskade vädra mattor och sängkläder utomhus helst varje vecka. De saker som behövde vädras måste nu bäras genom hela huset på grund av husets planlösning. Till följd av sitt funktionshinder orkade hon inte göra det själv.

Regeringen fann att vad sökanden anförde om behovet av att vädra mattor och sängkläder inte kunde anses utgöra tillräckliga skäl för att medge bostadsanpassningsbidrag för en balkong.

Regeringen, beslut 1990-03-29, diarienummer B089/1789/B.

Rättsfall om inglasad balkong

En kommun avlog en ansökan om bidrag för att uppföra en inglasad balkong. Sökanden led av psoriasis och anförde bland annat följande. Hon behövde sola hemma som ett viktigt komplement till den medicinska ljusbehandling som hon genomgick på ett vårdcentrum. En balkong behövdes för att skydda henne mot insyn och inglasningen för att det skulle vara dragfritt och varmt.

I likhet med länsrätten fann kammarrätten att åtgärden inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden. Hennes behov av behandling kunde även tillgodoses på annat sätt. Hon var därför inte berättigad till det sökta bidraget.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-03-31, målnummer 12253-1994.

Rättsfall om att höja balkonggolvet

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att höja balkonggolvet.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Av utredningen framgick att hon inte klarade att förflytta sig utan hjälpmedel utan använde rullator både inomhus och utomhus. Dessutom hade hon svaghet i händerna. Enligt ett intyg utfärdat av en arbetsterapeut hade hon problem med att ta sig ut på balkongen med hjälpmedel på grund av nivåskillnaden mellan balkonggolvet och golvet i lägenheten i övrigt. Nivåskillnaden var enligt sökanden 15 centimeter, vilket kommunen inte hade motsagt.

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Det framgår att sökanden till följd av sina funktionsnedsättningar inte kan använda sin balkong i dess nuvarande utformning. I kravet på en lägenhets ändamålsenlighet som bostad för en person med funktionsnedsättning får anses ingå att även en tillhörande balkong ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt. Att utjämna nivåskillnaden mellan balkonggolvet och lägenhetsgolvet får därför anses vara en nödvändig åtgärd för att bostaden ska vara ändamålsenlig för sökanden. Hon är därför berättigad till bidrag. Överklagandet ska bifallas.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2008-08-25, målnummer 1584-2008.

Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för markiser.

Rättsfall om markiser

Regeringen fann, med hänsyn till att sökandens skada enligt läkarintyget innebar en avsevärd reduktion av kroppens egen förmåga att reglera värme och kyla, att bidrag borde lämnas till markiser utanför fönstren i köket och sökandens sovrum.

Regeringen, beslut 1991-01-10, diarienummer BO90/2625/B.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Centraldammsugare är i vissa fall bidragsberättigande

Bidrag kan under vissa förutsättningar lämnas för centraldammsugare. Men inte i samband med nybyggnad.

Rättsfall om centraldammsugare

För att bidrag ska lämnas för centraldammsugare krävs att det av relevanta intyg, till exempel intyg av en läkare på en astma- och allergiklinik, framgår att besvären är allvarliga. Vid bedömningen bör särskilt beaktas om besvären är kontinuerliga och kräver regelbunden medicinering och omfattande dammsanering samt om besvären trots medicinering uppkommer av dammsugning med vanlig dammsugare. Vidare ska det av handlingarna i ärendet framgå att bostaden är sanerad ur allergisynpunkt.

Regeringen, beslut 1990-11-29, diarienummer BO89/1226/B och BO90/681/B.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Dörrautomatik kan ge bidrag

Bidrag kan ges till dörrautomatik, det vill säga utrustning för automatisk öppning och stängning av dörrar.

Automatisk öppning och stängning av dörrar kan vara bidragsberättigande. Se till exempel en dom från Kamrarrätten i Sundsvall, 2003-06-05, målnummer 1716-02, och en dom från Kamrarrätten i Göteborg, 2012-05-04, målnummer 3900-11, som refereras på webbsidan "Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen".

Se också tre domar som refereras på webbsidan "Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag" (Kamrarrätten i Göteborg, 2004-08-17, målnummer 4067-2003, samt Kamrarrätten i Stockholm, 2007-11-19, målnummer 7750-2006, respektive 2011-03-21, målnummer 7023-2010).

Du finner nämnda webbsidor under "Relaterad information".

Bidrag för att ersätta en borttappad handsändare?

Kamrarrätten i Göteborg (målnummer 4169-16) har i ett mål om bostadsanpassningsbidrag bedömt att bidrag inte skulle beviljas för att ersätta en borttappad handsändare. Enligt kamrarrätten var det inte en sådan anpassningsåtgärd som avses i 6 § första stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag. Där anges bland annat att bidrag endast lämnas om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad. Här följer ett referat av domen.

Rättsfall om borttappad handsändare

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för en ny handsändare till ytterdörren och hissdörren i flerbostadshuset där han bodde. Sökanden hade tidigare beviljats bidrag för och använt en sådan handsändare men hade tappat bort den.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan. Kommunen ansåg att behovet hade uppstått på grund av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen, nämligen oaktsamhet. Enligt 6 § andra stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag lämnas inte bidrag om de sökta åtgärderna behöver utföras redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten ansåg inte att en eventuell oaktsamhet från sökandens sida kan utgöra skäl för att inte bevilja bostadsanpassningsbidrag. Förvaltningsrätten menade att bidrag borde beviljas.

Kamrarrätten

Kommunen överklagade till kamrarrätten. Kamrarrätten ansåg att åtgärden i första hand avsåg att täcka egendomsförlust till följd av oaktsamhet och att det inte var fråga om en sådan åtgärd för anpassning av bostaden som avses i 6 § första stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag. Något bidrag borde därför inte beviljas, ansåg kamrarrätten.

Kamrarrätten i Göteborg, dom 2016-12-28, målnummer 4169-16.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Syftet med lagen om bostadsanpassningsbidrag \[/sv/bab-handboken/Om-bostadsanpassning/Allmant-om-handboken/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/Generella-atgarder/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Elektrostatiskt luftfilter kan ge bidrag

Bidrag kan lämnas för elektrostatiskt luftfilter i ventilations- och luftreningssystem (regeringsbeslut 1988-04-28, diarienummer B 734/88).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Elsanering

Elsanering har inte ansetts vara en stödberättigad åtgärd i rättspraxis.

Rättsfall om elsanering

Kommunen

En kommun avslag en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för elsanering.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Länsrätten avslag överklagandet med motiveringen att enligt vedertagen praxis medges inte bostadsanpassningsbidrag för elsanering.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att det fanns olikheter i kommunernas handläggning och att hon därför borde ha en rimlig chans att få sin ansökan beviljad.

Kammarrätten avslag överklagandet och anförde inledningsvis följande.

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utreda hur bostadsanpassningsbidraget vid elöverkänslighet har beviljats i olika kommuner och om de åtgärder som har vidtagits haft några positiva effekter. När det gäller den senare frågan skulle Boverket höra Socialstyrelsen vars bedömning redovisas i en separat rapport (diarienummer 32-9581/95).

Socialstyrelsen anför att om kravet för att bostadsanpassningsbidrag ska ges ska vara att det ska föreligga belagda samband mellan exponering för elektriskamagnetiska fält och symtom är kunskapsläget fortfarande sådant att belagda samband saknas. Vidare anför Socialstyrelsen att den genomförda undersökningen visar att elöverkänsliga personer upplever en tydlig förbättring i fråga om funktionsförmåga och symtom i bostaden efter åtgärd. Socialstyrelsen framhåller att om bidrag till elsanering bedöms kunna utgå mot bakgrund av att elöverkänsliga personer upplever en klar "förbättring" av hälsotillståndet efter åtgärd bör en sådan sanering ske i samband med åtgärder utifrån en helhetssyn, där den elöverkänslige personens totala miljö beaktas.

Boverket har i ett yttrande till regeringen med anledning av Socialstyrelsens rapport framhållit att förändrad praxis av bidragsgivningen förutsätter att en författningsändring görs.

Regeringen har i propositionen 1996/97:1 med anledning av Boverkets yttrande uttalat bland annat följande (utgiftsområde 9, sidan 74). Enligt regeringens uppfattning visar de redovisade undersökningarna att det finns ett behov av att vidta ytterligare åtgärder för att förbättra kunskapsläget när det gäller elöverkänslighet. Regeringen bedömer emellertid att det inte är möjligt att, på grundval av de nu redovisade undersökningarna om elöverkänslighet och bostadsanpassning, lämna förslag om förändringar i reglerna om bostadsanpassningsbidrag.

Därefter gjorde kammarrätten följande bedömning.

För att bostadsanpassningsbidrag ska kunna beviljas ska det finnas en klar koppling mellan det åberopade funktionshindret och anpassningsåtgärderna. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionshindret. Då det inte är klarlagt att det finns ett samband mellan sådana symtom som sökanden besväras av och exponering av elektromagnetiska fält kan det inte anses styrkt att den åtgärd som hon har sökt bidrag för är nödvändig för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för henne. Rätt till bostadsanpassningsbidrag föreligger således inte. Regeringsrätten

meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Sundsvall, dom 1998-01-26, målnummer 1237-1997.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 1099-1998.**

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidrag kan ges för extra area

Bidrag kan lämnas för att anordna extra area för ett visst ändamål. Det kan till exempel gälla att ta delar av en hall i anspråk för att göra ett badrum större. Om omDispositioneringen inskränker på någon viktig boendefunktion kan bidrag beviljas för att anordna denna någon annanstans, exempelvis genom en tillbyggnad.

När det på grund av bostadens planlösning är omöjligt eller alltför kostnadskrävande att disponera om befintliga utrymmen, och det därför är nödvändigt att öka bostadens totala area, kan bidrag beviljas för en tillbyggnad.

För att bidrag ska beviljas för extra area i samband med nybyggnad krävs i princip att det rör sig om area utöver vad som kan anses tillhöra det normala boendet. Vidare måste den extra arean vara nödvändig med hänsyn till funktionsnedsättningen.

Rättsfall om klädkammare

Vid ombyggnad av ett hygienutrymme togs den befintliga klädkammaren i anspråk. Eftersom det inte gick att anordna ett nytt utrymme för klädförvaring inom den befintliga ytan på bottenvåningen så lämnades bidrag för tillbyggnad av garderobsutrymmen.

Regeringen, beslut 1990-04-19, diarienummer BO90/550/B.

Rättsfall om ett hygienutrymme

Kommunen

En kommun beviljade en sökande bidrag med 90.000 kronor för bland annat inredning av ett hygienutrymme inom den befintliga bostaden.

Länsrätten

Sökanden överklagade beslutet och yrkade att bidrag i stället skulle lämnas för en tillbyggnad med plats för ett hygienutrymme. Hon anförde att husets planlösning förstördes och att det blev väldigt trångt om hygienutrymmet inrymdes i den befintliga byggnaden. Hon bodde i en äldre villa på ett och ett halvt plan med toalett på övervåningen och badrum och tvättstuga i källaren. Enligt arbetsterapeuten behövde bostaden anpassas genom iordningställande av ett hygienutrymme med dusch, toalett och tvättstugefunktion i husets bottenplan.

Länsrätten fann att genom kommunens beslut så hade bidrag lämnats till den anpassning som var nödvändig för att göra bostaden ändamålsenlig för kvinnan. Rätt till ytterligare bostadsanpassningsbidrag förelåg därför inte.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som fastställde länsrättens dom.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1993-11-10, målnummer 5554-1993.

Rättsfall om ett badrum

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en tillbyggnad som bland annat skulle rymma ett badrum om 19 kvadratmeter.

Kommunen

Kommunen ansåg att behovet kunde tillgodoses genom att ett befintligt sovrum

om 10 kvadratmeter byggdes om till badrum.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade till kammarrätten. Där anförde hon bland annat följande. Hon måste ha hjälp med all hygien och kroppsvård, vilket medför att hon har två assistenter dygnet runt. Det måste finnas plats för dessa i badrummet. Kommunens förslag innebär att hon inte kan använda en duschbriks för att få hjälp med den viktiga hygien. Hon önskar även att kunna vara delaktig i tvätten av sina kläder. För att det ska vara möjligt måste det finnas utrymme för henne, hennes rullstol och assistenterna. Det kan inte vara meningen att assistenterna ska utsätta dem allihop för fara genom att behöva klättra över inredningen för att hjälpa till med toalettbesök.

Vad kommunen anförde vid kammarrätten

Kommunen anförde vid kammarrätten att det badrum som kommunen ansåg var bidragsberättigande skulle ha plats för dusch, duschbriks, toalett, handfat, hyllor, spegelskåp, tvättmaskin och torktumlare. Det fanns möjlighet att installera taklyft och ombyggnaden skulle medge att två assistenter fick fullgott arbetsutrymme vid omvårdnadsarbetet, såväl vid toalett och handfat som vid användandet av duschbriks. Utrymmet skulle även tillåta sökanden att medverka vid hantering av tvätt.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten anförde följande.

Nämnden har beviljat sökanden bostadsanpassningsbidrag för att ett befintligt sovrum om 10 kvadratmeter ska byggas om till badrum. För att sökanden ska kunna sköta sin personliga hygien och för att hennes behov även i övrigt ska kunna tillgodoses synes vara ostridigt att badrummet behöver ha plats för dusch, duschvagn/duschbriks, toalett, handfat, skåp, tvättmaskin, torktumlare, två assistenter, taklift och rullstol. Mot bakgrund av vad som krävs för att tillgodose sökandens behov framstår den åtgärd som nämnden beviljat som otillräcklig för att uppnå en tillfredsställande lösning. Det bör då även beaktas att sökanden, enligt vad hennes läkare uppgett, förutses bli ytterligare försämrad i sin sjukdom. Utredningen i målet visar inte att nödvändig förändring avseende badrum kan tillgodoses på annat sätt än i enlighet med ansökan. Några omständigheter i övrigt att beakta har kommunen inte framfört. Sammantaget finner kammarrätten därför att sökanden bör anses berättigad till bostadsanpassningsbidrag för en tillbyggnad där ett badrum om 19 kvadratmeter inreds.

Högsta förvaltningsdomstolen

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som meddelade prövningstillstånd. Kommunen anförde där bland annat följande. Kammarrätten har antagit att sökanden vid en försämring behöver mer personal och mer hjälpmedel för att hennes livssituation ska fungera. Detta är felaktigt. Kommunen har i sitt beslut tagit hänsyn till sökandens nuvarande och eventuellt kommande behov av hjälpmedel och assistans. Ingen brukare har mer än två assistenter för att klara av den dagliga livsföringen. De hjälpmedel som behövs och två assistenter får plats i det badrum som kommunen godkänt. Beslutet innebär således att sökandens nuvarande och framtida behov blir tillgodosedda. Tio kvadratmeter står sig väl i jämförelse med andra handikappanpassade badrum; exempelvis är badrummen i kommunens nybyggda äldreboenden 6,5 kvadratmeter.

Boverkets remissvar

Boverket yttrade sig i målet och anförde bland annat följande. Vid bedömningen av om kommunens alternativ innebär en fullgod anpassning kan vägledning hämtas i Svensk Standard, SS 91 42 21, "Byggnadsutformning-Bostäder-Invändiga mått".

Standarden anger tre tillgänglighetsnivåer, varav den högsta - höjd nivå - förbättrar tillgängligheten för stora grupper funktionshindrade och arbetsmiljön för vårdpersonal i hemmet. Eftersom personer med funktionsnedsättning har vitt skilda behov måste dock en bedömning göras i det enskilda fallet.

Enligt Svensk Standard bör ett hygienutrymme på höjd nivå - det vill säga med utökad tillgänglighet - uppgå till cirka åtta kvadratmeter. Andra exempel på badrum med mycket god tillgänglighet är utrymmen på nio kvadratmeter. Kommunens alternativ på tio kvadratmeter överstiger alltså ytmässigt utrymmen som ansetts ha en god eller mycket god tillgänglighet. Förslaget på badrum är relativt kvadratisk, vilket oftast är lättare att använda och erbjuder möjligheter till alternativ placering av inredning för att uppnå en optimal individuell funktion. Det framgår inte av intygen att sökanden eller assistenterna använder någon överflyttningsteknik eller hjälpmedel som skulle kräva mer golvyta än den som kommunens förslag omfattar.

Reissvar från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL

Även Sveriges Kommuner och Landsting yttrade sig i målet och anförde bland annat följande. Sökanden har inte visat nödvändigheten i den sökta åtgärden och det finns inte uppgifter som talar emot att det redan beviljade bidraget avseende badrum om tio kvadratmeter är tillräckligt för att bostaden ska bli ändamålsenlig för sökanden.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Högsta förvaltningsdomstolen inledde med att konstatera att frågan var om den åtgärd ansökan gällde var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden. Därefter redogjorde Högsta förvaltningsdomstolen för den rättsliga regleringen enligt följande. I 1 § lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. föreskrivs att lagen har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Enligt 6 § lämnas bostadsanpassningsbidrag för åtgärder för att anpassa bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för personen med funktionsnedsättning. Av bestämmelsens andra stycke framgår att bidrag dock inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade därefter att frågan om rätt till bostadsanpassningsbidrag ska avgöras med hänsyn till behovet hos personen med funktionsnedsättning och till bostadens ändamålsenlighet för den som ska bo där. Utgångspunkten vid en sådan bedömning är att den funktionshindrade ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt i sin bostad (proposition 1992/93:58 sidan 10 f.). Funktionsnedsättningen är alltså avgörande för vilka åtgärder som bidrag kan lämnas för. Det måste finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och anpassningsåtgärderna. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen (proposition 1992/93:58 sidan 18).

Därefter konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att det var ostridigt i målet att sökanden var i behov av en badrumsombyggnad. Av utredningen framgick att det badrum som kommunen föreslagit var ytmässigt större än badrum som anses ha god eller mycket god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. I det badrum som kommunen föreslagit skulle det finnas plats åt till exempel två assistenter och duschvagn samt eventuell taklyft. Ett badrum om 19 kvadratmeter kunde därmed, enligt Högsta förvaltningsdomstolen, inte anses vara nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden. Kommunens överklagande bifölls.

Högsta förvaltningsdomstolen, dom 2014-06-18, målnummer 2115-13.

Rättsfall om extra yta i samband med nybyggnad

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bidrag till extra yta i samband med nybyggnad.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade länsrättens dom till kammarrätten och anförde bland annat följande. Det framgick av Boverkets handbok att bidrag kan utgå till yta som går utöver det normala boendet. Det kunde inte anses tillhöra det normala boendet att fylla ett helt rum om tio till tolv kvadratmeter med träningsredskap eller att bygga ett badrum om 13 kvadratmeter. Sonen tog betydligt större plats än andra barn och familjen behövde därför extra ytor utöver de som finns i vanliga egnahemshus för lek med mera. De extra ytorna var nödvändiga för att sonen skulle kunna träna ordentligt och för att föräldrarna skulle orka med det merarbete som det innebär att ha ett gravt handikappat barn.

Boverkets remissvar

Kammarrätten inhämtade yttrande från Boverket, som anförde följande.

"För bidrag till extra yta vid nybyggnad krävs bl.a. att det rör sig om ytor som går utöver det normala boendet. Med "normalt boende" avser Boverket i detta sammanhang hur de flesta nybyggda egnahem för familjer av en viss storlek är utformade när det gäller den totala ytstandarden. Detta styrs bl.a. av de generella krav som gäller vid all nybyggnad av bostäder. Åtgärder för att uppfylla dessa krav kan inte stödjas med bostadsanpassningsbidrag (proposition 1992/93:58 s. 19). De generella kraven framgår av plan- och bygglagen (1987:10), lagen (1994:847) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m., förordningen (1994:1215) om tekniska egenskapskrav på byggnadsverk m.m. samt Boverkets byggregler (Boverkets författningssamling 1993:57 med senare ändringar).

Av 2 § nämnda lag om tekniska egenskapskrav och 12 § nämnda förordning om tekniska egenskapskrav framgår att bostäder ska vara tillgängliga och användbara för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Av 11 § nämnda förordning framgår vidare att bostäderna i skäligen utsträckning ska ha avskiljbara utrymmen för bland annat förvaring.

Enligt Boverkets byggregler ska rummen i bostäder i ett plan vara tillgängliga för en person som sitter i rullstol. Minst ett hygienrum ska möjliggöra toalettbesök för en person som sitter i rullstol och vara så utformat att det efter ändring finns plats för medhjälpare och separat duschplats, om sådan saknas från början. Vidare framgår att det i bostaden ska finnas utrymmen för förvaring och att det i närheten av bostadens entré ska finnas utrymmen för förvaring av barnvagnar, cyklar, utomhusrullstolar och dylikt.

Förutom de ovannämnda generella kraven har statens ekonomiska stöd till bostadsproduktionen haft viss styrande effekt på nybyggda bostäders ytstandard. I dag finns det inte längre något generellt bidrag att söka för nybyggnad av egnahem. Det stöd som gällde senast (ansökningstiden gick ut den 31 mars 2001) trädde i kraft i januari 1993 och reglerades i förordningen (1992:986) om statlig byggnadssubvention. Denna förordning anger att bidrag endast lämnas upp till 120 kvadratmeter per lägenhet.

Den planerade bostaden är ett vinkelhus i ett plan. Där ska finnas ett vardagsrum (24 kvadratmeter), ett allrum (20,5 kvadratmeter), ett kök (18,4 kvadratmeter), ett föräldrasovrum (13,4 kvadratmeter), ett sovrum för den funktionshindrade sonen (10,3 kvadratmeter), ett sovrum för dottern (10,3 kvadratmeter), ett badrum (13 kvadratmeter), en groventré med tvättfunktioner (11,2 kvadratmeter) samt extra toalett och hall. Vidare ska det finnas ett rum på tio kvadratmeter som är tänkt som förråd för sonens hjälpmedel och träningsredskap. Den totala bostadsytan är beräknad till 147,6 kvadratmeter. Vidare har familjen tänkt uppföra ett garage på

38,5 kvadratmeter.

Familjen har sökt bidrag för sammanlagt 25,5 kvadratmeter av ovannämnda ytor i bostadsdel och garage. Närmare bestämt för 5 kvadratmeter av badrummet, 15 kvadratmeter för hjälpmedel och träning samt 5,5 kvadratmeter av garaget. Såvitt framgår av ritning och arbetsterapeutens intyg fördelar sig de 15 kvadratmeter för hjälpmedel och träning enligt följande: tio kvadratmeter motsvarande det särskilda förrådet intill sonens sovrum, två kvadratmeter av allrummet och två kvadratmeter av köket. (Planeringen av resterande en kvadratmeter för hjälpmedel och träning har Boverket inte kunnat utläsa.)

Boverket anser att det hus som planeras generellt sett har en hög ytstandard. Bland annat är sovrummen genomgående relativt stora och den totala ytan för samvaro i vardagsrum är betydligt större än vad som behövs för en familj på fyra personer.

Enligt Boverkets bedömning kan familjen, som består av två vuxna och två barn, även med beaktande av sonens funktionshinder, få plats med de ytor som bidrag söks för inom en nyproducerad enplansvilla med en bostadsyta på i vart fall 110-120 kvadratmeter jämte garage och förråd om sammanlagt 28 kvadratmeter på tomten. Enligt Boverkets uppfattning avser inte de yrkade merytorna ytor över normalt boende. Något bidrag bör därför inte beviljas för de yrkade merytorna".

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten ansåg, mot bakgrund av utredningen i målet, särskilt Boverkets yttrande, att de aktuella merytorna inte avsåg ytor utöver normalt boende. De berättigade således inte till bostadsanpassningsbidrag. Överklagandet avslogs därför. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2002-06-17, målnummer 7745-2000.
Regeringsrättens underrättelse, målnummer 4557-2002.**

Se även webbsidan "Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård" och webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet". Där står det om bostadsanpassningsbidrag för extra area för att göra det möjligt med bland annat rehabilitering och hobbyverksamhet i hemmet.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/hobbyverksamhet/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Fjärrkontroll till villalarm kan ge bidrag

En fjärrkontroll till ett villalarm har setts som en bidragsberättigande nödvändig åtgärd i följande avgörande från Kammarrätten i Göteborg.

Rättsfall om bidrag till en fjärrkontroll till ett villalarm

En flicka i femtonårsåldern med lindrig utvecklingsstörning bodde i en villa med sin familj. Familjen hade ett larm inkopplat. För att flickan skulle kunna komma in i bostaden själv när larmet var påkopplat behövde hon en fjärrkontroll. Det fanns en sifferdisplay, men på grund av funktionsnedsättningen kunde flickan inte hantera denna. Hon var ensam hemma efter skolan.

Kommunen

Kommunen avslag ansökan om bostadsanpassningsbidrag till en fjärrkontroll med motiveringen att behovet inte var styrkt.

Förvaltningsrätten

Förvaltningsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kommunen argumenterade att det visserligen var utrett att flickans funktionsnedsättning medförde att hon behövde en fjärrkontroll för att hantera larmet. Däremot menade kommunen att det inte framgick av utredningen att funktionsnedsättningen medförde att det måste finnas ett larm i bostaden.

Kammarrätten konstaterade inledningsvis att frågan i målet var om en fjärrkontroll till villalarmet var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad. Därefter redogjorde kammarrätten för förarbetena där det slås fast att det ska finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och anpassningsåtgärderna. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. (Proposition 1992/93:58, sidan 18.)

Kammarrätten gick vidare med att konstatera att för att en bostad ska vara ändamålsenlig som bostad för personen med funktionsnedsättning så borde, enligt kammarrättens mening, i de fall det var möjligt, personen självständigt kunna ta sig in i och ut ur bostaden. Det var ostridigt att flickan inte självständigt kunde ta sig in i bostaden med befintligt larm. Kammarrätten ansåg att ett villalarm fick anses vara en normalt förekommande, inte onödig, fast funktion som tillförts bostaden. Det förhållandet som nämnden påtalat, att larmet i sig inte var nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad, föranledde inte någon annan bedömning. För att flickan skulle kunna ta sig in i huset var det nödvändigt med en fjärrkontroll till villalarmet. Mot denna bakgrund fann kammarrätten att den sökta åtgärden var nödvändig med hänsyn till flickans funktionsnedsättning. Kammarrätten avslag kommunens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 15 december 2011, målnummer 891-11.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Förråd för elrullstol kan ge bidrag

Att uppföra eller anpassa ett förvaringsutrymme för en elrullstol kan vara bidragsberättigande.

Att uppföra eller anpassa ett förvaringsutrymme för en elrullstol kan vara bidragsberättigande. (Du kan läsa mer om förvaring på webbsidan "Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård" som du bland annat finner under "Relaterad information".) Också isolering av ett förvaringsutrymme kan komma i fråga för bidrag, men enligt de tre domar som refereras nedan måste då prövas bland annat hur mycket rullstolen ska användas och hur den fungerar i kallt väder.

Rättsfall om isolerad uppställningsplats för elrullstol

Kommunen

En familj fick bostadsanpassningsbidrag för att ställa i ordning en skyddad uppställningsplats med laddningsmöjlighet för den åttaåriga dotterns elrullstol.

Däremot avslogs ansökan för isolering av uppställningsplatsen. Enligt arbetsterapeutens intyg var målsättningen med en elektrisk rullstol att ge flickan möjlighet till självständig förflyttning utomhus och förflyttning längre sträckor. Detta var av yttersta vikt för hennes fortsatta utveckling och begreppsbildning. Arbetsterapeuten intygade att det fanns behov av en väl skyddad uppställningsplats med laddningsmöjlighet och att omgivningstemperaturen borde överstiga fem plusgrader. Kommunen menade att behovet inte var kopplat till funktionshindret utan till kraven från hjälpmedelscentralen, som lånade ut rullstolen.

Länsrätten

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som inledningsvis konstaterade att det var ostridigt att flickan behövde en elrullstol för att kunna förflytta sig mer självständigt utomhus. Kammarrätten anförde vidare att flickans användningssätt av rullstolen och dess funktionsduglighet var avgörande faktorer för om bidrag kunde lämnas till ett isolerat förvaringsutrymme. Enligt kammarrätten visade utredningen att elrullstolen borde förvaras i ett isolerat utrymme för att ha optimala förutsättningar att upprätthålla en tillförlitlig funktion och inte underkastas kapacitetsminskning. Enligt kammarrätten torde flickans funktionshinder göra henne helt beroende av elrullstolen vid utomhusvistelse. Därigenom måste hon anses ha ett omfattande, i princip dagligt, behov av hjälpmedlet. Vidare anförde kammarrätten att stolens användbarhet bland annat påverkades av att den på kort varsel var fullt funktionsduglig. Hennes låga ålder gjorde det särskilt viktigt att stolens tillförlitlighet/kapacitet inte begränsades. Av utredningen framgick det enligt kammarrätten att det var dessa funktioner som säkrades genom att rullstolen förvarades i ett isolerat utrymme. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2004-03-04, målnummer 2950-2002.

Rättsfall om isolerad uppställningsplats för elrullstol

En kvinna sökte bostadsanpassningsbidrag till en isolerad och uppvärmd uppställningsplats för sin elrullstol. Hon bodde i en villa med sin son. Elrullstolen behövde hon för att kunna vistas ute själv och för att kunna följa med sonen på olika aktiviteter. Hjälpmedelscentralen krävde att laddnings- och förvaringsplatsen skulle vara frostfri, torr och ha god ventilation i takhöjd.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att anpassningen inte var nödvändig med hänsyn till funktionshindret.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som ansåg att det fanns en klar koppling mellan hennes funktionshinder, behovet av elrullstol och de villkor som gällde för förvaring av elrullstolen och därmed behovet av ett isolerat förvaringsutrymme.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Av utredningen framgick följande. Det rådde inte någon tvist om att sökanden hade behov av elrullstol. I första hand skulle hon använda den under sommarhalvåret. Vintertid skulle hon använda den i mindre omfattning. Hon körde egen bil. Elrullstolar är avsedda att fungera ned till tjugo minusgrader. I kallt väder förlängs laddningstiden för batterierna och om de kyls ned inträder en viss kapacitetsminskning.

Kammarrätten kom fram till att det inte var nödvändigt att isolera förvaringsutrymmet med anledning av sökandens funktionshinder. Detta mot bakgrund av vad som upplysts angående dels omfattningen av sökandens avsedda användning av elrullstolen vintertid, dels rullstolens funktionsduglighet i kall väderlek. Kommunens överklagande bifölls därför.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2004-03-04, målnummer 1703-2002.

Rättsfall om isolering, värmeelement och belysning i ett förråd för en elrullstol

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att isolera ett förråd för elrullstol samt för värmeelement och belysning i detta.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som biföll överklagandet och alltså ansåg att åtgärderna var bidragsberättigande.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde där bland annat att kommunen hade västkustklimat, vilket innebar att temperaturen vintertid var betydligt varmare än i inlandet och de nordligare delarna av Sverige. Kommunens centralort med de viktigaste samhällsfunktionerna rymdes inom en radie av cirka 3,5 kilometer från klagandens bostad. Centrum låg cirka 2,7 kilometer (bilväg) från bostaden och till biblioteket var det cirka 3 kilometer, vilket bedömdes rymmas inom elrullstolens kapacitet även om den inte laddades optimalt. Kommunen menade att även om yttertemperaturen skulle sjunka till mellan 0 och 10 minusgrader under en längre tidsrymd så skulle elrullstolen kunna användas om än i något begränsad omfattning.

Vad sökanden anförde

Sökanden anförde vid kammarrätten bland annat att landstinget ställde krav som innebar att förvaringsutrymmets temperatur inte fick understiga 10 plusgrader på grund av kondensrisk och batteriladdning. Enligt hjälpmedelscentralen skulle det inte levereras någon elrullstol om inte uppställningsplatsen uppfyllde landstingets krav. Det vore oskäligt om hon inte skulle få tillgång till det hjälpmedel hon behövde på grund av att kommunens och landstingets krav på förvaring av elrullstol inte stämde överens.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten konstaterade inledningsvis att avgörande faktorer för bedömningen av om sökanden var berättigad till bostadsanpassningsbidrag var hennes användningssätt av elrullstolen och elrullstolens funktionsduglighet. Kammarrätten

menade att det faktum att landstinget uppställde vissa krav på förvaringen av elrullstolen inte kunde inverka på bedömningen av om sökanden skulle beviljas bidrag eller inte. I denna del hänvisade kammarrätten till de två domar från Kammarrätten i Sundsvall som refereras närmast ovan. Elrullstolar är konstruerade för att fungera ner till 20 minusgrader konstaterade kammarrätten vidare, men i kallt väder förlängs laddningstiden för batterierna och deras kapacitet minskar.

Därefter konstaterade kammarrätten att det var ostridigt i målet att sökanden var i behov av en elrullstol, men att sökanden och kommunen däremot inte var överens om behovets omfattning. Av utredningen framgick att sökanden gick utomhus med två kryckor, men att detta gav stora belastningar på axlar, armar och händer och att hon skulle få en elrullstol. Enligt kammarrätten fick sökanden anses ha ett i princip dagligt behov av att använda elrullstolen. Med hänsyn till vad som var upplyst om klimatförhållandena i kommunen och avståndet från sökandens bostad till viktiga samhällsfunktioner ansåg kammarrätten att sökanden borde kunna planera användningen på ett sådant sätt att den minskade kapaciteten och den längre uppladdningstiden inte inverkade i betydande mån på elrullstolens funktionsduglighet. Med beaktande härav så var, enligt kammarrättens mening, isolering av förråd för elrullstol samt värmeelement och belysning i detta förråd inte att anse som nödvändigt med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning. Hon var därför inte berättigad till bostadsanpassningsbidrag. Kammarrätten biföll alltså kommunens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2011-12-01, målnummer 788-11.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård \[sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_(länk_till_annan_webbplats)/)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_\(länk_till_annan_webbplats\)/\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_(länk_till_annan_webbplats)/)

Bostadsanpassningsbidrag för åtgärder i gemensamma utrymmen

Åtgärder i gemensamma utrymmen, till exempel en tvättstuga, kan vara bidragsberättigande.

Exempel på gemensamma utrymmen är tvättstuga, förråd och utrymmen för samvaro mellan de boende i ett bostadshus. Utgångspunkten vid bedömningen av om en anpassning är bidragsberättigande eller inte ska vara att den som har en funktionsnedsättning ska beredas möjlighet att leva ett i görligaste mån normalt liv i sin bostad. Om tvättstugan eller någon annan viktig bostadsfunktion är gemensam för flera lägenheter så kan bidrag beviljas för att göra den tillgänglig. (Ds Bo 1981:5 s. 44.)

I det referat som följer bedömde Kammarrätten i Sundsvall att en bostad var ändamålsenlig även om sökanden inte kunde besöka lägenhetens källarförråd.

Rättsfall om en bostad kan vara ändamålsenlig utan källarförråd

En person i sextioårsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag för bland annat en elektrisk dörröppnare till en dörr i källaren där ett lägenhetsförråd fanns.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att ett lägenhetsförråd normalt besöks under ett fåtal tillfällen under året. Det medförde enligt kommunen att en eldörröppnare inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och anförde att kommunens påstående att ett lägenhetsförråd besöks vid ett fåtal tillfällen under året är felaktigt. Har man en liten lägenhet utan klädkammare behöver man förvara en hel del i förrådet. Höst och vår ska sommar- och vinterkläderna byta plats och eftersom hon bara kunde ta ett fåtal plagg i taget på rollatorn blev det många turer. Jul och påsk var andra exempel. Hon hade ingen hemtjänst men anlitade en städfirma.

Förvaltningsrätten ansåg att sökanden borde beviljas bostadsanpassningsbidrag för en elektrisk dörröppnare. Domstolen pekade på att sökanden hade anført att hon ofta behövde besöka sitt lägenhetsförråd då lägenheten hade begränsade förvaringsmöjligheter. Med hänsyn till vad som hade framkommit om dels hennes svårigheter att öppna tunga dörrar, dels hennes behov av att besöka sitt lägenhetsförråd ansåg förvaltningsrätten att en elektrisk dörröppnare var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för henne. Förvaltningsrätten biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Enligt kammarrätten borde något bostadsanpassningsbidrag inte beviljas.

Kammarrätten slog fast att sökanden hade bevisbördan för att installationen av den elektriska dörröppnaren var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för henne. Vidare konstaterade kammarrätten att det fick anses ostridigt att sökanden på grund av sin funktionsnedsättning hade svårigheter att öppna dörren. Kammarrätten konstaterade vidare att hon ofta besökte förrådet för att hämta och lämna kläder och andra saker, bland annat prydnadsföremål.

Vid en samlad bedömning fann dock kammarrätten att sökanden inte visat att installationen var nödvändig för att hennes bostad skulle vara ändamålsenlig för henne. Kommunens överklagande bifölls. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2012-02-08, målnummer 1447-2011. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 1192-2012.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidrag kan lämnas för hissar, trappliftar och liknande

Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för installation av hissar, trappliftar och liknande i både flerbostadshus och småhus.

Bidrag kan lämnas för att underlätta förflyttning till och från bostaden, om behovet av anpassning inte kan tillgodoses på något annat sätt. Bidrag kan även lämnas om ett befintligt utrymme i bostaden behöver göras tillgängligt för den som har en funktionsnedsättning och behovet av anpassning inte kan tillgodoses i entréplanet genom en omDispositionering av det befintliga utrymmet eller genom en mindre tillbyggnad (detta blir närmast aktuellt i småhus).

Behovet av anpassning kan avse de primära bostadsfunktionerna (det vill säga utrymmen för sömn, hygien, samvaro och matlagning). Men det kan också avse exempelvis ett utrymme för sjukgymnastik eller hobbyverksamhet. Behovet av att som förälder med funktionsnedsättning kunna se till minderåriga barn kan vara ett skäl till att lämna bidrag för att installera en trapplift mellan våningsplanen. Likaså ska hänsyn tas till att ett barn med funktionsnedsättning måste kunna vistas i bostaden på ett sådant sätt att det inte blir utestängt från familjegemenskapen.

Rättsfall om installation av rullstolshiss

Bidrag söktes för installation av en rullstolshiss mellan våningsplanet och källarplanet i en suterrängvilla. Husets entréplan bestod av tre rum och kök. I källarplanet fanns rum som tillfälligt användes som sovrum. Familjen bestod av fyra personer - två vuxna och två minderåriga barn.

Regeringen fann att sökandens familjesituation medförde att hon även behövde tillgång till undervåningen. Bidrag borde därför lämnas för en lyftanordning mellan bostadsplanet och källarplanet.

Regeringen, beslut 1987-04-02, diarienummer B 1840/86.

Rättsfall om hiss för att se till barn (16 respektive 19 år) och motorskydd till vattenpump

En ensamstående man med två tonårsbarn ansökte om bostadsanpassningsbidrag för installation av en hiss till övervåningen i sin villa. Barnen var runt 15 respektive 18 år. Mannen var rullstolsburen.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att bottenvåningen rymde alla nödvändiga funktioner.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten. Där anförde han att barnen bodde på övervåningen och att han ville ha en hiss för att få bättre kontroll och tillsyn över barnens situation. Kommunen argumenterade att tillsyn av nästan vuxna barn inte var skäl för bidrag. Länsrätten delade kommunens bedömning att något bidrag inte borde beviljas och avslog överklagandet.

Kammarrätten

Mannen överklagade till kammarrätten och framförde där även behovet av att få tillgång till förvaringsutrymmet och motorskyddet till vattenpumpen i

säkerhetsskåpet på övervåningen. Motorskyddet kunde slås ut vid åskväder. Om det hände när han var ensam hemma skulle han bli utan vatten.

Kammarrätten ansåg att barnen, nu 16 respektive 19 år, inte kunde anses ha samma behov av tillsyn som minderåriga barn. Att själv kunna återställa motorskyddet till vattenpumpen, om detta eventuellt skulle slås ut vid åskväder, kunde enligt kammarrättens mening inte heller anses vara nödvändigt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för mannen. Kammarrätten avlog överklagandet.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2007-10-29, målnummer 79-2007.

Rättsfall om trapplift för att nå matkällaren, kylan, frysen, pannrummet och jordfelsbrytaren

Bidrag söktes för en trapplift mellan bottenplanet och källarplanet för att kunna nå matkällaren, kylan, frysen, pannrummet och jordfelsbrytaren i källaren.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Länsrätten avlog överklagandet med följande motivering. Det får anses nödvändigt att ha möjlighet att nå nämnda funktioner för att bostaden ska vara ändamålsenlig för personer med funktionsnedsättning. Sökanden bor dock inte ensam i sin bostad och har därför möjlighet att få hjälp med att nå dessa funktioner. Sökanden får därför anses tillgodosedd med de kyl- och frysmöjligheter som finns i bostadens bottenplan.

Kammarrätten

Kammarrätten instämde i länsrättens bedömning och ändrade därför inte den överklagade domen.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1994-05-16, målnummer 1349-1994.

Rättsfall om bidrag för att nå arbetsrum, kunna kontrollera element och för att kunna byta proppar

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en rullstolshiss till det övre våningsplanet och för att flytta ett utvändigt huvudproppskåp. Han var rullstolsburen och hade partiell förlamning i armarna. Han var ensamstående och bodde i ett äldre hus i två plan. Bottenplanets yta uppgick till cirka 120 kvadratmeter och bestod av fyra rum och hall samt kök och badrum.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Där anförde han bland annat följande. Han behövde ett arbetsrum i övervåningen och behövde även komma dit för att kontrollera bland annat elementen. Proppskåpet fanns på tomten cirka femton meter från huset. Han ville ha det flyttat till husets veranda.

Länsrätten fann att åtgärderna inte var nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden och avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som delade länsrättens bedömning och alltså inte ändrade den överklagade domen. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-06-12, målnummer 3991-1995.
Regeringsrätten, målnummer 3944-1995.**

Rättsfall om stoltrapphiss

En person med funktionsnedsättning som bodde tillsammans med sin hustru i ett egnahem ansökte om bidrag för att installera en stoltrapphiss mellan entréplanet och övervåningen där makarnas sovrum fanns.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att det fanns ett arbetsrum på entréplanet som kunde göras om och användas till sovrum.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten och anförde bland annat att arbetsrummet var för litet för att rymma två sängar, respirator med mera och att det fanns ett badrum och en klädkammare i anslutning till sovrummet på övervåningen vilket gjorde att han kunde klara av sin hygien själv.

Länsrätten avlog överklagandet. Länsrätten ansåg att arbetsrummet, som var 10,7 kvadratmeter stort, borde kunna rymma mannens säng och den utrustning som han behövde på grund av sin sjukdom. Den omständigheten att hans hustru fick sova på övervåningen påverkade enligt länsrätten inte bedömningen, eftersom mannen hade en ringklocka som han kunde använda om han behövde hjälp mitt i natten. Länsrätten fann därför att en installation av en stoltrapphiss inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för mannen och avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten och anförde där att han behövde ständig uppsikt för att motverka andningsuppehåll och syrebrist. Respiratorn kunde inte helt motverka hans spontana andningsuppehåll. Respiratorns larmsignal kunde inte uppfattas i en annan del av huset och själv hörde han den inte. Enligt ett läkarintyg måste hustrun finnas i närheten nattetid vilket kunde åstadkommas endast om mannen vistades i sovrummet på övervåningen. Alternativet var enligt läkaren institutionell vård.

Kammarrätten fann, särskilt med beaktande av nämnda läkarintyg, att makarna borde ha ett gemensamt sovrum för att mannens tillsynsbehov skulle kunna tillgodoses nattetid. Eftersom ett gemensamt sovrum verkade kunna anordnas endast på övervåningen var installation av en trapphiss en nödvändig åtgärd för att bostaden skulle bli ändamålsenlig för mannen. Överklagandet bifölls därför.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2000-03-24, målnummer 4890-1999.

Rättsfall om trapphiss för att kunna använda duschen

En man i 70-årsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en trapphiss till bostadens övervåning där duschen fanns. Mannen och hans fru hyrde ett parhus.

Kommunen

Kommunen beviljade bidrag med 60 000 kronor plus moms för ett hygienrum med dusch på entréplanet.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten.

På entréplanet fanns köket, mannens sovrum, vardagsrummet och en liten toalett. På övervåningen fanns fruns sovrum och en toalett med duschutrymme.

Kommunen ansåg att duschutrymmet på övervåningen var olämpligt. Hela hygienrummet var på cirka tre kvadratmeter med snedtak och hade därför inte normal ståhöjd på alla ställen. Dörröppningen var enligt kommunen för smal, 70 centimeter, för att man skulle kunna föra in hjälpmedel om detta skulle bli aktuellt. Kommunen ville omdisponera vinkeldelen av vardagsrummet, som var på

21,6 kvadratmeter, för ett hygienrum med dusch som skulle bli fyra kvadratmeter. Resten av vardagsrummet skulle bli sovrum för mannen, och hans nuvarande sovrum på 15,5 kvadratmeter skulle bli vardagsrum.

Mannen anförde att duschutrymmet på övervåningen var fullt godtagbart. Han satt på en stol när han duschade. Vidare uppgav mannen att hans besvär - han hade en lungsjukdom, hjärtsvikt och diabetes - gjorde att han inte skulle kunna vistas på ett ställe där det pågick ombyggnad.

Länsrätten ansåg att mannen borde beviljas bidrag för installation av trapphiss. Enligt ett kostnadsförslag uppgick kostnaden till 65 000 kronor plus moms.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som fann att installation av en stoltrapphiss var nödvändigt för att mannen skulle kunna använda duschen på övervåningen. Vid bedömningen av om bostaden skulle kunna anses ändamålsenlig för mannen efter en sådan installation skulle hänsyn tas till familjens övergripande behov av en funktionell bostadslösning, anförde kammarrätten, och tillade att detta kunde innebära att inte alltid den billigaste lösningen valdes.

Kammarrätten anförde vidare följande. Mannens bostad skulle behöva relativt omfattande ombyggnadsåtgärder om den lösning kommunen förordar väljs. Det normala är att en sådan lösning med ett anpassat entréplan enbart väljs då det rör omdisponeringar av befintliga utrymmen eller mindre tillbyggnader, främst i småhus. Vid en samlad bedömning och med beaktande av mannens sjukdomsbild och de svårigheter en omfattande ombyggnad skulle medföra för honom anser kammarrätten att bidrag för skäligen kostnad för installation av stoltrapphiss ska beviljas. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2007-06-12, målnummer 86-2005.

Rättsfall om trapphiss

En person som bodde i en hyreslägenhet i två plan ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en trapphiss till det övre planet. På det nedre planet fanns kök, hall, sovrum och ett hygienutrymme. På det övre planet fanns ytterligare ett hygienutrymme samt ett allrum och ett sovrum.

Kommunen

Kommunen avslag ansökan. Enligt kommunen var bostaden ändamålsenlig utan trapphiss, eftersom det fanns kök, badrum, toalett och sovrum på det nedre planet.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och framförde där bland annat att det inte fanns plats för en sittgrupp på det nedre planet. Förvaltningsrätten gjorde en synförrättning. I domen konstaterade förvaltningsrätten att bostadsutrymmena i det nedre planet i och för sig var förhållandevis begränsade. Där fanns dock, enligt förvaltningsrätten, utrymme för flera att sitta till bords i köket. Vidare var enligt förvaltningsrätten hallen möblerbar i viss utsträckning. Sammantaget fann förvaltningsrätten att det nedre planet innehöll sådana utrymmen att sökanden kunde få sina bostadsbehov tillgodosedda där på ett ändamålsenligt sätt. Bidrag borde därför inte beviljas.

Kammarrätten

Sökanden överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten. Enligt kammarrätten hade sökanden inte tillgång till alla primära bostadsfunktioner på det sätt som krävdes för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för henne. Enligt kammarrätten verkade det inte heller möjligt att åstadkomma det genom att disponera om befintliga ytor på det nedre planet. Kammarrätten menade därför att sökanden behövde ha tillgång till det övre planet för att lägenheten skulle bli ändamålsenlig som bostad för henne. Högsta förvaltningsdomstolen meddelade

inte prövningstillstånd.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2014-03-03, målnummer 3967-13. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 1752-14.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Hjälpmedel

I en kammarrättsdom prövades inte frågan om en varnings- och halkskyddsremsa mellan lägenhetsdörren och trappan var bidragsberättigande. Detta på grund av att sådana remsor kunde fås som hjälpmedel.

Rättsfall om hjälpmedel

Kommunen

En kommun avslag en persons ansökan om bostadsanpassningsbidrag för ett antal åtgärder. Beslutet motiverades bland annat med att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad. I fråga om en av de sökta åtgärderna, en varnings- och halkskyddsremsa mellan lägenhetsdörren och trappan, avslogs ansökan dessutom med motiveringen att sådana remsor kunde fås som hjälpmedel och därmed inte var någon bostadsanpassning.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som inte ansåg att det fanns särskilda skäl för valet av bostad.

Kammarrätten

Sökanden överklagade förvaltningsrättens dom till kammarrätten. När det gäller varnings- och halkskyddsremsan redogjorde kammarrätten inledningsvis för kommunens beslut i denna del. Därefter anförde kammarrätten att den förutsatte att behovet tillgodosågs på ett annat sätt och att den därför inte prövade rätten till bidrag till varnings- och halkskyddsremsa.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2014-01-03, målnummer 68-13.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Ljudisolering kan vara bidragsberättigande

I en dom från Kammarrätten i Göteborg den 20 juli 2016, målnummer 1432-16, kom domstolen fram till att bidrag skulle beviljas för ljudisolerande åtgärder i form av fönsterbyte och byte av balkongdörr.

Sökanden hade kraftig överkänslighet för ljud. Ett referat av domen följer nedan.

Rättsfall om ljudisolering

Förvaltningsrätten

Efter överklagande av kommunens beslut hade förvaltningsrätten kommit fram till att åtgärderna inte var nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig. Förvaltningsrätten pekade på att det inte fanns stöd för att det fanns buller utöver det normala i en stadsmiljö. Sakkunnig hade intygat behovet men menat att det inte gick att fastställa några referensvärden genom hörseltest. Eftersom befintliga fönster och balkongdörr hade en ljudreduktion som uppnådde de ljudkrav som följer av avsnitt 7:21 i Boverkets byggregler, BFS 2011:6, BBR, med ändringar och i avsaknad av referensvärden kom förvaltningsrätten fram till att det inte var nödvändigt att utföra aktuella ljudisolerande åtgärder.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Där anförde sökanden bland annat att Boverkets byggregler med avseende på ljudisolering av bostäder gäller för människors behov i genomsnitt och inte kunde tillämpas i detta fall. I ett läkarintyg från en överläkare, specialist i psykiatri, som åberopades i kammarrätten angavs att det var nödvändigt att sökanden fick maximal ljudisolering av fönster och dörrar i sitt boende.

Kammarrätten fann det styrkt att sökanden på grund av sin funktionsnedsättning hade behov av att lägenheten ljudisolerades och att sökta åtgärder var nödvändiga för att lägenheten skulle vara ändamålsenlig för sökanden.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2016-07-20, målnummer 1432-16.

Aggregat för luftkylning kan ge bidrag

Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för luftkylningsaggregat och luftkonditionering om de är att betrakta som fasta funktioner.

Rättsfall om luftkylningsaggregat

En rullstolsburen kvinna led av multipel skleros och enligt intyg försämrades hennes hälsa vid varm väderlek. Hon ansågs berättigad till bostadsanpassningsbidrag för installation av ett luftkylningsaggregat.

Boverket 1989-08-29, diarienummer 685-360/89.

Rättsfall om luftkonditionering

Sökanden hade multipel skleros och var rullstolsburen. I samband med varm väderlek försämrades han avsevärt och kunde då inte självständigt klara förflyttningar. Bostadsanpassningsbidrag lämnades till kostnaden för att installera en fast monterad luftkonditioneringsanläggning.

Regeringen, beslut 1990-12-13, diarienummer BO90/908/B.

Rättsfall om luftkonditionering

Sökanden led av astmabesvär och hade ett allvarligt lungemfysem. Hennes lungfunktion var så dålig att hon måste ha kontinuerlig syrgasbehandling även i hemmet. Enligt intyg av läkare mätte hon mycket bättre om temperaturen sommartid kunde hållas lite lägre inomhus och vintertid något så när konstant. För att uppnå detta ansåg länsrätten att det var nödvändigt att installera en luftkonditioneringsanläggning i hennes hem. Kammarrätten instämde i länsrättens bedömning.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1995-09-18, målnummer 9285-1994.

Rättsfall om luftkonditionering

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en fast luftkonditioneringsanläggning.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att behovet inte var styrkt.

Länsrätten

Inte heller länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade till kammarrätten och anförde bland annat följande. Av medicinska skäl behöver han en jämn och behaglig temperatur i sin lägenhet. Lägenheten är belägen på markplan in mot en innergård, och luftgenomströmningen är därför minimal. Korsdrag går inte att åstadkomma. Inomhusklimatet påverkas inte ens om alla fönster står på vid gavel och flera lösa fläktar är på.

Sökanden åberopade en skrivelse från arbetsledaren för hans personliga assistenter. Där angavs att inomhustemperaturen kraftigt överskridit det som får anses normalt, även då hänsyn tagits till det varma sommarvädret, och att personalen inte hade klagat på inomhusluften hos någon annan klient. Vissa dagar hade det varit över 40 grader i lägenheten och två assistenter hade varit tvungna att sjukskriva sig på grund av värmen.

Vad kommunen anförde

Kommunen gjorde bland annat gällande att lägenheten var extremt varm på sommaren och att problemet behövde åtgärdas redan av väsentligen andra orsaker än funktionshindret.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten gjorde följande bedömning. I målet är utrett att klaganden lider av en neurologisk sjukdom, att hans besvär försämras av att vistas i hög värme samt att hans bostad är extremt varm under vissa perioder på sommaren. Bostaden har utrustats efter hans behov på ett flertal sätt och det får därför anses vara av vikt att han inte behöver flytta därifrån. Kammarrätten finner därför att hans bostad behöver anpassas så att temperaturen normaliseras.

Fråga uppkommer då om temperaturnormalisering kan åstadkommas på något annat sätt än genom en fast luftkonditioneringsanläggning.

Stadsbyggnadsnämnden har lämnat skilda förslag på åtgärder, såsom korsdrag genom fönster, lösa fläktar eller en mobil kylanläggning. Kammarrätten finner uteslutet att lösa fläktar skulle kunna lösa problemet och det är upplyst att lägenhetens läge på markplan mot en innergård omöjliggör korsdrag. Vidare har förklarats att en mobil kylanläggning skulle försvåra klagandens förflyttning med rullstol. Med hänsyn till detta finner kammarrätten att en fast installation är nödvändig för att klagandens bostad ska vara ändamålsenlig.

Den återstående frågan är om problemen med värme i lägenheten behöver åtgärdas redan av andra skäl än funktionsnedsättningen. Kammarrätten gör i den delen bedömningen att det än så länge är relativt ovanligt att man installerar luftkonditioneringsanläggningar i bostäder i Stockholmstrakten och att det inte skulle vara nödvändigt att installera en sådan om inte klaganden hade haft sin sjukdom. Överklagandet ska bifallas.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2005-10-17, målnummer 8218-04.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Mekaniskt ventilationssystem

Högsta förvaltningsdomstolen har i ett mål bedömt att ett tekniskt system för att sökanden skulle kunna reglera inomhustemperatur och luftfuktighet var en nödvändig åtgärd för att bostaden skulle anses vara ändamålsenlig för henne.

Rättsfall

En person med multipel skleros ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera ett tekniskt system för att uppnå en jämn inomhustemperatur och luftfuktighet.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan. Enligt kommunen kunde den sökta åtgärden inte anses nödvändig för att sökanden skulle kunna nyttja bostaden på ett ändamålsenligt sätt.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till förvaltningsrätten som avlog överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten som biföll överklagandet och alltså ansåg att bidrag borde beviljas. Vid kammarrätten hade sökanden åberopat ytterligare läkarintyg. Kammarrätten fann det utrett genom de läkarintyg som åberopats att sökandens funktionsförmåga påtagligt försämrades av en inomhustemperatur utanför intervallet 19-20 grader och av hög luftfuktighet. Kammarrätten ansåg därför att bostaden behövde anpassas för att bättre möta sökandens behov. Det tekniska system för att uppnå en jämn inomhustemperatur och luftfuktighet som kommunen hade inhämtat uppgifter om var enligt kammarrätten nödvändigt för att sökandens bostad skulle vara ändamålsenlig som bostad.

Högsta förvaltningsdomstolen

Kommunen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som meddelade prövningstillstånd.

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen anförde att det var ostridigt att sökandens hälsotillstånd förbättrades av ett jämnare inomhusklimat. Enligt kommunen gav dock utredningen vid handen att sådana effekter inte kunde garanteras med de sökta åtgärderna. Åtgärderna torde innebära en kvalitetshöjning avseende inomhusklimatet, men lagens krav på att åtgärderna ska vara nödvändiga för ändamålsenligheten kunde enligt kommunen inte anses uppfyllt.

Boverkets remissvar

Boverket yttrade sig i målet. Av yttrandet framgick bland annat följande. Sökandens bostad är uppförd med självdragsventilation. I sådana bostäder är det vanligt att temperaturen varierar från rum till rum och även inom ett och samma rum. Det är tekniskt möjligt att reglera temperatur och därmed luftfuktighet samt drag för att göra sökandens bostad ändamålsenlig för henne. Mekaniska ventilationssystem har funnits i många decennier och har utvecklats väsentligt under åren. En lösning i form av ett mekaniskt styrkt ventilationssystem med till- och frånluftsvärmeåtervinning och ett integrerat kylbatteri samt rumstemperaturstyrning kan tillgodose sökandens behov. Boverket anser att sökanden ska beviljas bostadsanpassningsbidrag för dessa åtgärder.

Remissvar från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)

Även Sveriges Kommuner och Landsting yttrade sig i målet. Av yttrandet framgick bland annat följande. Sökanden har bevisbördan för att åtgärderna är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen. I detta måste anses ingå att den begärda

åtgärden också har den effekt som önskas. Även om det finns ett dokumenterat anpassningsbehov för att få till stånd ett inomhusklimat som är bättre anpassat till sökandens funktionsnedsättning framgår det inte av utredningen att den sökta åtgärden verkligen kommer att ge det önskade resultatet. Det är angeläget att inte ansökningar beviljas i fall där det inte är tämligen säkert att den sökta åtgärden leder till den åsyftade effekten. I annat fall kan man hamna i lägen där nya åtgärder visar sig nödvändiga och i värsta fall att den först utförda åtgärden visar sig vara förfelad med åtföljande fördyringar.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Högsta förvaltningsdomstolen slog inledningsvis fast att frågan att ta ställning till var om den åtgärd sökanden ansökt om var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för henne. Därefter beskrev Högsta förvaltningsdomstolen den rättsliga regleringen enligt följande. I 1 § lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. föreskrivs att lagen har till ändamål att genom bidrag till anpassning av bostäder ge personer med funktionshinder möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. Enligt 6 § lämnas bostadsanpassningsbidrag för åtgärder för anpassning av bostadens fasta funktioner i och i anslutning till den bostad som ska anpassas. Bidrag lämnas endast om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för den funktionshindrade. Av bestämmelsens andra stycke framgår att bidrag dock inte lämnas om de sökta åtgärderna behöver vidtas redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen.

Därefter konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att frågan om rätt till bostadsanpassningsbidrag ska avgöras med hänsyn till behovet hos personen med funktionsnedsättning och till bostadens ändamålsenlighet för den som ska bo där. Utgångspunkten vid en sådan bedömning är att personen med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så normalt liv som möjligt i sin bostad (proposition 1992/93:58 sidan 10 f.). Funktionsnedsättningen är alltså avgörande för vilka åtgärder som bidrag kan lämnas för. Det måste finnas en klar koppling mellan funktionsnedsättningen och anpassningsåtgärderna. Kopplingen ska vara så stark att åtgärderna kan bedömas som nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen (proposition 1992/93:58 sidan 18).

Därefter konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen följande. Av utredningen i målet framgår att sökandens hus har självdragsventilation, vilket medför att temperaturen varierar från rum till rum och även inom ett och samma rum. I läkarintyg från en specialist i rehabiliteringsmedicin och en specialist i neurologi anges att sökanden till följd av sin sjukdom är uttalat temperatur- och luftfuktighetskänslig. Av intygen framgår att besvären är av bestående karaktär och att hon försämras påtagligt funktionsmässigt om inomhustemperaturen inte håller sig inom ett visst snävt intervall eller om luftfuktigheten blir för hög. Bedömningen enligt intygen är att det är medicinskt motiverat att genomföra åtgärder för att sökanden ska kunna reglera inomhustemperatur och luftfuktighet. I likhet med kammarrätten finner Högsta förvaltningsdomstolen att utredningen ger vid handen att sökandens funktionsförmåga påtagligt försämras vid ojämna inomhustemperatur och hög luftfuktighet samt att den åtgärd hon sökt bidrag för kan tillgodose hennes behov. Det finns alltså en klar koppling mellan den sökta åtgärden och funktionsnedsättningen. Åtgärden måste därför anses nödvändig för att hennes bostad ska kunna anses vara ändamålsenlig för henne. Överklagandet ska därför avslås.

Högsta förvaltningsdomstolen, dom 2014-06-18, målnummer 1983-13.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för reservkraftaggregat

Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för reservkraftaggregat.

Men i det fall som refereras nedan ansågs inte behovet styrkt.

Rättsfall om reservkraftaggregat

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag till ett reservkraftaggregat som vid strömavbrott skulle driva bland annat sådana elektriska anordningar som hon tidigare hade beviljats bostadsanpassningsbidrag för.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten och anförde där bland annat att hon på grund av sitt funktionshinder var beroende av en oavbruten elförsörjning för att uppnå livskvalitet värd namnet. Aggregatet skulle tillförsäkra funktionen hos bland annat klimatanläggningen, specialtoaletten med automatisk spol- och torkfunktion samt garageporten och säkerställa att hon alltid hade ledljus.

Länsrätten ansåg att det aktuella reservkraftaggregatet var en fast funktion och gjorde sedan följande bedömning om nödvändigheten. För att bidrag ska beviljas för ett reservkraftaggregat bör det enligt länsrättens mening vara klarlagt att sökanden har ett oundgängligt behov av kontinuerlig strömförsörjning eller att boendeförhållandena eller andra omständigheter är sådana att det finns en större risk än normalt att råka ut för strömavbrott och att det erfarenhetsmässigt inte går att snabbt åtgärda eventuella fel. Utredningen visar inte att sökanden har ett oundgängligt behov av kontinuerlig strömförsörjning. Hon bor på landet men det har inte framkommit att risken för elavbrott i hennes fall skulle vara större än normalt eller att det av någon annan särskild anledning är nödvändigt att bostaden är utrustad med reservkraftaggregat. Länsrätten ansåg därför att något bidrag inte borde beviljas.

Kammarrätten

Sökanden överklagade länsrättens dom till kammarrätten som instämde i länsrättens bedömning. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Jönköping, dom 2002-01-25, målnummer 2389-2001.
Regeringsrätten, målnummer 1376-2002.**

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Enligt en dom kan bidrag ges även om ROT-avdrag beviljats

Enligt en kammarrättsdom kunde en person inte nekas bidrag för en åtgärd som han redan beviljats ROT-avdrag för. Nedan kan du läsa ett referat av domen.

Rättsfall om ROT-avdrag och bostadsanpassningsbidrag

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag för ett dusch- och toalettutrymme på den nedre våningen i sitt hus. Hans dotter hade svårt för att gå i trappor.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att mannen hade fått ROT-avdrag (alltså skattereduktion för reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad) och att avdraget enligt kommunen inte gick att kombinera med andra bidrag från kommunen, staten eller landstinget.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten konstaterade inledningsvis, med hänvisning till 67 kapitlet 13 c § inkomstskattelagen och proposition 2006/07:94, sidan 44, att det inte torde ha varit lagstiftarens avsikt att ROT-avdrag ska kunna utgå för arbete som avser åtgärder som bidrag lämnas för från kommun, landsting eller stat. Om bostadsanpassningsbidrag skulle lämnas även för arbetskostnaden för sökta åtgärder skulle detta, påpekade förvaltningsrätten, kunna medföra att mannen löper risk att bli återbetalningsskyldig för redan erhållet ROT-avdrag.

Därefter konstaterade dock förvaltningsrätten att målet inte gällde rätten till ROT-avdrag utan mannens rätt till bostadsanpassningsbidrag. Det finns inte någon bestämmelse i lagen om bostadsanpassningsbidrag som medför hinder mot att utge bostadsanpassningsbidrag för en åtgärd för vilken sökanden redan erhållit ROT-avdrag, anförde förvaltningsrätten. Inte heller i övrigt finns skäl för att avslå ansökan på den grund som kommunen har åberopat, menade förvaltningsrätten. Den påpekade vidare att det dessutom torde vara mer förmånligt att erhålla bostadsanpassningsbidrag än skattereduktion eftersom bostadsanpassningsbidrag, vid fullt bifall, skulle kunna täcka hela kostnaden för åtgärden. Förvaltningsrätten fann alltså att kommunen inte borde ha avslagit ansökan om bostadsanpassningsbidrag på den grunden att mannen erhållit ROT-avdrag för den aktuella åtgärden. Förvaltningsrätten upphävde därför kommunens beslut.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kammarrätten gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten hade gjort när det gällde frågan om medgivet ROT-avdrag utgör hinder mot att pröva en ansökan om bostadsanpassningsbidrag. Kammarrätten avslog därför kommunens överklagande i denna del.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2012-10-31, målnummer 761-2012.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Rättsfall om sensorstyrd blandare

I det mål som refereras nedan fann Kammarrätten i Göteborg att bostadsanpassningsbidrag kunde beviljas för en sensorstyrd blandare i badrummet.

Rättsfall om sensorstyrd blandare

En person med nedsatt minne på grund av demens ansökte om en sensorstyrd blandare i badrummet på övervåningen i villan där han bodde. Enligt intyg glömde han då och då att stänga av vattenkranen. Att vattnet stod och rann hördes inte ner till bottenvåningen där familjen mest vistades dagtid. Det fanns då risk för vattenskador och risk för att vattnet skulle stå och rinna så länge att vattnet i brunnen tog slut.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan. Enligt kommunen var åtgärden inte nödvändig för att sökandens bostad skulle vara ändamålsenlig för honom.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten.

Kommunen anförde att bostadsanpassningsbidrag inte kan lämnas för att förebygga vattenskada eller för att garantera vattentillgång. Den långsamma tillrinningen i brunnen kunde bedömas som en byggnadsteknisk brist, menade kommunen. Eftersom sökanden lämnades ensam i huset skulle den söka åtgärden inte lösa problemet då det fanns fler vattenkranar i huset.

Förvaltningsrätten ansåg att bidrag skulle beviljas. Enligt förvaltningsrätten var åtgärden nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för sökanden. Det kommunen hade anført om att bidrag inte lämnas för att förebygga vattenskada eller tillgodose vattentillgång kunde enligt förvaltningsrätten inte anses medföra att den söka åtgärden behövde vidtas av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassning. Inte heller den omständigheten att fastigheten hade andra kranar som skulle kunna lämnas obehövade utgjorde skäl för att vägra anpassning, menade förvaltningsrätten.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde där att det var enklare att låsa dörren till badrummet.

Sökanden anförde att han behövde gå på toaletten minst två gånger varje natt och att han inte skulle hitta till toaletten på undervåningen. Han anförde vidare att han aldrig var ensam hemma.

Kammarrätten gjorde samma bedömning som förvaltningsrätten.

Kammarrätten i Göteborg, dom 10 juli 2017, målnummer 1111-17.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574)

Åtgärder i utemiljön

Bidrag kan lämnas för olika typer av åtgärder i utemiljön. I menyn under rubriken "Utemiljö" finner du exempel på åtgärder som har prövats av domstolar eller omfattas av förarbetsuttalanden.

Exemplen är inte uttömmande utan visar på åtgärder som kan vara bidragsberättigande eller inte. Observera vidare att uppräkningsgälden gäller åtgärderna som sådana. Det måste alltid göras en prövning av om alla förutsättningar för bidrag är uppfyllda, till exempel av att åtgärden är nödvändig.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidrag kan ges till altaner, uteplatser, lekplatser

Bidrag kan ges för anordningar utanför huset som har samband med tillgängligheten till bostaden och till utrymmen som anknyter till den. Att göra en altan, lekplats eller uteplats tillgänglig kan alltså vara en bidragsberättigande åtgärd.

Bidrag kan lämnas för anordningar utanför huset som har samband med tillgängligheten till bostaden och utrymmen som anknyter till denna, uteplatser och dylikt (CU 1978/79:26, sidan 60). Att göra en befintlig altan, lekplats eller uteplats tillgänglig kan alltså vara en bidragsberättigande åtgärd. Bidrag lämnas däremot inte för anordnande av altan om det saknas en sådan (proposition 1973:1, bilaga 13 sidan 167).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_lenk_till_annan_webbplats/_1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m.m._pa_Sveriges_riksdags_webbplats_lenk_till_annan_webbplats/_1992-1574/?bet=1992:1574)

Bidrag kan ges för carport, garage och liknande

Att anpassa en biluppställningsplats, en carport eller ett garage kan vara en bidragsberättigande åtgärd.

Bidrag kan även lämnas för anpassning av biluppställningsplats, carport och garage vid såväl småhus som flerbostadshus. I samband med nybyggnad av bostadshus är bidraget dock begränsat till sådana merkostnader som uppkommer på grund av funktionsnedsättningen. Detsamma gäller om biluppställningsplats, carport eller garage saknas och ska uppföras vid ett redan befintligt bostadshus. I sådana fall lämnas alltså bidrag enbart för kostnader som går utöver kostnaden för en vanlig carport etc, även om sökanden har styrkt behovet. Om en befintlig carport etc. inte kan användas på grund av funktionsnedsättningen och det av olika skäl inte går att anpassa denna kan bidrag dock lämnas för hela kostnaden för att anordna en ny motsvarande funktion.

Rättsfall om carport

En person som bodde i en villa ansökte om bostadsanpassningsbidrag för bland annat en carport. Hon hade redan ett garage men den takbox hon hade på bilen för att kunna transportera sin rullstol tålde inte att utsättas för växlingarna mellan det kalla vinterklimatet och värmen i garaget.

Kammarrätten bedömde att carporten var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för kvinnan och ansåg därför att bidrag borde beviljas. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Sundsvall, dom 2001-11-26, målnummer 2192-2000.
Regeringsrätten, målnummer 7614-2001.**

Rättsfall om hårdgörning av biluppfart

En man anförde vid kammarrätten att han skulle beviljas bidrag för hårdgörning av ytterligare 40 kvadratmeter till biluppfarten till sitt hus. På grund av sin familjesituation behövde han komma åt bilen från båda sidorna. Ett löst underlag gjorde att han förlorade kontrollen över rörelserna på grund av sin extremt dåliga balans. Genom den anpassning som kommunen beviljat bidrag för begränsades tillgängligheten till endast den ena sidan av bilen. Han var gift och hade trillingar som var fyra och ett halvt år. Vid avfärd tillsammans med barnen var han tvungen att kunna öppna bildörren från båda sidorna, eftersom han måste placera barnen på plats i bilen och kontrollera att de satt ordentligt fastspända. Vid hemkomst måste han ta sig runt bilen för att öppna de barnsäkra bildörrarna. Under vinterhalvåret måste han kunna rengöra rutorna på båda sidorna av bilen. Han anförde vidare att det utrymme som länsrätten betecknat som garage inte var tillräckligt stort och att det sedan mitten av 1980-talet inte längre var betecknat som garage vid fastighetstaxeringen.

Kammarrätten fann att det område som avsågs med ansökan för hårdgörning var att betrakta som en biluppställningsplats, eftersom det befintliga garaget inte kunde användas för sitt ursprungliga ändamål. Med hänsyn till vad mannen upplyst om sitt funktionshinder och sin familjesituation fann kammarrätten att ytterligare hårdgörning var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för honom. Överklagandet bifölls därför.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1999-12-13, målnummer 1671-1999.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag_m_m)

Bidrag kan ges för eluttag vid parkeringsplats

Ett eluttag vid en parkeringsplats i anslutning till bostaden har ansetts vara en bidragsberättigande åtgärd enligt en dom från Kammarrätten i Jönköping.

Det har setts som en bidragsberättigande åtgärd att installera ett eluttag vid en parkeringsplats i anslutning till bostaden (Kammarrätten i Jönköping, dom 1994-09-12, målnummer 7079-1993).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Förråd för elrullstol kan ge bidrag

Att uppföra eller anpassa ett förvaringsutrymme för en elrullstol kan vara bidragsberättigande.

Att uppföra eller anpassa ett förvaringsutrymme för en elrullstol kan vara bidragsberättigande. (Du kan läsa mer om förvaring på webbsidan "Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård" som du bland annat finner under "Relaterad information".) Också isolering av ett förvaringsutrymme kan komma i fråga för bidrag, men enligt de tre domar som refereras nedan måste då prövas bland annat hur mycket rullstolen ska användas och hur den fungerar i kallt väder.

Rättsfall om isolerad uppställningsplats för elrullstol

Kommunen

En familj fick bostadsanpassningsbidrag för att ställa i ordning en skyddad uppställningsplats med laddningsmöjlighet för den åttaåriga dotterns elrullstol.

Däremot avslogs ansökan för isolering av uppställningsplatsen. Enligt arbetsterapeutens intyg var målsättningen med en elektrisk rullstol att ge flickan möjlighet till självständig förflyttning utomhus och förflyttning längre sträckor. Detta var av yttersta vikt för hennes fortsatta utveckling och begreppsbildning. Arbetsterapeuten intygade att det fanns behov av en väl skyddad uppställningsplats med laddningsmöjlighet och att omgivningstemperaturen borde överstiga fem plusgrader. Kommunen menade att behovet inte var kopplat till funktionshindret utan till kraven från hjälpmedelscentralen, som lånade ut rullstolen.

Länsrätten

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som inledningsvis konstaterade att det var ostridigt att flickan behövde en elrullstol för att kunna förflytta sig mer självständigt utomhus. Kammarrätten anförde vidare att flickans användningssätt av rullstolen och dess funktionsduglighet var avgörande faktorer för om bidrag kunde lämnas till ett isolerat förvaringsutrymme. Enligt kammarrätten visade utredningen att elrullstolen borde förvaras i ett isolerat utrymme för att ha optimala förutsättningar att upprätthålla en tillförlitlig funktion och inte underkastas kapacitetsminskning. Enligt kammarrätten torde flickans funktionshinder göra henne helt beroende av elrullstolen vid utomhusvistelse. Därigenom måste hon anses ha ett omfattande, i princip dagligt, behov av hjälpmedlet. Vidare anförde kammarrätten att stolens användbarhet bland annat påverkades av att den på kort varsel var fullt funktionsduglig. Hennes låga ålder gjorde det särskilt viktigt att stolens tillförlitlighet/kapacitet inte begränsades. Av utredningen framgick det enligt kammarrätten att det var dessa funktioner som säkrades genom att rullstolen förvarades i ett isolerat utrymme. Kommunens överklagande avslogs.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2004-03-04, målnummer 2950-2002.

Rättsfall om isolerad uppställningsplats för elrullstol

En kvinna sökte bostadsanpassningsbidrag till en isolerad och uppvärmd uppställningsplats för sin elrullstol. Hon bodde i en villa med sin son. Elrullstolen behövde hon för att kunna vistas ute själv och för att kunna följa med sonen på olika aktiviteter. Hjälpmedelscentralen krävde att laddnings- och förvaringsplatsen skulle vara frostfri, torr och ha god ventilation i takhöjd.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att anpassningen inte var nödvändig med hänsyn till funktionshindret.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som ansåg att det fanns en klar koppling mellan hennes funktionshinder, behovet av elrullstol och de villkor som gällde för förvaring av elrullstolen och därmed behovet av ett isolerat förvaringsutrymme.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Av utredningen framgick följande. Det rådde inte någon tvist om att sökanden hade behov av elrullstol. I första hand skulle hon använda den under sommarhalvåret. Vintertid skulle hon använda den i mindre omfattning. Hon körde egen bil. Elrullstolar är avsedda att fungera ned till tjugo minusgrader. I kallt väder förlängs laddningstiden för batterierna och om de kyls ned inträder en viss kapacitetsminskning.

Kammarrätten kom fram till att det inte var nödvändigt att isolera förvaringsutrymmet med anledning av sökandens funktionshinder. Detta mot bakgrund av vad som upplysts angående dels omfattningen av sökandens avsedda användning av elrullstolen vintertid, dels rullstolens funktionsduglighet i kall väderlek. Kommunens överklagande bifölls därför.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2004-03-04, målnummer 1703-2002.

Rättsfall om isolering, värmeelement och belysning i ett förråd för en elrullstol

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att isolera ett förråd för elrullstol samt för värmeelement och belysning i detta.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som biföll överklagandet och alltså ansåg att åtgärderna var bidragsberättigande.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde där bland annat att kommunen hade västkustklimat, vilket innebar att temperaturen vintertid var betydligt varmare än i inlandet och de nordligare delarna av Sverige. Kommunens centralort med de viktigaste samhällsfunktionerna rymdes inom en radie av cirka 3,5 kilometer från klagandens bostad. Centrum låg cirka 2,7 kilometer (bilväg) från bostaden och till biblioteket var det cirka 3 kilometer, vilket bedömdes rymmas inom elrullstolens kapacitet även om den inte laddades optimalt. Kommunen menade att även om yttertemperaturen skulle sjunka till mellan 0 och 10 minusgrader under en längre tidsrymd så skulle elrullstolen kunna användas om än i något begränsad omfattning.

Vad sökanden anförde

Sökanden anförde vid kammarrätten bland annat att landstinget ställde krav som innebar att förvaringsutrymmets temperatur inte fick understiga 10 plusgrader på grund av kondensrisk och batteriladdning. Enligt hjälpmedelscentralen skulle det inte levereras någon elrullstol om inte uppställningsplatsen uppfyllde landstingets krav. Det vore oskäligt om hon inte skulle få tillgång till det hjälpmedel hon behövde på grund av att kommunens och landstingets krav på förvaring av elrullstol inte stämde överens.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten konstaterade inledningsvis att avgörande faktorer för bedömningen av om sökanden var berättigad till bostadsanpassningsbidrag var hennes användningssätt av elrullstolen och elrullstolens funktionsduglighet. Kammarrätten

menade att det faktum att landstinget uppställde vissa krav på förvaringen av elrullstolen inte kunde inverka på bedömningen av om sökanden skulle beviljas bidrag eller inte. I denna del hänvisade kammarrätten till de två domar från Kammarrätten i Sundsvall som refereras närmast ovan. Elrullstolar är konstruerade för att fungera ner till 20 minusgrader konstaterade kammarrätten vidare, men i kallt väder förlängs laddningstiden för batterierna och deras kapacitet minskar.

Därefter konstaterade kammarrätten att det var ostridigt i målet att sökanden var i behov av en elrullstol, men att sökanden och kommunen däremot inte var överens om behovets omfattning. Av utredningen framgick att sökanden gick utomhus med två kryckor, men att detta gav stora belastningar på axlar, armar och händer och att hon skulle få en elrullstol. Enligt kammarrätten fick sökanden anses ha ett i princip dagligt behov av att använda elrullstolen. Med hänsyn till vad som var upplyst om klimatförhållandena i kommunen och avståndet från sökandens bostad till viktiga samhällsfunktioner ansåg kammarrätten att sökanden borde kunna planera användningen på ett sådant sätt att den minskade kapaciteten och den längre uppladdningstiden inte inverkar i betydande mån på elrullstolens funktionsduglighet. Med beaktande härav så var, enligt kammarrättens mening, isolering av förråd för elrullstol samt värmeelement och belysning i detta förråd inte att anse som nödvändigt med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning. Hon var därför inte berättigad till bostadsanpassningsbidrag. Kammarrätten biföll alltså kommunens överklagande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2011-12-01, målnummer 788-11.

RELATED INFORMATION

På Boverket

[Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård \[/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/rehabilitering-sjukvard/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[/http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpas_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)
[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Hårdgörning av mark kan ge bidrag

Hårdgörning av mark fram till bostaden eller till utrymmen som anknyter till denna kan vara bidragsberättigande.

Hårdgörning av mark för att göra bostaden tillgänglig kan vara bidragsberättigande. Detsamma gäller hårdgörning av mark fram till olika utrymmen eller platser som anknyter till bostaden, till exempel en uteplats. Vid nybyggnad är bidraget begränsat till kostnaden för sådana åtgärder som går utöver vad som kan anses vara en normal planering av marken.

Rättsfall om hårdgörning

Länsbostadsnämnden

Länsbostadsnämnden beviljade bostadsanpassningsbidrag för bland annat åtgärder utöver normal hårdgörning i samband med nybyggnad av ett småhus.

Boverket

Sökanden överklagade beslutet till Boverket och yrkade bland annat bidrag även för normal hårdgörning i samband med uppförandet av huset.

Boverket avslag överklagandet med motiveringen att åtgärden inte utgjorde en sådan särskild anpassningsåtgärd som kunde stödjas med bostadsanpassningsbidrag.

Regeringen

Regeringen delade Boverkets bedömning.

Regeringen, beslut 1990-05-23, diarienummer B089/1568/B.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Räcke i trädgård kan ge bidrag

Ett räcke till en trappa mellan två plan i en trädgård har ansetts vara bidragsberättigande.

I domen som refereras här ansågs det vara en bidragsberättigande åtgärd att installera ett räcke till en trappa mellan två plan i en trädgård.

Rättsfall om räcke till trappa mellan två plan i trädgården

Kommunen

En kommun avslag en ansökan om ytterligare ett räcke vid trappan mellan de två planen i trädgården. Enligt kommunen bedömdes det inte nödvändigt med ytterligare ett räcke för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslag överklagandet.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Domstolen redogjorde för en arbetsterapeuts vårdanteckning. Där framgick det att det fanns ett räcke mellan nivåskillnaderna i trädgården men att sökanden måste hålla sig med höger hand eftersom den var starkast och att det därför behövdes ett räcke även på den andra sidan. Med hänsyn till detta ansåg kammarrätten att ytterligare ett räcke var nödvändigt för att bostaden skulle anses vara ändamålsenlig för sökanden. Kammarrätten biföll alltså överklagandet i denna del.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-11-29, målnummer 3382-12.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidrag kan ges till åtgärder som skyddar mot snö

Det finns möjlighet att få bostadsanpassningsbidrag till åtgärder som ska skydda mot snö.

Rättsfall för anpassning av bro

En kvinna sökte bidrag för anpassning av en bro på grund av snöproblem. Hon bodde ensam i en fastighet som hon ägde. Vintertid blåste det in snö på bron. På grund av besvär i brösttrygg och vänster axel hade hon problem med att öppna ytterdörren och med att skotta snö utanför bostaden. Av intyg framgick bland annat att hon var oförmögen att skotta snö. Kammarrätten ansåg att bidrag skulle beviljas, eftersom kvinnan hade ett funktionshinder och att åtgärder för att anpassa bron var nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för henne.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 1994-01-11, målnummer 7919-1993.

Rättsfall om tak över ramp

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bidrag för ett tak över en ramp.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som fann att åtgärden inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Kammarrätten biföll överklagandet med följande motivering. Med hänsyn till att sökanden är rullstolsburen och att hans fru har begränsad rörlighet är det nödvändigt att rampen är fri från snö för att bostaden ska bli ändamålsenlig för makarna. Kommunen har vidare dragit in hjälpen med snöröjning varför behovet inte kan tillgodoses på så sätt. Att rampen för att hållas fri från snö lämpligast bör förses med tak har inte ifrågasatts av kommunen. Med hänsyn till detta ska bidrag i detta fall beviljas för begärt ändamål.

Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-12-18, målnummer 2691-1995.

I följande två fall ansågs att de snöskyddande åtgärderna inte var nödvändiga för att bostaden skulle bli ändamålsenlig.

Rättsfall för uppvärmningsanläggning för att smälta snö och is

En man sökte bidrag dels för en uppvärmningsanläggning för snö- och issmältning under plattlagd biluppställningsplats och gångväg till denna, dels för uppförande av en carport. Han var gift och bodde tillsammans med sin hustru och två barn i en villa. Hustrun hade anhörganställning hos socialtjänstens hemtjänst för att sköta vissa sysslor åt sin man. Han förvärvsarbetade och körde själv bil till arbetet. Bilen var anpassad med stöd av bilstöd från Försäkringskassan och i anpassningen ingick kupé- och motorvärmare. I målet var ostridigt att mannen själv inte kunde röja snö, vare sig från gångvägen mellan bostaden och biluppställningsplatsen eller från biluppställningsplatsen. Han kunde inte heller själv sopa och skrapa bilen fri från snö och is. Enligt intyg hade han stora svårigheter med att skotta snö och med att sopa snö av bilen och var därför i behov av en anpassad tomt och en carport belägen så nära vägen som möjligt.

Kammarrätten fann att elslingor i marken samt carport var att betrakta som sådana fasta funktioner i anslutning till bostaden som avses i 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Men enligt kammarrätten var elslingor och carport inte nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för mannen och avslog överklagandet. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 1995-01-30, målnummer 8495-1994.
Regeringsrätten, målnummer 1023-1995.**

Rättsfall om skärmtak

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag till ett skärmtak om 17 kvadratmeter.

Kommunen

Kommunen ansåg att takets utformning och syfte kunde likställas med en carport. Med hänvisning till att bidrag, när carport saknas, enbart ges för kostnader som går utöver kostnaden för att bygga en vanlig carport avslog kommunen ansökan. Kommunen hade tidigare beviljat bidrag för ett skärmtak på 1,3x1 meter över hissdörren, men det hade inte uppförts.

Länsrätten

Mannen överklagade till länsrätten. Han anförde att skärmtaket om 17 kvadratmeter skulle vara över hissdörren, hjälpmedelsförrådet samt bilens motorhuv och framdörrar. Han använde rullstol och kunde endast gå några meter på plan yta med hjälp av rullator. Hjälpmedelsförrådet och parkeringen låg i anslutning till hissen. Under vinterhalvåret fanns det ingen möjlighet för honom att komma till eller från hjälpmedelsförrådet eller bilen utan att skotta snö. Det klarade han dock inte på grund av sina rörelsehinder. Hissdörren gick inte att öppna när det hade snöat. Sommartid kunde han inte använda paraply, eftersom hans händer var upptagna av rullator eller rullstol. Han ansåg att det inte gick att jämställa skärmtaket med en carport, eftersom endast femtio procent av bilen fick plats under taket.

Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas för skärmtaket om 17 kvadratmeter och biföll överklagandet.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kammarrätten ansåg liksom länsrätten att skärmtaket inte var att betrakta som en carport. Här hänvisade kammarrätten till Tekniska nomenklaturcentralens Plan- och byggtermer 1994, TNC 95, som definierar en carport som en täckt bilplats - ett öppet garage för en eller två bilar. Kammarrätten gjorde dock bedömningen att det inte var visat något annat än att bostaden skulle bli ändamålsenlig för mannen med det skärmtak som kommunen redan hade beviljat bidrag för. Att mannen kunde behöva hjälp med snöskottning vid några enstaka tillfällen under året för att komma ut och ta sig fram till bilen och hjälpmedelsförrådet utgjorde inte skäl för någon annan bedömning, ansåg kammarrätten. Kammarrätten upphävde därför länsrättens dom och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2008-03-28, målnummer 6591 - 2006.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Staket kan ge bidrag

Bidrag kan ges för staket.

Staket kan vara bidragsberättigande. Om staket kan anses tillhöra normal standard i bostadsområdet lämnas bidrag endast för skäligena merkostnader.

Rättsfall om staket

Den funktionshindrade led av en krampsjukdom med vissa autistiska drag. Hon var mycket rörlig och behövde ständig övervakning. Hon smet ofta iväg. Hon blev mycket uppgjagad om man följde efter henne och fick då lätt kramper. Med hänsyn till sökandens stora rörlighet med mera och de därav föranledda svårigheterna med tillsynen av henne fann regeringen att bidrag borde lämnas för kostnaderna för ett staket runt hela tomten.

Regeringen, beslut 1991-01-10, diarienummer BO90/2246/B.

Rättsfall om staket

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bidrag för ett staket runt tomten och terrassen samt för en grind vid garageuppfarten. Beslutet motiverades med att åtgärderna var att anse som ordinärt fastighetsunderhåll.

Länsbostadsnämnden

Sökanden överklagade till länsbostadsnämnden som delade kommunens bedömning.

Boverket

Sökanden, vars son var blind sedan födseln, överklagade till Boverket. En hög häck av bok och syren avgränsade tomten. För att sonen skulle våga sig ut på egen hand på tomten måste denna ha samma avgränsning som rummen i huset. Boverket konstaterade bland annat att staket inte utgjorde normal standard i bostadsområdet och biföll överklagandet.

Regeringen

Kommunen överklagade Boverkets beslut till regeringen, men regeringen fann inte skäl att ändra Boverkets beslut.

Regeringen, beslut 1992-04-09, diarienummer S92/2371/J.

Rättsfall om elstängsel för att hindra ledarhund att smita

En man, som var synskadad, ansökte om bidrag till uppsättning av ett stängsel på sin fastighet. Stängslet skulle hindra att hans ledarhund tog sig ut från fastigheten samt att hundar och andra djur tog sig in. Ansökan avslogs med motiveringen att åtgärden inte bedömdes som nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för mannen.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1995-03-13, målnummer 8891-1994.

Rättsfall om gärdesgård runt fastighet

Frågan gällde vilka krav som borde ställas på staketets utformning för att bostaden skulle vara ändamålsenlig och i så fall om rätten till bidrag kunde begränsas till att endast omfatta staket runt del av tomten.

Kammarrätten fann att en speciellt anpassad gärdesgård med tätare liggande slänor än normalt var en nödvändig anpassningsåtgärd med hänsyn till

funktionshindret. Och detta även om denna skulle bli något dyrare än alternativet med stängsel. Några hållbara argument för att begränsa gårdesgården till att omfatta endast en viss del av tomten hade vidare inte framförts. Sökanden beviljades därför bidrag till en gårdesgård runt hela tomten.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 1999-05-31, målnummer 1066-1998.

Rättsfall om staket

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att uppföra ett staket runt trädgården. Mannens dotter var tre år och hade Downs syndrom. Tomten gränsade till bilväg på två sidor och enligt arbetsterapeutens intyg behövdes ett staket som omgärdade tomten på alla fyra sidor. Det fanns en häck men den var gles på många ställen.

Kommunen

Kommunen ansåg att något bidrag inte borde beviljas.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som också ansåg att något bidrag inte borde beviljas. Enligt länsrätten var det inte visat att ett staket var en nödvändig anpassning till följd av dotterns funktionshinder. Behovet av ett staket runt tomten torde ha varit stort för varje familj med småbarn, tyckte länsrätten.

Kammarrätten

Kammarrätten kom fram till att bidrag borde beviljas för skäliga merkostnader för ett staket runt hela eller delar av tomten.

Enligt kammarrätten var det styrkt att tomten måste omgärdas med ett staket för att bostaden skulle bli ändamålsenlig för flickan. Däremot ansåg kammarrätten att det fick anses utgöra en normal åtgärd att uppföra ett staket runt tomten för en familj med barn i flickans ålder i en bostad med motsvarande läge. Det fick anses tillhöra normal standard. Bidrag borde därför inte beviljas för att uppföra ett ordinärt staket. Men kammarrätten anförde dessutom följande. Av utredningen framgår att flickan, på grund av sitt funktionshinder, kommer att vara i behov av ett staket även när hon uppnått en sådan ålder där barn i allmänhet inte har ett sådant behov. För att ett staket ska vara ändamålsenligt för flickan torde det därför kunna ställas särskilda krav på bland annat staketets säkerhet, i form av till exempel låsbar grind eller i fråga om höjden. Den anpassning som krävs för att tillgodose flickans särskilda behov av ett säkert staket, som går utöver vad som normalt behövs, får anses föranledd av hennes funktionshinder. Sökanden har därför rätt till bostadsanpassningsbidrag vid uppförande av ett staket runt hela eller delar av tomten för eventuella skäliga merkostnader som är hänförliga till en anpassning av ett staket som går utöver vad som normalt erfordras och som krävs för att staketet ska kunna tillgodose flickans särskilda behov.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2003-11-24, målnummer 2249-2002. (En liknande bedömning gjorde samma domstol 2003-11-24, målnummer 2753-2003.)

Rättsfall om staket

Bostadsanpassningsbidrag söktes för ett staket som skulle vara 140 centimeter högt.

Kommunen

Kommunen beviljade bidrag endast för kostnaden utöver vad ett staket på 90 centimeter kostade. Längden skulle vara 84 meter.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten och yrkade bidrag för hela kostnaden. Hon anförde bland annat följande till stöd för sin talan. Sonen, nio år, har ett funktionshinder som innebär att han inte förstår konsekvenserna av sitt

handlande. Det hade inte behövts något staket om det inte vore för sonen. Det bor många barnfamiljer i området men ingen av dem har staket. Enligt ett intyg utfärdat av en kurator medförde funktionshindret att sonen kunde gå och sätta sig mitt på vägen utan att förstå att en bil kunde komma och köra på honom.

Kommunen menade att föräldrarna själva borde stå för så stor del av kostnaden som motsvarade ett 90 centimeter högt stängsel. Detta eftersom det var biltrafik på två sidor av tomten och behovet av ett staket därför borde vara stort även för en familj med barn utan funktionsnedsättning.

Länsrätten ansåg att behovet av ett 140 centimeter högt staket var styrkt. Med hänsyn till bostadens placering i förhållande till omgivande vägar ansåg dock länsrätten att det fick anses vara en normal åtgärd för en familj med barn i sonens ålder att sätta upp ett staket eller någon annan typ av avgränsning runt tomten. Överklagandet avslogs därför.

Kammarrätten

I överklagandet till kammarrätten anförde sökanden bland annat att det är ovanligt att familjer med barn på nio år utan funktionshinder sätter upp staket.

Kommunen anförde att behovet av ett normalstaket ökat eftersom familjen utökats med ett barn som nu var i ett-årsåldern.

Kammarrätten ansåg att behovet av ett högt staket var styrkt. Kammarrätten ansåg vidare att en sådan åtgärd inte kunde anses normal för en familj med barn i 9-årsåldern och att åtgärden alltså fick anses nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sonen. Den omständigheten att det numera fanns ett ettårigt barn i familjen ändrade inte den bedömningen. Kvinnan hade rätt till bidrag till hela kostnaden för ett 140 cm högt staket runt villatomten.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2005-09-01, målnummer 2509-04.

Rättsfall om staket

Två föräldrar ansökte om bostadsanpassningsbidrag för staket till trädgården utanför deras villa på grund av att dottern kunde sticka iväg.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att familjen även bestod av ett yngre syskon och att det därför utgjorde en normal åtgärd att uppföra ett staket runt tomten. Dessutom ansåg kommunen att trafiksituationen inte var något större problem, eftersom gatan avslutades med en vändplan hitom fastigheten.

Förvaltningsrätten

Föräldrarna överklagade till förvaltningsrätten och anförde bland annat att det inte var normalt att ha staket runt huset, det hade ingen annan på gatan fast de flesta hade små barn. Det fanns även en dagmamma på gatan som inte heller hon hade staket runt tomten. Dottern hade en treårig lillebror som förstod att det var farligt att gå mot vägen eller älven. De hade inte känt något behov av staket förrän nu när dottern var så pass stor och inte förstod att vissa situationer kunde vara farliga. Även om man var ute tillsammans med dottern var hon så pass snabb att hon kunde hinna sticka iväg.

Förvaltningsrätten avslog överklagandet. Förvaltningsrätten ansåg att uppförande av ett staket utan särskild anpassning var en sådan typ av åtgärd som fick anses falla inom vad som utgör en normal åtgärd för en familj i ett bostadsområde som det aktuella.

Kammarrätten

Föräldrarna överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att det var nödvändigt att ha ett speciellt anpassat staket som var högre än ett standardstaket för att dottern inte skulle ha möjlighet att klättra över det. Vidare anförde de att dottern inte skulle behöva ha ständig tillsyn när hon lekte på tomten.

Kammarrätten kom fram till att föräldrarna hade rätt till bostadsanpassningsbidrag för skäligen merkostnader för uppförande av ett staket utöver normal standard. Kammarrätten fann att dotterns funktionsnedsättning gjorde det nödvändigt att omgärda villatomten med ett staket som var högre än ett standardstaket. Ett sådant anpassat staket kunde enligt kammarrättens mening inte anses rymmas inom ramen för vad som var att anse som en normal åtgärd i bostadsområdet. Bostadsanpassningsbidrag skulle därför lämnas för skäligen merkostnader för ett högre staket i förhållande till vad ett staket av normal standard kostade. Det fick ankomma på kommunen att närmare utreda omfattningen av merkostnaderna.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2012-10-31, målnummer 3013-11.

Rättsfall om staket vid gruppboende för dementa

Kommunen

En kommun avslog en ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att montera ett högre staket och montera igen grinden vid en uteplats vid ett gruppboende för dementa. Sökanden hade Alzheimers och bodde på bottenplanet i gruppboendet där det fanns en gemensam uteplats på cirka 130 kvadratmeter med ett lågt staket och en grind. Det fanns risk för att han skulle gå ut genom grinden eller kliva över staketet.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som ansåg att han var berättigad till bidrag.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att det fanns en stor innergård på cirka 660 kvadratmeter.

Sökanden anförde genom sitt ombud bland annat att den större innergården var tillgänglig från flera andra avdelningar. Det medförde att många för honom helt okända boende vistades där, vilket inte gav den trygghet som krävdes. Dessutom kunde han förrirra sig in på andra avdelningar och inte hitta hem. Det fanns också många hårda ytor i form av höga planteringar i sten och han hade flera gånger varit på innergården på egen hand och fallit. Den lilla uteplatsen som han önskade få anpassad låg i direkt anslutning till matsalen där både boende och personal ständigt passerade, vilket skapade trygghet och hemkänsla. Inhägnaden borde vara i form av ett litet högre staket på 130 centimeter.

Kammarrätten konstaterade att det av intyg framgick att mannen hade ett stort behov av att kunna få röra på sig, att han gärna ville vara ute och att det fanns risk för att han gav sig iväg. Kammarrätten konstaterade vidare att det av utredningen också framgick att mannen hade tillgång till en innergård där han kunde röra på sig och vara ute utan risk för att han gav sig i väg. Enligt kammarrättens mening kunde mannens behov av tillsyn och trygghet tillgodoses på innergården. Kammarrätten ansåg att den anpassning som ansökan avsåg inte var nödvändig för att mannens bostad skulle vara ändamålsenlig som bostad för honom. Kammarrätten biföll därför kommunens överklagande.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1 oktober 2012, målnummer 888-12.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Vägbom - automatik

I ett beslut från regeringen år 1992 (refereras nedan) bedömdes automatik till en vägbom i ett bostadsområde som en generell anpassning som inte borde stödjas med bostadsanpassningsbidrag.

Automatik till en vägbom har bedömts som en generell anpassning som inte borde stödjas med bostadsanpassningsbidrag enligt det regeringsbeslut som refereras nedan. (Från den tiden då regeringen var sista instans att överklaga till och då bostadsrättsföreningar kunde ansöka om bostadsanpassningsbidrag.)

Rättsfall om automatik till vägbom

En bostadsrättsförening hade på grund av problem med obehörig biltrafik inom bostadsområdet satt upp en vägbom i anslutning till infarten till bostadsområdet. Föreningen sökte nu bostadsanpassningsbidrag för installation av automatik till vägbommen.

Enligt Boverkets mening fick åtgärden anses utgöra en sådan generell anpassning som inte bör stödjas med bostadsanpassningsbidrag.

Regeringen fann inte skäl att ändra Boverkets beslut.

Regeringsbeslut 1992-05-14, dnrS92/3658/J.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Laqar/Laqar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Öppningsknapp i lägenhet till lås i entrédörren

En öppningsknapp inne i en lägenhet för att vid besök kunna öppna låset i flerbostadshusets entrédörr ansågs inte vara en nödvändig åtgärd för att bostaden skulle vara ändamålsenlig i ett mål vid Kammarrätten i Göteborg.

Rättsfall om öppningsknapp till dörrlås

En rullstolsburen man som bodde på tredje våningen i ett flerbostadshus och som hade beviljats dörrautomatik med handsändare ansökte om en så kallad öppningsknapp till entrédörren. Denna var alltid låst och kunde enbart öppnas med nyckel eller mannens handsändare. Det fanns inget kodlås och ingen porttelefon. Mannen ansökte om en öppningsknapp för att inte behöva ta sig ner till entrédörren varje gång han fick besök.

Kommunen

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att problemet var generellt och att behovet av anpassning inte hade med funktionsnedsättningen att göra.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och anförde bland annat att han inte kunde rulla ner och öppna vid besök och heller inte kasta ut nycklar genom fönstret.

Kommunen anförde att förutom att det var fråga om en generell anpassning så var åtgärden inte nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig, eftersom sökanden, enligt kommunens mening, kunde åka ner till entrédörren och öppna för besökare.

Förvaltningsrätten ansåg att en knapp för att kunna öppna entrédörren inifrån lägenheten inte utgjorde en sådan generell åtgärd som det ankom på fastighetsägaren att åtgärda. När det gällde frågan om åtgärden var nödvändig för sökanden ansåg förvaltningsrätten att det inte skäligen kunde krävas av sökanden att han vid varje besök skulle tvingas ta sig ner till entrédörren. Åtgärden borde därför anses nödvändig. Förvaltningsrätten biföll därför sökandens överklagande.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten. Kammarrätten gjorde en annan bedömning än förvaltningsrätten och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten konstaterade att det av utredningen i målet hade framkommit att sökanden självständigt kunde ta sig in till och ut från bostaden. För att installation av en så kallad öppningsknapp, som gav möjlighet att öppna entrédörren till byggnaden från lägenheten, skulle anses motiverad krävdes att denna åtgärd bedömdes som nödvändig med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning. Även med beaktande av att sökanden hade svårigheter att röra sig så ansåg inte kammarrätten att en så kallad öppningsknapp var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad. Kammarrätten biföll därför kommunens överklagande och undanröjde förvaltningsrättens dom.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2013-02-05, målnummer 3944-12.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Åtgärder för bland annat rehabilitering

Åtgärder som behövs för rehabilitering, funktionsträning, sjukvård, hobbyverksamhet samt vissa reparationer kan vara bidragsberättigande.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 7 §

7 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas även för

1. åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt,
2. åtgärder som gör det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet, om han på grund av sitt funktionshinder inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och
3. reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser och reparationen inte utgör normalt bostadsunderhåll.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. om Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Laqar/Laqar/Svenskforfattningssamling/Laq-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård

Bostadsanpassningsbidrag kan ges för åtgärder som har samband med behovet av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 7 §

7 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas även för

1. åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt,
 2. åtgärder som gör det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet, om han på grund av sitt funktionshinder inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och
 3. reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser och reparationen inte utgör normalt bostadsunderhåll.
-

Åtgärder som har samband med behovet av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård kan vara bidragsberättigande. För att bidrag ska kunna lämnas krävs, liksom för övriga åtgärder, att sökanden har gett in ett intyg som styrker att åtgärden är nödvändig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Dessutom krävs att behovet inte skäligen bör tillgodoses på något annat sätt.

Eftersom det är svårt att dra en klar gräns mellan sjukvård å ena sidan och rehabilitering och funktionsträning å den andra är stödet utformat på samma sätt oavsett vilket av de tre ändamålen som tillgodoses.

I många fall är det fråga om att ersätta behandling på en institution med behandling i hemmet. Rehabilitering och funktionsträning i bostaden innebär bland annat att personen med funktionsnedsättning slipper resan till en institution och kan ägna mer tid åt träning och behandling hemma. För samhället medför det minskad efterfrågan på resurser inom institutionernas ram. Rehabilitering och funktionsträning i bostaden kan därför i många fall innebära uppenbara fördelar både för den som har en funktionsnedsättning och för samhället. ([Proposition 1981/82:126 s. 5](#) och Ds Bo 1981:5 s. 45, som finns som bilaga 1 till propositionen.)

Om möjligheten att få bidrag för simbassänger uttalades följande i förarbetena i samband med att tidigare stöd blev mer generöst i fråga om rehabilitering, funktionsträning och sjukvård. Bidrag bör kunna beviljas för simbassänger, dock endast i de fall då träning i vatten är enda sättet för en person med funktionsnedsättning att motverka allvarliga funktionsnedsättningar. Behovet ska således vara synnerligen angeläget och bör styrkas genom intyg av läkare. Vidare ska samhällets kostnader, inklusive framtida reparationskostnader, för en sådan lösning vara klart lägre än för andra lösningar. Som underlag för prövningen av ansökningar om stöd i dessa fall bör yttranden inhämtas från landstinget och kommunen om kostnaderna för alternativa lösningar.

([Proposition 1981/82:126 s. 6](#) och Ds Bo 1981:5 s. 45, som finns som bilaga 1 till propositionen.)

Rättsfall om utomhusbassäng

Sökanden hade en CP-skada. Han var bland annat förlamad i stora delar av kroppen, hade en svårbehandlad epilepsi samt urininkontinens. Han bodde i en egen lägenhet i sina föräldrars hus. På tomten hade byggts en utomhusbassäng till en kostnad av 55.000 kronor. Sökanden begärde bidrag för denna kostnad. Enligt läkarintyg kunde bassängbad ha en gynnsam effekt när det gällde sökandens begränsade rörelseförmåga och motverka hans muskelförkortningar. Baden verkade även ha en god psykologisk inverkan. En viss medicinsk indikation för bassängbad bedömdes därför föreligga.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan och hänvisade till landstingets handikappomsorger för att få badtider.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten som gjorde bedömningen att hans behov av en egen utomhusbassäng inte hade visat sig så oundgängligen nödvändigt för honom att han var berättigad till bidrag. Enligt länsrätten kunde vidare hans behov tillgodoses på annat sätt.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Kammarrätten fann att den medicinska utredningen i målet inte gav stöd för bedömningen att simbassäng var oundgängligen nödvändig med hänsyn till mannens funktionshinder. Det saknades därför förutsättning för att lämna bidrag. Överklagandet avslogs därför.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1995-09-08, målnummer 3673-1994.

Rättsfall om bassäng inomhus

En man i tjugofemårsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en bassäng i huset där han bodde med sina föräldrar. Mannen hade medfödd benskörhet och hade haft mellan 150 och 200 frakturer.

Kommunen

Kommunen ansåg i och för sig att mannen hade behov av kontinuerlig och frekvent träning i vatten för att sjukdomsbesvären inte skulle förvärras samt att vattenträning var den enda träning som mannen kunde utföra. Kommunen avslog dock ansökan med motiveringen att behovet skäligen kunde tillgodoses om mannen använde kommunens rehabbassäng och att behovet av en bassäng i hemmet inte var synnerligen angeläget.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas. Enligt länsrätten kunde sökandens behov av bassängträning inte tillgodoses utanför hemmet. Detta eftersom kommunen inte hade motsagt sökandens uppgift att han efter en fraktur inte kunde förflyttas in eller ut ur en bil eller åka bil.

Kammarrätten

Vid kammarrätten anförde kommunen att de dagar som sökanden inte själv skulle kunna färdas med personbil kunde kommunen erbjuda transport med specialfordon. Vidare anförde kommunen att samhällets kostnader för en träningsbassäng i bostaden vida översteg kostnaderna för träning i kommunens bassäng.

Kammarrätten delade länsrättens bedömning att mannen borde beviljas bidrag och anförde följande.

Det är utrett att mannen är mycket känslig i samband med frakturer eftersom

dessas inte gipsas. Detta medför i sin tur att han upplever stor smärta vid fordonsförflyttningar när han har frakturer. Samtidigt framgår att det är viktigt att hans bassängträning återupptas redan innan frakturerna läkt eftersom inaktivitet gör skelettet skörare. De senaste åren har han visserligen endast haft enstaka frakturer. Men av intyg framgår att frakturens frekvens med stor sannolikhet kommer att växla över tiden. Även om hans hälsotillstånd för närvarande tillåter att han låter sig färdas i ett fordon till den kommunala bassängen finns det en inte obetydlig risk för att förekomsten av frakturer under vissa perioder kan komma att vara hög. Mot denna bakgrund och med hänsyn till att tre läkare med stor erfarenhet av sjukdomen har intygat att mannen ska eller bör ha tillgång till träningsbassäng i hemmet anser kammarrätten att han av medicinska skäl har ett synnerligen angeläget behov av träningsbassäng i hemmet.

Vad kommunen anfört om möjligheten att anlita specialfordon ändrar inte denna bedömning. Vid bedömningen av mannens behov av bassäng i hemmet bör man även beakta den ökade tidsåtgång det innebär för honom att träna i den kommunala bassängen jämfört med att träna hemma. Då det kommer att vara fråga om träning under hela livet kommer det att röra sig om en avsevärd regelbunden tidsspillan.

Kammarrätten gick sedan in på förarbetenas krav på att samhällets kostnader för att bevilja bostadsanpassningsbidrag ska vara klart lägre än för andra lösningar och anförde följande. Enligt kammarrättens mening kan förarbetsuttalandena inte tolkas på annat sätt än att en kostnadsjämförelse endast ska göras om den av samhället anvisade alternativa lösningen och den sökta åtgärden framstår som två likvärdiga alternativ eller att den alternativa lösningen åtminstone på ett godtagbart sätt tillgodoser den enskildes behov. Med hänsyn till mannens stora svårigheter att transportera sig vid frakturer, risken för framtida frakturer och behovet av bassängträning innan frakturerna läkts samt att fråga är om daglig träning för all framtid finner kammarrätten att kommunens lösning med vattenträning i kommunens bassäng inte på ett godtagbart sätt tillgodoser hans behov. Vid sådant förhållande saknas skäl att jämföra kostnaden för den sökta åtgärden med kommunens lösning. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2002-06-27, målnummer 7527-2000.
Regeringsrätten, målnummer 4460-2002.**

Om behovet är tillräckligt medicinskt styrkt kan bubbelbad vara en bidragsberättigande åtgärd enligt en dom från Kammarrätten i Göteborg, 1994-06-17, målnummer 2329-1994. (Denna dom överklagades men Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd, Regeringsrätten, målnummer 3921-1994.)

I det rättsfall som refereras närmast i det följande prövades om en person kunde beviljas bidrag för att bygga om badrummet för att få plats med ett badkar för att möjliggöra varma bad för behandling av värk. Kammarrätten fann att behovet skäligen kunde tillgodoses genom den kommunala varmvattenbassängen.

Rättsfall om badkar för att möjliggöra varma bad

En person ansökte om bidrag för att bland annat bygga om badrummet för att få plats med ett badkar.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan i denna del. Kommunen ansåg att nödvändigheten av behandlingsbad i hemmet inte var styrkt.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten och anförde att behovet av

rehabilitering fanns och på grund av de tider på dygnet som hon behövde behandlingen kunde hon inte tillgodose behovet på något annat sätt.

Kommunen anförde bland annat att andra sätt att få värmebehandling utanför hemmet kunde vara att besöka den kommunala varmvattenbassängen.

Förvaltningsrätten fann att det genom läkarintyg kunde anses utrett att sökandens funktion kunde förbättras och hennes symptom lindras genom varma bad. Intyget fick därmed anses visa att det var nödvändigt att sökanden erhöll varma bad med hänsyn till hennes funktionsnedsättning. Förvaltningsrätten ansåg vidare att en kommunal varmvattenbassäng inte kunde anses vara ett alternativ. Detta eftersom baden enligt läkaren behövde företas flera gånger dagligen. Bidrag borde därför beviljas för åtgärder som möjliggjorde installation av ett badkar i bostaden, ansåg förvaltningsrätten.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Inledningsvis redogjorde kammarrätten för 7 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Där framgår att bidrag kan lämnas för bland annat åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt. Kammarrätten konstaterade därefter att det av utredningen framgick att sökanden hade fibromyalgi och besvär med värk i hela kroppen. De läkarintyg som åberopats styrkte, enligt kammarrätten, att sökanden fick smärtlindring av värme och att läkemedelsbehandling inte gav samma effekt. Vidare angavs i läkarintygen att besvären lindrades bäst genom varma bad. Behandlingen fick anses utgöra sjukvård eftersom varma bad var ett komplement till eller ersatte läkemedel.

När det så gällde frågan om en anpassning av badrummet var nödvändig för att tillgodose sökandens behov av sjukvård eller om behovet kunde tillgodoses på annat sätt konstaterade kammarrätten att det av utredningen i målet framgick att det på en annan ort fanns en kommunal varmvattenbassäng. Det fanns också ett intyg utfärdat av en person vid en vårdcentral som angav att det med hänsyn till familj och arbete var svårt för sökanden att hinna med att åka till varmbadsbassängen. I ett av läkarintygen angavs att resor till ett kommunalt bad minskade effekten av behandlingen och att effekten blev maximal om baden kunde utföras i hemmet.

Kammarrätten konstaterade att den sökta anpassningen avsåg en kostsam åtgärd och att den förutsatte ombyggnad av hela badrummet. Kammarrätten anförde vidare att det på inte alltför långt avstånd från sökandens bostad fanns en varmvattenbassäng där hennes behov av smärtlindring/sjukvård kunde tillgodoses. En sådan lösning var visserligen, enligt kammarrätten, inte den optimala för sökanden, men sett till den alternativa kostnaden måste hennes behov av sjukvård skäligen kunna tillgodoses på annat sätt än genom bostadsanpassning, ansåg kammarrätten. Kommunens överklagande bifölls. Sökanden överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2014-04-30, målnummer 3552-13. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 2664-14.

Många personer med funktionsnedsättning behöver ett flertal hjälpmedel och träningsredskap. Bostadsanpassningsbidrag kan lämnas för nödvändiga kompletteringar i bostaden som gör det möjligt för personen med funktionsnedsättning att utnyttja tekniska hjälpmedel. Också för den som behöver utnyttja exempelvis en dialysapparat eller utrustning för cystisk fibros kan bidrag lämnas för att anordna nödvändigt utrymme. (Prop. 1977/78:100 bilaga 16 s.46 och CU 1975/76:22 s. 52). Bidrag kan vidare lämnas för träningsrum (proposition. 1981/82:126 s. 5-6). Om exempelvis det befintliga

förrådsutrymmet inte är tillräckligt stort och det är omöjligt att disponera om befintliga utrymmen kan bidrag lämnas för en mindre tillbyggnad, om behovet är styrkt. Om det är omöjligt att iordningställa ett träningsrum inom den befintliga bostaden kan bidrag lämnas för en tillbyggnad. Se även artikeln "Förråd för elrullstol kan ge bidrag" om isolering av förvaringsutrymme. Se också artikeln "Bidrag kan ges för extra area". Du finner dessa artiklar under "Relaterad information".

Rättsfall om jordat eluttag

Kommunen

En kommun avlog en ansökan om bidrag för att installera ett jordat eluttag. Detta skulle användas till en dator som landstinget tillhandahållit åt sökandens dotter som var synskadad. Beslutet motiverades bland annat med att den sökta åtgärden kunde ses som en del av datorutrustningen och därför borde betraktas som ett tekniskt hjälpmedel. Ett sådant hjälpmedel räknades enligt kommunen som ett löst inventarium och var därför inte bidragsberättigande.

Länsrätten

Beslutet överklagades till länsrätten som avlog överklagandet.

Kammarrätten

Kammarrätten däremot biföll överklagandet. Enligt kammarrätten var ett jordat eluttag att anse som en fast funktion oavsett det förhållande att eluttaget krävdes för att kunna använda datorutrustningen.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1999-09-28, målnummer 2092-1999.

Rättsfall om uppställningsplats för elrullstol

Kommunen

En kommun avlog en ansökan om bidrag till en låsbar uppställningsplats för en elrullstol (låsbar gallergrind samt gallerväggar i ett trapphus). Enligt kommunen var det inte styrkt att åtgärden var nödvändig med tanke på sökandens funktionsnedsättning, eftersom det fanns en uppställningsplats för rullstol och bidrag hade beviljats till eluttag.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Han anförde bland annat att rullstolen inte kunde stå oskyddad i trapphuset eftersom han var rädd för att det skulle bli åverkan på den. Länsrätten ansåg att åtgärden inte kunde anses nödvändig med anledning av sökandens funktionshinder. Kammarrätten meddelade inte prövningstillstånd. Länsrättens avgörande står därför fast.

Länsrätten i Skåne län, dom 1999-03-30, målnummer 1986-99.

Bidrag kan lämnas för åtgärder som behövs för att underlätta för en person med funktionsnedsättning att utvecklas mot ett självständigt liv i en egen bostad. Till skillnad från tidigare så står inte detta uttryckligen i den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag. I förarbetena uttalades dock att detta inte innebär någon saklig ändring. Det finns således möjlighet att få bidrag för anpassning av en bostad för att förbereda en svårt funktionshindrad person till ett självständigt liv. Det kan till exempel vara fråga om att vidta speciella anpassningsåtgärder för att träna upp och lära ett svårt funktionsnedsatt barn de praktiska färdigheter som kan behövas för den dagliga livsföringen med sikte på ett självständigt liv i eget boende. Skälet till att punkten slopats är att hela lagens syfte är att ge människor med funktionsnedsättning möjlighet till ett självständigt liv i ett eget boende. Detta framgår redan av lagens

inledningsparagraf. ([Proposition 1992/93:58 s. 31.](#))

Under uppväxttiden lär man sig de färdigheter som behövs för ett självständigt liv. För ett barn som har en allvarlig funktionsnedsättning kan inläring och träning med sikte på ett självständigt liv i en egen bostad kräva speciella åtgärder i föräldrahemmet. För utvecklingsstörda barn kan till exempel särskilda åtgärder behöva vidtas för att ADL-träning, det vill säga utveckling och träning av praktiska färdigheter som behövs för den dagliga livsföringen, ska kunna ges på ett pedagogiskt riktigt sätt. Det kan också vara fråga om att avskilja en del av bostaden för en ung person med funktionsnedsättning som en mjuk övergång till en egen bostad på annat håll. Egentligen är det fråga om funktionsträning i vid bemärkelse. (Ds Bo 1981:5 s. 45, finns som bilaga 1 till proposition 1981/82:126.)

Åtgärder som syftar till att underlätta för en person med funktionsnedsättning att utvecklas mot ett självständigt liv i en egen bostad tillgodoser ett behov som normalt inte är bestående eller långvarigt. Endast sådana åtgärder som kan vidtas inom den befintliga byggnaden bör därför komma i fråga, till exempel att avgränsa någon del av bostaden på ett sådant sätt att en viss självständighet kan beredas personen. En mindre tillbyggnad bör dock undantagsvis anses bidragsberättigande om det är motiverat av planlösningsskäl. En ombyggnad av en större lägenhet till flera mindre bör inte komma i fråga för bidrag. ([Proposition 1981/82:126 s. 7.](#))

En tillbyggnad som innebär att ytterligare en lägenhet tillskapas för ett så kallat generationsboende har ansetts vara en åtgärd som inte är bidragsberättigande (regeringsbeslut 1990-04-19, diarienummer 89/2701/B).

~~Inte heller en uppdelning av en större bostad till två separerade bostäder för att skapa ett generationsboende har ansetts vara en bidragsberättigande åtgärd (Kammarrätten i Stockholm, dom 1996-03-29, målnummer 6984-1994).~~

Observera vad som sagts redan inledningsvis i detta avsnitt, nämligen att det för bidrag för åtgärder som har samband med rehabilitering, funktionsträning och sjukvård krävs att behovet inte skäligen bör tillgodoses på något annat sätt.

Domen från Kammarrätten i Stockholm, 1996-03-09, målnummer 6984-1994, har strukits.
Överklagandet avslogs på den grunden att det inte fanns en klar koppling mellan sökandens funktionsnedsättning och anpassningsåtgärderna. Rättelse 2019-10-02.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Förråd för elrullstol kan ge bidrag \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/utemiljo/Forrad-elrullstol/\]](#)

[Bidrag kan ges för extra area \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/extra-area/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet

Bidrag kan lämnas för åtgärder som gör det möjligt för en person med funktionsnedsättning att utöva hobbyverksamhet, om han eller hon på grund av sin funktionsnedsättning inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 7 §

7 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas även för

1. åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt,
 2. åtgärder som gör det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet, om han på grund av sitt funktionshinder inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och
 3. reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser och reparationen inte utgör normalt bostadsunderhåll.
-

I förarbetena till äldre bestämmelser om bostadsanpassningsbidrag (förordningen 1982:639) har uttalats bland annat följande.

För vissa personer med funktionsnedsättning utgör bostaden den fysiska ramen för praktiskt taget alla aktiviteter. Bidrag för att anpassa bostaden till en hobbyverksamhet tar sikte på en liten grupp personer som av någon anledning inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och som därför riskerar att bli mycket isolerade. Behovet av en meningsfull sysselsättning i bostaden är naturligtvis särskilt stort för dessa människor. Det kan vara fråga om vävning, modellsnickeri och liknande verksamheter. De flesta hobbyverksamheter kräver inte någon särskild anpassning av bostaden. En sådan kan därför bli aktuell bara i några enstaka fall, till exempel om ett befintligt utrymme i huset behöver göras tillgängligt för en rörelsehindrad. Det är knappast troligt att en tillbyggnad kan vara nödvändig annat än undantagsvis. Om en tillbyggnad behöver göras för detta ändamål, ska dock bidrag kunna beviljas för en sådan. ([Proposition 1981/82:126 sidan 7.](#))

Rättsfall om vilka personer som kan få bidrag för hobbyverksamhet

I den första av följande två kammarrättsdomar konstaterade Kammarrätten i Göteborg att i princip så ska bostaden utgöra den fysiska ramen för den funktionsnedsattes alla aktiviteter. Och i den andra kammarrättsdomen konstaterade Kammarrätten i Jönköping att bostadsanpassningsbidrag för hobbyverksamhet endast beviljas om man på grund av sin funktionsnedsättning inte kan delta i aktiviteter utanför hemmet.

Rättsfall om ledstång mellan terrass och trädgård

Kommunen

En person fick avslag på sin ansökan om bostadsanpassningsbidrag för att montera en ledstång mellan villans terrass och trädgård. I trädgården fanns bland annat ett växthus och ett spa.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Vid kammarrätten åberopade sökanden ett läkarintyg. Enligt detta var sökanden mycket begränsad i sin rörlighet och lämnade sällan eller aldrig huset utan ledsagare. I intyget sades också att sökanden önskade få en ledstång installerad för att kunna ta sig ner till och utnyttja hela den trädgård som tillhörde bostaden och att denna del utgjorde en väsentlig del av hennes hobbyverksamhet.

Kammarrätten konstaterade att för att bostadsanpassningsbidrag ska utgå för hobbyändamål så krävs i princip att bostaden utgör den fysiska ramen för den funktionsnedsattes alla aktiviteter. Att det var så för sökanden gav utredningen inte stöd för enligt kammarrätten. Kammarrätten avslog överklagandet. Kammarrättens dom överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Upplysningsvis kan nämnas att kammarrätten även prövade ansökan gentemot 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag och kom fram till att bostaden fick anses ändamålsenlig utan en ledstång mellan terrass och trädgård. Vidare bedömde kammarrätten att det inte framgick av utredningen att sökandens behov av nödvändig funktionsträning (7 § 1 lagen om bostadsanpassningsbidrag) krävde en ledstång mellan terrass och trädgård.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2015-08-14, målnummer 644-15.
Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 5487-15.**

Rättsfall om trappstolshiss till rum med odlingsmöjligheter och vävstol

En kvinna ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att installera en trappstolshiss till övervåningen i sitt hus. Hon klarade av att gå kortare sträckor utan hjälpmedel men kunde inte gå i trappor. Hon ville ha tillgång till övervåningen bland annat för att där kunna odla orkidéer och få plats med sin vävstol.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Kommunens beslut överklagades till länsrätten. Där framgick att kvinnan var aktiv i ett förbund samt sjöng i kör när hälsan så tillät. Länsrätten ansåg att kvinnans möjligheter att delta i aktiviteter utanför hemmet var så begränsade att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten anförde följande. Installationen av en hiss motiveras i allt väsentligt av kvinnans behov av utrymme för hobbyverksamhet. Vid sådant förhållande beviljas bostadsanpassningsbidrag endast för det fall att man på grund av sin funktionsnedsättning inte kan delta i aktiviteter utanför hemmet. Av sökandens egna uppgifter framgår att sådant hinder för aktiviteter inte finns. Kommunens överklagande ska därför bifallas.

Sökanden ansågs således inte berättigad till bostadsanpassningsbidrag. Sökanden överklagade till Regeringsrätten som inte meddelade prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Jönköping, dom 2007-02-16, målnummer 44-2007.
Regeringsrätten, målnummer 1676-2007.**

Rättsfall om tillgänglighet till och utrymme för hobbyverksamhet

Rättsfall om trapphiss till fotolaboratorium

För att kunna utnyttja ett befintligt fotolaboratorium i källarplanet ansöktes om bidrag för en trapphiss mellan bottenplanet och källarplanet i ett egnahem.

Boverket avslog överklagandet med motiveringen att tillräckligt utrymme för hobbyverksamhet borde kunna inrymmas på bottenvåningen. Regeringen delade Boverkets bedömning.

Regeringen, beslut 1991-12-19, diarienummer S91/7460/J.

Rättsfall om ombyggnad av garage till vävstuga

En kvinna ansökte om bidrag för ombyggnad av ett garage till en vävstuga. Av handlingarna i ärendet framgick att hon var ensamstående och bodde i en bostad på tre och ett halvt rum och kök med garage och förråd. Hon besvärades av bland annat muskelvärk och astma. Enligt intyg var vävning en lämplig och välgörande rehabilitering för henne.

Boverket fann i likhet med kommunen och länsbostadsnämnden att hobbyverksamhet i form av vävning borde kunna anordnas inom den befintliga bostadsytan och avslog överklagandet. Regeringen fann inte skäl att ändra Boverkets beslut.

Regeringen, beslut 1991-04-18, diarienummer BO90/2877/B.

Se även artikeln "Bidrag kan ges för extra area" som du finner under bland annat "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bidrag kan ges för extra area \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/extra-area/\]](/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/extra-area/)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Vissa reparationer kan ge bidrag

Bidrag kan lämnas för reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Reparationen får inte utgöra normalt bostadsunderhåll.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 7 §

7 § Bostadsanpassningsbidrag lämnas även för

1. åtgärder som har samband med den funktionshindrades behov av rehabilitering, funktionsträning och sjukvård, om behovet inte skäligen bör tillgodoses på annat sätt,
 2. åtgärder som gör det möjligt för den funktionshindrade att utöva hobbyverksamhet, om han på grund av sitt funktionshinder inte kan delta i aktiviteter utanför bostaden och
 3. reparation av utrustning som har anskaffats med stöd av bidrag enligt denna lag eller motsvarande äldre bestämmelser och reparationen inte utgör normalt bostadsunderhåll.
-

Om bidrag har lämnats för utrustning antingen enligt den nuvarande lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag eller enligt motsvarande äldre bestämmelser kan bidrag därefter beviljas för att reparera utrustningen, men då krävs att reparationen inte är att betrakta som normalt bostadsunderhåll.

Det finns inte någon miniminivå på reparationskostnaderna som villkor för bidrag (proposition 1992/93:58 sidan 21).

Gränsen stödberättigande reparation - normalt bostadsunderhåll

Förarbetsuttalanden

Möjligheten att få bidrag för vissa reparationer infördes ursprungligen genom en ändring i kungörelsen (1973:327) om bostadsanpassningsbidrag. Inför denna ändring, då bidraget fortfarande var statligt, uttalades följande i proposition 1978/79:100, bilaga 16, sidan 51.

I en fråga (1977/78:339) som riktades till mig under föregående riksmöte om vem som enligt min uppfattning skulle betala reparationer av hjälpmedel som tillhandahållits med stöd av bidraget svarade jag att det var rimligt att staten ersatte kostnaderna för dem. Jag strök i sammanhanget under att ersättningen dock bara borde gälla sådana kostnader som inte är att hänföra till normala driftkostnader för bostaden. Till normala driftkostnader hänförde jag kostnader för sådan anpassning i fråga om utformning och inredning som normalt förekommer i moderna bostäder. (Svaret finns i protokoll 1977/78:111, sidan 3, § 4, Boverkets anmärkning). Kostnader av detta slag bör givetvis finansieras på samma sätt som övrigt underhåll och reparationer i bostäder.

Vissa utrustningsdetaljer, som kan finansieras med bostadsanpassningsbidrag, är dock så speciella och i vissa fall också så tekniskt komplicerade att underhåll och reparationer av dem måste skötas i särskild ordning. Jag tänker härvid på till exempel olika former av lyftanordningar, automatiska dörröppnare och så kallad clos-o-mater.

Bostadsstyrelsen har i skrivelse till regeringen den 29 augusti 1978 hemställt om medgivande att använda bostadsanpassningsbidraget till att täcka skäligena kostnader för reparation av lyftanordningar med mera. Mot bakgrund av vad jag här har sagt biträder jag bostadsstyrelsens förslag om att bostadsanpassningsbidrag ska kunna utgå för att täcka kostnader för reparationer av hjälpmedel av de slag som jag nyss har nämnt.

Bostadsstyrelsen

Det var alltså ett förslag från dåvarande Bostadsstyrelsen som låg till grund för att bidraget vidgades till att omfatta vissa reparationer. Förslaget finner du under "Relaterad information".

I Bostadsstyrelsens "Handbok för bostadsanpassningsbidraget", som utkom i januari 1988 då förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag hade trätt i kraft, upprepades lyftanordningar, automatiska dörröppnare och clos-o-mater som exempel på sådan utrustning som kunde repareras med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Vidare skrev Bostadsstyrelsen att reparation, besiktning och service av dessa anordningar inte skulle bedömas som normalt bostadsunderhåll, eftersom sådan kvalificerad teknisk utrustning inte kunde anses ingå i en bostads normala funktioner.

Bostadsstyrelsen skrev dessutom att om kvalificerad teknisk utrustning blivit föråldrad eller obrukbar så kunde den bytas ut.

Vidare skrev Bostadsstyrelsen att bidrag inte kan lämnas för reparation av till exempel termostaterade kranar även om bostadsanpassningsbidrag lämnats för installation av dessa. Denna och liknande åtgärder var enligt Bostadsstyrelsen att bedöma som normalt bostadsunderhåll.

Boverket

Efter att Boverket bildats genom en sammanslagning av Bostadsstyrelsen och Statens Planverk började Boverket med start 1991 att ge ut en egen handbok. I denna har Boverket haft med delar av ovanstående förarbetsuttalande samt skrivningar liknande dem i Bostadsstyrelsens handbok. Observera att ovannämnda utrustning - lyftanordningar, automatiska dörröppnare och så kallad clos-o-mater - endast är några exempel på vad som kan stödjas med bidrag enligt 7 § 3 punkten lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrättsdom

Här refereras en kammarrättsdom där domstolen ansåg att reparationen i fråga

- att byta elledningar till reglage av höj- och sänkbara enheter i ett kök - var att betrakta som normalt bostadsunderhåll. Sökanden ansågs därför inte ha rätt till bostadsanpassningsbidrag.

Rättsfall om gränsen stödberättigande reparation - normalt bostadsunderhåll

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att byta kablar till reglage av höj- och sänkbara enheter i köket.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan. Enligt kommunen var åtgärden inte att betrakta som reparation av kvalificerad teknisk utrustning utan som normalt bostadsunderhåll. Kommunen ansåg vidare att behovet av reparation inte hade uppstått som en följd av onormalt slitage som berodde på sökandens funktionsnedsättning.

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten

Sökanden anförde vid förvaltningsrätten att reparationen inte kunde utföras av vanliga elektriker utan måste utföras av elektriker specialiserade på höj- och sänkbara skåp.

Förvaltningsrätten ansåg att de höj- och sänkbara enheterna i sökandens kök var att bedöma som tekniskt avancerad utrustning och att sökanden i princip hade rätt till bostadsanpassningsbidrag. Förvaltningsrätten ansåg att ärendet skulle visas åter till kommunen för ny handläggning. Detta eftersom det var oklart hur stort det aktuella reparationsbehovet faktiskt var liksom om övriga förutsättningar var uppfyllda.

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten

Kommunen anförde vid kammarrätten att man hade varit i kontakt med bland andra kökstillverkaren som hade uppgett att alla elektriker med elbehörighet kunde byta ledningarna utan problem.

Kammarrätten konstaterade att det i målet inte hade framkommit något annat än att reparationerna av de höj- och sänkbara enheterna som var installerade i sökandens kök kunde utföras av elektriker utan särskild behörighet. Utredningen gav heller inte i övrigt stöd för att utrustningen var av så komplicerad art att reparationerna måste ske i en särskild ordning. Kammarrätten fann mot denna bakgrund att aktuella reparationer var att hänföra till normalt bostadsunderhåll. Sökanden hade därför inte rätt till bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2015-04-09, målnummer 5866-14.

Först uttömma tillverkarens och/eller säljarens ansvar

För reparationer, ändringar eller kompletteringar som enligt lag eller avtal åvilar tillverkare eller säljare lämnas inte bostadsanpassningsbidrag.

Rättsfall om bidrag för att installera en ny spistimer under garantitiden

En kvinna beviljades bostadsanpassningsbidrag för en spistimer och fick den installerad. Tre månader senare gick den sönder. Hon lät då installera en ny

spistimer och ansökte om bostadsanpassningsbidrag för denna. Kommunen avlog ansökan med motiveringen att det företag som installerat den första spistimern skulle ha getts möjlighet att utföra en garantireparation enligt konsumenttjänstlagen (1985:716).

Kvinnan överklagade till förvaltningsrätten som avlog överklagandet. Kvinnan överklagade då till kammarrätten. I likhet med förvaltningsrätten ansåg kammarrätten att kvinnan inte hade rätt till bidrag för att installera en ny spistimer. Detta eftersom hon i stället haft möjlighet att inom garantitiden låta installatören av den först monterade spistimern åtgärda felet på den. Kammarrätten avlog därför överklagandet.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2013-08-28, målnummer 2929-12.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags \(länk till annan webbplats\) \[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Dokument

[Skrivelse från Bostadsstyrelsen till bostadsdepartementet \[contentassets/e89a24a41e804e2f8a70ce90b0ab80cf/skrivelse-fran-bostadsstyrelsen-1978-08-29.pdf\]](#)
625 kB

Hårdare villkor vid nybyggnad

Vid nybyggnad ges bostadsanpassningsbidrag endast om det finns särskilda skäl för sökanden att välja en utformning av bostaden som kräver anpassning.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 8 §

8 § Vid nybyggnad lämnas bostadsanpassningsbidrag endast om det finns särskilda skäl för att välja en utformning av bostaden som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

Särskilda skäl

Vid nybyggnad gäller att kommunen ska bevilja bostadsanpassningsbidrag endast om sökanden kan anses ha särskilda skäl för att välja en utformning av bostaden som kräver anpassning.

Detta krav på särskilda skäl har i praxis ansetts innebära att bidrag endast ska ges för andra åtgärder än sådana som behövs för att bostaden ska bli lämplig rent allmänt sett med hänsyn till funktionsnedsättningen. I praxis har alltså utvecklats ett så kallat allmänt lämplighetskrav i samband med nybyggnad. Om en person bygger nytt och har en funktionsnedsättning så ska han eller hon se till att bostaden blir lämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Åtgärder för att uppfylla det allmänna lämplighetskravet är inte bidragsberättigande. Om en åtgärd däremot kan sägas ligga utanför det allmänna lämplighetskravet så ska det anses finnas särskilda skäl och då ska bidrag beviljas om alla andra krav är uppfyllda.

För att avgöra om en åtgärd faller inom det allmänna lämplighetskravet måste kommunen pröva om materialet, inredningen eller utrustningen är gängse på marknaden och om materialet etc. brukar väljas även av personer som inte har någon funktionsnedsättning. Om svaret är ja får åtgärden anses falla inom det allmänna lämplighetskravet. I så fall kan något bidrag inte beviljas, inte ens om valet skulle medföra en viss merkostnad. (Se dom från Kammarrätten i Göteborg, 1998-12-22, mål nr 3308-1997, som refereras längre ned på denna webbsida.)

Här följer några exempel på hur det allmänna lämplighetskravet har tillämpats.

Rättsfall om icke allergiframkallande material

Val av ett icke allergiframkallande vägg- och takmaterial som skedde i samband med nybyggnad fick anses omfattas av det allmänna kravet på att huset ska vara lämpligt med hänsyn till den funktionshindrades behov. Åtgärden ansågs därför inte vara bidragsberättigande.

Regeringsbeslut 1987-11-19, diarienummer B 632187.

Rättsfall om luftburen värme

Ansökan avsåg bidrag för merkostnaden för att installera luftburen värme i stället för radiatorer i samband med nybyggnad av småhus. Den luftburna värmen ansågs i och för sig motiverad med hänsyn till behovet av en dammfri bostad. Men en sådan uppvärmning kunde inte i sig anses medföra sådana extrakostnader som bör täckas av bostadsanpassningsbidrag.

Regeringsbeslut 1988-04-28, diarienummer B 734/88.

Rättsfall om värmeslingor och skjutdörrar

Värmeslingor i hall samt skjutdörrar i samband med nybyggnad av ett egna hem ansågs omfattas av det allmänna kravet på att bostaden vid nybyggnad ska vara lämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen och var därför inte bidragsberättigande.

Regeringsbeslut 1992-01-30, diarienummer S91/7468/J. Anmärkning: Om skjutdörrar handlar även ett referat längre ned i denna artikel, se dom från Kammarrätten i Göteborg, 2012-10-30, målnummer 5284-11.

Rättsfall om centraldammsugare

Installation av en centraldammsugare i samband med nybyggnad fick anses omfattas av det allmänna lämplighetskravet. Särskilda skäl förelåg därför inte.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1996-04-12, målnummer 8587-1995.

Rättsfall om nybyggnad i två plan

En familj byggde ett nytt hus med två bostadsplan och sökte bostadsanpassningsbidrag för vissa åtgärder. I familjen fanns ett barn som förutom en CP-skada hade Morbus Down och synnedsättning. Alla tre skadorna ledde var för sig till omfattande begränsningar i förmågan att förflytta sig. Kommunen avslog ansökan. Enligt kommunen var det allmänna lämplighetskravet inte uppfyllt, eftersom huset var i två plan och sökanden inte hade lämnat några särskilda skäl till varför man valt ett hus som krävde anpassningsåtgärder.

Vid länsrätten anförde sökanden att man inledningsvis inte hade tänkt inreda det övre planet utan familjen skulle bo på det nedre planet. De planer familjen hade för inredning av det övre planet var enligt sökanden inte sådana att sonen skulle komma att uteslutas från gemenskapen.

Länsrätten ansåg att den nya bostaden måste anses uppfylla kravet på lämplighet för sonen med hänsyn till de uppgifter som lämnats om hur bostadens övre och nedre plan skulle användas. Målet borde därför återförvisas till kommunen när det gällde modifiering av grunden och automatiska dörröppnare. Däremot avslogs överklagandet när det gällde installation av golvvärme, kyl- och frysskåp, mikrovågsugn och förråd med motiveringen att denna utrustning numera var förhållandevis vanlig och därför inte borde ge rätt till bostadsanpassningsbidrag.

Sedan kommunen överklagat länsrättens dom gjorde kammarrätten följande bedömning. För att bostadsanpassningsbidrag ska kunna lämnas ska bostaden i dess helhet vara lämplig för den funktionshindrade även med tanke på framtida anpassningsbehov. En bostad i två plan kan med hänsyn till barnets funktionsnedsättning inte anses uppfylla kravet på allmän lämplighet. Särskilda skäl att välja en bostad som kräver anpassningsåtgärder föreligger således inte. Kammarrätten ansåg därför att bidrag inte borde beviljas. Domen överklagades men Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 1998-03-30, målnummer 5437-1996.
Regeringsrätten, målnummer 2945-1998.**

Rättsfall om belysning

En familj ansökte om bostadsanpassningsbidrag för installation av belysning i och utanför familjens nybyggda hus på grund av att sonen var synskadad. På grund av pojkens funktionsnedsättning behövdes enligt synpedagogen följande belysningsarmaturer för en god och jämn belysning. I köket: en takarmatur mitt i köket, en infälld takarmatur över diskbänken, två infällda takarmaturer över matbordet samt en bänkarmatur över arbetsbänken. I hallen: tre runda takarmaturer. I allrummet: en rund takarmatur, I de tre sovrummen: en takarmatur i respektive rum. I badrummet: en infälld takarmatur över badkaret. I tvättstugan: en bänkarmatur över arbetsbänken. Utomhus: tio infällda armaturer.

Kommunen avslag ansökan med motiveringen att det inte fanns särskilda skäl. Länsrätten avslag överklagandet med motiveringen att det inte var visat att belysningen var av särskilt slag eller föranledde särskilda merkostnader.

Familjen överklagade till kammarrätten. I kammarrättens dom redogörs inledningsvis för Boverkets remissvar till domstolen där verket beskriver det allmänna lämplighetskravet enligt i huvudsak följande: "Vid nybyggnad av egnahem gäller även ett allmänt krav på att bostaden skall vara lämplig med hänsyn till den funktionshinderade behov. Åtgärder för att uppfylla detta allmänna krav är inte bidragsberättigande. I praxis har det utvecklats en princip för att bedöma vilka åtgärder som faller inom det s k allmänna lämplighetskravet. Principen kan beskrivas enligt följande. Sådana material samt inrednings- och utrustningsdetaljer som är gängse på marknaden och som även personer utan funktionshinder väljer mellan vid nybyggnad har ansetts omfattade av det allmänna lämplighetskravet. Vid val av exempelvis skåpluckor i kök har det ansetts rimligt att den funktionshinderade, i syfte att minimera kostnaderna för bostadsanpassningsbidraget, väljer det material som är mest lämpligt med hänsyn till funktionshindret. Även om detta val skulle innebära en viss merkostnad har kostnaden inte täckts av bidraget. Å andra sidan innebär principen att om produkten inte är gängse på marknaden och inte av sådant slag att även personer utan funktionshinder väljer denna typ av produkt, exempelvis en lyftanordning, så faller åtgärden utanför det allmänna lämplighetskravet. I så fall kan särskilda skäl enligt 8 § lagen om bostadsanpassningsbidrag anses föreligga."

Kammarrätten fann att alla åtgärder utom den centralt placerade köksarmaturen fick anses omfattas av det allmänna lämplighetskravet och därför inte berättigade till bidrag, även om de i och för sig kunde orsaka den enskilde merkostnad. Takarmaturen mitt i köket omfattades dock inte av det allmänna lämplighetskravet, eftersom det hade upplysts att denna lampa vanligtvis valdes till kontors- och industrilokaler men däremot inte till bostäder. Familjen var därför berättigad till bidrag för merkostnaden för denna.

Kammarrätten i Göteborg, dom 1998-12-22, målnummer 3308-1997.

Rättsfall om att höja diskbänk

Ansökan avsåg bland annat höjning av diskbänk till 95 centimeter i samband med flytt till en nyproducerad bostadsrätt. Kammarrätten ansåg att en anpassningsåtgärd i form av höjning av diskbänk till 95 centimeter är av en sådan karaktär att även personer utan funktionsnedsättning kan välja en sådan anpassning. Åtgärden var därför inte bidragsberättigande.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2008-10-23, målnummer 1758-07.

Rättsfall om skjutdörrar, skjutglaspartier, plattsättning utomhus samt extra utrymme för assistenter och i garage

En man som behövde personlig assistans dygnet runt ansökte sommaren 2010 om bostadsanpassningsbidrag för bland annat skjutdörrar in till badrum och sovrum, skjutglaspartier i sovrum och kök-/vardagsrum, plattsättning utomhus, ett extra rum till assistenterna samt extra utrymme i garaget. Huset, en enplansvilla, hade uppförts 2009.

Kommunen avslag ansökan i de delar som redogörs för i detta referat utom viss del av platsättning utomhus där kommunen beviljade bidrag för en extra plattad från uppfarten till entrén. Mannen överklagade till förvaltningsrätten som avslag överklagandet.

Vid kammarrätten anförde mannen följande. Skjutdörrar underlättade, eftersom han kunde öppna och stänga dessa med sin friska hand utan att behöva ställa ifrån sig sin krycka. Han behövde extra utrymme i garaget för att förvara två rullstolar och en skrymmande specialcykel med motor. Utomhus behövde han ytterligare platsättning än kommunen beviljat bidrag för, nämligen extra breda gångar för att kunna ta sig runt i trädgården. Han behövde ett extra rum till assistenterna för att tillgodose hans självständighet och privatliv. Kammarrätten gjorde bedömningen att samtliga de åtgärder som nämns i detta referat föll inom det allmänna lämplighetskravet och därför inte var bidragsberättigande. Mannen överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2012-10-30, målnummer 5284-11. Högsta förvaltningsdomstolen, 2013-07-26, målnummer 6602-12.

Nedan följer ett referat som handlar om vilken typ av dörrautomatik som bostadsanpassningsbidraget borde täcka i samband med en tillbyggnad som innebar att en ny lägenhet tillskapades. Skulle bidraget täcka kostnaden för en automatik till en altandörr av slagdörrsmodell eller en dyrare automatik till ett skjutparti?

Rättsfall om fjärrstyrd automatisk dörröppnare till skjutparti mot altan

I samband med tillbyggnad av en villa för att tillskapa en egen lägenhet för sonen ansökte föräldrarna om bland annat fjärrstyrd automatisk dörröppnare till skjutparti mot altan för att göra det möjligt för sonen att självständigt ta sig in och ut dit i sin elrullstol. Skjutdörrar hade valts för att utrymmena annars skulle upplevas som trånga. Kommunen hade beviljat bostadsanpassningsbidrag motsvarande vad en öppningsautomatik till en vanlig altandörr skulle kosta, eftersom det enligt kommunen inte var nödvändigt med skjutparti.

Förvaltningsrätten biföll föräldrarnas överklagande och ansåg att bidrag borde beviljas fullt ut för kostnaden för en öppningsautomatik som passade till skjutdörrarna.

Kommunen överklagade till kammarrätten som konstaterade att frågan i målet var om bidrag skulle beviljas för fjärrstyrning av en skjutdörr/skjutparti eller för fjärrstyrning av en ordinär slagdörr. Det fanns en offert bifogad till ansökan där det framgick att installationskostnaden för automatisk dörröppnare med nytt el-slutsbleck i karm samt fjärrstyrningsanordning med sändare skulle kosta 16 250 kronor för en slagdörr. Den offerten avsåg både entrédörr och dörr mellan lägenhet och hus. Det saknades enligt kammarrätten anledning att anta att kostnaden i någon beaktansvärd omfattning skulle avvika för montering av motsvarande anordning för en altandörr av slagdörrsmodell. Kammarrätten konstaterade vidare att den åtgärd som var i fråga i allt väsentligt motiverades av sonens intresse av att självständigt kunna ta sig ut och in samt vistas på altanen. Vid sådant förhållande, anförde kammarrätten, borde bidrag beviljas till det belopp som var tillräckligt för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad. Det framgick inte, konstaterade kammarrätten vidare, att sonen hade problem att ta sig ut genom entrédörren eller genom dörren mellan hus och lägenhet vilka båda var slagdörrar. Det hade enligt kammarrättens mening inte framkommit tillräcklig anledning att bevilja bidrag till en högre kostnad för installation av automatisk dörröppnare till skjutparti. Något sådant behov framkom inte heller i återbesök intyg av en arbetsterapeut. Kammarrätten ansåg att det belopp om 20 000 kronor som kommunen beviljat för automatisk dörröppnare till altandörr, inklusive

elframdragning, var tillräckligt. Kammarrätten biföll kommunens överklagande.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2013-09-19, målnummer 3620-12.

Se också en dom från Kammarrätten i Göteborg, 2002-06-17, målnummer 7745-2000, som refereras i artikeln

"Bidrag kan ges för extra area" som du bland annat finner under "Relaterad information".

Generella åtgärder och grundläggande bostadsfunktioner

Enligt rättspraxis lämnas inte bostadsanpassningsbidrag för sådana åtgärder som alla som uppför ett nytt bostadshus måste utföra enligt plan- och bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga. Mer information om detta finner du på sidan "Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen". En länk till denna sida finner du under "Relaterad information".

Bostadsanpassningsbidrag beviljas heller inte för grundläggande bostadsfunktioner. Mer information om detta finner du på sidan "Inget bidrag till grundläggande bostadsfunktioner som helt saknas". En länk till denna sida finner du under "Relaterad information".

Krav på särskilda skäl vid periodiskt boende

Det har ansetts att 8 § är tillämplig även på sådana bostäder som avses i 5 § om periodiskt boende. (Kammarrätten i Jönköping, dom 1999-09-30, målnummer 1801-1998. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd, Regeringsrätten, målnummer 6952-1999. Se artikeln "Bidrag vid periodiskt boende" för ett mer utförligt referat. Du finner artikeln under bland annat "Relaterad information".)

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bidrag kan ges för extra area. \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/extra-area/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidraget och kraven i bygglagstiftningen \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/Generella-atgarder/\]](#)

[Inget bidrag för grundläggande bostadsfunktioner som helt saknas. \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/grundlaggande-bostadsfunktioner/\]](#)

[Bidrag vid periodiskt boende. \[/sv/bab-handboken/villkor/Periodiskt-boende/\]](#)

På andra webbsidor

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Köp eller byte av bostad

När en sökande har flyttat till en bostad som behöver anpassas på grund av en funktionsnedsättning som fanns vid tidpunkten för flytten måste kommunen pröva om ansökan avser kostnadskrävande åtgärder. I så fall krävs för bidrag att det finns särskilda skäl för sökandens val av bostad.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 9 §

9 § Vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

Kostnadskrävande eller inte

Kravet på särskilda skäl efter en flytt gäller bara om åtgärderna är kostnadskrävande. Lagen om bostadsanpassningsbidrag anger inte någon beloppsgräns för vad som är kostnadskrävande åtgärder. I förarbetena till lagen uttalade statsrådet att det var mindre lämpligt att låsa fast begreppet kostnadskrävande åtgärder till någon form av index eller anknytning till basbeloppet. Som exempel på åtgärder som inte är kostnadskrävande nämnde statsrådet att ta bort trösklar och att sätta upp stödhandtag eller blandare till handfat eller vask. ([Proposition 1999/2000:79 s. 71 och 136](#)).

I praxis så har 25 000 kronor för att ta bort ett badkar och i stället installera en duschkabin setts som en kostnadskrävande åtgärd (dom från Kammarrätten i Jönköping, 2005-06-14, målnummer 1038-2005). Även åtgärder om totalt 13 688 kronor har setts som kostnadskrävande (dom från Kammarrätten i Sundsvall, 2011-05-17, målnummer 2166-2010).

Se till helheten vid kostnadsbedömningen

I förarbetena anges att vid bedömningen av om åtgärderna är kostnadskrävande eller inte bör beaktas att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad för den som har en funktionsnedsättning. Detta innebär att samtliga de åtgärder som vid ansökningstillfället kan bedömas som nödvändiga måste beaktas. Undantag från särskilda skäl avser sålunda inte att lämna en öppning för etappvis anpassning av bostaden. ([Proposition 1999/2000:79 s. 71](#).)

Enligt förarbetena ska kommunen alltså vid kostnadsbedömningen göra en helhetsbedömning. Vid denna helhetsbedömning ska kommunen ta hänsyn till alla de åtgärder som vid ansökningstillfället är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen, alldeles oavsett om bidrag har sökts för dem alla. Här följer två rättsfall som belyser detta.

Rättsfall om helhetsbedömning

En familj med ett funktionshindrat barn hade flyttat till ett egnahem i ett och ett halvt plan. Bidrag söktes för bland annat ombyggnad av ett tvätttrum till badrum

med duschplats, installation av en invändig hiss samt borttagning av trösklar. Kommunen avslog ansökan med motiveringen att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad. Vid länsrätten vidhöll fadern att bidrag borde beviljas enligt ansökan. Vidare anförde han att det inte krävdes särskilda skäl för att bevilja bidrag för vissa av de åtgärder som ansökan avsåg, exempelvis borttagning av trösklar, eftersom dessa åtgärder inte var kostnadskrävande.

Länsrätten avslog överklagandet med motiveringen att det inte fanns särskilda skäl. Med hänvisning till det ovannämnda uttalandet i förarbetena (proposition 1999/2000:79 s. 71) ansåg länsrätten att det inte kunde göras en separat bedömning avseende borttagning av trösklar.

Domen överklagades till kammarrätten, där fadern i första hand yrkade bidrag enligt ansökan och i andra hand yrkade bidrag för de åtgärder som inte var att anse som kostnadskrävande. Kammarrätten instämde i länsrättens bedömning och avslog därför överklagandet. Kammarrättens dom överklagades till Regeringsrätten som inte meddelade prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 2001-10-05, målnummer 2675-2001.
Regeringsrätten, målnummer 6499-2001.**

Rättsfall om helhetsbedömning

En kvinna som hade flyttat till en villa ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en specialtoalett med automatisk spol- och torkfunktion. Villan var i tre plan. I entréplanet fanns bland annat sovrum, toalett och kök. På den övre våningen fanns badrum och fem rum. Det fanns också en källare. Huset hade tre entréer som alla hade trappor. Enligt arbetsterapeutens intyg klarade kvinnan inte att självständigt förflytta sig mellan våningsplanen eller att ta sig ut i trädgården. Kommunen avslog ansökan med motiveringen att bostaden var mycket olämplig för kvinnan. Länsrätten ansåg att bidrag borde beviljas.

Kommunen överklagade till kammarrätten som ansåg att något bidrag inte borde beviljas. Kammarrätten konstaterade inledningsvis att vid bedömningen av om det var nödvändigt att utföra kostnadskrävande anpassningsåtgärder skulle samtliga åtgärder som kunde bedömas som nödvändiga beaktas, oavsett att bidrag endast söktes för specialtoaletten. Eftersom sökanden hade ett funktionshinder som medförde att hon inte utan hjälp kunde förflytta sig i trapporna mellan våningsplanen eller i husets entréer ansåg kammarrätten att ytterligare kostnadskrävande anpassningsåtgärder måste antas vara nödvändiga för att bostaden skulle vara ändamålsenlig. Det krävdes därför särskilda skäl för valet av bostad och enligt kammarrätten fanns det inte några sådana. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Stockholm, dom 2002-04-23, målnummer 4352-2001.
Regeringsrätten, målnummer 3337-2002.**

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Exempel på särskilda skäl

Om åtgärderna är kostnadskrävande och behovet av åtgärderna stod klart när sökanden flyttade till sin nya bostad krävs det särskilda skäl för valet av bostad. Ett skäl kan vara att bostaden ligger nära en vårdinrättning som den boende bör ha tillgång till.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 9 §

9 § Vid köp eller byte av bostad lämnas bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder endast om det finns särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. Lag (2000:527) .

Av förarbetena framgår att bakgrunden till kravet på särskilda skäl vid köp eller byte av bostad är att det av kostnadsskäl är rimligt att en person med funktionsnedsättning vid köp eller byte väljer en bostad som är lämplig med hänsyn till hans eller hennes behov så att anpassningsåtgärder i möjligaste mån kan undvikas eller minimeras ([proposition 1992/93:58, sidan 19](#)).

Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte några exempel på särskilda skäl. I förarbetena anges att särskilda skäl kan finnas till exempel om det är fråga om en bostad som ligger nära en vårdinrättning som personen med funktionsnedsättning bör ha tillgång till. Det kan också gälla fall där sökanden trots omfattande försök inte lyckats få tag i någon annan lämplig bostad. ([Proposition 1992/93:58, sidan 19](#).)

I förarbetena, i det lagstiftningsärende som innebar att kravet på särskilda skäl slopades vid åtgärder som inte är att betrakta som kostnadskrävande, har uttalats att det finns stora lokala skillnader i bostadsutbudet. De särskilda skälen för valet av bostad kan därför variera från fall till fall och från kommun till kommun. Innebörden av särskilda skäl har hittills utformats av praxis och regeringen anser inte att det finns anledning att ge mer detaljerade instruktioner om vad begreppet innebär. ([Proposition. 1999/2000:79 sidan 71](#).)

I samma lagstiftningsärende uttalades dessutom att syftet med kravet på särskilda skäl är att personer med funktionsnedsättning ska välja bostad med stor omsorg. Om kommunen inte kan visa att det finns en bostad som är mer lämplig än den bostad som har valts föreligger det i princip särskilda skäl för valet av bostad. ([Proposition 1999/2000:79, sidan 71](#).) I en dom från Högsta förvaltningsdomstolen den 9 juni 2011, mål nummer 6456-2010, som gällde om det funnits särskilda skäl vid valet av en ny bostad, så bortser dock domstolen uttryckligen från detta förarbetsuttalande. Högsta förvaltningsdomstolen menar att eftersom lagstiftningsärendet inte rörde frågan om vad som ska anses utgöra särskilda skäl eller vem som har bevisbördan för att sådana skäl ska anses föreligga, så saknade uttalandet betydelse för prövningen av målet. Här följer ett referat av domen från Högsta förvaltningsdomstolen.

Rättsfall, särskilda skäl

Kommunen

En familj med en flicka med funktionsnedsättning flyttade till ett enplanshus med källare och ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att bygga om ett badrum. Kommunen avslog ansökan med motiveringen att bostaden med sina nivåskillnader inte var ändamålsenlig med hänsyn till flickans funktionsnedsättning. Kommunen ansåg att familjen hade kunnat skaffa en lämpligare bostad om kommunen hade fått medverka med kontakter med mäklare med mera.

Förvaltningsrätten

Mamman överklagade till förvaltningsrätten och anförde bland annat att huset var det bästa tänkbara av alla hus hon tittade på. Planlösningen var öppen och dottern tog sig fram överallt. Det fanns inga trösklar. I gillestugan i källaren kunde storasystemet vara med sina kompisar utan att dottern med funktionsnedsättning stördes. Hon hade inte för avsikt att söka bostadsanpassningsbidrag för att kunna ta ner dottern i källaren.

Förvaltningsrätten konstaterade att det som mamman hade sökt bidrag till var ombyggnad av ett badrum och att det inte hade framkommit att valet av bostad hade haft någon betydelse för just detta ombyggnadsbehov. Förvaltningsrätten ansåg att bidrag inte kunde vägras med tillämpning av 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande.

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde där bland annat att vid en helhetsbedömning av de sökta åtgärderna så var de att anse som kostnadskrävande. Vid ett beviljande av bostadsanpassningsbidrag för ombyggnad av badrum krävs, framförde kommunen, att kommunen bedömer bostaden som ändamålsenlig för sökanden. Kommunen påpekade vidare att den i efterhand, via kontroll av de fastighetsförsäljningar som skett vid tidpunkten för förvärvet, funnit fem bostäder som kommunen bedömt som mer ändamålsenliga och som i kostnadsläge och belägenhet uppfyllde de särskilda skäl som sökanden åberopade.

Vad sökanden anförde

Mamman anförde att familjen varit i kontakt med kommunen före köpet. Familjen hade flera saker att ta hänsyn till som var viktiga, bland annat rak infart, ingen sluttning upp eller ner vid garaget, plan parkering. De fick även ta hänsyn till att det endast var 50 meter till busshållplatsen. Att det var 100 meter till 'mormor' hade underlättat enormt. Hänsyn hade även tagits till planlösningen inne i huset. Stora öppna ytor, breda dörrkarmar, förutom badrum, luftigt stort kök där dottern alltid kunde vara med överallt för socialt samspel. Dotterns sovrum var vägg i vägg med mammans och där hade en del av väggen kunnat slås ut och ett glasfönster hade satts in så att dottern kunde ses till på nätterna när hon vaknade. Dottern krävde vård 24 timmar om dygnet.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten anförde att en helhetsbedömning gav vid handen att bostaden inte kunde anses lämplig för dotterns behov. Kammarrätten påpekade vidare att det funnits fem fastigheter till försäljning som var att bedöma som mer ändamålsenliga vid tiden för det aktuella förvärvet. Vad mamman hade anförat kunde inte anses vara sådana särskilda skäl som avses i lagen om bostadsanpassningsbidrag. Kommunen hade därför fog för beslutet att avslå ansökan, ansåg kammarrätten.

Högsta förvaltningsdomstolen

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som fann att flickan hade rätt till bostadsanpassningsbidrag. Utöver vad som redan tidigare hade framförts anförde sökanden via sin vårdnadshavare att familjen före köpet av bostaden varit i kontakt med kommunen som dock hade klargjort att den inte kunde hjälpa till med köp av bostad. Familjen bestod av två vuxna och två barn samt tre umgängesbarn i tonåren. Efter att ha tittat på massor av hus lyckades familjen att hitta detta som inte krävde några andra anpassningsåtgärder än ombyggnad av badrummet. Huset var vid köpetillfället det minst kostnadskrävande vad gällde anpassning jämfört med de andra hus som såldes vid samma tid. Badrummet var det enda ställe där det behövde breddas vid ingången. Vidare krävdes åtgärder så att dottern kunde få plats med dusch- och toalettstolar och så att hon kunde sköta sin hygien med hjälp av en vuxen.

Oavsett vilken bostad som valts hade bostadsanpassning varit nödvändig på grund av dotterns omfattande funktionsnedsättning. Alla objekt som kommunen hänvisade till hade krävt omfattande anpassning både utvändigt och invändigt. Den bostad familjen köpte stämde överens med kommunens rekommendationer.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Efter att ha återgett 6 och 9 §§ lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag redogjorde Högsta förvaltningsdomstolen för vissa uttalanden i förarbetena till lagen. I lagstiftningsärendet uttalades att det av kostnadsskäl är rimligt att personen med funktionsnedsättning vid nybyggnad eller köp eller byte av bostad väljer en bostad som är lämplig med hänsyn till hans eller hennes behov så att anpassningsåtgärder i möjligaste mån kan undvikas eller minimeras. För att bostadsanpassningsbidrag ska lämnas bör krävas att det finns särskilda skäl för att välja en bostad som gör det nödvändigt att vidta anpassningsåtgärder. Det kan till exempel vara fråga om en bostad som ligger nära en vårdinrättning som personen med funktionsnedsättning bör ha tillgång till. Det kan också gälla fall där personen med funktionsnedsättning trots omfattande försök inte lyckats få tag på någon annan lämplig bostad. (Proposition 1992/93:58, sidan 19.)

Därefter konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att frågan i målet var om det funnits särskilda skäl för familjen att välja en bostad som krävde anpassning. Högsta förvaltningsdomstolen anförde att den i ett tidigare avgörande (RÅ 1996 ref. 49) uttalat sig i frågan huruvida särskilda skäl till bostadsanpassningsbidrag förelegat. Det var i det målet frågan om en delvis förlamad och rullstolsburen man som vårdades i hemmet av hustrun. Makarna – som läst annonser om hyreslägenheter och vänt sig till hyresvärden då det blev känt att den aktuella lägenheten var ledig – ansågs inte ha vidtagit tillräckligt omfattande försök att finna en bostad som inte krävde anpassningsåtgärder i den utsträckning som var aktuell i målet. Det var inte heller visat att anpassningsåtgärderna till sin karaktär var sådana att svårigheter skulle finnas att hitta en bostad som innefattade anpassningarna.

Därefter gick Högsta förvaltningsdomstolen in på uttalanden i förarbetena i samband med ett senare lagstiftningsärende som rörde lagen om bostadsanpassningsbidrag. Där uttalades bland annat att regelns syfte är att personer med funktionsnedsättning ska välja bostad med stor omsorg. Om kommunen inte kan visa att det finns en bostad som är mer lämplig än den bostad som personen med funktionsnedsättning har valt föreligger det i princip särskilda skäl för valet av bostad (proposition 1999/2000:79, sidan 71.) Efter att ha redogjort för detta uttalande i förarbetena anförde Högsta förvaltningsdomstolen att det lagstiftningsärendet dock inte rörde frågan om vad som ska anses utgöra särskilda skäl eller vem som har bevisbördan för att sådana skäl ska anses föreligga. Uttalandet saknade därför enligt Högsta förvaltningsdomstolen betydelse vid avgörandet av den fråga som var aktuell i detta mål.

Högsta förvaltningsdomstolen fann att prövningen inte kunde begränsas endast till den anpassning som ansökan avsåg utan att även behovet av förutsebara framtida anpassningar måste kunna vägas in i bedömningen. Enbart det förhållandet att varje bostad skulle ha krävt en sådan anpassning av badrummet som flickans ansökan avsåg medförde därför inte att kravet på särskilda skäl för att välja den

bostad som målet rörde var uppfyllt.

Som skäl för att välja den aktuella bostaden hade vårdnadshavaren framfört att det i praktiken var fråga om en enplansvilla med alla primära bostadsfunktioner på samma plan, att man hade övervägt ett stort antal bostäder men inte hittat någon lämpligare inom rätt prisklass, att planlösningen fungerande väl med tanke på flickans behov samt att det var en fördel att det fanns en gillestuga på ett annat plan eftersom de övriga barnen då fick tillgång till ett utrymme där de kunde vistas utan att störa flickan.

Högsta förvaltningsdomstolen fann att flickan visat att hon haft särskilda skäl att välja den nu aktuella bostaden trots att den krävde viss anpassning och biföll därför överklagandet.

Högsta förvaltningsdomstolen, dom 2011-06-09, målnummer 6546-2010.

På grund av den ovan refererade domen från Högsta förvaltningsdomstolen har Boverket tagit bort två referat av domar från Kammarrätten i Jönköping (dom 2002-11-13, målnummer 82-2002) respektive Kammarrätten i Göteborg (dom 2007-02-16, målnummer 5939-2005). Dessa borttagna referat handlade om vad som krävdes för att kommunen skulle anses ha visat att det fanns en lämpligare bostad.

Nedan följer ett referat av en dom från Kammarrätten i Stockholm där domstolen fann att det fanns särskilda skäl för att bidrag skulle beviljas.

Rättsfall, särskilda skäl

Kommunen

En familj med en flicka med funktionsnedsättning hade flyttat till en villa på landet och ansökte om bostadsanpassningsbidrag för en utvändig ramp, plattläggning och för att göra om ett förråd till ett hygienutrymme. Det befintliga badrummet var för litet för att anpassa. Flickan var svårt utvecklingsstörd och hade epilepsi. Hon var rullstolsburen och behövde total omvårdnad och ständig tillsyn. Kommunen avslog ansökan.

Länsrätten

Länsrätten ansåg att det fanns särskilda skäl för valet av bostad och att bidrag borde beviljas.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som också ansåg att bidrag borde beviljas. Kammarrätten anförde följande. Det framgår av utredningen att familjens skäl för flyttningen har varit ett önskemål om att bo på landet för att få den kraft som behövs för att ge flickan ett så bra liv som möjligt. Att åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig för flickan har inte ifrågasatts. För att bostadsanpassningsbidrag till kostnadskrävande åtgärder ska lämnas krävs att det finns särskilda skäl för att välja en bostad som gör det nödvändigt att utföra anpassningsåtgärder. Det kan enligt proposition 1992/93:58, s. 19 till exempel vara fråga om att bostaden ligger nära en vårdinrättning som den funktionshindrade bör ha tillgång till. Exemplifieringen i propositionen är emellertid inte uttömmande.

Föredraganden har uttalat att det inte går att ange vad som i det enskilda fallet utgör särskilt skäl utan varje fall får bedömas för sig. Liksom länsrätten finner kammarrätten att anpassningsåtgärderna på grund av flickans sjukdom och funktionshinder är sådana att svårigheter torde föreligga att på landet - där familjen valt att bo - finna en bostad som innefattar dessa anpassningsåtgärder. Det

förhållandet att det inte finns någon utredning om familjens försök att hitta en bostad som inte krävt anpassningsåtgärder och det förhållandet att flyttningen inte föregåtts av en diskussion med kommunen medför därför inte att ansökan ska avslås. Kammarrätten finner att det finns särskilda skäl för att bidrag ska beviljas. Överklagandet avslås därför.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2002-01-15, målnummer 3887-2001.

Nedan följer ett referat av en dom från Kammarrätten i Jönköping där domstolen fann att det inte fanns särskilda skäl för att bevilja bidrag.

Rättsfall, inte särskilda skäl

Kommunen

En person hade köpt och flyttat till en villa i ett och ett halvt plan i augusti 2011. Drygt två år senare ansökte han om bostadsanpassningsbidrag för bland annat hiss eller lyftplatta vid entrén och en invändig stoltrapphiss.

Kommunen ansåg inte att det fanns särskilda skäl för valet av bostad och avslog därför ansökan.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till förvaltningsrätten. Där anförde han bland annat att han visserligen hade använt rullstol sedan 2010 men att han dock tidigare kunde gå kortare sträckor cirka 10-25 meter på plan mark. Han letade bostad i elva månader och då en bostad där han skulle slippa trappor. Den villa han köpte var den mest lämpade av de drygt 20 som han tittade på. De andra var antingen för dyra eller hade renoveringsbehov.

Kommunen anförde vid förvaltningsrätten att det fanns andra bostäder till salu som inte krävt lika omfattande anpassningar.

Förvaltningsrätten ansåg att sökanden hade haft särskilda skäl för valet av bostad och upphävde därför kommunens beslut och återförvisade målet till kommunen för handläggning.

Kammarrätten

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen överklagade till kammarrätten. Där åberopade kommunen bland annat annonser gällande enplansvillor till salu i kommunen under hösten 2010 och våren/ sommaren 2011 samt ritningar på villor till salu 2010/2011 hämtade från kommunens ritningsarkiv.

Vad sökanden anförde

Sökanden åberopade bland annat att han ville ha ett sovrum på entréplan och varsitt rum till de tre barnen samt närhet till skola och barnomsorg så att han skulle kunna lämna och hämta sina barn utan att vara beroende av bil. Bostaden behövde även ligga nära en livsmedelsbutik, så att han skulle kunna handla matvaror självständigt och utan bil. Bostaden behövde också ligga nära allmänna kommunikationer så att barnen kunde ta sig till och från högre utbildning och fritidsintressen utan att vara beroende av bil. Det skulle även finnas fritidsaktiviteter på orten. De hade två skolbarn i åldern 7 och 15 år och ville undvika att de skulle behöva byta skola en gång till på kort tid.

Han var på visning av alla de sex fastigheter som kommunen åberopade i sitt överklagande men ingen av dessa passade. De var antingen för små, hade förhöjd fuktrisk, mögelproblem eller hög radonhalt, var placerade i kuperat område eller

innebar för lång restid till arbetet och för höga resekostnaden. Han tittade även på tretton ytterligare fastigheter som föll bort på grund av att de var för små, hade kuperad tomt, trappor på tomten, renoveringsbehov, radon, fukt eller mögelproblem eller för att de efter budgivning blev för dyra.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten bedömde att det vid köpet av bostaden 2011 kunde förutses att det skulle bli nödvändigt med kostnadskrävande anpassningsåtgärder, såsom stoltrapphiss, inom fem-sex år.

När det så gällde frågan om sökanden hade haft särskilda skäl för att trots detta välja bostaden konstaterade domstolen att det framgick av utredningen att sökanden hade gjort omfattande försök att finna en annan lämplig bostad. Kammarrätten konstaterade dock vidare att genom sina önskemål om närhet till skola, fritidsaktiviteter, livsmedelsbutik och allmänna kommunikationer hade han dock begränsat sin möjlighet att finna en sådan bostad på ett sätt som inte kunde beaktas vid bedömningen av om han hade gjort tillräckligt omfattande försök att finna en bostad som inte krävde anpassningsåtgärder. Enligt kammarrättens mening hade sökanden mot denna bakgrund inte visat att han vidtagit tillräckligt omfattande försök att finna en bostad som inte krävde anpassningsåtgärder av det slag som det nu var fråga om, det vill säga en enplansvilla eller en villa med alla primära funktioner på samma våning. Kammarrätten ansåg att kommunen hade haft fog för sitt avslagsbeslut och biföll därför kommunens överklagande.

Sökanden överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2015-07-07, målnummer 3166-14. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 4801-15. Delar av domen referas även på webbsidan "Särskilda skäl behövs inte vid alla flyttsituationer", se rubriken "Exempel på tillämplighet".

Om kommunen tidigare beviljat bidrag för vissa åtgärder

Här följer referat av två kammarrättsdomar där kommunerna i båda fallen hade avslagit en ansökan med hänvisning till att det saknades särskilda skäl för bostadsvalet, trots att kommunerna tidigare hade beviljat sökandena bidrag för en och samma bostad.

I det mål som refereras först (dom från 2016) konstaterade kammarrätten att kommunen i sitt första beslut inte hade ansett att sökanden haft särskilda skäl för att välja bostaden. Tvärtom hade kommunen i sitt tidigare beslut att bevilja bidrag för vissa åtgärder angett att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad.

I det andra målet (dom från 2014) hade kommunen inte bemött sökandens uppgift vid kammarrätten att kommunen i ett tidigare beslut hade beviljat bidrag för vissa åtgärder. Enligt kammarrätten fick kommunen därför anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för sökanden att välja bostaden.

Kommun ej bunden av att ha beviljat bidrag när reserverat sig

Kommunen

En person som bodde i en lägenhet på andra våningsplanet ansökte om bostadsanpassningsbidrag för automatik till entrédörren och en ramp vid entrédörren. Sökanden hade flyttat till lägenheten året innan.

Kommunen ansåg inte att det fanns särskilda skäl för valet av bostad och avslog därför ansökan. Året innan hade kommunen beviljat bidrag till mindre åtgärder i lägenheten, bland annat för att ta bort badkaret och ställa i ordning en duschplats med en vinklad duschraperistång. Bidraget uppgick till 15 906 kronor. Detta hade kommunen gjort utifrån social skäl, för att sökanden skulle klara sig akut och för att han skulle få rådrum. I beslutet hade kommunen konstaterat att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som ansåg att bidrag borde beviljas. Genom att kommunen tidigare hade beviljat bidrag för åtgärder som förvaltningsrätten ansåg sammantaget var kostnadskrävande fick kommunen anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för sökanden att välja bostaden i fråga.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som upphävde förvaltningsrättens dom och fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten ansåg att de anpassningsåtgärder som redan hade utförts i bostaden och de åtgärder som ansökan nu gällde, det vill säga ramp och dörrautomatik, och eventuella ytterligare anpassningsåtgärder som kunde behövas för att bostaden skulle vara lämplig sammantaget var kostnadskrävande.

När kammarrätten övergick till frågan om sökanden hade haft särskilda skäl konstaterade den inledningsvis att kommunen i sitt beslut att bevilja bidrag till vissa åtgärder inte hade ansett att sökanden haft särskilda skäl för att välja den aktuella bostaden. Kommunen hade tvärtom konstaterat i det beslutet att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad. Kammarrätten fann därefter att sökanden inte hade haft särskilda skäl för att välja bostaden. Bidrag kunde därför inte beviljas för dörrautomatik och ramp.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2016-02-25, målnummer 2087-15.

I nästa referat ansåg kammarrätten att kommunen fick anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för bostadsvalet när den tidigare hade beviljat bostadsanpassningsbidrag för vissa åtgärder. Kommunen bemötte inte sökandens uppgift att kommunen i ett tidigare beslut hade beviljat bidrag för att ta bort badkaret och installera en duschkabin. Kammarrätten utgick därför från sökandens uppgift och ansåg att kommunen fick anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för sökanden att välja bostaden.

Kommunen fick anses ha bedömt att det fanns särskilda skäl

Kommunen

En person ansökte om bostadsanpassningsbidrag för att ta bort två trösklar och för dörrautomatik på hissdörren på bottenplanet och för en varnings- och halkskyddsremsa mellan lägenhetsdörren och trappan.

Kommunen avslog ansökan. Kommunen bedömde att söka åtgärder och de övriga åtgärder som vid en helhetsbedömning kunde anses nödvändiga var kostnadskrävande. Vidare menade kommunen att det vid tidpunkten för

bostadsbytet fanns lämpligare bostäder lediga och att de skäl som uppgetts för att välja den aktuella bostaden inte kunde anses vara sådana skäl som det talas om i lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten. Domstolen ansåg att ansökan gällde kostnadskrävande åtgärder och att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Domstolen ansåg att sökanden borde beviljas bostadsanpassningsbidrag för att ta bort två trösklar och för att montera hissdörrsautomatik. Kammarrätten prövade inte rätten till bidrag till varnings- och halkskyddsremsa. Ett kortfattat referat av domen i den delen som handlar om varnings- och halkskyddsremsan, finns på webbsidan "Hjälpmedel". Du finner en länk dit under "Relaterad information".

I överklagandet till kammarrätten framhöll sökanden att hon redan hade fått bostadsanpassningsbidrag för att ta bort badkaret och för att ställa i ordning en duschplats. Genom detta hade handläggaren godkänt flytten till den nya bostaden, anförde sökanden. Kammarrätten förelade kommunen att yttra sig över överklagandet med kompletteringar men kommunen gjorde inte det. Kammarrätten utgick därför från sökandens uppgift. Kammarrätten menade att kommunen genom sitt agerande, med hänsyn till lydelsen av 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag, fick anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för sökanden att välja den aktuella bostaden. Kammarrätten ansåg även att åtgärderna var nödvändiga.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2014-01-03, målnummer 68-13.

En liknande bedömning som i det närmast föregående referatet gjorde Kammarrätten i Jönköping den 21 september 2017 i mål 2002-16. Kammarrätten menade att kommunens tidigare agerande (att bevilja bostadsanpassningsbidrag) innebar att kommunen hade godtagit att sökanden haft särskilda skäl för att välja den aktuella bostaden.

Ingen betydelse att tidigare bostad anpassats eller varför sökanden flyttat

Observera att kommunen vid prövningen av om det finns särskilda skäl inte ska fästa avseende vid att den tidigare bostaden anpassats med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Inte heller har det någon betydelse varför sökanden har valt att flytta från den förra bostaden, det är hans eller hennes ensak. Vad som ska prövas är skälen för valet av bostad. Detta belyser följande referat av en dom från Regeringsrätten (numera Högsta förvaltningsdomstolen).

Rättsfall, inte särskilda skäl

Kommunen

De förändringar som krävdes i den nya lägenheten var bland annat en dusch i stället för ett badkar, en högre toalettstol, en bredare badrumsdörr och en höjd diskbänk. Enligt sökanden var den nya lägenheten bättre lämpad för hans och hustruns behov än den gamla lägenheten. Den öppnare planlösningen i den nya lägenheten gjorde det lättare för honom att förflytta sig och medförde en väsentligt minskad arbetsbörda för hustrun i vården av honom och därigenom en ökad möjlighet för vård av honom i hemmet.

Kommunen fann att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad och lämnade därför ansökan utan bifall.

Länsrätten

Länsrätten avslog överklagandet med följande motivering. Makarna har flyttat till en mindre lägenhet i grannfastigheten. Denna bostad är i behov av anpassningsåtgärder för cirka 60.000 kronor. Makarnas förra lägenhet har blivit anpassad för 103.325 kronor. Särskilda skäl har inte funnits för makarna att byta bostad.

Kammarrätten

Kammarrätten delade länsrättens bedömning.

Regeringsrätten

Sökanden överklagade till Regeringsrätten, som avslog överklagandet med bland annat följande motivering.

Avseende ska inte fästas vid att den tidigare bostaden har anpassats och vid skälen för flyttningen. Fråga i målet är i stället om de skäl som sökanden har anfört kan anses utgöra sådana särskilda skäl för valet av bostad som avses i 8 § (numera 9 §) lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Sökanden har uppgett att makarna inför det planerade lägenhetsbytet läste annonser om hyreslägenheter belägna i och i närheten av det område de bor i samt att de vänt sig till Familjebostäder då det blev känt att deras nya lägenhet var ledig. Någon utredning utöver detta föreligger inte om att makarna skulle ha gjort försök att hitta en bostad som inte gjorde det nödvändigt att vidta anpassningsåtgärder.

Enbart det förhållandet att makarna fått lägre kostnader för boendet och en allmänt sett mera lämplig och lättskött lägenhet i en likvärdig boendemiljö utgör inte sådana särskilda skäl som avses i bestämmelsen. Även om man måste beakta deras önskemål att bo kvar i det område där de levit sedan lång tid samt det faktum att lägenheten ligger nära vårdcentral och läkare synes de inte ha vidtagit tillräckligt omfattande försök att finna en bostad som inte kräver anpassningsåtgärder i den utsträckning som är aktuell i målet. Det är inte heller visat att anpassningsåtgärderna till sin karaktär är sådana att det skulle föreligga svårigheter att finna en bostad som innefattar nämnda anpassningar. Det kan därför inte anses utrett att sökanden är berättigad till sökt bostadsanpassningsbidrag.

Regeringsrätten, dom 1996-06-04, målnummer 4396-1995.

Speciella åtgärder

Vissa anordningar, till exempel höj- och sänkbara kök, clos-o-mater, dörrautomatik och liknande, är till sin karaktär sådana att man även vid omfattande försök mera sällan kan finna en bostad som har dessa inrednings- och utrustningsdetaljer. Svårigheten att finna en lämplig bostad får då anses utgöra särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassningsåtgärd, exempelvis ett höj- och sänkbart kök.

Rättsfall, särskilda skäl

Kommunen

Sökanden hade gångsvårigheter och behövde rullator. Hon flyttade från en anpassad enrumslägenhet till en mer centralt belägen tvårumslägenhet. Hennes

ansökan om bidrag avsåg bland annat att ta bort badkaret och att ställa i ordning en duschplats, en ettgreppsblandare i köket och badrummet, en förhöjd toalettstol, att sätta upp två armstöd, att förbättra belysningen i badrummet och köket samt att sätta upp stödhandtag vid ytterdörren. Hon anförde bland annat följande. Hon bytte bostad därför att det förekom sådana störningar från lägenheten ovanför att hon inte stod ut längre och på grund av att hon inte klarade av att bära sin rullator i trappan ner till bottenplanet, Hon behövde vidare en större lägenhet för att kunna ta emot sina barn och barnbarn.

Kommunen avslag ansökan och anförde bland annat att sökandens skäl för att flytta inte medförde rätt till bostadsanpassningsbidrag.

Länsrätten

Sökanden överklagade till länsrätten. Domstolen biföll sökandens överklagande med följande motivering.

Prövningen av ansökan om bostadsanpassningsbidrag på grund av byte av bostad ska inriktas på skälen till valet av bostad och den nya bostadens lämplighet. Sökanden har flyttat till en lägenhet som är belägen i markplanet, vilket medfört att hennes möjligheter att ta sig till och från bostaden med hjälp av rullator har förbättrats. De sökta anpassningsåtgärdernas karaktär är vidare sådana att det regelmässigt är svårt att finna en lägenhet som inte kräver någon av dessa anpassningsåtgärder. Mot denna bakgrund föreligger särskilda skäl för sökandens val av bostad.

Kommunen överklagade till kammarrätten som inte meddelade prövningstillstånd.

Länsrätten i dåvarande Malmöhus län, dom 1995-05-22, målnummer Ö 11524-94.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Hjälpmedel \[sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/Tekniska-hjalpmedel/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Särskilda skäl behövs inte vid alla flyttsituationer

Bestämmelsen i 9 §, med krav på särskilda skäl vid kostnadskrävande åtgärder, blir inte tillämplig vid alla flyttsituationer. Du kan läsa mer om när den överhuvudtaget blir eller inte blir tillämplig under rubrikerna "Förutsedda åtgärder", "Ny familjebildning" och "Periodiskt boende".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Åtgärder som kan förutses bli nödvändiga inom fem - sex år

Högsta förvaltningsdomstolen kom i en dom den 11 december 2014 fram till att 9 § inte var tillämplig i ett fall där det vid förvärvet av bostaden inte hade kunnat förutses att kostnadskrävande bostadsanpassning skulle bli nödvändig fem-sex år senare. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att en längre tid än 5-6 år knappast kan tas i beaktande vid en prövning mot 9 §.

Här följer ett referat av domen från Högsta förvaltningsdomstolen. Därefter följer ytterligare fyra referat av domar.

Rättsfall om att 9 § är tillämplig på vad som vid bostadsbytet kunde förutses behövas inom max 5-6 år

Kommunens beslut

En kommun avslag en ansökan om bidrag för att installera en plattformshiss vid utomhustrappan från parkeringsplats upp till boendeplanet. Sökanden hade flyttat till bostaden, en villa, sex år tidigare, år 2005. Kommunen motiverade beslutet med att sökanden hade fått sin diagnos, MS, tre år innan han flyttade till bostaden och att han inte hade angett några särskilda skäl till valet av bostaden förutom att han tyckte om området. Kommunen menade vidare att familjen, vid tidpunkten för valet av bostad, borde ha haft en god vetskap om funktionsnedsättningen och hur den utvecklas. Åtgärderna var kostnadskrävande och vid tidpunkten för bostadsbytet fanns enligt kommunen lämpligare bostäder lediga eller till försäljning inom kommunen.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten. Domstolen ansåg att sökanden vid tidpunkten för valet av bostad hade haft att beakta förutsebara framtida anpassningar och välja bostad med stor omsorg och att han inte hade särskilda skäl för valet av bostad.

Kammarrätten

Sökanden överklagade till kammarrätten. Enligt kammarrätten utesluter inte lagtextens ordalydelse att 9 § är tillämplig när, som i detta fall, det vid tidpunkten för förvärvet av bostaden var svårt att förutsäga hur den aktuella sjukdomen skulle utveckla sig och behovet av bostadsanpassning uppkommit flera år efter förvärvet. Med hänsyn till vad som kommit fram om sökandens diagnos, sjukdomssymptom och att han varit sjukskriven fann kammarrätten att 9 § var tillämplig i målet. Kammarrätten ansåg inte att sökanden hade haft särskilda skäl för sitt val av bostad. Sökanden hade därför inte rätt till bostadsanpassningsbidrag.

Högsta förvaltningsdomstolen

Sökanden överklagade till Högsta förvaltningsdomstolen som kom fram till att 9 § överhuvud taget inte var tillämplig och att sökanden hade rätt till bidrag för att installera en plattformshiss.

Till stöd för sitt överklagande till Högsta förvaltningsdomstolen anförde sökanden att kammarrätten inte hade tagit hänsyn till att han inte kunde ha någon ingående kunskap om hur hans sjukdom skulle utveckla sig. Många med MS har enbart lindriga symtom med enstaka skov utan påverkan på funktion och aktivitetsnivå. Han hade inte varit funktionsnedsatt i förhållande till den valda bostaden när den köptes.

Kommunen anförde bland annat att det borde sakna betydelse att sökandens sjukdom inte var fullt utvecklad vid köpet och att det enligt vad han angett inte med fullständig säkerhet gick att förutse sjukdomsförloppet och framtida behov av bostadsanpassning. Det fanns stark sannolikhet för att bostadsanpassningsåtgärder skulle komma att behövas förr eller senare.

Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att bedömningen av om förutsättningarna i 6 § är uppfyllda ska göras med utgångspunkt i förhållandena vid tidpunkten för prövningen. Vid köp eller byte av bostad tillkommer en prövning enligt begränsningsregeln i 9 §, konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen vidare. Denna regel vilar på förutsättningen att enskilda ska välja sin bostad med stor omsorg så att anpassningsåtgärder i möjligaste mån kan undvikas eller minimeras (proposition 1992/93:58, sidan 19 och proposition 1999/2000, sidan 71). I förarbetena uttalas vidare att frågan om särskilda skäl för valet av bostad bör avgöras när den första ansökan som aktualiserar en sådan bedömning kommer in till kommunen (proposition 1999/2000:79, sidan 69 ff.).

Högsta förvaltningsdomstolen gick sedan in på en tidigare dom (från den 17 november 1995, målnummer 1464-1995, refereras nedan) där Högsta förvaltningsdomstolen ansett att begränsningsregeln i 9 § inte var tillämplig när behovet av en åtgärd framstått som helt klart först efter förvärvet av bostaden. Av detta avgörande följde att behovet av anpassningsåtgärder ska bedömas med utgångspunkt i vad som varit känt vid förvärvet. Vidare pekade Högsta förvaltningsdomstolen på att den i ett senare avgörande har uttalat att även behovet av förutsebara framtida anpassningar måste kunna vägas in vid en prövning mot begränsningsregeln (dom den 9 juni 2011, målnummer 6546-2010). Det är då fråga om åtgärder som inte behöver utföras redan när bostaden tas i anspråk. Mot denna bakgrund, konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen, får begränsningsregeln i 9 § anses tillämplig även i fall där den enskilde vid förvärvstillfället inte haft några svårigheter att använda den valda bostaden, men där det redan vid den tidpunkten kunde förutses att det skulle bli nödvändigt med kostnadskrävande anpassningsåtgärder inom en inte alltför avlägsen framtid.

Domstolen gick därefter vidare med att konstatera att det i målet var ostridigt att det inte förelåg behov av några bostadsanpassningsåtgärder när sökanden förvärvade bostaden år 2005. Han hade dock fått diagnosen MS tre år tidigare och hade vissa besvär av sjukdomen samt var under större delen av 2005 deltidssjukskriven på grund av domningar i benen och balansstörningar. I ett intyg utfärdat av en specialist i neurologi- och rehabiliteringsmedicin uttalades bland annat att MS är en sjukdom med stora variationer och att många av patienterna med dagens moderna bromsmediciner får en betydligt lindrigare sjukdomsutveckling än tidigare och att andelen svårt funktionsnedsatta av MS därför har minskat. Detta innebär att varken behandlande läkare eller patient vet hur svårt MS-sjukdomen kommer att drabba just honom under hans livstid. Enligt Socialstyrelsens riktlinjer 2007 för sjukskrivning vid MS varierar det stort hur MS påverkar patientens funktion. Behandling kan bromsa sjukdomsaktiviteten. Utan behandling tar det enligt Socialstyrelsen i genomsnitt cirka 15 år att utveckla en funktionsnedsättning som innebär att gånghjälpmedel behövs.

Vidare konstaterade Högsta förvaltningsdomstolen att det av utredningen i målet framgick att sökanden behandlats med bromsmedicin sedan 2003 samt att han vid tidpunkten för bostadsförvärvet synes ha levt ett liv som var förhållandevis opåverkat av sjukdomen. Han arbetade 75 procent och ägnade sig åt löpträning och andra fritidsaktiviteter. Mot bakgrund av vad som framkommit om sökandens hälsotillstånd under perioden 2002-2005 samt mera allmänt om MS-sjukdomens förlopp och individuella variationer fann Högsta förvaltningsdomstolen att det vid förvärvet av bostaden 2005 inte kunnat förutses att kostnadskrävande bostadsanpassning skulle bli nödvändig fem-sex år senare. En längre tid än så kan knappast tas i beaktande vid en prövning mot begränsningsregeln i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Denna är regel är således inte tillämplig i målet.

Högsta förvaltningsdomstolen, dom 2014-12-11, målnummer 1115-14.

Rättsfall om vad som kunde förutses

Kommunen

En person hade köpt och flyttat till en villa i ett och ett halvt plan i augusti 2011. Han var då knappt 40 år. Drygt två år senare ansökte han om bostadsanpassningsbidrag för bland annat hiss eller lyftplatta vid entrén och en invändig stoltrapphiss. Kommunen ansåg inte att det fanns särskilda skäl för valet av bostad och avslog därför ansökan.

Förvaltningsrätten

Vad sökanden anförde hos förvaltningsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till förvaltningsrätten. Där anförde han bland annat att han visserligen hade använt rullstol sedan 2010 men att han dock tidigare hade kunnat gå kortare sträckor cirka 10-25 meter på plan mark.

Vad kommunen anförde

Kommunen anförde bland annat att det av intyg framgick att sökanden hade insjuknat i sjukdomen i fråga vid några månaders ålder och att han hade försämrats gradvis. Funktionsnedsättningen var av sådan art att den inte kunde ha uppkommit efter att familjen hade köpt huset.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten ansåg att det av läkarintyg framgick tydligt att sökandens tillstånd hade försämrats successivt sedan 2007. Förvaltningsrättningen menade därför att det var skäligt att anta att sökanden, som han själv uppgett, hade försämrats betydligt sedan bostaden inköptes 2011.

Förvaltningsrätten ansåg vidare att sökanden hade haft särskilda skäl för sitt val av bostad.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten.

Kammarrätten konstaterade att bestämmelsen i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte bara är tillämplig i fråga om sådana åtgärder som var nödvändiga redan vid bostadsbytet utan också i fråga om sådana kostnadskrävande åtgärder som vid bostadsbytet kunde förutses bli nödvändiga inom fem till sex år. Här jämförde kammarrätten med domen från Högsta förvaltningsdomstolen den 11 december 2014, målnummer 1115-14, som refereras före denna dom. Kammarrätten anförde vidare att det av läkarintyg framgick att sökanden hade försämrats successivt sedan 2007 och att sökanden själv hade uppgett att han varit rullstolsanvändare i princip hela tiden från och med 2010, även om han tidigare kunde gå kortare sträckor, cirka 10-25 meter, på plan mark. Med hänsyn till detta bedömde kammarrätten att det vid köpet av bostaden 2011 kunde förutses att det skulle bli nödvändigt med kostnadskrävande anpassningsåtgärder, som stoltrapphiss, inom fem till sex år.

Kammarrätten ansåg vidare att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad.

Sökanden överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2015-07-07, målnummer 3166-14. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 4801-15. Delar av domen refereras även på webbsidan "Exempel på särskilda skäl" som du finner under rubriken "Särskilda skäl".

Rättsfall om när behovet av anpassning var känt

Makarna hade en son, född 1989, som hade flera funktionsnedsättningar. Familjen flyttade i juli 1993 från en lägenhet till ett radhus. De flyttade för att de behövde en större bostad, eftersom makarna vid denna tid väntade sitt andra barn. Det var huvudsakligen av kostnadsskäl som de valde det aktuella huset. I november samma år ansökte makarna om bostadsanpassningsbidrag för vissa åtgärder, däribland tillbyggnad av ett extra utrymme i anslutning till radhusets kök och entré. Utrymmet var avsett för påklädning samt för träning och stimulans av den funktionshindrade sonen. Tillbyggnaden skulle också göra det möjligt för makarna att ständigt ha uppsikt över sonen när de vistades i köket. Behovet av ständig tillsyn hade uppstått efter det att det andra barnet hade fötts. Den funktionshindrade sonen blev lätt frustrerad och irriterad och ägnade sig åt att leka med dörrar och åt att bråka med sin lillebror.

Kommunen lämnade ansökan om tillbyggnad utan bifall. Kommunen anförde bland annat att funktionsnedsättningen som medförde behovet av anpassningen redan fanns vid förvärvet av bostaden. 8 § (numera 9 §) var därför tillämplig och dess krav på särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning.

Makarna överklagade till länsrätten och sedan till kammarrätten. I likhet med länsrätten fann kammarrätten att de skäl som de anfört inte utgjorde sådana särskilda skäl som avses i lagen om bostadsanpassningsbidrag. Regeringsrätten däremot biföll överklagandet. Enligt Regeringsrätten hade behovet av tillbyggnad framstått som helt klart först efter det att makarna hade förvärvat radhuset. Behovet hade således inte uppkommit vid köpet av radhuset. 8 § (numera 9 §) var därför inte tillämplig.

Regeringsrätten, dom 1995-11-17, målnummer 1464-1995.

Rättsfall om när behovet av anpassning var känt

En man ansökte om bostadsanpassningsbidrag år 2003 i samband med att han och hans familj, bland andra en dotter med flera funktionsnedsättningar, skulle flytta till en villa. Ansökan gällde tillbyggnad av hygienutrymme på nedre plan, att montera tråkilar i trösklarna på samma plan, att montera en aluminiumramp vid entrén samt att lägga i en extra rad av trädgårdsplattor. Från början omfattade ansökan även ett extra sovrum på bottenplanet men den delen återtog mannen i länsrätten.

Kommunen avlog ansökan med motiveringen att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad enligt 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Länsrätten upphävde beslutet. Kommunen överklagade länsrättens dom till kammarrätten som upphävde länsrättens dom och fastställde kommunens beslut, bland annat med motiveringen att familjen inte haft särskilda skäl. Mannen överklagade till Regeringsrätten som inte meddelade prövningstillstånd.

Därefter lät familjen på egen bekostnad utföra de åtgärder som den inte hade beviljats något bidrag, förutom att den i stället för att bygga till ett hygienrum på det nedre planet valde att installera en hiss till det övre planet och att bygga till och bygga om badrummet där. År 2008 gjorde familjen en ny ansökan om bostadsanpassningsbidrag. Ansökan gällde en bredare entré och hall med en längre ramp än den familjen själv bekostat. Dessutom gällde ansökan tillbyggnad av hygienrum på nedre plan, eftersom dottern inte längre kunde åka i hissen. Slutligen avsåg ansökan tillbyggnad av ett rum eftersom dotterns tumlevagn och bilstol samt det faktum att dottern numera hade dubbla assistenter medförde behov av större utrymme. Dottern hade bland annat skolios. Sedan ansökan 2003 hade några nya diagnoser tillkommit, bland annat benskörhet och slinkled. Enligt läkarintyg hade varken benskörheten eller slinkled kunnat förutses. Dessa tillstånd gjorde det svårare att lyfta, bära och förflytta dottern.

Kommunen avlog den nya ansökan. Kommunen anförde bland annat att

tillkommande skäl inte utgjorde en tillräcklig grund till något annat ställningstagande än vad kammarrätten hade gjort i samband med prövningen av den förra ansökan. Förvaltningsrätten avslog mannens överklagande. Mannen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att förvaltningsrätten inte hade tagit hänsyn till hans egna anpassningar av bostaden, som till exempel att han hade installerat en hiss till det övre planet och byggt om och till badrummet där för att rymma dotterns duschsäng och skötbord. Han argumenterade att han hade gjort hela bostaden tillgänglig och ändamålsenlig för dottern, men genom de tillkomna funktionsnedsättningarna i kombination med hennes ökande skolios blev anpassningarna oanvändbara. De hade inte kunnat förutse att dottern skulle drabbas av de nya diagnoserna. Kommunen anförde bland annat att mer platskrävande anpassningarna krävdes redan av det faktum att flickan växte och blev tyngre.

Kammarrätten anförde att den första frågan i målet var om det nu aktuella behovet av bostadsanpassning hade framstått som helt klart först efter det att familjen hade flyttat in i det aktuella huset. Om detta nya anpassningsbehov inte hade uppkommit redan vid köpet av huset så skulle ansökan enligt kammarrätten prövas utan hänsyn till kravet i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag på att det måste finnas särskilda skäl för att välja en bostad som kräver anpassning. (Här hänvisade kammarrätten till Regeringsrättens dom den 17 november 1995, mål nummer 1464-1995, som refereras närmast ovanför detta referat.) Kammarrätten fann mot bakgrund av främst den medicinska utredningen i målet att det inte var visat att uppkomsten av de nytillkomna diagnoserna hade kunnat förutses redan vid tillfället för föregående prövning. Det kunde heller inte anses framgå att det ändå måste ha stått klart för mannen att de nu aktuella behoven av anpassningar skulle bli aktuella. Efter de åtgärder som han hade bekostat själv måste bostaden därmed anses ha varit lämplig i sin helhet med hänsyn till dotterns funktionsnedsättning, menade kammarrätten. Det nu aktuella behovet av anpassning hade alltså stått klart först efter flytten till den nuvarande bostaden. Ansökan skulle därför inte prövas utifrån förutsättningarna i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Eftersom kommunen inte hade prövat ansökan utifrån bestämmelserna i 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag skulle målet återförvisas till kommunen för förnyad prövning.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2011-11-30, målnummer 1393-2010.

Rättsfall om när behovet av anpassning var känt

En mamma ansökte om bostadsanpassningsbidrag för sin fjortonåriga datters räkning. Två år tidigare hade familjen flyttat till huset som hon önskade få anpassat. Kommunen avslog ansökan. Enligt kommunen hade familjen känt till att flickans sjukdom var fortskridande när man köpte huset. Kommunen ansåg vidare att det hade funnits gott om hus i samma prisklass när familjen letade hus.

Kommunens beslut överklagades till länsrätten. Där anförde mamman att flickan hade fått sin diagnos några år före flytten. Men i en del fall stannar sjukdomen av, och när familjen flyttade till det nya huset trodde familjen att dottern inte skulle behöva någon bostadsanpassning. Hon kunde då till exempel gå själv och själv ta sig uppför och nerför husets trappor. Länsrätten ansåg att 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte var tillämplig.

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att flickan hade fått en utomhusrullstol i samband med flytten.

Kammarrätten gjorde följande bedömning. Med hänsyn till vad som har framkommit i målet, bland annat om de medicinska svårigheterna att förutse flickans sjukdomsförlopp, får det anses följa att behovet av anpassningsåtgärderna framstått som helt klart först efter det att familjen förvärvat det nya huset. Behovet har således inte uppkommit vid köpet av huset. Ansökan om bidrag ska därför prövas utan hänsynstagande till bestämmelsen i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag. Kammarrätten avslog kommunens överklagande.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2007-05-23, målnummer 271-2006.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats. \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningsamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningsamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574)

Särskilda skäl vid ny familjebildning?

I en dom från Kammarrätten i Göteborg år 1995 ansåg domstolen att 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte var tillämplig när det fanns två permanentbostäder att välja mellan i samband med en ny familjebildning. Kammarrätten i Sundsvall fann också, i en dom från 2003, att 9 § inte var tillämplig i samband med ny familjebildning. I en dom från Kammarrätten i Göteborg 2017 ansågs dock kravet på särskilda skäl vara tillämpligt.

Nedan följer först ett referat av domen från 1995 där 9 § alltså inte ansågs tillämplig överhuvudtaget. Allra sist kommer referatet där utgången blev den motsatta.

Rättsfall om anpassning av bostad till ett par som skulle flytta ihop

En kvinna och en man ägde varsin fastighet och hade båda barn sedan tidigare. Tillsammans väntade de nu barn och det var deras önskan att kunna leva tillsammans som en familj. Kvinnans son hade två helt skilda svåra kroniska sjukdomar. Båda krävde omfattande medicinsk behandling, bland annat i form av kortisonsprutor. När sonen fick dessa sprutor måste han hålla sig i stillhet och använda rullstol. Sonen var skriven på kvinnans fastighet. Huset var en enplansvilla. Kvinnan och sonen hade för avsikt att flytta till hennes blivande makes hus, som var en treplansvilla och som med nuvarande utformning inte var anpassat för en rörelsehindrad person. Anledningen till att de ville anpassa mannens bostad var bland annat att hans hus var större och därför bättre rymde familjen samt att mannen hade sin praktik i huset. Kostnaden för anpassningsåtgärderna uppgick till minst 633.000 kronor enligt anbud. Kommunen motiverade sitt avslagsbeslut med att särskilda skäl för att bevilja bidrag inte förelåg.

Länsrätten fann att det aktuella huset inte var lämpligt med hänsyn till sonens behov. De anpassningsåtgärder som krävdes för att han skulle kunna bo i huset stod inte i rimlig proportion till de skäl som familjen anfört för att välja mannens fastighet.

Kvinnan och mannen överklagade till kammarrätten. Kammarrätten biföll överklagandet och gjorde följande bedömning. Utgångspunkten för prövningen av ansökan är att kvinnan och hennes blivande make, vid valet av bostad för familjen, har haft två fastigheter att välja mellan. På grund av familjens storlek har de valt mannens fastighet. I målet är således inte fråga om sådant förhållande som avses i 8 § (numera 9 §) lagen om bostadsanpassningsbidrag utan ansökan om bidrag ska prövas enligt 4 och 6 §§ samma lag. De är därför berättigade till bostadsanpassningsbidrag för anpassning av mannens fastighet. Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd.

**Kammarrätten i Göteborg, dom 1995-03-16, målnummer 6982-1994.
Regeringsrätten, målnummer 1969-1995.**

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-06-30, målnummer 2478-2002, har prövat ett liknande fall och också funnit att 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag inte var tillämplig i samband med ny familjebildning.

Som framgår av följande referat fann Kammarrätten i Göteborg i en dom från 2017 att 9 § och dess krav på särskilda skäl vid kostnadskrävande åtgärder var tillämplig.

Rättsfall där 9 § ansågs tillämplig vid flytt till särbo

Kommunen

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för sin sambos räkning som flyttat till henne några år tidigare. Kommunen avslog ansökan med tillämpning av 9 § och motiveringen att det saknades särskilda skäl för valet av bostad.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som upphävde kommunens beslut.

Kammarrätten

Kommunen överklagade till kammarrätten som fastställde kommunens beslut.

Kammarrätten utgick vid sin prövning från att behovet av de sökta åtgärderna fanns redan när sambon hade flyttat in och att det rörde sig om sådana kostnadskrävande åtgärder som nämns i 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Därefter konstaterade kammarrätten att när två personer flyttar samman genom att en av dem flyttar till den bostad där den andra personen redan bor så bör frågan om särskilda skäl bedömas på samma sätt som om de båda flyttar till en ny gemensam bostad. Att sökanden redan bodde i den bostad som ansökan avsåg skulle därför, enligt kammarrätten, inte betraktas som ett särskilt skäl att välja just den bostaden. Då något annat skäl för valet av bostad inte framkommit skulle bidrag inte beviljas, ansåg kammarrätten. Sökanden överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-03-14, målnummer 5782-16. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 1873-17.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats. \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574)

Bestämmelsen i 9 § kan bli tillämplig vid ansökan om bidrag för att möjliggöra periodiskt boende

Kammarrätten i Jönköping har bedömt att 9 § kan vara tillämplig även när en ansökan prövas enligt 5 § om periodiskt boende.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1999-09-30, målnummer 1801-1998.

Regeringsrätten meddelade inte prövningstillstånd, målnummer 6952-1999.

Se artikeln "Bidrag vid periodiskt boende" där det finns ett referat av domen.

Du finner artikeln under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bidrag vid periodiskt boende \[https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/Periodiskt-boende/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/Periodiskt-boende/)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningsamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningsamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningsamling/lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-m-m_sfs-1992-1574)

Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara skälig kostnad för åtgärderna

Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara en skälig kostnad för bidragsberättigande åtgärder. Det finns inget kostnadstak i lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 14 §

14 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Återställningsbidrag lämnas dock endast om den godkända kostnaden vid ett och samma tillfälle överstiger 5 000 kronor.

Handläggning av bidragsärenden m. m.

Sökandens redovisning av hur mycket anpassningen kostar

Av Boverkets föreskrifter (1992:46) till lagen om bostadsanpassningsbidrag framgår att sökanden ska bifoga en kopia av anbud, offert eller kostnadsberäkning till sin ansökan. Detta kan sägas vara sökandens sätt att redovisa hur mycket pengar som behövs för att täcka kostnaderna för de åtgärder som han eller hon sökt bidrag för.

Vid mindre kostnadskrävande åtgärder kan kommunen bortse från föreskrifternas krav på att sökanden ska inkomma med anbud, offert eller kostnadsberäkning. Kommunens erfarenhet av kostnaden för liknande åtgärder kan då räcka för att få visshet om vilken kostnad som kan bedömas som skälig.

Ibland kan sökanden behöva hjälp med att få in anbud eller offert. Har sökanden ingen som kan hjälpa till får det anses ingå i kommunernas serviceskyldighet att göra det.

Hänsyn till andra i familjen

Vid bedömningen av skälig kostnad ska kommunen ta hänsyn till att anpassningen bör utformas så att bostaden kan användas även av andra hushållsmedlemmar eller av en person som regelbundet hjälper sökanden i hans eller hennes bostad. Ett sådant hänsynstagande innebär ibland att det kan bli fråga om att inte välja den billigaste lösningen. Detta kan gälla till exempel när en trapplift installeras eller när ett kök inreds för en person i rullstol. ([Proposition 1992/93:58](#), sidan 22–23.)

Inget avdrag för gammal utrustning

Observera att kommunen inte ska göra något avdrag med hänsyn till den

utbytta utrustningens ålder.

Rättsfall om bidragets storlek

Kommunen beviljade bidrag för bland annat byte av heltäckningsmattor i trappa, lektrum, övre hall och tre sovrum. Med hänsyn till att mattorna var äldre än tio år lämnade kommunen endast bidrag med femtio procent av begärt belopp.

Resterande belopp var enligt kommunen att hänföra till normalt fastighetsunderhåll som inte berättigade till bidrag. Efter överklagande till länsbostadsnämnden bifölls sökandens talan. Kommunen överklagade till Boverket.

Boverket avslag kommunens överklagande och pekade bland annat på att allergikonsulenten hade bedömt mattorna som "fräscha och fina" och att kommunen inte ens påstått att mattorna varit i dåligt skick. Vidare menade Boverket att någon schablonmässig reducering på grund av mattornas ålder inte borde ske.

Boverket 1989-12-29, diarienummer 685-2669/89. Detta ärende refereras mer utförligt i artikeln "Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll" som du finner under bland annat "Relaterad information".

Byggherrekostnader

Byggherrekostnader kan inräknas i bostadsanpassningsbidraget till den del kostnaderna hänför sig till bidragsberättigande åtgärder. Exempel på byggherrekostnader är moms, konsultkostnader utöver entreprenörens åtagande, bygglovsavgift samt kostnader för kontroll och besiktning.

Eget arbete

Bidrag lämnas inte för värdet av det arbete som sökanden själv eller någon hushållsmedlem utför. Då begränsas bidraget till materialkostnaden. Normalt är det dock endast vid mindre arbeten, till exempel byte av golv och tapeter, som det kan bli aktuellt med eget arbete. Vid större och mer komplicerade arbeten måste ställas krav på att anpassningen blir utförd på ett fackmannamässigt sätt.

Inget kostnadstak i lagen om bostadsanpassningsbidrag

Före 2002 gällde att om en sökande hyrde sin bostad och ansökan avsåg kostsamma åtgärder så krävdes en särskild prövning av behovets tyngd. I en sådan prövning ingick en bedömning av kostnaden för andra sätt att tillgodose sökandens behov. Det innebar att en kommun kunde vägra bidrag till att anpassa den hyrda bostaden om anpassningen var kostsam och om kommunen kunde erbjuda en lämpligare bostad. Detta framgick inte av lagen om bostadsanpassningsbidrag. Principen växte fram i praxis. Från början tillämpades den enbart på hissar i hyreshus. Sedan kom den att utsträckas till andra åtgärder i hyreshus. Slutligen började principen även att tillämpas på bostadsrättshus.

Dom från Regeringsrätten 2002

I en dom från 2002 markerade dock Regeringsrätten (heter numera Högsta förvaltningsdomstolen) att lagen om bostadsanpassningsbidrag inte innehåller några uttryckliga begränsningar vare sig i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas eller i fråga om storleken av de bidragsbelopp som kan beviljas, bortsett från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Domstolen påpekade visserligen att det kan uppkomma situationer där en anpassning, på grund av bostadens utformning, kräver så omfattande och kostsamma åtgärder att sökandens behov inte rimligen kan tillgodoses på något annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Men Regeringsrätten anförde vidare att som lagstiftningen är utformad så kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall.

Nedan följer ett referat av Regeringsrättens dom samt två referat av domar från två kammarrätter som hänvisade till Regeringsrättens dom och ansåg att bidrag skulle beviljas. Allra sist följer ett referat av en kammarrättsdom där kammarrätten hänvisade till domen från Regeringsrätten och kom fram till att det förelåg en sådan undantagssituation som Regeringsrätten syftade på.

Rättsfall om hiss

En person, som hade svårt för att gå i trappor, ansökte om bidrag till en hiss, alternativt en trapphiss, från markplanet till sin hyreslägenhet på andra våningen där hon bodde med sin man.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan med motiveringen att åtgärden inte var nödvändig.

Länsrätten

Sökanden överklagade kommunens beslut till länsrätten som i och för sig ansåg att behovet var styrkt. Däremot anförde länsrätten att man vid bedömningen av kostsamma åtgärder, dit installation av trapphiss normalt hörde, borde göra en särskild prövning av behovets tyngd. Vid en sådan prövning borde kostnaderna för åtgärden och alternativa lösningar beaktas. Kommunen hade upplyst om att den hade en ledig lägenhet i samma storlekssklass med hiss i det område som sökanden bodde i. Länsrätten ansåg därför att trapphissen inte kunde anses vara en nödvändig åtgärd i bostadsanpassningsbidragslagens mening, trots de medicinska och sociala omständigheter som framkommit i målet.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde vid kammarrätten

Sökanden överklagade länsrättens dom till kammarrätten. Sökanden anförde bland annat att hon och hennes man hade bott i bostaden sedan 1952. Tidigare hade de själva ägt huset, men 1982 hade de överlåtit huset på sina söner. Hyran uppgick till 1.000 kronor i månaden. Hennes man hade problem med närminnet och behövde därför den trygghet som en invand och välkänd miljö gav. Några andra åtgärder behövde inte utföras. Om det mot förmodan skulle bli aktuellt att anpassa lägenheten framöver skulle det i så fall endast röra sig om att bredda dörröppningar och ta bort trösklar. En stoltrapphiss skulle kosta cirka 90.000 kronor allt som allt.

Vad kommunen anförde vid kammarrätten

Kommunen anförde att risken för att sökanden skulle behöva rullstol i framtiden var påtaglig och att badrummet i så fall inte skulle vara användbart. Kommunen anförde vidare att den hade erbjudit sökanden en ur handikappsynpunkt lämpligare lägenhet i samma område.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten delade länsrättens bedömning att det förelåg medicinska förutsättningar för att installera en trapphiss. Kammarrätten ansåg vidare att det förhållandet att makarnas nuvarande bostad inte var handikappvänlig inte skulle tillmätas någon avgörande betydelse vid prövningen av ansökan, eftersom det för närvarande inte förelåg något behov av att anpassa bostaden ytterligare.

När det sedan gällde kommunens förslag på alternativ lägenhet pekade kammarrätten på att det föreslagna lägenhetsbytet skulle innebära en avsevärd hyreshöjning, från 1.000 kronor i månaden till i vart fall 4.844 kronor i månaden, att en flytt med stor sannolikhet skulle påverka mannen negativt på grund av den närminnesnedsättning som han led av, att makarna var 84 respektive 87 år samt att de hade varit bosatta i samma lägenhet i drygt fyrtio år.

Kammarrätten fann vid en avvägning mellan å ena sidan de olägenheter en flyttning skulle komma att medföra för makarna och å andra sidan kostnaden för att installera en stoltrapphiss att tillräckligt starka skäl talade för att makarna skulle ges möjlighet att bo kvar i sin lägenhet. Kammarrätten fann således sammanfattningsvis att en installation av en stoltrapphiss fick anses vara en nödvändig åtgärd för att bostaden skulle vara ändamålsenlig för sökanden och biföll därför överklagandet.

Regeringsrätten

Sökanden överklagade domen till Regeringsrätten. Regeringsrätten fann, i likhet med kammarrätten, att den medicinska utredningen visade att anpassningsåtgärden var nödvändig med hänsyn till sökandens funktionsnedsättning. Det var också klarlagt att den lägenhet som sökanden och hennes make hyrde, även om den inte var handikappvänlig, likväl var ändamålsenlig som bostad för henne om en hiss installerades. Kostnaden för anpassningsåtgärden kunde vidare uppskattas till cirka 100.000 kronor.

Frågan var då, anförde Regeringsrätten, om kommunen - genom att erbjuda en annan, ungefär motsvarande lägenhet i en annan fastighet med hiss i samma område som makarna nu bodde i - med hänvisning till kostnaderna hade rätt att vägra sökanden bidrag till anpassning av hennes nuvarande bostad. Först att notera, konstaterade Regeringsrätten, är att själva lagen inte innehåller några uttryckliga begränsningar i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan vidtas eller i fråga om storleken av de bidragsbelopp som kan beviljas. Detta om man bortser från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Det framgår också av förarbetena att även mycket dyra åtgärder kan komma i fråga. Likväl kan det naturligtvis uppkomma situationer där en anpassning, på grund av bostadens utformning, kräver så omfattande och kostsamma anpassningsåtgärder att den funktionshindrades behov inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Som lagstiftningen är utformad kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall, menade Regeringsrätten.

I detta fall, anförde Regeringsrätten vidare, tillkom de olägenheter det skulle innebära för makarna, i synnerhet med tanke på makens hälsotillstånd, att byta bostad. Det förhållandet att hyran för den erbjudna bostaden var avsevärt högre än hyran för den nuvarande bostaden måste också påverka bedömningen, även om skillnaden delvis kunde kompenseras genom bostadsbidrag. Mot denna bakgrund och de övriga skäl som anförts fann Regeringsrätten att sökanden var berättigad till bidrag för installation av stoltrapphiss och fastställde kammarrättens domslut.

Regeringsrätten, dom 2002-12-04, målnummer 101-2000.

Rättsfall om stoltrapphiss

En man i 85-årsåldern bodde med sin fru i en bostadsrättslägenhet och ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en stoltrapphiss mellan entréplanet och första våningen. Kostnaden uppskattades till mellan 100 000 kronor och 200 000 kronor

beroende på hissmodell.

Kommunen och förvaltningsrätten

Både kommunen och länsrätten prövade ansökan innan Regeringsrätten hade avgjort mål nr 101-2000 och ansåg att något bidrag inte borde beviljas eftersom det fanns andra lediga lägenheter som var lämpligare.

Kammarrätten

Kammarrätten var av motsatt uppfattning och ansåg att bidrag borde beviljas. Kammarrätten anförde följande.

Sökanden och hans fru bor i en bostadsrätt om fyra rum och kök i stadens centrum. Hyreslägenheten som kommunen erbjudit ligger i utkanten av staden, är på tre rum och kök och skulle medföra en hyreshöjning för makarna med cirka 2 700 kronor i månaden. Enligt läkarintyg skulle en flytt innebära en avsevärd psykisk belastning för sökanden.

Kammarrätten, som beaktar Regeringsrättens bedömning i mål nr 101-2000, finner vid en avvägning mellan å ena sidan de olägenheter en flytt skulle innebära för sökanden och å andra sidan den lägsta kostnaden för att installera en stoltrapphiss, 106 500 kronor, att tillräckligt starka skäl talar för att han bör ges möjlighet att få bo kvar i den bostad han varit bosatt i de senaste tolv åren. Kammarrätten finner mot denna bakgrund att sökanden är berättigad till bostadsanpassningsbidrag för installation av en stol-trapphiss från entrén upp till lägenheten enligt det minst kostsamma alternativet.

Kammarrätten i Sundsvall, dom 2003-03-26, målnummer 749-2001.

Rättsfall om trapphiss

En person i 80-årsåldern ansökte om bostadsanpassningsbidrag till en trapphiss mellan entréplanet och tredje våningen där hennes bostadsrättslägenhet låg.

Kommunen och länsrätten

Både kommunen och länsrätten prövade ansökan innan Regeringsrätten hade avgjort mål nr 101-2000 och ansåg att något bidrag inte borde beviljas.

Kammarrätten

Kammarrätten däremot ansåg att bidrag borde beviljas. Till kammarrätten hade getts in kostnadsuppgifter som sa att en rullstolstrapphiss skulle kosta 180 000 kronor exklusive moms och en stoltrapphiss 125 000 kronor exklusive moms.

Kammarrätten anförde att lagen inte innehåller några uttryckliga begränsningar i fråga om vilka anpassningsåtgärder som kan utföras eller i fråga om bidragets storlek, bortsett från bestämmelserna om andrahandsupplåtelse, nybyggnad och köp eller byte av bostad. Kammarrätten påpekade också att det i förarbetena till lagen om bostadsanpassningsbidrag (proposition 1992/93:58, s. 16) står att det kan röra sig om ett vitt spektrum av åtgärder. Alltifrån mindre kostsamma åtgärder - som till exempel att ta bort trösklar - till mycket dyrbara åtgärder - som till exempel installation av hiss eller helanpassning av ett kök eller ett badrum.

Vidare anförde kammarrätten följande. Det kan uppkomma situationer där en anpassning på grund av bostadens utformning kräver så omfattande och kostsamma åtgärder att den funktionshindrades behov inte rimligen kan tillgodoses på annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad. Som lagstiftningen är utformad kan detta dock komma i fråga endast i undantagsfall (se Regeringsrättens dom i mål nr 101 -2000). Någon sådan situation är inte för handen i detta mål. Kammarrätten finner att sökanden är berättigad till bidrag för en trapphiss. Kommunen får utreda vilken typ som är nödvändig.

Kammarrätten i Stockholm, dom 2003-06-03, målnummer 5106-2002.

Nedan följer ett referat av en dom där en kammarrätt kom fram till att det förelåg en sådan undantagssituation som Regeringsrätten syftade på i den ovannämnda domen från 2002, målnummer 101-2000.

Rättsfall där en kammarrätt ansåg att det var en sådan undantagssituation där bidrag inte borde beviljas

En person sökte bostadsanpassningsbidrag för att installera en plattformshiss från bottenplanet till det övre planet, utöka hygienrummet på det övre planet och för att anpassa köket.

Kommunen

Kommunen avslog ansökan.

Enligt kommunen hade köket inte den standarden att det skulle gå att genomföra anpassningen på ett lämpligt sätt. Det gick inte att montera ett höj- och sänkbart överskåp i det befintliga skåpet över diskbänken. Diskbänken och överskåpen var platsbyggda med gammal standard. Spisen var placerad 60 centimeter utifrån diskbänkslinjen. Om anpassningsåtgärder skulle utföras så skulle det krävas en ombyggnad av hela köket för att tillgodose sökandens behov. Kommunen anförde att bidraget inte kan användas för ombyggnad eller renovering av kök och att en standardhöjning inte var en bidragsberättigande åtgärd.

Det skulle heller inte gå att installera en plattformshiss mellan våningsplanen utan det skulle bli nödvändigt med ett utvändigt hisschakt för en A-hiss. Kommunen bedömde att det översteg vad som var rimligt eller skäligt att göra.

Hygienrummet gick endast att förlänga åt sovrumsdelen på grund av en murstock. Det skulle bli nödvändigt med en total ombyggnad och utökning av hygienrummet.

Förvaltningsrätten

Sökanden överklagade till förvaltningsrätten som avslog överklagandet.

Kammarrätten

Vad sökanden anförde till stöd för sitt överklagande

Sökanden överklagade till kammarrätten och yrkade att kammarrätten skulle upphäva förvaltningsrättens dom och visa målet åter till nämnden för ny prövning av ansökan. I andra hand yrkade hon att bostadsanpassningsbidrag skulle beviljas enligt ansökan.

Till stöd för sitt överklagande anförde sökanden bland annat följande. Hon vill inte ta bort några antika väggfasta skåp i köket och har endast ansökt om sänkt arbetsbänk där. Ingen utredning visar att det är omöjligt att installera hiss i bostaden. En hantverkare har gjort en detaljerad kostnadsberäkning som visar att kostnaderna för bostadsanpassning inklusive hiss skulle uppgå till 324 750 kronor inklusive moms. Kommunen har inte uppvisat någon egentlig utredning om att åtgärderna skulle kosta 650 000 kronor.

Vad kommunen anförde till stöd för sitt överklagande

Kommunen anförde bland annat följande.

Större delen av köket behöver anpassas. Köket är inte nyrenoverat vilket innebär att det skulle krävas en omfattande ombyggnad för att tillgodose sökandens behov. Enligt 6 § lagen om bostadsanpassningsbidrag lämnas inte bidrag om de sökta åtgärderna behöver utföras redan av väsentligen andra orsaker än behovet av anpassningen. För sådana åtgärder som bedöms som normalt bostadsunderhåll lämnas inte bidrag.

Hygienrummet går endast att förlänga åt sovrumsdelen, då en murstock utgör en begränsning, och bedöms vara i behov av nya tätskikt, nya rödragningar och

flyttning av golvbrunn. En total ombyggnad av hygienrummet skulle vara nödvändig för att klara dagens våtrumsregler.

Att installera en A-hiss (plattformshiss) mellan bjälklagen i hall bedöms inte vara genomförbart. Utrymmet är för trångt och dessutom skulle det vara alltför krävande tekniskt och ekonomiskt. En hissleverantör har efter besök i bostaden uppgett att det inte är lämpligt att installera en plattformshiss i den befintliga trappan. Stoltrapphiss är inte ett realistiskt alternativ eftersom sökanden inte klarar av en överflyttning till stoltrapphissen själv. Diskussioner har också förts med en hissleverantör om en A-hiss med hisschakt utanpå huset, vilket skulle kunna genomföras men till en alldeles för hög kostnad.

Stadsbyggnadskontoret har gjort en bedömning beräknad utifrån samtliga de åtgärder som skulle behöva utföras för en bostadsanpassning av aktuell fastighet som resulterat i ett totalt belopp om cirka 650 000 kr. Bedömningen grundar sig på vad som framkommit vid besök på plats i sökandens bostad, bilddokumentation och arbetsterapeuternas krav enligt intyg. Vidare har bedömningen grundats på praxis avseende likartade ärenden.

Sökanden har under ärendets gång ändrat sin inställning åtskilliga gånger till vad som behöver göras och inte göras, exempelvis vilken hiss hon vill ha. Alla sådana önskemål måste vid varje tillfälle styrkas med nya intyg från arbetsterapeuterna. Den offertkalkyl från den snickare som sökanden hänvisar till har aldrig inkommit till stadsbyggnadskontoret.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten, som prövade målet utifrån förhållandena vid nämndens beslut, instämde i förvaltningsrättens bedömning att bostaden inte kunde anses vara ändamålsenlig för sökanden om inte alla de åtgärder som arbetsterapeuterna hade föreslagit genomfördes.

Kammarrätten anförde vidare att det av utredningen framgick att det förelåg stora svårigheter att installera en hiss till ovanvåningen och att det var nödvändigt att göra en omfattande ombyggnad av såväl hygienrum som kök för att göra bostaden ändamålsenlig för sökanden. Kammarrätten ansåg vidare att det redan genom sökandens egna uppgifter var klart att kostnaderna för att bostadsanpassa bostaden skulle uppgå till ett betydande belopp. Med hänsyn till bostadens utformning och de omfattande och kostsamma åtgärder som skulle krävas för att göra bostaden ändamålsenlig för sökanden kunde sökandens behov därför inte rimligen tillgodoses på något annat sätt än genom byte till en ändamålsenlig bostad, menade kammarrätten och jämförde med den ovannämnda domen från Regeringsrätten 2002, målnummer 101-2000. Kammarrätten påpekade att kommunen inte hade erbjudit sökanden någon annan bostad, men ansåg att de höga kostnaderna och svårigheterna att finna rimliga lösningar i bostaden ändå ledde till att en sådan undantagssituation som behandlades i Regeringsrättens mål 2002 måste anses föreligga. Kommunen hade alltså haft fog för sitt beslut menade kammarrätten och avslog därför överklagandet.

Sökanden överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Jönköping, dom 2015-05-05, målnummer 2522-14, Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 3265-15.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[BAB - Bostadsanpassningsbidrag \[/sv/laq--](#)

[ratt/forfattningssamling/gallande/bab---bfs-199246/\]](#)

[Inget bidrag för normalt bostadsunderhåll. \[/sv/bab-](#)

[handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/inget-bidrag-om-andra-orsaker-/normalt-](#)

[bostadsunderhall/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-](#)

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-](#)

[1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Ändrade förutsättningar krävs för att återkalla ett positivt bidragsbeslut

Kommunen kan före utbetalning återkalla ett positivt beslut om bostadsanpassningsbidrag om förutsättningarna för beslutet inte längre föreligger.

Enligt 15 § lagen om bostadsanpassningsbidrag kan en kommun före utbetalning återkalla ett positivt beslut om bidrag om förutsättningarna för beslutet inte längre föreligger.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 15 §

15 § Före utbetalningen av bostadsanpassningsbidrag eller återställningsbidrag får den kommun som beviljat bidraget återkalla beslutet, om de förutsättningar som låg till grund för beslutet inte längre föreligger.

Här följer ett referat av en kammarrättsdom där domstolen ansåg att kommunen haft rätt att ompröva sitt bidragsbeslut och minska bidraget. Detta eftersom sökanden hade byggt ett mindre badrum än som förutsatts i kommunens bidragsbeslut.

Rättsfall om återkallelse

Mamman till ett funktionsnedsatt barn beviljades bostadsanpassningsbidrag i december 2001 med drygt 290 000 kronor enligt ett förfrågningsunderlag för bland annat ett nytt tvätt- och skötrum och ändringar i kök och sovrum. Vid en besiktning ett år senare konstaterade kommunen att badrummet hade 7 kvadratmeter mindre golvyta och 9 kvadratmeter mindre väggyta än som framgick av de handlingar som låg till grund för beslutet om bostadsanpassningsbidrag. Efter att ha kommunicerat med föräldrarna beslutade kommunen i februari 2003 att ompröva sitt tidigare beslut och minska bidragets storlek med drygt 13 000 kronor. Kommunen angav i beslutet att omprövning hade skett på grund av att anpassningen inte hade utförts enligt de ritningar och handlingar som legat till grund för det första beslutet.

Mamman och pappan överklagade till länsrätten och anförde bland annat att minskningen av golvytan berodde på att den kvalitetsansvarige hade ansett att man måste behålla en mellanvägg för att inte riskera sättningar i husets bärande delar. Länsrätten ansåg att kommunens beslut var felaktigt och upphävde därför kommunens omprövningsbeslut.

Kommunen överklagade till kammarrätten och anförde bland annat att bidraget hade beviljats med utgångspunkt från ett intyg av en arbetsterapeut där det framgick att vissa ytor i badrummet var nödvändiga och att en utbyggnad behövdes. När anpassningen utfördes frångicks dock planen och betydligt mindre ytor togs i anspråk. Detta skedde efter godkännande av arbetsterapeuten men utan att kommunen informerades. Kommunen anförde att bidraget alltså hade beviljats på oriktiga grunder och att en tillbyggnad inte varit nödvändig. Tillbyggnaden blev i stället en tvättstuga, viket tidigare hade saknats i huset och inte var bidragsberättigande. Tillbyggnaden medförde en betydligt större kostnad än de 13 000 kronor som bidraget hade minskats med.

Kammarrätten menade att förutsättningarna hade ändrats på så sätt att de handlingar som låg till grund för beslutet om bostadsanpassningsbidrag inte hade följts. Resultatet avvek avsevärt från handlingarna genom att det hade blivit ett helt nytt utrymme för tvätt och att badrummets tiltänkta yta hade minskat kraftigt. Kommunen hade därför enligt kammarrätten haft fog för att ompröva sitt beslut och att med stöd av 15 § lagen om bostadsanpassningsbidrag återkalla beslutet till den del det inte hade följts. Kammarrätten biföll kommunens överklagande och fastställde kommunens omprövningsbeslut.

Kammarrätten i Jönköping, 2005-04-15, målnummer 3428-03.

Observera att återkallelse enligt 15 § lagen om bostadsanpassningsbidrag bara kan ske före utbetalning. Om bostadsanpassningsbidraget redan har betalats ut måste kraven i lagens 17 § vara uppfyllda. Det kan du läsa mer om i artikeln "Svårt att återkräva ett redan utbetalat bostadsanpassningsbidrag" som du hittar under rubriken "Återbetalning och eftergift" i vänstermenyn.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Bidraget betalas ut när åtgärden är utförd

Kommunen ska betala ut bostadsanpassningsbidraget till sökanden när åtgärden har utförts. Sökanden ska kunna få betalt allteftersom arbetet framskrider.

Lagen om bostadsanpassningsbidrag utgår från en viss rollfördelning. Denna innebär bland annat att sökanden själv ska välja entreprenör, ingå avtal med entreprenören och också betala entreprenören med det bostadsanpassningsbidrag som kommunen har beviljat sökanden. Kommunens roll är alltså att betala ut bidraget till sökanden.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 16 §

16 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag betalas ut sedan åtgärd som bidraget avser har utförts.

Betalningen är sökandens påtryckningsmedel

Avtalet mellan sökanden och entreprenören är tänkt att följa vanliga avtalsregler. Om sökanden inte är nöjd med arbetet eller leverantörens produkt så ska han eller hon i vissa fall kunna hålla inne med betalningen. För att sökanden inte ska fräntas denna möjlighet till påtryckningsmedel utgår lagen om bostadsanpassningsbidrag från att bidraget betalas ut till just sökanden. En annan sak är att sökanden kan ge kommunen en fullmakt att betala bidraget direkt till entreprenören. Du kan läsa mer om detta i artikeln "Fullmakt ska vara noga genomtänkt och skriftlig". Du finner en länk till artikeln under "Relaterad information".

Det finns inget krav i lagen om bostadsanpassningsbidrag på att sökanden ska lämna in en skriftlig begäran om utbetalning och kommunen behöver inte meddela något särskilt beslut om utbetalning.

Kommunen avgör om den ska kontrollera

Det finns inga bestämmelser i lagen om bostadsanpassningsbidrag om hur kommunen ska gå tillväga för att konstatera att åtgärden eller åtgärderna har utförts enligt beslutet.

Delutbetalningar

Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte någon bestämmelse om förskott, det vill säga utbetalning av bidraget innan åtgärderna har utförts. Men det framgår av förarbetena till lagen att tanken är att sökanden ska kunna få

betalt av kommunen även om inte alla bidragsberättigande åtgärder är utförda. Men det krävs att det finns ett beslut om bidrag för alla åtgärder och att det aktuella arbetet har godkänts av sökanden och kommunen. Möjligheten att få betalt allteftersom åtgärderna utförts är i första hand till för att lösa de problem som kan uppstå när flera olika entreprenörer är inblandade i åtgärderna. En del byggfirmor vill inte ligga ute med pengar. Om utbetalningen av bidragen skedde först sedan alla anpassningsåtgärder utförts skulle sökanden själv tvingas lägga ut av egna medel. ([Proposition 1992/93:58](#), sidorna 23-24 och 35.)

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Fullmakt \[/sv/bab-handboken/handlaggning/guide-for-handlaggning/fullmakt/\]](#)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Svårt att återkräva ett redan utbetalat bostadsanpassningsbidrag

Kommunen har mycket begränsade möjligheter att kräva tillbaka ett redan utbetalat bostadsanpassningsbidrag.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 17 §

17 § Kommunen får besluta om återbetalning av bidrag helt eller delvis

1. om mottagaren av bidraget genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp,
2. om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Kommunen får helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten, om det finns särskilda skäl.

Återbetalning

Ett bostadsanpassningsbidrag som redan har betalats ut till sökanden kan kommunen kräva tillbaka endast i följande två fall.

- Om den som har mottagit bidraget har lämnat oriktiga uppgifter eller på något annat sätt förorsakat att bidrag felaktigt lämnats eller lämnats med ett för högt belopp.
- Om bidraget lämnats felaktigt eller lämnats med ett för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Du kan läsa om möjligheten att återkalla ett beslut om bostadsanpassningsbidrag före utbetalning i artikeln "Ändrade förutsättningar krävs för att återkalla ett positivt bidragsbeslut" som du finner under "Återkallelse".

Eftergift

Som framgår av 17 § sista stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag får kommunen helt eller delvis efterge återbetalningsskyldighet om det finns särskilda skäl.

Bidragsbrottslagen

Den som lämnar oriktiga uppgifter och på så sätt orsakar fara för att bostadsanpassningsbidrag betalas ut felaktigt eller med ett för högt belopp kan dömas för bidragsbrott eller vårdslöst bidragsbrott. Det framgår av bidragsbrottslagen (2007:612).

Bidragsbrottslag (2007:612) 1-6 §§

1 § Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål (ekonomiska förmåner) som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, kommunerna eller arbetslöshetskassorna. Lag (2009:1525) .

2 § Den som lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning, och på så sätt orsakar fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp, döms för bidragsbrott till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 § Om brott som avses i 2 § är grovt, döms för grovt bidragsbrott till fängelse, lägst sex månader och högst fyra år.

Vid bedömningen om brottet är grovt skall det särskilt beaktas

1. om brottet rört betydande belopp,
2. om den som begått brottet använt falska handlingar, eller
3. om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning.

4 § Den som av grov oaktsamhet begår en sådan gärning som avses i 2 §, döms för vårdslöst bidragsbrott till böter eller fängelse i högst ett år.

Om gärningen med hänsyn till beloppet och övriga omständigheter är mindre allvarlig, döms inte till ansvar.

5 § Den som före utbetalning av en ekonomisk förmån frivilligt vidtar en åtgärd som leder till att ett korrekt beslut om förmånen kan fattas, döms inte till ansvar enligt 2-4 §§.

6 § Myndigheter som anges i 1 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska göra anmälan till Polismyndigheten eller till Åklagarmyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts. Lag (2014:667) .

Kommuner ska göra en anmälan till en polismyndighet eller till Åklagarmyndigheten om det kan misstänkas att ett sådant brott har begåtts (6 § bidragsbrottslagen). Du kan läsa mer i lagen och i förarbetena till denna ([proposition 2006/07:80 Bidragsbrottslag](#) och [Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU12](#)).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Återställningsbidrag

Ägare till bostadshus kan få bidrag för att ta bort utförda anpassningar

Återställningsbidraget kan under vissa förutsättningar beviljas till ägare av hyres- och bostadsrättshus för att ta bort anordningar som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag. Bestämmelserna är olika beroende på om det gäller en hyresrätt eller en bostadsrätt. Till exempel kan bidrag inte lämnas för att ta bort anpassningar inne i en bostadsrättslägenhet.

För att öka viljan hos fastighetsägare att samtycka till anpassningar så finns det ett återställningsbidrag. Detta bidrag kan under vissa förutsättningar lämnas till ägare av hyreshus och bostadsrättshus (ett bostadsrättshus ägs av bostadsrättsföreningen där de enskilda bostadsrättshavarna är medlemmar).

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 11 §

11 § Ägare av bostadshus har rätt till bidrag för kostnader för att ta bort anordningar för funktionshindrade personer (återställning) som har utförts

1. i eller i anslutning till hyreslägenheter eller småhus som hyrs ut, eller
2. i anslutning till bostadsrättslägenheter i flerbostadshus, om anordningarna avser att underlätta för en funktionshindrad person att komma in i och ut ur lägenheten eller att förflytta sig till och från huset eller inom tomten.

När det gäller hyreslägenheter lämnas bidrag både för åtgärder i lägenheterna och för åtgärder i anslutning till, det vill säga utanför, dessa. Det spelar ingen roll om hyreslägenheten finns i ett flerbostadshus eller i ett småhus (det vill säga ett en- eller tvåbostadshus). Om ägaren själv bor i en av lägenheterna i ett småhus och hyr ut den andra lägenheten i huset kan han eller hon beviljas bidrag för återställning av den lägenhet som hyrs ut ([proposition 1992/93:58 s. 20 och 33](#)).

För bostadsrätter är bidraget begränsat till flerbostadshus och till återställning av vissa åtgärder som gjorts i anslutning till bostadsrättslägenheten. Denna skillnad mot vad som gäller för hyreslägenheter har motiverats enligt följande. Med hänsyn till bidragets syfte, det vill säga att få fastighetsägarens samtycke till anpassningen, har det inte ansetts motiverat att lämna återställningsbidrag för åtgärder i bostäder som innehas med äganderätt eller bostadsrätt. Också i en bostadsrättsförening kan det dock uppstå svårigheter att genomföra en anpassning på grund av att återställningskostnaderna kan bli betungande för föreningen. Även en bostadsrättsförening ska därför kunna få bidrag, men då enbart för återställning av sådana anpassningsåtgärder som har gjorts för att personen med funktionsnedsättning ska komma in i och ut ur bostaden samt för att underlätta förflyttningen till och från huset eller inom tomten. ([Proposition. 1984/85:142 s. 33.](#))

Rättsfall om egnahem

En man hade beviljats bostadsanpassningsbidrag med 38.800 kronor för ombyggnad av badrum, breddning av sovrumsdörr samt borttagning av alla trösklar i ett egnahem. Anpassningen utfördes sommaren 1992. I augusti samma år avled mannen. Hustrun bodde kvar i huset och önskade nu återfå vissa funktioner i bostaden. I stället för det badrumsskåp under tvättstället, som hade tagits bort för att möjliggöra för en rullstolsburen person att komma åt tvättstället, ville hustrun ha ett badrumsskåp uppsatt på väggen. Vidare begärde hon ersättning för kostnaden för draperi med tillhörande stång att sättas upp i dörröppningen mellan hallen och vardagsrummet i stället för den vikt dörr som hade tagits bort och flyttats till sovrummet.

Länsrätten avslog överklagandet med följande motivering. Återställningsbidrag kan lämnas för kostnader för att ta bort anordningar för funktionshindrade personer, bland annat om de utförts i eller i anslutning till hyreslägenheter eller småhus som hyrs ut. En förutsättning för bidrag är vidare att anpassningsåtgärderna på grund av ändrade förhållanden inte längre kan användas för sitt ändamål och att åtgärden är till nackdel för andra boende. Vidare ska den godkända kostnaden vid ett och samma tillfälle överstiga 5.000 kronor. Enligt länsrättens bedömning brast det såväl i den första förutsättningen som i de övriga. Hustrun var därför inte berättigad till bidrag för återställning av den anpassade bostaden. Kammarrätten delade länsrättens bedömning.

Kammarrätten i Jönköping, dom 1993-07-30, målnummer 3437-1993.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Laqar/Laqar/Svenskförfattningssamling/Laq-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Vissa ytterligare krav för återställningsbidraget

Återställningsbidrag kan endast ges om återställningen gäller en åtgärd som har utförts med bidrag enligt den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag eller två äldre bidragsförordningar. Dessutom måste åtgärden vara till nackdel för andra boende.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 12 §

12 § Återställningsbidrag lämnas under förutsättning att

1. återställningen avser en anpassningsåtgärd som har utförts med stöd av bidrag enligt denna lag, förordningen (1982:639) om bostadsanpassningsbidrag eller förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag och
 2. anpassningsåtgärden på grund av ändrade förhållanden inte längre kan utnyttjas för sitt ändamål och åtgärden är till nackdel för andra boende.
-

Återställningsbidrag lämnas endast för sådana åtgärder som har utförts enligt den nuvarande lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag, förordningen (1982:639) om bostadsanpassningsbidrag eller förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag. Bidrag lämnas alltså inte för åtgärder som gjorts med stöd av ännu äldre bidragsbestämmelser eller som bekostats på något annat sätt.

Dessutom gäller att återställningsbidraget endast lämnas om anpassningsåtgärden på grund av ändrade förhållanden inte längre kan användas för sitt ändamål och att åtgärden är till nackdel för andra boende.

Många anpassningsåtgärder kan vara till fördel för andra boende med eller utan funktionsnedsättning. Bidrag till återställning av en anpassad bostad ska därför endast ges om den utförda anpassningen är till nackdel för andra boende. ([Proposition 1984/85:142 s. 32.](#))

I den dom som refereras nedan ansåg kammarrätten att utförda anpassningsåtgärder i sig inte var till nackdel för andra boende. Att åtgärderna inte hade utförts på ett fackmannamässigt sätt och att det därför krävdes särskilda åtgärder för att badrummet åter skulle uppfylla gällande krav medförde inte att återställningsbidrag kunde beviljas.

Rättsfall om nackdel för andra boende

En kommun beviljade ett bostadsföretag återställningsbidrag om drygt 20 000 kronor för att återställa ett anpassat badrum i en hyreslägenhet. Det handlade om att byta våtrumsmatta, ny golvbrunn, gjuta igen en ränna för avloppsrör från tvättmaskin, sätta upp en väggmatta i duschdelen, återmontera blandare samt tippkostnader och transporter.

Förvaltningsrätten

Bostadsföretaget överklagade kommunens beslut till förvaltningsrätten och yrkade att bidrag skulle beviljas med totalt drygt 75 000 kronor. Företaget menade att det bidrag som kommunen beviljat inte var tillräckligt för att återställa badrummet i

ursprungligt skick. Badrummet hade enligt företaget från början varit våtrumssäkert för användande av badkar. Enligt företaget hade den anpassning som genomförts utförts i direkt strid med ombyggnadsregler. Kommunens förslag för att återställa badrummet skulle enligt företaget innebära att badrummet inte blev våtrumssäkert och därmed inte skulle kunna försäkras.

Kommunen anförde vid förvaltningsrätten att badrummet inte hade varit våtrumssäkert och att de åtgärder som återställningsbidrag hade beviljats för innebar att duschdelen blev våtrumssäker. I samband med ansökan om bostadsanpassningsbidrag år 1996 hade den dåvarande fastighetsägaren medgett att åtgärderna utfördes.

Förvaltningsrätten avslog bostadsföretagets överklagande.

Kammarrätten

Vad bostadsföretaget anförde till stöd för sitt överklagande

Vid kammarrätten anförde bostadsföretaget att kommunens förslag till återställning av badrummet stred mot Byggherans rådets anvisningar för ombyggnad av våtutrymmen. Detta innebar enligt företaget att badrummet inte skulle gå att använda för sitt ändamål, att det skulle bli omöjligt att försäkra badrummet och att lägenheten inte skulle kunna hyras ut som bostad.

Vad kommunen anförde

Kommunen anförde att den accepterat att ta bort avlopp för tvättmaskin och se till att duschplatsen var våtrumssäker. Att det saknades badmöjligheter innebar enligt kommunen inte att badrummet inte var ändamålsenligt. Vidare anförde kommunen att bidrag till återställning endast ska ges om den utförda anpassningen är till nackdel för andra boende. Enligt kommunen var den befintliga anpassningen inte till nackdel för annan boende.

Kammarrättens bedömning

Kammarrätten konstaterade att såvitt framkommit i målet, och vilket även kommunen numera framhöll, så var de anpassningsåtgärder som utförts med stöd av bostadsanpassningsbidrag i det aktuella målet i sig inte till nackdel för andra boende. Att de ursprungliga anpassningsåtgärderna inte utförts på ett fackmannamässigt sätt och att det av den anledningen krävdes särskilda åtgärder för att badrummet åter skulle uppfylla gällande krav medförde inte att återställningsbidrag ändå kunde beviljas. Kammarrätten avslog bostadsföretagets överklagande.

Bostadsföretaget överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Kammarrätten i Göteborg, dom 2017-01-04, målnummer 3096-16. Högsta förvaltningsdomstolen, målnummer 379-17.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Kommunens anvisningsrätt

Ett av villkoren för återställningsbidraget är den så kallade anvisningsrätten.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 13 §

13 § För bidrag enligt 11 § 1 gäller också att husägaren har tillförsäkrat kommunen rätt att när den anpassade lägenheten blir ledig anvisa den till bostadssökande och att kommunen vid den tidpunkt då lägenheten blir ledig inte har kunnat anvisa den till någon annan person med funktionshinder.

Som villkor återställningsbidraget gäller i fråga om hyreshus (flerbostadshus eller småhus) att kommunen får anvisningsrätt på den anpassade lägenheten när denna blir hyresledig. Om kommunen inte kan anvisa lägenheten till någon annan person med funktionsnedsättning så ska återställningsbidrag lämnas om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. (Proposition 1984/85:142 s. 32-33.)

Kravet på kommunal anvisningsrätt gäller inte för bostadsrättsföreningar eftersom dessa inte kan få något återställningsbidrag för åtgärder som utförts inom en lägenhet ([proposition 1984/85:142 s. 33](#)).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Återställningsbidraget ska vara skäligt

Återställningsbidraget ska motsvara en skälig kostnad för bidragsberättigande åtgärder. Det finns en nedre gräns men inget uttryckligt kostnadstak i lagen om bostadsanpassningsbidrag.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 14 §

14 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag lämnas med belopp som motsvarar skälig kostnad för åtgärderna. Återställningsbidrag lämnas dock endast om den godkända kostnaden vid ett och samma tillfälle överstiger 5 000 kronor.

Handläggning av bidragsärenden m. m.

Av administrativa skäl lämnas återställningsbidrag endast om kostnaden för återställningen överstiger 5.000 kronor (prop. 1984/85:142 s. 32-33).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpassningsbidrag-1992-1574/?bet=1992:1574)

Ändrade förutsättningar kan stoppa återställningsbidraget

Kommunen kan före utbetalning återkalla ett positivt beslut om återställningsbidrag om förutsättningarna för beslutet inte längre föreligger.

Enligt 15 § lagen om bostadsanpassningsbidrag kan en kommun före utbetalning återkalla ett positivt beslut om återställningsbidrag om förutsättningarna för beslutet inte längre föreligger.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 15 §

15 § Före utbetalningen av bostadsanpassningsbidrag eller återställningsbidrag får den kommun som beviljat bidraget återkalla beslutet, om de förutsättningar som låg till grund för beslutet inte längre föreligger.

Observera att återkallelse enligt 15 § bara kan ske före utbetalning. Förutsättningarna för att återkräva ett redan utbetalat återställningsbidrag framgår av 17 §. Det kan du läsa mer om på webbsidan "Svårt att återkräva ett redan utbetalat återställningsbidrag" som du hittar i vänstermenyn under rubriken "Återbetalning och eftergift".

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Laqar/Laqar/Svenskforfattningssamling/Laq-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Utbetalningen ska ske när återställningen är utförd

Kommunen ska betala ut återställningsbidraget till sökanden när åtgärden har utförts. Sökanden ska kunna få betalt allteftersom arbetet framskrider.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 16 §

16 § Bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag betalas ut sedan åtgärd som bidraget avser har utförts.

KOMMUNEN AVGÖR OM DEN SKA KONTROLLERA

Det finns inga bestämmelser i lagen om bostadsanpassningsbidrag om hur kommunen ska gå tillväga för att konstatera att åtgärden eller åtgärderna har utförts enligt beslutet. Det är alltså upp till kommunen att avgöra hur detta ska gå till.

Delutbetalningar

Lagen om bostadsanpassningsbidrag innehåller inte någon bestämmelse om förskott, det vill säga utbetalning av bidraget innan åtgärderna har utförts. Men det framgår av förarbetena till lagen att tanken är att sökanden ska kunna få betalt av kommunen även om inte alla bidragsberättigande åtgärder är utförda. Men det krävs att det finns ett beslut om bidrag för alla åtgärder och att det aktuella arbetet har godkänts av sökanden och kommunen. Möjligheten att få betalt allteftersom åtgärderna utförts är i första hand till för att lösa de problem som kan uppstå när flera olika entreprenörer är inblandade i åtgärderna. En del byggfirmor vill inte ligga ute med pengar. Om utbetalningen av bidragen skedde först sedan alla anpassnings- eller återställningsåtgärder utförts skulle sökanden själv tvingas lägga ut av egna medel. ([Proposition 1992/93:58](#), sidorna 23-24 och 35.)

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574)

Svårt att återkräva ett redan utbetalat återställningsbidrag

Kommunen har mycket begränsade möjligheter att kräva tillbaka ett redan utbetalat återställningsbidrag.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag m.m. 17 §

17 § Kommunen får besluta om återbetalning av bidrag helt eller delvis

1. om mottagaren av bidraget genom oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att bidrag felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp,
2. om bidrag i annat fall felaktigt har lämnats eller lämnats med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Kommunen får helt eller delvis efterge återbetalningsskyldigheten, om det finns särskilda skäl.

Ett återställningsbidrag som kommunen redan har betalat ut till sökanden kan kommunen kräva tillbaka endast i följande två fall.

- Om den som har mottagit bidraget har lämnat oriktiga uppgifter eller på något annat sätt förorsakat att bidrag felaktigt lämnats eller lämnats med ett för högt belopp.
- Om bidraget lämnats felaktigt eller lämnats med ett för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

Eftergift

Som framgår av 17 § sista stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag får kommunen helt eller delvis efterge återbetalningsskyldighet om det finns särskilda skäl.

Bidragsbrottslagen

Den som lämnar oriktiga uppgifter och på så sätt orsakar fara för att återställningsbidrag betalas ut felaktigt eller med ett för högt belopp kan dömas för bidragsbrott eller vårdslöst bidragsbrott. Det framgår av bidragsbrottslagen (2007:612).

Bidragsbrottslag (2007:612) 1-6 §§

1 § Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål (ekonomiska förmåner) som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, kommunerna eller arbetslöshetskassorna. Lag (2009:1525) .

2 § Den som lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning, och på så sätt orsakar fara för att en ekonomisk förmån felaktigt betalas ut eller betalas ut med ett för högt belopp, döms för bidragsbrott till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader.

3 § Om brott som avses i 2 § är grovt, döms för grovt bidragsbrott till fängelse, lägst sex månader och högst fyra år.

Vid bedömningen om brottet är grovt skall det särskilt beaktas

1. om brottet rört betydande belopp,
2. om den som begått brottet använt falska handlingar, eller
3. om gärningen ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning.

4 § Den som av grov oaktsamhet begår en sådan gärning som avses i 2 §, döms för vårdslöst bidragsbrott till böter eller fängelse i högst ett år.

Om gärningen med hänsyn till beloppet och övriga omständigheter är mindre allvarlig, döms inte till ansvar.

5 § Den som före utbetalning av en ekonomisk förmån frivilligt vidtar en åtgärd som leder till att ett korrekt beslut om förmånen kan fattas, döms inte till ansvar enligt 2-4 §§.

6 § Myndigheter som anges i 1 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska göra anmälan till Polismyndigheten eller till Åklagarmyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts. Lag (2014:667) .

Kommuner ska göra en anmälan till en polismyndighet eller till Åklagarmyndigheten om det kan misstänkas att ett sådant brott har begåtts (6 § bidragsbrottslagen). Du kan läsa mer i lagen och i förarbetena till denna ([proposition 2006/07:80 Bidragsbrottslag](#) och [Socialförsäkringsutskottets betänkande 2006/07:SfU12](#)).

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Aktuellt

Här hittar du de senaste nyheterna om bostadsanpassningsbidraget som Boverket inte har publicerat tidigare. Till exempel nya domar, tillsynsbeslut och rapporter. Nyheterna ligger kvar i sex månader. Om du vill läsa äldre nyheter kan du besöka webbsidan "Arkiv för aktuellt" som du hittar under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Arkiv för aktuellt \[/sv/bab-handboken/arkiv-for-aktuellt/\]](/sv/bab-handboken/arkiv-for-aktuellt/)

På andra webbplatser

[Lag \(1992:1574\) om bostadsanpassningsbidrag m.m. på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-

[Lag/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19921574-om-bostadsanpa_sfs-1992-1574/?bet=1992:1574\]](#)

Publikationer

[Bostadsanpassningsbidragen 2015 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/bostadsanpassningsbidragen-2015/\]](/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/bostadsanpassningsbidragen-2015/)

[Slutredovisning strategin för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011-2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/strategin-for-genomforandet-av-funktionshinderspolitiken-20112016/\]](#)

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Strategin för genomförandet av funktionshinderpolitiken 2011–2016, utgiven 2015](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2015/strategin-for-genomforandet-av-](#)

[funktionshinderpolitiken-20112016/\]](#)

[Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m., rapport](#)

[2014:38](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2014/oversyn-av-

[lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2014](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2015/bostadsanpassningsbidragen-2014/\]](#)

[Strategin för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011-2016,](#)

[utgiven 2014.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2014/strategin-for-genomforandet-av-](#)

[funktionshinderspolitiken-2011-2016/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2013.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2014/bostadsanpassningsbidragen-2013/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, utgiven](#)

[2013.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-

[handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

[Uppdrag om delmål, uppföljning och redovisning inom ramen för "En](#)

[strategi för genomförandet av funktionshinderspolitiken 2011–2016",](#)

[utgiven 2013.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2013/uppdag-om-delmal-uppfoljning-och-redovisning-](#)

[inom-ramen-for-en-strategi-for-genomforandet-av-funktionshinderspolitiken-/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2012.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2013/bostadsanpassningsbidragen-2012/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2011.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2012/bostadsbidragen-2011/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2010.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2011/bostadsanpassningsbidragen-2010/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2009.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2010/bostadsanpassningsbidragen-2009/\]](#)

[Återanvändning av hissar och större installationer finansierade med](#)

[bostadsanpassningsbidrag, utgiven 2009.](#) [/sv/om-boverket/publicerat-av-

[boverket/publikationer/2009/ateranvandning-av-hissar-och-storre-installationer-](#)

[finansierade-med-bostadsanpassningsbidrag/\]](#)

[Bostadsanpassningsbidragen 2008. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2009/bostadsanpassningsbidragen-2008/\]](#)

Så fördelade kommunerna bostadsanpassningsbidraget under 2015

Boverket har i en årlig rapport sammanställt kommunernas kostnader för bostadsanpassningsbidraget under 2015. Justeringar av trösklar försätter att vara den vanligaste åtgärden, följt av uppsättning av stödhandtag, montering av ramper och spisvakt.

Antalet ärenden har minskat en aning under 2015. Från 74 200 ärenden 2014 till 73 200 under 2015. Den sammanlagda kostnaden för bostadsanpassningsbidraget uppgick under 2015 till 1 039 miljoner kronor. Under 2014 var kostnaden för bidraget 1 060 miljoner kronor.

Beslut om bostadsanpassningsbidrag ska fattas innan en åtgärd utförs. Men endast 23 procent av kommunerna anger att de fattar beslut före det att åtgärden har utförts. 72 procent uppger att det förekommer att beslut fattas både före och efter det att åtgärden utförts. Andelen kommuner som fattar beslut först efter åtgärden är utförd har minskat till 5 procent.

Det är stor skillnad mellan hur mycket pengar i genomsnitt som kommunerna lägger per invånare. I medeltal uppgick kostnaden till 105 kronor. Men skillnaden varierar mellan 11 och 389 kronor per invånare.

Justering av trösklar är den vanligaste åtgärden

Merparten av bostadsanpassningsbidragen avser små belopp. 56 procent av bidragen är på belopp mindre än 5 000 kronor och bara två procent överstiger 100 000 kronor. Medelkostnaden är 14 300 kronor.

Justeringar av trösklar försätter att vara den vanligaste åtgärden, följt av uppsättning av stödhandtag, montering av ramper och spisvakt.

Skillnader i bidragets storlek mellan kvinnliga och manliga sökanden

I år har Boverket även tittat på hur fördelningen av bidraget ser ut mellan kvinnor och män. 60 procent av de som beviljades bidrag är kvinnor och 40 procent är män. Medelkostnaden för ett ärende där en kvinna har fått stöd beviljat är 13 600 kronor medan medelkostnaden i ärende där män fått stöd beviljat är 17 200 kronor. Det går inte att utifrån befintligt material fastställa om skillnaden beror på en ojämställd fördelning av bidraget eller om skillnaden kan förklaras av andra faktorer.

Länk till rapporten hittar du i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

Publikationer

[Bostadsanpassningsbidragen 2015 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/bostadsanpassningsbidragen-2015/\]](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/bostadsanpassningsbidragen-2015/)

Följden av att kommunen tidigare beviljat bidrag efter en flytt

Boverket publicerar referat av två domar från Kammarrätten i Göteborg som handlar om konsekvenserna när kommunen tidigare har beviljat sökanden bostadsanpassningsbidrag för åtgärder i samma bostad efter en flytt.

I båda målen hade kommunerna avslagit ansökan med motiveringen att det saknades särskilda skäl för bostadsvalet. I båda målen hade dock kommunerna i tidigare beslut beviljat bidrag för vissa andra åtgärder.

I det ena målet, målnummer 2087-15, den 25 februari 2016, konstaterade kammarrätten att kommunen i sitt första beslut inte hade ansett att sökanden haft särskilda skäl för att välja bostaden utan att kommunen tvärtom hade konstaterat att det inte fanns särskilda skäl. Kammarrätten prövade därefter om sökanden haft särskilda skäl och ansåg att så inte var fallet.

I det andra målet, målnummer 68-13, den 3 januari 2014, ansåg kammarrätten att kommunen fick anses ha gjort bedömningen att det funnits särskilda skäl för bostadsvalet när den tidigare hade beviljat bidrag för vissa åtgärder.

Båda domarna har vunnit laga kraft.

Du finner referat av domarna på webbsidan "Exempel på särskilda skäl" under rubriken "Om kommunen tidigare beviljat bidrag för vissa åtgärder". En länk till webbsidan finns i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Exempel på särskilda skäl /sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/sarskilda-skal/](/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/sarskilda-skal/)

Kammarrättsdom om behov av tröskelramp till soprum

Kammarrätten i Jönköping har prövat en persons möjlighet att få bostadsanpassningsbidrag för att installera en tröskelramp till tröskeln till miljörummet.

Kammarrätten kom fram till att åtgärden inte var nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för sökanden. Dels för att sökanden hade en sambo som vanligtvis övernattade i bostaden. Dels för att det inte var omöjligt för sökanden att själv komma in i miljörummet, även om det var förenat med vissa svårigheter, om sökanden skulle behöva lämna sopor när sambon inte var hemma.

Domen har vunnit laga kraft. Kammarrätten i Jönköping, dom 2016-01-27, målnummer 2540-15.

Det finns ett referat av domen på webbsidan "Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen". Du finner en länk dit i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen](#) [/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/nodvandiga-atgarder/]

Kammarrättsdom om möjligheten till bidrag efter en flytt

Kammarrätten i Jönköping har prövat om en person som sökt bostadsanpassningsbidrag efter att ha flyttat kunde beviljas bidrag.

Kammarrätten konstaterade att behovet hade kunnat förutses vid köpet av bostaden och att det inte fanns särskilda skäl för valet av bostad. (Kammarrätten i Jönköping, dom 2015-07-07, målnummer 4801-15.)

Sökanden överklagade domen till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd. Domen har alltså vunnit laga kraft.

Du finner ett referat av domen dels på webbsidan "Exempel på särskilda skäl", dels på webbsidan "Särskilda skäl behövs inte vid alla flyttsituationer". Länkar till båda dessa sidor finner du i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Exempel på särskilda skäl \[/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/sarskilda-skal/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/sarskilda-skal/)

[Särskilda skäl behövs inte vid alla flyttsituationer \[/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/exempel-pa-9-paragrafens-tillamplighet/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/exempel-pa-9-paragrafens-tillamplighet/)

Kammarrättsdom har vunnit laga kraft

Boverket har publicerat en dom från Kammarrätten i Jönköping från den 5 maj 2015.

Domen, målnummer 2522-14, överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd. Domen har alltså vunnit laga kraft och du finner den på webbsidan "Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara skälig kostnad för åtgärderna", allra längst ned under rubriken "Inget kostnadstak i lagen om bostadsanpassningsbidrag". Du finner en länk till webbsidan i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bostadsanpassningsbidraget ska motsvara skälig kostnad för åtgärderna](#) [/sv/bab-handboken/villkor/bidragens-storlek1/]

Nytt tillsynsbeslut om bland annat beslutstidpunkt

Det är mycket viktigt att sökanden får ett skriftligt beslut innan åtgärderna utförs. Det är bland annat detta som årets första tillsynsbeslut från Boverket handlar om.

Även dokumentation, handläggningstid och sökandens rätt att välja entreprenör tas upp i beslutet. Du finner det under till exempel "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets tillsynsbeslut \[sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/)

Små förbättringar, men arbete återstår

Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget blir långsamt bättre. Men mer arbete återstår hos kommunerna för att uppnå en korrekt formell hantering av bidraget. Det konstaterar Boverket i en ny rapport.

I rapporten redovisar Boverket en uppföljande undersökning av 33 kommuners handläggning av bostadsanpassningsbidraget. Boverket granskade dessa en första gång under 2012 och en första rapport publicerades i februari 2013.

Boverket konstaterar i den senaste rapporten att kommunernas hantering av bostadsanpassningsbidraget blir långsamt bättre. Det gäller bland annat i fråga om tidpunkten för beslut och handläggningstiderna. Men det finns fortfarande brister.

Undersökningarna har genomförts med anledning av Boverkets delmål 5 inom regeringens strategi för funktionshinderspolitiken.

Mer information

Den senaste rapporten och rapporten från 2013 hittar du i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

Publikationer

[Uppföljande undersökning av kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, publicerad 2016 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2016/uppfoljande-undersokning-av-kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget/\]](#)

[Kommunernas handläggning av bostadsanpassningsbidraget, publicerad 2013 \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2013/kommunernas-handlaggning-av-bostadsanpassningsbidraget-/\]](#)

Två nya tillsynsbeslut

Boverket publicerar två tillsynsbeslut från 2015. Det ena beslutet är från oktober 2015 och handlar bland annat om serviceskyldighet och handläggningstid.

Det andra beslutet är från december 2015 och handlar om bland annat fullmakt och när under handläggningen som beslut ska fattas.

Du finner besluten under till exempel "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets tillsynsbeslut \[/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/)

Kammarrättsdom om bidrag för att kunna utöva en hobby

Kammarrätten i Göteborg har prövat om en person kunde beviljas bostadsanpassningsbidrag för en ledstäng mellan villans terrass och trädgård för att möjliggöra hobbyverksamhet.

Domstolen kom fram till att bidrag inte kunde beviljas. Detta eftersom utredningen inte gav stöd för att bostaden utgjorde den fysiska ramen för sökandens alla aktiviteter. (Kammarrätten i Göteborg, dom 2015-08-14, målnummer 644-15.)

Sökanden överklagade domen till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd. Domen har alltså vunnit laga kraft.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet" som du bland annat når genom länken i "Relaterad information". Förutom att webbsidan har kompletterats med den nya domen har sidan stuvats om något.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bostadsanpassningsbidrag kan ges för hobbyverksamhet \[sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/hobbyverksamhet/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/rehabilitering-hobby-reparationer/hobbyverksamhet/)

Nu har Boverket publicerat tillsynsbeslut från 2013 och framåt

Boverket har publicerat beslut i 14 tillsynsärenden. Besluten är från hösten 2013 och framåt. I handboken finns sedan tidigare beslut i flera tillsynsärenden från 2012 och 2013.

De flesta tillsynsärenden som Boverket handlägger har börjat med en anmälan från en sökande som inte är nöjd med hur kommunen har handlagt sökandens ärende om bostadsanpassningsbidrag. Boverkets granskning efter en sådan anmälan brukar mynna ut i ett tillsynsbeslut där Boverket ger sin syn på kommunens handläggning.

Du finner besluten bland annat under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets tillsynsbeslut \[sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/)

Fem tillsynsbeslut

Boverket publicerar i dag verkets fem senaste tillsynsbeslut. Boverket har efter anmälan granskat hur kommuner har handlagt enskildas ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Du finner besluten under till exempel "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets tillsynsbeslut \[sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/)

Mer information om översynen av lagen om bostadsanpassningsbidrag

Boverket gjorde under 2013 och 2014 en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag. Arbetet mynnade ut i en rapport som överlämnades till Socialdepartementet i december 2014.

Socialdepartementet bereder förslaget.

Under "Relaterad information" kan du läsa mer om översynsarbetet.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Om översynen av lagen om bostadsanpassningsbidrag \[/sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/)

Bostadsanpassningsbidrag till ljudisolering

Boverket publicerar en dom från Kammarrätten i Göteborg där domstolen kom fram till att bidrag skulle beviljas för ljudisolerande åtgärder i form av fönsterbyte och byte av balkongdörr.

Sökanden hade kraftig överkänslighet för ljud.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Ljudisolering kan vara bidragsberättigande". En länk dit hittar du i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Ljudisolering kan vara bidragsberättigande. /sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/ljudisolering/](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/ljudisolering/)

Kammarrättsdom om borttappad handsändare

Boverket publicerar en dom från Kammarrätten i Göteborg där domstolen kom fram till att bostadsanpassningsbidrag inte skulle beviljas för att ersätta en borttappad handsändare.

Enligt kammarrätten var det inte en åtgärd som faller in under 6 § första stycket lagen om bostadsanpassningsbidrag. Där anges bland annat att bidrag endast lämnas om åtgärderna är nödvändiga för att bostaden ska vara ändamålsenlig som bostad.

Domen har vunnit laga kraft. Målnummer 4169-16, dom den 28 december 2016.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Dörrautomatik kan ge bidrag". En länk till webbsidan finns i "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Dörrautomatik kan ge bidrag \[sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/dorrautomatik/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/dorrautomatik/)

Låsbara eluttag till mikrovågsugn har ansetts bidragsberättigande

Kammarrätten i Göteborg har ansett att installation av låsbara eluttag till en mikrovågsugn var bidragsberättigande. Syftet var att sökanden inte skulle kunna starta sin mikrovågsugn.

Eluttagen fick anses avse en fast funktion i bostaden, trots att de installerades till en mikrovågsugn som inte var att betrakta som en fast funktion.

Installationen ansågs även nödvändig för att bostaden skulle vara ändamålsenlig som bostad för sökanden.

Kammarrätten ansåg vidare att målet skulle prövas trots att sökanden hade flyttat från bostaden vid tidpunkten för domstolens prövning.

Domen har vunnit laga kraft. Kammarrätten i Göteborg, målnummer 2508-16, dom den 17 januari 2017.

Du finner ett utförligt referat av domen allra sist på webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner". Ett kortare referat finns på webbsidan "Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen". Webbsidorna hittar du bland annat under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/fasta-funktioner/\]](#)
[Anpassningen ska vara nödvändig på grund av funktionsnedsättningen \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/nodvandiga-atqarder/\]](#)

Kammarrättsdom om sensorstyrd blandare

En sensorstyrd blandare i badrummet har ansetts bidragsberättigande i ett mål där sökanden hade nedsatt minne.

Domen har vunnit laga kraft. Kammarrätten i Göteborg, målnummer 1111-17, dom den 10 juli 2017.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Rättsfall om sensorstyrd blandare". Webbsidan hittar du bland annat under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Rättsfall om sensorstyrd blandare \[sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/sensorstyrd-blandare/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/Exempel-pa-atgarder-och-ROT-avdrag-som-provats/sensorstyrd-blandare/)

Kammarrättsdom om möjligheten att själv sköta tvätten

Kammarrätten i Stockholm ansåg i ett mål om bostadanpassningsbidrag att det inte var förenligt med lagens syfte att sökanden skulle vara hänvisad till att låta maken ta hand om all tvätt.

För att bostaden skulle anses ändamålsenlig för sökanden borde hon ha möjlighet att sköta i vart fall en del av hushållets gemensamma tvätt. Domen har vunnit laga kraft. Kammarrätten i Stockholm, målnummer 1119-16, dom den 16 juni 2016.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Ändamålsenlig bostad", det tredje referatet på sidan. Webbsidan hittar du bland annat under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Ändamålsenlig bostad \[sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/andamalsenlig-bostad1/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/andamalsenlig-bostad1/)

Kammarrättsdom om återställningsbidraget

Ett bostadsföretag önskade ytterligare bidrag än vad kommunen hade beviljat, men kammarrätten avslog överklagandet med motiveringen att anpassningsåtgärderna i sig inte var till nackdel för andra boende.

Att anpassningen inte hade utförts på ett fackmannamässigt sätt och det därför krävdes särskilda åtgärder för att badrummet skulle uppfylla gällande krav påverkade inte utgången.

Bostadsföretaget överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd. Kammarrätten i Göteborg, dom den 4 januari 2017, målnummer 3096-16.

Du finner ett referat av domen på webbsidan "Vissa ytterligare krav för återställningsbidraget". Webbsidan hittar du bland annat under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Vissa ytterligare krav för återställningsbidraget /sv/bab-handboken/aterstallningsbidrag/vissa-krav-for-bidraget/](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/aterstallningsbidrag/vissa-krav-for-bidraget/)

Tillsynsbeslut om bland annat handläggningstid och dokumentation

Handläggningstid, serviceskyldighet och dokumentation är några av de frågor som tas upp i de tillsynsbeslut som Boverket nu publicerar.

Av de sex tillsynsbesluten har fyra fattats i år och två under 2016. Du finner dem under till exempel "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Boverkets tillsynsbeslut \[/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/tillsyn/boverkets-tillsynsbeslut/)

Dom om 9 § vid ny familjebildning

Kammarrätten i Göteborg har i en dom från mars 2017 ansett att 9 § lagen om bostadsanpassningsbidrag, och dess krav på särskilda skäl vid kostnadskrävande åtgärder, var tillämplig på ett fall där en person hade flyttat till sin särbo.

Sedan tidigare finns i handboken ett referat där samma domstol ansåg att bestämmelsen inte var tillämplig där det fanns två bostäder att välja mellan i samband med ny familjebildning.

Den nya domen överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd.

Du finner referat av båda domarna på webbsidan "Särskilda skäl vid ny familjebildning?" som du hittar under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Särskilda skäl vid ny familjebildning? \[/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/exempel-pa-9-paragrafens-tillamplighet/ny-familjebildning/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/kop-eller-byte-av-bostad/exempel-pa-9-paragrafens-tillamplighet/ny-familjebildning/)

Lagrådsremiss och lagrådets yttrande över förslaget till en ny lag

I oktober 2017 överlämnade regeringen ett förslag på en ny lag om bostadsanpassningsbidrag till Lagrådet. Lagrådet har yttrat sig över förslaget.

Du finner en länk till lagrådsremissen och till Lagrådets yttrande under "Relaterad information". Där hittar du också en länk till webbsidan "Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag" där du kan läsa en kortfattad beskrivning av Boverkets översyn av den nuvarande lagen om bostadsanpassningsbidrag och om Socialdepartementets beredning av förslaget till en ny lag.

Observera att så länge riksdagen inte har beslutat om några ändringar gäller den nuvarande lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag \[sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/vad-har-hant-och-vad-hander/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/vad-har-hant-och-vad-hander/)

På andra webbplatser

[Lagrådsremissen på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.regeringen.se/4a8f22/contentassets/ebedf3dcd155424598b257b908b5a94a/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf)

[\[http://www.regeringen.se/4a8f22/contentassets/ebedf3dcd155424598b257b908b5a94a/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf\]](http://www.regeringen.se/4a8f22/contentassets/ebedf3dcd155424598b257b908b5a94a/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf)

[Lagrådets yttrande på lagrådets webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://lagradet.se/yttranden/Ny%20lag%20om%20bostadsanpassningsbidrag.pdf)

[\[http://lagradet.se/yttranden/Ny%20lag%20om%20bostadsanpassningsbidrag.pdf\]](http://lagradet.se/yttranden/Ny%20lag%20om%20bostadsanpassningsbidrag.pdf)

Inga frågor om bostadsanpassningsbidraget i BME 2018

Det finns inga frågor om bostadsanpassningsbidraget i BME 2018, det vill säga bostadsmarknadsenkäten som skickades ut i december 2017. Boverket beslutade detta i november 2017.

Det är ännu inte bestämt när frågorna om bostadsanpassningsbidraget återkommer.

Dom om tvättmaskin i bostadsrättslägenhet

Kammarrätten i Göteborg ansåg i en dom från juni 2017 att inköp av en tvättmaskin till en bostadsrättslägenhet inte var bidragsberättigande, till skillnad från själva installationen.

Domen meddelades den 28 juni 2017, målnummer 1260-17. Den överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som inte meddelade prövningstillstånd. Du finner ett referat av domen på webbsidan "Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner", det är det sjätte referatet under rubriken "Exempel på fasta funktioner". Du når webbsidan under "Relaterad information".

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Bostadsanpassningsbidrag lämnas till fasta funktioner \[/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/fasta-funktioner/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/villkor/fasta-funktioner-mm/fasta-funktioner/)

Proposition om ny lag om bostadsanpassningsbidrag

Regeringen har överlämnat en proposition om en ny lag om bostadsanpassningsbidrag till riksdagen. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Du kan ta del av propositionen under "Relaterad information" som innehåller en länk till regeringens webbplats.

Observera att det krävs ett riksdagsbeslut för att den nya lagen ska börja gälla.

Under "Relaterad information" finner du en länk till webbsidan "Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag" där du kan läsa om hur Boverket arbetade med sin översyn av den nuvarande lagen liksom om regeringens beredning av Boverkets förslag.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag \[/sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/vad-har-hant-och-vad-hander/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/om-oversynen-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/vad-har-hant-och-vad-hander/)

På andra webbplatser

[Regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf)
[\[http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf\]](http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf)

Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018

En ny lag om bostadsanpassningsbidrag träder i kraft den 1 juli 2018. Vissa nyheter handlar om villkoren för bidrag, det införs till exempel helt nya regler vid byte av bostad. Andra nyheter är att det införs två nya former av bostadsanpassningsbidrag och att det är personen med funktionsnedsättning som ska ansöka om bidraget även om det är någon annan som äger eller har nyttjanderätten till bostaden. Hyresvärdar och bostadsrättsföreningar får möjlighet att överta en persons rätt till bidrag för anpassningar i trapphus och liknande allmänna utrymmen om sökanden vill det.

Flera bestämmelser i den nya lagen motsvarar i stort bestämmelserna i den nuvarande lagen (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag men innehåller vissa förtydliganden.

Den nya lagens alla bestämmelser framgår av avsnitt 2.1 i regeringens proposition 2017/18:80, Ny lag om bostadsanpassningsbidrag. En länk till propositionen hittar du under "Relaterad information".

Här följer en sammanfattning av nyheterna i den nya lagen som riksdagen beslutade om den 11 april 2018.

Personen med funktionsnedsättning söker

Det är den som behöver en anpassning av bostaden som ska ansöka om bostadsanpassningsbidrag alldeles oavsett vem som äger eller har nyttjanderätten till bostaden.

Den som äger bostaden och nyttjanderättshavare ska medge att anpassningen utförs

Om sökanden inte är ensam ägare av bostaden eller inte ensam nyttjanderättshavare så måste sökanden visa att ägaren och nyttjanderättshavare går med på att anpassningen utförs. Den som till exempel äger ett hus tillsammans med sin sambo ska visa att sambon samtycker. Och den som bor i en hyreslägenhet ska visa att hyresvärden och den som står på hyreskontraktet har gått med på anpassningen. Sökanden måste också visa att den som äger bostaden har lovat att inte kräva någon ersättning för att återställa anpassningen.

Den som bor i ett särskilt boende kan inte få bostadsanpassningsbidrag

Den som bor i en bostad efter beslut enligt 5 kapitlet 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket socialtjänstlagen (2001:453) eller 9 § 8 eller 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kan inte

beviljas bostadsanpassningsbidrag enligt den nya lagen.

Inget bidrag om behovet kan tillgodoses med hjälpmedel

Om behovet av en anpassning kan tillgodoses med hjälpmedel från kommunen eller landstinget enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) kan sökanden inte beviljas bostadsanpassningsbidrag.

Bidrag i vissa fall trots att bygglagstiftningens tillgänglighetskrav inte har följts

Om behovet av en anpassning beror på att bygglagstiftningens krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga inte har följts när huset uppfördes eller ändrades ska bostadsanpassningsbidrag ändå kunna beviljas om det inte är sökanden som avvikit från kraven.

Helt nya regler vid byte av bostad

Om sökanden har flyttat lämnas inte bidrag för att rätta till vissa typer av brister som gör att den nya bostaden är uppenbart olämplig med hänsyn till funktionsnedsättningen. Det handlar om brister i fråga om storlek, planlösning, antal våningsplan eller andra våningsskillnader.

Två nya bidragsformer

Två nya bidragsformer införs som komplement till kontantbidrag. Det blir möjligt att få bidraget i form av ett åtagande från kommunens sida eller i form av en begagnad produkt. Men det förutsätter att både sökanden och kommunen vill använda sig av dessa nya bidragsformer.

Kommunens åtagande

Om bidrag ges i form av ett åtagande från kommunen så innebär det att kommunen ansvarar för att åtgärderna genomförs och att det är kommunen som ingår avtal med entreprenörerna. Det är alltså inte sökanden som blir avtalspart gentemot entreprenörerna.

Bostadsrättsföreningar och hyresvärdar kan överta rätten till bostadsanpassningsbidrag

Det blir möjligt för bostadsrättsföreningar och hyresvärdar att överta en persons rätt till bidrag för anpassningar i trapphus och liknande allmänna utrymmen om sökanden vill det. Hyresvärden eller bostadsrättsföreningen blir i så fall ägare till anpassningsåtgärden, till exempel en ramp vid huvudentrén eller en dörrautomatik.

Återställningsbidraget

Även den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag anger villkoren för det så kallade återställningsbidraget. Det är ett bidrag som kan sökas av bostadsrättsföreningar och hyresvärdar om anpassningsåtgärden inte längre används och dessutom är till nackdel för andra boende.

En nyhet är att den nuvarande kostnadsgränsen på 5 000 kronor slopas.

En annan nyhet är att bostadsrättsföreningar kan få återställningsbidrag för fler typer av åtgärder i anslutning till en bostadsrättslägenhet i ett flerbostadshus. Däremot så kommer bostadsrättsföreningar inte heller med den nya lagen kunna få återställningsbidrag för att återställa åtgärder inne i en bostadsrättslägenhet.

Lagen börjar gälla den 1 juli 2018

Den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag träder ikraft den 1 juli 2018. Den nuvarande lagen upphävs samma dag men fortsätter att gälla för ansökningar som inkommit till kommunen senast den 30 juni 2018.

RELATERAD INFORMATION

På andra webbplatser

[Regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)
[\[http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf\]](http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf)

Den nya lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Den nya lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag finns nu på riksdagens webbplats.

Förutom villkoren för bostadsanpassningsbidrag innehåller lagen även villkoren för reparationsbidrag och återställningsbidrag.

Den nya lagen träder i kraft 1 juli 2018.

Du finner en länk till lagen på riksdagens webbplats i "Relaterad information". Där finner du också en länk till Boverkets sammanfattning av nyheterna i lagen.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018 \[sv/bab-handboken/aktuellt/12/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/aktuellt/12/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag/)

På andra webbplatser

[Lag \(2018:222\) om bostadsanpassningsbidrag på Sveriges riksdags webbplats \(länk till annan webbplats\)
\[http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2018222-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-2018-222/\]](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2018222-om-bostadsanpassningsbidrag_sfs-2018-222/)

Snart träder lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag i kraft

En ny lag om bostadsanpassningsbidrag träder i kraft den 1 juli 2018. Här kan du läsa om Boverkets arbete med föreskrifter till den nya lagen, vad kommunerna ska göra innan dessa börjar gälla och när lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag fortfarande ska tillämpas. En ny version av Boverkets handbok om bostadsanpassningsbidrag publiceras den 2 juli 2018.

Boverkets arbete med nya föreskrifter

Regeringen har bemyndigat Boverket att skriva verkställighetsföreskrifter till den nya lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Boverket har skrivit ett förslag till föreskrifter och det är möjligt för alla att lämna synpunkter på förslaget. Synpunkterna ska ha inkommit till Boverket senast den 31 augusti 2018. Därefter fortsätter arbetet med föreskrifterna. Dessa kommer träda i kraft tidigast under oktober månad 2018 och innehållet kan då skilja sig från förslaget.

Du kan ta del av förslaget på föreskrifter via en länk i "Relaterad information".

Kommunens utredningsansvar

Med eller utan föreskrifter har en kommun möjlighet att kräva in den utredning den anser sig behöva för att pröva en ansökan om bostadsanpassningsbidrag utifrån lagens bestämmelser. Av 23 § förvaltningslagen (2017:900), som också träder i kraft den 1 juli 2018, framgår att kommunen har ett utredningsansvar. Det följer av bestämmelsen att kommunen ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Och om det behövs ska kommunen genom frågor och påpekanden verka för att sökanden förtydligar eller kompletterar sin ansökan.

Med hänsyn till kommunens utredningsansvar kan den alltså kräva in till exempel ett sakkunnigintyg om att sökta åtgärder är nödvändiga med hänsyn till funktionsnedsättningen även om det inte finns någon verkställighetsföreskrift som anger det.

Vilken lag gäller?

Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag gäller alla ansökningar som inkommer till kommunen från och med den 1 juli 2018.

Lag (1992:1574) om bostadsanpassningsbidrag gäller för ansökningar som har inkommit till kommunen före den 1 juli 2018. Boverkets föreskrifter (1992:46) till den lagen upphör den 1 juli 2018 men gäller fortfarande för ansökningar som har kommit in till kommunen före den 1 juli 2018 och som handläggs enligt 1992 års lag om bostadsanpassningsbidrag.

Det framgår av propositionen till lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag att en sökande som har lämnat in en ansökan om bostadsanpassningsbidrag till kommunen före den 1 juli 2018 kan återkalla ansökan och göra en ny efter den 1 juli 2018. Då gäller den nya lagen om bostadsanpassningsbidrag. (Proposition 2017/18:80 sid. 59.)

Ny version av Boverkets handbok om bostadsanpassningsbidrag

Under dagen den 2 juli 2018 kommer Boverket publicera en ny version av Boverkets digitala handbok om bostadsanpassningsbidrag, en version som utgår från lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. I den nya versionen kommer det finnas en pdf-fil med det nuvarande innehållet kopplat till 1992 års lag om bostadsanpassningsbidrag.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Remiss: Förslag till Boverkets föreskrifter och allmänna råd om bostadsanpassningsbidrag \[/sv/lag--ratt/paqaende-regelarbete/boverkets-remisser/remiss-forslag-till-boverkets-foreskrifter-och-allmanna-rad-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](https://www.boverket.se/sv/lag--ratt/paqaende-regelarbete/boverkets-remisser/remiss-forslag-till-boverkets-foreskrifter-och-allmanna-rad-om-bostadsanpassningsbidrag/)

Kort om bostadsanpassningsbidraget på Boverkets webbseminarium den 28 juni 2018

Den 28 juni 2018 mellan klockan 14 och 15 håller Boverket ett webbseminarium som bland annat tar upp den nya lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag (cirka 5 minuter).

Du kan läsa mer om webbseminariet om du klickar på rubriken "PBL-nyheter & regeländringar" i Relaterad information.

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[PBL-nyheter & regeländringar \[sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/webbseminarier/pbl-nyheter--regelanderingar/\]](https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/webbseminarier/pbl-nyheter--regelanderingar/)

Boverkets översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag

Regeringen gav våren 2013 Boverket i uppdrag att se över lagen om bostadsanpassningsbidrag. Uppdraget redovisades till regeringen i december 2014. I slutet av januari 2018 överlämnade regeringen en proposition till riksdagen med förslag till en ny lag om bostadsanpassningsbidrag. Riksdagen sa ja till förslaget den 11 april 2018. Lagen träder i kraft den 1 juli 2018.

Under "Vad har hänt och vad händer?" kan du läsa om Boverkets översyn och Socialdepartementets beredning av förslaget.

I "Relaterad information" finner du en länk till regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag. Där finner du också en länk till webbsidan "Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018" där du kan läsa om nyheterna i den nya lagen..

RELATERAD INFORMATION

På Boverket

[Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018 \[sv/bab-handboken/aktuellt/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](https://www.boverket.se/sv/bab-handboken/aktuellt/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag/)

På andra webbplatser

[Regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf)
[http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf]

Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag

Boverket har haft regeringens uppdrag att göra en översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag och föreslagit en helt ny lag. Regeringen har berett förslaget och i slutet av januari 2018 överlämnade den en proposition om en ny lag till riksdagen. Den 11 april 2018 sa riksdagen ja till förslaget. Den nya lagen börjar gälla den 1 juli 2018.

Här beskrivs mycket kortfattat hur arbetet bedrivits på Boverket och regeringens beredning av Boverkets förslag.

Uppdraget

Boverket skulle analysera och bedöma om den nuvarande lagen behöver ändras och vid behov lämna förslag på förbättringar. Boverket skulle även beräkna och redovisa de ekonomiska konsekvenserna av eventuella förslag.

Uppdraget utfördes i samråd med Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Referensgrupp

Boverket tillsatte en referensgrupp med representanter från Fastighetsägarna Sverige, Föreningen Kommunalt Bostadsstöd (FKBo), Handikappförbunden (HSO), Hjälpmedelsinstitutet (HI), Hyresgästföreningen, Lisbeth Lindahl FoU i Väst, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO), Socialstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Rapport

Uppdraget redovisades till Socialdepartementet i december 2014. Det skedde genom den rapport som du finner under "Relaterad information", Rapport 2014:38, Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. I rapporten lämnade Boverket förslag på en helt ny lag.

Socialdepartementet

Socialdepartementet har berett Boverkets förslag. Våren 2015 skickade departementet ut Boverkets rapport på remiss till flera myndigheter, kommuner och organisationer. Remisstiden gick ut den 30 september 2015.

Kompletterande remiss av Socialdepartementets förslag

Sommaren 2016 skickade Socialdepartementet ut en kompletterande remiss. Den gällde Socialdepartementets eget förslag på vem som ska söka bostadsanpassningsbidraget och på hur medgivandet från den som äger eller innehar nyttjanderätten till bostaden, när det är någon annan än sökanden,

ska vara utformat.

Under "Relaterad information" finner du en länk till regeringens webbplats där du kan ta del av Socialdepartementets kompletterande promemoria.

Lagrådsremiss

Den 12 oktober 2017 överlämnade regeringen ett förslag på en ny lag om bostadsanpassningsbidrag till Lagrådet. Lagrådet yttrade sig över förslaget den 30 oktober 2017 och hade en del synpunkter. En länk till hela lagrådsremissen liksom till Lagrådets yttrande finner du under "Relaterad information".

Proposition

Den 25 januari 2018 överlämnade regeringen proposition 2017/18:80 Ny lag om bostadsanpassningsbidrag till riksdagen. Regeringen föreslog att den nya lagen skulle träda i kraft den 1 juli 2018. Du hittar en länk till propositionen under "Relaterad information".

Riksdagen har beslutat om en ny lag om bostadsanpassningsbidrag

Den 11 april 2018 sa riksdagen ja till regeringens förslag om en ny lag om bostadsanpassningsbidrag. Den nya lagen börjar gälla den 1 juli 2018. Den nuvarande lagen (1992:1574) upphävs den 1 juli 2018 men fortsätter att gälla för ansökningar som kommit in till kommunen senast den 30 juni 2018.

Under "Relaterad information" finner du en länk till webbsidan "Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018". Där kan du läsa en sammanfattning av nyheterna i den nya lagen.

RELATERAD INFORMATION

[Ny lag om bostadsanpassningsbidrag den 1 juli 2018 \[/sv/bab-handboken/aktuellt1/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](#)

På andra webbplatser

[Socialdepartementets kompletterande promemoria på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.regeringen.se/rattsdokument/departementsserien-och-promemorior/2016/07/kompletterande-promemoria-avseende-boverkets-rapport-201438-oversyn-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag-m.m/\]](http://www.regeringen.se/rattsdokument/departementsserien-och-promemorior/2016/07/kompletterande-promemoria-avseende-boverkets-rapport-201438-oversyn-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag-m.m/)

[Lagrådsremiss på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.regeringen.se/4a8f22/contentassets/ebedf3dcd155424598b257b908b5a94a/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf\]](http://www.regeringen.se/4a8f22/contentassets/ebedf3dcd155424598b257b908b5a94a/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag.pdf)

[Lagrådets yttrande på Lagrådets webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://lagradet.se/yttranden/Ny%20lag%20om%20bostadsanpassningsbidrag.pdf\]](http://lagradet.se/yttranden/Ny%20lag%20om%20bostadsanpassningsbidrag.pdf)

[Regeringens proposition 2017/18:80 Ny lag om](#)

[bostadsanpassningsbidrag på regeringens webbplats \(länk till annan webbplats\)](#)

[\[http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf\]](http://www.regeringen.se/490052/contentassets/8632052c593349b597c819d0527c455f/ny-lag-om-bostadsanpassningsbidrag-prop-201718_80.pdf)

Publikationer

[Boverkets rapport Översyn av lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m. \[/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2014/oversyn-av-lagen-om-bostadsanpassningsbidrag/\]](#)

Rådslag om lagen om bostadsanpassningsbidrag

Den 26 september 2014 hade Boverket rådslag med ett fyrtiotal representanter för brukarorganisationer, fastighetsägare, kommuner och myndigheter. Vid rådslaget presenterade Boverket sina tankar så här långt när det gäller vilka ändringar Boverket vill göra i lagen om bostadsanpassningsbidrag. Tack vare deltagarnas erfarenhet, kunskap och engagemang fick Boverket med sig många värdefulla synpunkter.

På dagordningen stod bland annat frågan hur kommunernas handläggning kan förenklas på ett rättssäkert sätt. Vi diskuterade också hur lagen kan förtydligas och villkoren för bidrag när man har flyttat. Även återställningsbidraget diskuterades.

Deltagarna hade därefter möjlighet att senast den 6 oktober 2014 lämna ytterligare, skriftliga synpunkter till Boverket, vilket många också gjorde.